

SLR-M – 9

Seat No.	
-------------	--

B.Com. (Part – I) (Sem. – I) (CGPA Pattern) Examination, 2014
KANNADA
Modern Prose and Poetry – I

Day and Date : Saturday, 1-11-2014

Total Marks : 70

Time : 3.00 p.m. to 6.00 p.m.

1. ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ :

14

1) ಬೆಟ್ಟದ ಜೀವ _____ ಯಾರು ?

ಅ) ಬಂಗಾರು

ಆ) ಕಾರಂತ

ಇ) ಗೋಪಾಲಯ್ಯ

ಈ) ಹುಲಿ

2) ಬೆಟ್ಟದ ಜೀವ ಕಾದಂಬರಿಯ ಲೇಖಕ

ಅ) ಪಂಪ

ಆ) ಕುವೆಂಪು

ಇ) ಕಾರಂತ

ಈ) ಗೋಪಾಲಯ್ಯ

3) ಹುಲಿಯನ್ನು ಹಿಡಿಯಲು ಬಳಸಿದ ಪ್ರಾಣಿ

ಅ) ಹುಲಿ

ಆ) ಆನೆ

ಇ) ನಾಯಿ

ಈ) ಕುರಿ

4) ಗೋಪಾಲಯ್ಯನ ಸ್ವಂತ ಮಕ್ಕಳು

ಅ) ಒಬ್ಬ

ಆ) ಮೂವರು

ಇ) ನಾಲ್ಕು

ಈ) ಇಲ್ಲ

5) ಗೋಪಾಲಯ್ಯನವರ ಉದ್ಯೋಗ

ಅ) ವ್ಯಾಪಾರ

ಆ) ಬೇಸಾಯ

ಇ) ಮಾಸ್ತರ

ಈ) ಕರಣಿಕ

6) ಗೋಪಾಲಯ್ಯನವರ ಹೆಂಡತಿ

ಅ) ಪಾರ್ವತಿ

ಆ) ಶಂಕರಿ

ಇ) ರಾಜಮ್ಮ

ಈ) ಶಿವೆ

7) ಕಾರಂತರು ಕಳೆದುಕೊಂಡದ್ದು

ಅ) ಆನೆ

ಆ) ಹಸು

ಇ) ಕರು

ಈ) ಎಮ್ಮೆ

8) ನಿತ್ಯೋತ್ಸವ-ಬರೆದವರು _____

ಅ) ಕಣವಿ

ಆ) ಪಂಪ

ಇ) ಕುವೆಂಪು

ಈ) ನಿಸಾರ ಅಹಮದ್

P.T.O.

- 9) ನಾವು ನೀವು ಅವರು ಇವರು _____ ಸಾರ್ _____.
- ಅ) ಹುಲಿಗಳು ಆ) ಕುರಿಗಳು ಇ) ನರಿಗಳು ಈ) ಮರಿಗಳು
- 10) ಅದರ _____ ಮತ್ತೆ ಇದರ _____ ಅದು ಮೂಸಿ.
- ಅ) ಬೆನ್ನು ಆ) ಬಾಲ ಇ) ಕಿವಿ ಈ) ಮೂಗು
- 11) ನಮ್ಮ ಕಾಯ್ಲು ಕುರುಬ _____ ನಾದ.
- ಅ) ಜಾಣ ಆ) ಗುಪ್ತ ಇ) ಕಟುಕ ಈ) ರಾಜಕಾರಣಿ
- 12) ಚೋಗದ _____ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ.
- ಅ) ಬಿಳಿ ಆ) ಸಿರಿ ಇ) ಹಸಿರು ಈ) ಬಂಗಾರದ
- 13) ನಿಸಾರ ಅಹಮದ್ ಒಬ್ಬ _____ ಕವಿ.
- ಅ) ಹಳೆಗನ್ನಡ ಆ) ನಡುಗನ್ನಡ ಇ) ಹೊಸಗನ್ನಡ ಈ) ಸಂಸ್ಕೃತ
- 14) ನನ್ನ ನೆಚ್ಚಿನ ಕನ್ನಡ ದಿನಪತ್ರಿಕೆ _____

2. ಬೇಕಾದ ಏಳಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪದರಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ : 14
- 1) ಬೆಟ್ಟದ ಜೀವದಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಾಣಿಗಳು.
 - 2) ಬೆಟ್ಟದ ಜೀವದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಪಾತ್ರಗಳು.
 - 3) ಬೆಟ್ಟದ ಜೀವದಲ್ಲಿರುವ ಗಿಡ ಮರಗಳು.
 - 4) ಗೋಪಾಲಯ್ಯನವರ ಮಗ ಎಲ್ಲಿ ಇದ್ದನು ?
 - 5) ಕುರಿಗಳು ಎಂದರೆ ಯಾರು ?
 - 6) ಕುರುಬರು ಎಂದರೆ ಯಾರು ?
 - 7) ಕಟುಕರು ಎಂದರೆ ಯಾರು ?
 - 8) ನಿಸಾರ ಅಹಮದ್ ರಿಗೆ ಯಾವ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ದೊರೆಯಿತು ?
3. ಎರಡಕ್ಕೆ ಸಂದರ್ಭ ಸ್ಪಷ್ಟ ಪಡಿಸಿರಿ : 14
- 1) ಮುಂದೆ ಬರಲು ಹಾಯದ ಹಿಂದೆ ಬರಲು ಒದೆಯದ . . .
 - 2) ನಮ್ಮ ಕಾಯ್ಲು ಕುರುಬ ಕಟುಕನಾದ !
 - 3) ಗತ ಸಾಹಸ ಸಾರುತಿರುವ ಶಾಸನಗಳ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ . . .
4. ಒಂದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ : 14
- 1) ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತರನ್ನು ಗೋಪಾಲಯ್ಯ ಹೇಗೆ ಸತ್ಕರಿಸಿದರು ? ವಿವರಿಸಿರಿ.
 - 2) ನಿತ್ಯೋತ್ಸವದಲ್ಲಿ ಕವಿಯು ದೇಶ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೇಗೆ ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾನೆ ? ವಿವರಿಸಿರಿ.
5. ಗೋಪಾಲಯ್ಯನವರ ತೋಟವನ್ನು ಯಾವ ಯಾವ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಹಾಳು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವು ? ಅದನ್ನು ಗೋಪಾಲಯ್ಯ ಹೇಗೆ ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ? ವಿವರಿಸಿರಿ. 14

Seat No.	
-------------	--

**B.Com. I (Semester – II) Examination, 2014
BUSINESS ECONOMICS – I (Old)**

Day and Date : Friday, 31-10-2014
Time : 11.00 a.m. to 1.00 p.m

Max. Marks : 50

Instructions : 1) *All questions are compulsory.*
2) *Figures to the right shows full marks.*
3) *Draw diagram where necessary.*

1. Choose correct alternatives given below :

10

- 1) _____ functional relationship between input and output.
 - a) Production
 - b) Production function
 - c) Internal economies
 - d) Production decision
- 2) The law of variable proportions assumes _____ situation.
 - a) Short run
 - b) Long run
 - c) Short and long run
 - d) None of these
- 3) _____ firstly introduced the concept of Quasi Rent.
 - a) Prof. Benham
 - b) Mrs. John Robinson
 - c) Ricardo
 - d) Marshall
- 4) _____ introduced the innovation theory of profit.
 - a) Prof. Schumpeters
 - b) Prof. Marshall
 - c) Prof. Hawley
 - d) Prof. Knight
- 5) _____ characteristic cannot the perfect competition.
 - a) More seller
 - b) Differential prices
 - c) Homogeneous commodities
 - d) Single price
- 6) _____ situation occur in break even point.
 - a) Total Revenue = Total Cost
 - b) Total Revenue > Total Cost
 - c) Total Revenue < Total Cost
 - d) All above
- 7) Each isoquant is _____ to the origin.
 - a) Concave
 - b) Convex
 - c) Parallel
 - d) None of these

२. थोडक्यात उत्तरे लिहा :
- अ) विस्तार पथ. ५
- ब) उत्पादन फलन म्हणजे काय ? ५
३. टीपा लिहा :
- अ) आभास खंड म्हणजे काय ? ५
- ब) सीमारेषा. ५
४. खालीलपैकी एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा :
- अ) पूर्णस्पर्धेची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा. १०
- ब) नफ्याचा नवप्रवर्तन सिद्धांतावर चर्चा करा. १०
५. खालीलपैकी एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा :
- अ) उत्पादन प्रमाण फल सिद्धांत स्पष्ट करा. १०
- ब) खंडाचा आधुनिक सिद्धांत स्पष्ट करा. १०
-

Seat No.	
-------------	--

**B.Com. (Part – I) (Semester – II) Examination, 2014
PRINCIPLES OF MARKETING (Old)**

Day and Date: Saturday, 1-11-2014

Max. Marks : 50

Time: 11.00 a.m. to 1.00 p.m.

- Instructions :** 1) **All questions are compulsory.**
2) **Figures to the right indicate full mark of questions.**

1. Choose the correct alternative from given alternatives : **10**
- 1) Salesmanship is _____ type of communication.
a) Mass b) Personal c) Group d) Social
 - 2) _____ is the starting point of the marketing.
a) Interview b) Collection of information
c) Defining the problem d) Setting up of objectives
 - 3) 15th March is observed as
a) World Market Day b) World Consumer Day
c) World Production Day d) World Sales Day
 - 4) Promotion to salesman is a _____ means of motivation.
a) Financial b) Non financial
c) Bonus d) None of these
 - 5) The link between the manufacturer and retailer is
a) Producer b) Transport Company
c) Whole Seller d) None of the above
 - 6) Which is not the right of consumer ?
a) Right to information b) Right to safety
c) Right to choose d) None of the above
 - 7) _____ creates the time utility.
a) Warehousing b) Transport
c) Insurance d) Marketing

8) _____ is the systematic collection, recording, analysis of data about of problems relating to marketing.

- a) Product Research b) Advertising Research
c) Sales Research d) Marketing Research

9) _____ types of salesman creates goodwill for the manufacturer.

- a) Technical salesman b) Missionary salesman
c) Sales promotion salesman d) Trade salesman

10) All disputes of compensation amounting to less than Rs. 20 lacs are settled at

- a) District Forum b) State Commission
c) National Commission d) International Commission

2. Write short answers :

- A) Explain the importance of channel of distribution. 5
B) Explain the various methods of sales promotion on the consumer level. 5

3. Write short answer :

- A) Explain the features of consumer behaviour. 5
B) Explain the problems of determining buying motives of customers. 5

4. Define salesmanship. Explain the importance of salesmanship. 10

OR

What is consumer behaviour ? State the various factors affecting consumer behaviour. 10

5. What is marketing research ? Explain the advantages of marketing research. 10

OR

Explain the grievance redressal machinery under the Consumer Protection Act. 10

मराठी रूपांतर

सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

1. दिलेल्या पर्यायातून योग्य पर्याय निवडा :

10

- 1) विक्री कला हे _____ प्रकारचे संदेश वहण होय.
अ) बहूजन ब) व्यक्तीगत क) गट ड) सामाजिक
- 2) _____ हा विपणन प्रक्रियेचा आरंभ बिंदु होय.
अ) मुलाखत ब) माहितीचे संकलन
क) समस्या निश्चिती ड) उद्दिष्ट निश्चिती
- 3) 15 मार्च हा दिवस _____ म्हणुन पाळला जातो.
अ) जागतिक बाजारपेठ दिन ब) जागतिक ग्राहक दिन
क) जागतिक उत्पादन दिन ड) जागतिक विक्री दिन
- 4) विक्रेत्यांना बढती हे _____ प्रलोभनाचे साधन आहे.
अ) आर्थिक ब) आर्थिकेत्तर
क) बोनस ड) वरीलपैकी नाही
- 5) निर्माता आणि किरकोळ विक्रेता यांच्यातील दुवा _____ होय.
अ) उत्पादक ब) वाहतुक कंपनी
क) घाऊक विक्रेता ड) वरील पैकी नाही
- 6) _____ हा ग्राहकाचा हक्क नाही.
अ) माहिती मिळविण्याचा हक्क ब) सुरक्षिततेचा हक्क
क) निवडीचा हक्क ड) वरीलपैकी नाही
- 7) _____ काळ उपयोगीतेची निर्मिती करते.
अ) साठवणुक ब) वाहतुक क) विमा ड) विपणन
- 8) वस्तु आणि सेवांच्या विपणना संदर्भात उद्भवणाऱ्या समस्या संबंधी माहितीचे पद्धतशीर संकलन, नोंदणी आणि विश्लेषण करणे म्हणजे _____ होय.
अ) उत्पादन संशोधन ब) जाहिरात संशोधन
क) विक्री संशोधन ड) विपणन संशोधन

9) _____ चा प्रकारचे विक्रेते उत्पादकाच्या नावलौकिकाची निर्मिती करतात.

अ) तांत्रिक विक्रेते

ब) प्रचारक विक्रेते

क) विक्रय वृद्धी विक्रेते

ड) व्यापारी विक्रेते

10) रुपये 20 लाखापेक्षा कमी रकमेच्या नुकसान भरपाईच्या सर्व तक्रारी _____ मध्ये सोडविल्या जातात.

अ) जिल्हा न्यायमंच

ब) राज्य आयोग

क) राष्ट्रीय आयोग

ड) आंतरराष्ट्रीय आयोग

2. थोडक्यात उत्तरे लिहा :

अ) वितरण साखळीचे महत्त्व स्पष्ट करा.

5

ब) उपभोक्त्याच्या स्तरावरील विविध विक्रय वृद्धी पद्धती स्पष्ट करा.

5

3. थोडक्यात उत्तरे लिहा :

अ) उपभोक्त्याच्या वर्तणुकिचे वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

5

ब) ग्राहकांच्या खरेदी प्रेरणा निर्धारणातील समस्या स्पष्ट करा.

5

4. विक्रय कलेची व्याख्या द्या. विक्रय कलेचे महत्त्व स्पष्ट करा.

10

किंवा

उपभोक्त्याची वर्तणुक म्हणजे काय ? उपभोक्त्याच्या वर्तणुकीवर परिणाम करणारे विविध घटक सांगा.

10

5. विपणन संशोधन म्हणजे काय ? विपणन संशोधनाचे फायदे स्पष्ट करा.

10

किंवा

ग्राहक संरक्षण कायद्या अंतर्गत तक्रार निवारण यंत्रणा स्पष्ट करा.

10

Seat No.	
-------------	--

**B.Com. II (Semester – III) Examination, 2014
CORPORATE ACCOUNTING (New)**

Day and Date: Saturday, 15-11-2014

Max. Marks : 50

Time: 3.00 p.m. to 6.00 p.m.

- Instructions :** 1) *All questions are compulsory.*
2) *Figures to the right indicate full marks.*
3) *Use of calculator is allowed.*

1. Choose the correct alternative : **10**
- 1) Balance Sheet of Joint Stock Company is prepared in the form given in the Part II of Schedule _____ of the Companies Act, 1956.
a) IV b) V c) VII d) VI
- 2) Profit/Loss prior to incorporation is of _____ nature.
a) Capital b) Revenue c) Profit d) Both (a) and (b)
- 3) Sales minus cost of goods sold =
a) Gross Profit b) Net Profit
c) Net Loss d) Capital
- 4) Accounting Standard – 10 relates to
a) Cash flow statement b) Valuation of inventories
c) Depreciation accounting d) Accounting for fixed assets
- 5) Underwriting commission is also called as
a) Share brokers commission
b) Salesman's commission
c) Dealers commission
d) Delcredere commission

Mr. Z holds 300 shares of Rs. 10 each and has paid Rs. 1 on application, Rs. 2 on allotment and Rs. 3 on first call.

They all failed to pay their arrears and the second call of Rs. 2 per share and directors, therefore forfeited their shares.

Of the above, 500 shares are re-issued as fully paid for Rs. 11 per share which include all shares of X and Y and 200 shares of Z.

Draft Journal entries.

5

B) Moon Ltd. was incorporated on 1st July 2008 to acquire a running business with effect from 1st April 2008. The accounts for the year ended 31st March 2009 disclosed the following :

- a) There was a gross profit of Rs. 3,00,000.
- b) The sales for the year amounted to Rs. 12,00,000 of which Rs. 2,40,000 were for the first six months.
- c) The expenses debited to the Profit and Loss Account included Directors fees Rs. 15,000, Bad-debts Rs. 3,600, Advertising Rs. 12,000 (under a contract amounting to Rs. 1,000 per month). Salaries and General expenses Rs. 64,000, Preliminary expenses written off Rs. 5,000 and Donation to a political party given by the company Rs. 5,000.

Prepare a statement showing the amount of profit made before and after incorporation.

5

4. A) Solapur Textile Ltd. invited applications for 20,000 equity shares of Rs. 100 each at a discount of Rs. 4 per share. The amount was to be paid as follows :

On application Rs. 20, On allotment Rs. 36, On first and final call Rs. 40.

The public applied for 18,000 shares and these were allotted. All monies due were collected with the exception of the first and final call on 2000 shares and these were forfeited. 1000 of these shares were re-issued as fully paid for a payment of Rs. 80 per share.

Give Journal Entries.

10

OR

- B) The promoters of proposed Laxmi Ltd. purchased a running business on 1st January 2011 from a firm. Laxmi Ltd. was incorporated on 1st May 2011. The combined Profit and Loss Account of the company prior to and after the date of incorporation is as under :

**Profit & Loss Account
for the year ended 31-12-2011**

Particulars	Rs.	Particulars	Rs.
To Rent, rates		By Gross profit	1,50,000
insurance, electricity		By Discount received	
and salaries	12,000	from creditors	6,000
To Directors			
sitting fees	3,600		
To Preliminary expenses	4,900		
To Carriage outward			
and selling expenses	5,500		
To Interest paid to Vendors	10,000		
To Profit	1,20,000		
	1,56,000		1,56,000

Following further information is available :

- 1) Sales upto 30-4-2011 were Rs. 3,00,000 out of total sales of Rs. 15,00,000 of the year.
- 2) Purchases upto 30-4-2011 were Rs. 3,00,000 out of total purchases of Rs. 9,00,000 of the year.
- 3) Interest paid to Vendors on 1-11-2011 @ 12% p.a. on Rs. 1,00,000 being purchase consideration.

From the above information, prepare Profit & Loss Account for the year ended 31st December 2011, showing the profit earned prior to and after incorporation and also show the transfer of the same to the appropriate account.

5. A) Pratiksha Company Ltd. was registered with capital of Rs. 4,00,000 divided into 4000 equity shares. The Trial Balance of the company as on 31-3-2011 was as follows :

Particulars	Trial Balance	
	Debit Rs.	Credit Rs.
Issued share capital	—	2,00,000
Motor car	74,000	—
Sundry Debtors	19,200	—
Salaries	30,000	—
Bank interest	800	—
Rent received	—	7,000
Travelling exps.	8,000	—
Machinery	1,60,000	—
Sales	—	2,10,000
Building	1,00,000	—
Discount allowed	3,000	—
Sundry Creditors	—	33,600
Wages	16,000	—
Bank Overdraft	—	24,400
Stock on 1-4-2010	14,000	—
P & L Appropriation A/c	—	45,000
Purchases	60,000	—
Carriage inward	4,000	—
Cash in hand and at bank	2,000	—
Printing and stationery	4,000	—
Repairs and renewals	3,000	—
Directors remuneration	5,000	—
Audit fees	1,000	—
Calls-in arrears	6,000	—
Interim dividends	10,000	—
	5,20,000	5,20,000

Prepare Trading, Profit & Loss Account, Profit & Loss Appropriation Account for the year ended 31-3-2011 (vertical form) after considering the following :

- a) Stock on 31-3-2011 is Rs. 12,000.
- b) Create R.D.D. at 5% on debtors.
- c) Depreciate Machinery by Rs. 4,000, Building by Rs. 14,000 and Motor Car by Rs. 1,240.
- d) Outstanding wages Rs. 2,000.
- e) Directors declared a final dividend at 20% on paid-up capital.

10

OR

- B) Following are the balances of Ajay Ltd. as on 31st March 2012, prepare Balance Sheet in the prescribed form (vertical form) as on that date after taking into account the following adjustments.

Particulars	Rs.
Stock on 1-4-2011	30,000
Fixtures	2,880
Sundry Debtors	34,800
Goodwill	10,000
Debenture interest	3,600
Bills payable	15,200
Sales	1,66,000
Provision for bad debts	1,400
Premises	1,20,000
Interim dividend paid	3,000
Purchases	74,000
Bad debts	844
6% Debentures	1,20,000
Sundry Creditors	20,000
8% Govt. Securities	24,000
(taken on 31-3-2012)	
Cash in hand	300
Cash at bank	15,960

Wages	33,920
General expenses	6,760
Salaries	5,800
Share capital :	
1840 shares of Rs. 100 each	1,84,000
Calls-in-arrears	3,000
Plant and Machinery	1,44,000
Preliminary expenses	2,000
Freight	5,240
Directors fees	2,296
Profit & Loss A/c (Credit)	5,800
General Reserve	10,000

- 1) Authorised capital of the company is 2,500 equity shares of Rs. 100 each.
- 2) Depreciate Plant and Machinery by 10%, Fixtures by 5%.
- 3) Write off $\frac{1}{5}$ th of preliminary expenses.
- 4) Provide final dividend at 5%.
- 5) Transfer Rs. 4,000 to general reserve.
- 6) The stock on 31st March 2011 was Rs. 40,400.
- 7) Make provision for income tax to the extent of Rs. 10,000.
- 8) Bad debts provision is made at 5% on Sundry Debtors.

Surplus carried forward from Profit & Loss Account to the Balance Sheet for the year ended 31-3-2011 amounted to Rs. 4,806.

Seat No.	
-------------	--

B.Com. II (Semester – III) Examination, 2014
ENGLISH (Compulsory) (Old)
Keeping Pace

Day and Date: Thursday, 13-11-2014

Max. Marks : 50

Time: 3.00 p.m. to 5.00 p.m.

Instructions : 1) **All questions are compulsory.**
2) **Figures to the right indicate full marks.**

1. Choose the right answer from the alternatives given below : **10**
- 1) It was the _____ of the wooden flute that made the goats dance.
a) magic b) cost c) attraction d) colour
 - 2) Sindhu thought that he could use the _____ to entertain people and earn money.
a) flute b) goats
c) coloured stones d) story
 - 3) In official terms, Ladakh takes in the _____ region of Kargil.
a) Muslim b) Hilly
c) Bordering d) None of the above
 - 4) The borders of Ladakh are
a) Tibet and China b) Pakistan and Afghanistan
c) Tibet and Pakistan d) China and Afghanistan
 - 5) According to Gopal, the Indian education system instilled _____ in the early years.
a) discipline and basics b) analysis
c) liberalism of thought d) retention
 - 6) The poem 'Mending Wall' is about _____ who meet every spring to repair the wall separating their farms.
a) two farmers b) two friends
c) three farmers d) hunters

B) Attempt **any two** of the following questions : **4**

- 1) Imagine that you are Sarita Prasad, manager of Anmol Foods Pvt. Ltd. Write a temporary message for your voice mail informing callers to leave their message as you are busy in a conference for the next two weeks.
- 2) You are Rakesh Wadhvani and you have organised a teleconference of sales executives of your company to discuss and review the strategy to improve company sales. Invite their suggestions after starting the teleconference. Also state the objective of the conference.
- 3) Imagine that you are Ashraf Mirza, Manager, Andhra Co-operative Bank. Write a permanent message on your voice mail requesting the caller to leave a message.

4. a) Attempt **any one** of the following question : **10**

You are Aniket Deshpande of 25, Murthi Vihar, Pimpri-Chindwad Road, Pune. You are planning to buy electronic goods for your new house. Write a letter of enquiry to the showroom manager, 'Ganesh Electronics', M. G. Road Pune asking for prices of electronic goods like T.V., Refrigerator, Washing machine etc. Also request for a catalogue.

b) Write a letter of complaint to the Service Manager, Allied Electronics, Nehru Park Road, Pune stating that the computer purchased from the showroom is not working properly even after servicing. Request for replacement.

5. Write a review of a new shopping mall in your town. You can organise your review by explaining details, giving summary, opinions, conclusion etc. **10**

Seat No.	
-------------	--

**B.Com. (Part – II) (Semester – III) Examination, 2014
CORPORATE ACCOUNTING (Old)**

Day and Date : Saturday, 15-11-2014
Time : 3.00 p.m. to 5.00 p.m.

Max. Marks : 50

- N.B. :** 1) Attempt **all** the questions.
2) Figures to the **right** indicate **full** marks.
3) **Use** of calculator is **allowed**.

1. Choose the correct alternative : 10
- 1) Authorised capital is also known as _____ capital.
a) Issued b) Subscribed c) Registered d) Paid up
 - 2) After reissue of all the forfeited shares balance an forfeited shares a/c is transferred to _____ a/c.
a) Profit and Loss a/c b) Share capital a/c
c) Capital reserve a/c d) Share premium a/c
 - 3) Discount on issue of shares is a _____ loss.
a) Revenue b) Capital c) Current d) Future
 - 4) Accounting standards are issued by the _____
a) Accounting Standard Board (ASB) b) ICMA
c) ICWA d) Company law
 - 5) Loss prior to incorporation is debited to _____ a/c.
a) Good will b) Capital reserve
c) Profit and Loss d) P and L Appropriation
 - 6) Ratio allocate advertising expenses in prior to and after incorporation is calculated on _____ basis.
a) sales b) time
c) actual d) time and sales
 - 7) Accounting Standard – 10 (AS – 10) is relates to _____
a) Depreciation accounting b) Accounting for fixed assets
c) Revenue Recognition d) Contingency
 - 8) Section _____ of Company Act made compulsory to prepare Final Account.
a) 210 b) 213 c) 304 d) 156

9) Final dividend is calculated and paid on _____ capital.

- a) Nominal b) Issued c) Paid-up d) Called up

10) Money paid in anticipation of calls on shares is known as _____

- a) Calls in advance b) Allotment money
c) Excess application money d) Calls in arrears

2. Write short notes on (**any two**) :

10

- 1) Forfeited Shares A/c
- 2) Accounting Standard – 10 (AS – 10).
- 3) Treatment for “Loss Prior to Incorporation”.

3. A) ‘ABC’ Ltd. invited applications for 20000 shares of Rs. 10 each at a premium of Re. 1 per share, payable as :

5

i) Application money	Rs. 4
ii) Allotment money
(Including premium)	Rs. 5
iii) First and final call	Rs. 2

Total per share 11

Applications were received for 24,000 shares and allotment made on prorata, excess application money adjusted against allotment money due. Allotment money due were received, first and final call not yet made.

Pass Journal Entries in the books of the company.

B) Rajesh, Co. Ltd. was incorporated on 1st Aug. 2010 to take over the business of Patel & Sons as a going concern from 1st April 2010. The total turnover for the year ending 31st Mar. 2011 was Rs. 7,50,000 divided into Rs. 2,25,000 for the period up to 1st Aug. 2010 and Rs. 5,25,000 for the remaining period.

You are required to compute time ratio and sales ratio to ascertain the profit or loss prior to and after Incorporation.

5

4. Ramesh Industries Ltd. was registered with authorised capital of Rs. 50,00,000 divided into 50,000 equity shares of Rs. 100 each. Board of Directors issued for subscription 30,000 shares at a premium of Rs. 5 per share. The amounts were payable as :

10

Application money	Rs. 10
Allotment money (Including premium)	Rs. 45
First call	Rs. 20
Final Call	Rs. 30
Total per share	Rs. 105

All amounts due were received with the exception of Mr. Raj did not pay the final call on his holding of 200 shares, the directors forfeited these shares and reissued to Mr. Ashok, at Rs. 50 per share as fully paid.

Give Journal Entries in the books of Company.

OR

Saksham, Ltd. was registered on 1st July 2010 to takeover the business of M/S Vikas from 1st April 2010. The company received its certificate for commencement of business on 1st Aug. 2010. The accounts of the company for the year ended 31st Mar. 2011 disclosed the following :

10

- 1) Gross profit of the company is Rs. 1,92,000
- 2) Total turnover for the year amounted to Rs. 4,80,000 of which Rs. 8,000 related to the four months from 1st April 2010 to 1st Aug. 2010.

Following items of expenses were debited to Profit and Loss A/c.

Salaries	33,600
General Expenses	3,600
Printing and Stationery	4,800
Depreciation	8,800
Advertisement	8,400
Commission on sales	4,800
Travelling expenses	9,600
Audit Fess	600
Debenture interest	2,500
Directors Fees	3,500

Prepare the accounts showing Profit Prior to and after Incorporation.

5. On 31st March 2013 following were the balances in the books of 'XYZ', Ltd.

10

Stock on 1-4-2012	1,50,000
Purchases	3,98,500
Carriage inward	21,000
Rent paid	9,450
Wages	39,900
Salaries	21,550

Directors fees	7,000
Sales	10,60,000
Bad debts	5,600
Stock on 31-3-2013	1,15,000
Profit and Loss (Cr. Bal.)	45,000
Interest received	5,200
Debenture interest	15,000

You are required to prepare P & L A/c (vertical form) for the year ended 31-3-2013.

OR

The Directors of the Rahul Ltd. ask you to prepare Balance Sheet (vertical form) as on 31st March 2013.

10

	Dr. bal.	Cr. bal.
Share capital	–	7,00,000
Debenture Redemption Fund	–	1,05,000
Reserve Fund	–	1,40,000
Share premium	–	1,00,000
5% Debentures	–	4,10,000
Profit & Loss A/c (Cr. bal.)	–	10,650
Calls in arrears	5,000	–
Unsecured Loan		1,85,000
Building at cost	3,00,000	–
Machinery at cost	10,00,000	–
Depreciation provision :		
Buildings	–	10,000
Machinery	–	30,000
Investment	2,10,000	
Creditors	–	12,000
Bills payable	–	3,500
Sundry Debtors	1,00,000	–
Stock (31-3-2013)	90,000	–
Cash and bank balance	1,150	–
	17,06,150	17,06,150

Seat No.	
-------------	--

**B.Com. – III (Semester – V) Examination, 2014
INDUSTRIAL MANAGEMENT (Paper – II)**

Day and Date: Monday, 3-11-2014

Max. Marks : 50

Time: 3.00 p.m. to 5.00 p.m.

N.B. : 1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

1. Choose the correct alternatives : **10**
- 1) _____ management is concerned with the obtaining and the maintaining of satisfied work force.
A) Finance B) Marketing
C) Business D) Human Resource
 - 2) Human Resource selection includes
A) Motivating
B) Development of skill
C) Formulating interview technique
D) Performance evaluation
 - 3) _____ is internal source of recruitment.
A) Employment Exchange B) Promotion
C) Advertisement D) None of these
 - 4) _____ is an evaluation of applicants qualification, experience, skill, health, intelligence and working capacity.
A) Selection B) Training
C) Job analysis D) Moral test
 - 5) Which of the following factor is not included in the scope of Human Resource Management ?
A) Factory Location B) Job Remuneration
C) Job Analysis D) Job Training

- 6) In which year Employment Exchange Act was passed ?
A) 1965 B) 1960 C) 1975 D) 1970
- 7) For increasing efficiency of worker _____ is essential.
A) Recruitment B) Selection
C) Training D) Development
- 8) _____ is process of evaluating on employees performance of a job in term of its requirement.
A) Industrial Relation B) Moral
C) Training D) Performance Appraisal
- 9) Human Resource Management is one of the important branch of
A) Management B) Business
C) Administration D) Organisation
- 10) _____ is the science of safeguarding health of the industrial workers.
A) Planning B) Plant Layout
C) Industrial Sanitation D) Lighting

2. Write short notes : **10**

- 1) Objectives of Employee Training.
2) Function of Employment Exchange.

3. A) Explain the objectives of Human Resource Management. **5**

B) Explain the steps in scientific selection procedure. **5**

4. State the function of Human Resource Management. **10**

OR

Explain in brief different methods of training. **10**

5. State the sources of Human Resource Recruitment. **10**

OR

Explain the methods of Performance Appraisal. **10**

Seat No.	
-------------	--

**B.Com. (Part – III) (Semester – VI) Examination, 2014
CO-OPERATIVE DEVELOPMENT**

Day and Date: Thursday, 30-10-2014

Max. Marks : 50

Time: 11.00 a.m. to 1.00 p.m.

Instructions : 1) *All questions are compulsory.*
2) *Figures to the right indicate full marks.*

1. Choose the correct alternative from given alternatives : 10
- 1) Maharashtra Co-operative Societies Rules was passed in
a) 1904 b) 1912 c) 1960 d) 1961
 - 2) When the registration of Co-operative Society, The Promotor has to submit _____ copies of Bye-Laws to the Registrar of Co-operative Societies.
a) 3 b) 4 c) 6 d) 7
 - 3) World's First Consumer Co-operative Society was established in
a) Denmark b) Germany c) England d) India
 - 4) _____ country is famous for Dairy Co-operative Societies in the world.
a) Denmark b) India c) Italy d) France
 - 5) N.C.C.F. was established in the year
a) 1960 b) 1962 c) 1964 d) 1966
 - 6) Germany is famous for _____ type of Co-operative Societies.
a) Credit b) Consumer c) Agricultural d) Dairy
 - 7) In 1904, First Urban Co-operative Bank was established at
a) Madras (Chennai) b) Bombay (Mumbai)
c) Delhi d) Calcutta (Kolkata)

8) For the study of Co-operative Sugar Industry _____ Committee was established by Central Government.

- a) Khusro b) Gorwala c) Karve d) Mahajan

9) In L.P.G. process, _____ country was participated in July 1991.

- a) India b) England c) Japan d) Germany

10) _____ is the pioneer society of Dairy Co-operatives in Maharashtra.

- a) Gokul b) Warna c) Anand d) Are

2. Write short answer :

A) Need of Co-operative Education. 5

B) Give argument on success of Consumer Co-operative Movement in England. 5

3. Write short note :

A) Mahajan Committee. 5

B) Explain drawbacks of Co-operative Movement in India. 5

4. Answer **any one** of the following : 10

A) Explain the contribution of Co-operative Sugar Factories in Rural Development of Maharashtra.

B) What is Globalisation ? State the impact of globalisation on Co-operative Movement in India.

5. Answer **any one** of the following : 10

A) Explain main provisions of Maharashtra Co-operative Societies Act, 1960.

B) State problems and remedies on Dairy Co-operatives in Maharashtra.

मराठी रूपांतर

सूचना : १) सर्व प्रश्न आवश्यक.

२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

१. दिलेल्या पर्यायामधून योग्य पर्याय निवडा :

१०

१) महाराष्ट्र सह-संस्था कायद्याचे नियम _____ साली संमत केले.

अ) १९०४ ब) १९१२ क) १९६० ड) १९६१

२) सह-संस्थेच्या नोंदणी समयी प्रवर्तकाने पोटनियमाच्या _____ प्रती सह-संस्थेच्या नोंदणी अधिकाऱ्याकडे सादर करायला लागतात.

अ) ३ ब) ४ क) ६ ड) ७

३) जगातील पहिली ग्राहक सह-संस्था _____ येथे स्थापन झाली.

अ) डेन्मार्क ब) जर्मनी क) इंग्लंड ड) भारत

४) जगामध्ये _____ हा देश दुग्ध सह-संस्थासाठी प्रसिद्ध आहे.

अ) डेन्मार्क ब) भारत क) इटली ड) फ्रान्स

५) _____ साली एन्.सी.सी.एफ्. ची स्थापना झाली.

अ) १९६० ब) १९६२ क) १९६४ ड) १९६६

६) जर्मनी हा देश _____ प्रकारच्या सह-संस्थांसाठी प्रसिद्ध आहे.

अ) पतपुरवठा ब) ग्राहक क) शेती ड) दुग्ध

७) भारतामध्ये १९०४ साली पहिली नागरी सहकारी बँक _____ या ठिकाणी स्थापन झाली.

अ) मद्रास (चेन्नाई) ब) बॉम्बे (मुंबई)
क) दिल्ली ड) कलकता (कोलकता)

८) केंद्र सरकारने, सहकारी साखर उद्योगाचा अभ्यास करण्यासाठी _____ समिती स्थापन केली होती.

अ) खुस्रो ब) गोरवाला क) कर्वे ड) महाजन

९) _____ हा देश, जुलै १९९१ मध्ये एल्.पी.जी. च्या प्रक्रियते सहभागी झाला.

अ) भारत ब) इंग्लंड क) जपान ड) जर्मनी

१०) _____ ही संस्था महाराष्ट्रातील सह-दुग्ध क्षेत्रातील आद्यप्रवर्तक आहे.

अ) गोकुळ ब) वारणा क) आनंद ड) आरे

२. थोडक्यात उत्तरे लिहा :

- अ) सहकारी शिक्षणाची आवश्यकता. ५
- ब) इंग्लंडमधील ग्राहक सहकारी चळवळीच्या यशाची कारण मिमांसा द्या. ५

३. टीपा लिहा :

- अ) महाजन समिती. ५
- ब) भारतीय सहकारी चळवळीच्या उणिवा स्पष्ट करा. ५

४. खालील पैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा :

१०

- अ) महाराष्ट्राच्या ग्रामीण विकासातील सह-साखर कारखान्याचे योगदान स्पष्ट करा.
- ब) जागतिकीकरण म्हणजे काय ? जागतिकीकरणाचे भारतीय सह-चळवळीवरील परिणाम स्पष्ट करा.

५. खालील पैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा :

१०

- अ) महाराष्ट्र सह-संस्था कायदा, १९६० मधील प्रमुख तरतुदी स्पष्ट करा.
- ब) महाराष्ट्रातील दुग्ध सहकारी संस्थांच्या समस्या सांगून त्यावरील उपाय योजना स्पष्ट करा.

- 7) In solid waste _____ things are included.
- a) Perishable food
 - b) Vegetable
 - c) Waste paper
 - d) All of the above
- 8) For completion of some work, determination of required time is known as
- a) Planning
 - b) Control
 - c) Organisation
 - d) Scheduling
- 9) Which method of pricing the issues from the stores is beneficial when the price of the raw-material are rising in the market ?
- a) First In First Out
 - b) Last In First Out
 - c) Simple Average Method
 - d) Weighted Average Method
- 10) For going continuous production process _____ stock is maintained at a particular level.
- a) Production
 - b) Machinery
 - c) Sales
 - d) Raw material
2. Write short notes on : **10**
- a) Objectives of Production Planning and Control.
 - b) Functions of Inventory Control Department.
3. a) Explain the method of improving productivity. **10**
- b) State the causes of water pollution.
4. What is 'Productivity' ? Explain the importance of 'Productivity'. **10**
- OR
- Explain the remedies for reducing the 'Industrial Pollution'. **10**
5. What is 'Production Planning and Control' ? Explain in brief techniques of production control. **10**
- OR
- What is 'Inventory Control' ? State the objectives of 'Inventory Control'. **10**

- ८) एखादे कार्य पूर्ण करण्यासाठी लागणारा वेळ ठरविणे म्हणजे _____ होय.
 अ) नियोजन ब) नियंत्रण क) संघटन ड) कार्यवेळापत्रक
- ९) बाजार पेठेतील कच्चा मालाची किंमत पातळी वाढत असेलतर गुदामा मधून पाठविल्या जाणाऱ्या मालाची किंमत निश्चित करण्याची कोणती पद्धत फायदेशीर ठरते ?
 अ) प्रथम आत प्रथम बाहेर (FIFO) पद्धत
 ब) शेवर आत प्रथम बाहेर (LIFO) पद्धत
 क) सामान्य सरासरी किंमत पद्धत
 ड) भारांकित सरासरी किंमत पद्धत
- १०) उत्पादन प्रक्रिया सातत्याने चालू रहावी म्हणून _____ चा ठराविक प्रमाणात साठा करावा लागतो.
 अ) उत्पादन ब) यंत्रे क) विक्री ड) कच्चा माल

२. टीपा लिहा : १०

- अ) उत्पादन नियोजन व नियंत्रणाचे उद्देश.
 ब) मालसाठा नियंत्रण विभागाची कार्ये.

३. अ) उत्पादकता वाढविण्याच्या पद्धती स्पष्ट करा. १०

- ब) जलप्रदूषणाची कारणे सांगा.

४. 'उत्पादकता' म्हणजे काय ? उत्पादकतेचे महत्त्व स्पष्ट करा. १०

किंवा

'औद्योगिक प्रदूषण' कमी करण्याचे उपाय सांगा. १०

५. 'उत्पादन नियोजन व नियंत्रण' म्हणजे काय ? उत्पादन नियंत्रणाची तंत्रे थोडक्यात स्पष्ट करा. १०

किंवा

'मालसाठा नियंत्रण' म्हणजे काय ? 'मालसाठा नियंत्रणाचे' उद्देश सांगा. १०

Seat No.	
-------------	--

**B.Com. III (Semester – VI) Examination, 2014
ADVANCED ACCOUNTANCY (Paper – II)**

Day and Date: Monday, 3-11-2014
Time : 11.00 a.m. to 1.00 p.m.

Total Marks : 50

Instruction : All questions are compulsory.

1. Select the correct alternative : 10
- 1) For Assessment year 2013–14, the maximum deduction u/s 80 TTA is available for Rs.
a) 15,000/- b) 10,000/- c) 20,000/- d) 5,000/-
 - 2) For the F.Y. 2012–13, the relevant Assessment Year is
a) 2011–12 b) 2014–15
c) 2013–14 d) None of above
 - 3) The term Capital Asset U/s 2(14) does not include
a) Stock in trade b) Urban Agricultural Land
c) Jewellery d) All
 - 4) As per Section 10(2A) share of profit received by a partner from partnership firm is
a) Taxable as Business Income
b) Exempt
c) Taxable under income from other sources
d) None of the above
 - 5) Salary is taxable on _____ basis.
a) Due b) Receipt
c) Earlier of due or receipt d) Notional
 - 6) Gift from relative is
a) Taxable
b) Taxable only when received in cash
c) Exempt up to Rs. 50,000/-
d) Fully Exempt
 - 7) The maximum deduction available u/s 80C is Rs.
a) 1,00,000/- b) 30,000/- c) 1,20,000/- d) 1,50,000/-

P.T.O.

8) While computing income from House property, Municipal taxes are allowable on _____ basis.

- a) National
b) Due
c) Earlier of due or payment
d) Payment

9) Contribution by employer towards Statutory Provident Fund is

- a) Fully Exempt
b) Exempt up to 12% of 'Salary'
c) Rs. 25,000/-
d) None of the above

10) As per Section 80D, maximum deduction for Preventive Health Checkup is

- a) Rs.1,00,000/- b) Rs. 30,000/- c) 1,20,000/- d) Rs. 5,000/-

2. Write short notes (**any 2**) :

10

- A) Assessee
B) Entertainment Allowance
C) Fully Taxable Allowances (any five)

3. A) Explain the provisions of valuation of perquisite in respect of Medical Facility.

5

B) Mr. X owns a house property. It is used by him throughout the previous year 2012–13 for his residence. Municipal value of the property is Rs. 1,66,000/-, whereas standard rent is Rs. 1,50,000/- The following expenses are incurred by X – Repairs Rs. 20,000/-, Municipal tax Rs. 16,000/- Insurance Rs. 2,000/-, Interest on borrowed capital to construct the property Rs. 1,36,000/-, Interest on capital borrowed by mortgaging the property for daughter's marriage Rs. 20,000/- The loan is borrowed after April 1, 1999.

Compute the income of Mr. X from House property.

5

4. A) The following are the particulars of income of Smt. Shobha. Compute her total income for A. Y. 2013–14

10

• Salary	Rs.1,44,000/-
• D.A.	Rs. 24,000/-
• Education allowance (for 3 children)	Rs. 6,000/-
• Research allowance	Rs. 28,000/-
Actually spent	Rs. 27,000/-
• Lunch allowance	Rs. 2,500/- p.m.
(Actually spent Rs. 20,000/-)	
• The company spent Rs. 7,000/- on her training	

Her contribution to Recognised Provident Fund is Rs. 16,000/- and employer also contributes an equal amount.

- Interest credited @ 10% on her accumulated balance in RPF of Rs. 5,00,000/-
- Tax on employment deducted from salary is Rs. 2,500/-
- Income from crossword puzzles Rs. 9,000/-

Interest on bank deposit Rs. 10,000/- out of which Rs. 2,000/- is on Savings Bank Account.

Family pension received Rs. 45,000/-

- She invested Rs.50,000/- in specified Mutual Fund.
- She has incurred an expense on medical treatment of her handicapped brother Rs. 25,000/- (disability 45%).

OR

B) Compute the total income of Mr. Mahesh of Mumbai for PY 2012–13. **10**

Basic salary (Actually received for 11 months)	Rs. 15,000/- p.m.
• DA	Rs. 5,000/- p.m.
• Bonus	Rs. 12,000/-
• House Rent Allowance	Rs. 10,000/- p.m.
Actual rent paid	Rs. 8,000/-
• His contribution to Statutory Provident Fund Rs. 25,000/-	
• Employers contribution Rs. 25,000/-	
• Free educational facility for his three children cost of education in a similar institute is Rs. 100/- p.m. per child.	
• Reimbursement of medical expenditure is Rs. 21,000/- (the treatment was taken in government hospital)	
• Gift from friend Rs. 25,000/-	
• Income from Ground rent Rs. 20,000/-	
• Interest on bank fixed deposit Rs. 12,000/-	
• He has made following investments / payments.	
* Life Insurance Premium Rs. 12,000/- (for self)	
* Life Insurance Policy Rs. 10,000/- (for married son)	
* Subscription to notified MF Rs. 20,000/-	
* Repayment of housing loan Rs. 60,000/- (Principal amt.)	
* Donation to Prime Minister's National Relief Fund Rs. 5,000/-	

5. Answer **any one** : **10**

A) Mr. Ram who is carrying on a business regularly , submits his Profit and Loss Account for the year ending 31st March, 2013

Profit and Loss Account

Particulars	Rs.	Particulars	Rs.
Office Expenses	25,600	Gross profit	3,93,600
Audit fees	22,000	Sundry receipts	11,000
Legal Expenses	18,000	Custom duties recovered	
Depreciation on Machinery	24,000	from the Govt. (Earlier	
Salary to staff	84,000	not allowed as deduction)	22,000
Bonus to staff	45,000	Bad debts recovered	
Contribution to an		(Earlier allowed as deduction)	6,000
approved gratuity fund	24,000	Gift received from son	30,000

O/S liability in respect of		
Excise duty	24,000	
General expenses	36,000	
Net profit	1,60,000	
	4,62,600	4,62,600

Other relevant particulars :

- 1) Bonus payable to employees according to the Payment of Bonus Act, 1965, also comes to Rs. 45,000/-
- 2) Depreciation on machinery shown in P & L A/c is calculated according to the income tax provisions.
- 3) During the previous year 2012–13 Mr. Ram also makes a capital expenditure of Rs. 25,000/- for the purpose of carrying on a scientific research related to the business. This expenditure is, however, not recorded in the P & L A/c.
- 4) O/s liability in respect of excise duty is paid as follows : Rs. 5,000 on 11-4-2013, Rs. 3,000 on 5-5-2013, Rs. 6,000 on 30-6-2013, and the balance on 10-11-2013.

Compute his income for the A.Y. 2013–2014

OR

- B) Mr. Raju who is carrying on a business, submits his Profit and Loss Account for the year ending 31st March, 2013

10

Profit and Loss Account

Particulars	Rs.	Particulars	Rs.
Opening stock	15,000	Sales	80,000
Purchases	40,000	Closing Stock	20,000
Wages	20,000	Gift from father	10,000
Rent	6,000	Income tax refund	3,000
Repairs of car	3,000		
Wealth tax paid	2,000		
Medial expenses	3,000		
General expenses	11,000		
Depreciation of car	3,000		
Profit for the year	10,000		
	1,13,000		1,13,000

Following further information is given :

- 1) Medical expenses were incurred during sickness of R his treatment.
- 2) Wages include Rs. 2,500/- on account of R's driver.

Compute his Gross Total Income for the A.Y. 2013–2014.

Seat No.	
-------------	--

**B.Com. (Part – III) (Semester – VI) Examination, 2014
ADVANCED STATISTICS (Paper – II)**

Day and Date: Monday, 3-11-2014

Max. Marks : 50

Time: 11.00 a.m. to 1.00 p.m.

- N.B. :** 1) *All questions are compulsory.*
2) *Each question carries equal marks.*
3) *Use of soundless calculators is allowed.*
4) *Graph papers will be supplied on request.*

1. Choose the most appropriate alternative amongst the given for **each** question : **10**
- i) A L.P.P. can be solved graphically only if that L.P.P. contains
 - a) at most one variable
 - b) at most two variables
 - c) more than two variables
 - d) none of these
 - ii) If there is not a single point in the common region of graphical method, then that L.P.P. has
 - a) unique solution
 - b) infinite many solutions
 - c) no solution
 - d) none of these
 - iii) If the objective function of an L.P.P. has optimum solution at two vertices of common region then that L.P.P. has
 - a) unbounded solution
 - b) no solution
 - c) infinite many solutions
 - d) none of these
 - iv) An assignment problem is said to be unbalanced if cost matrix has
 - a) no. of rows > no. of columns
 - b) no. of rows < no. of columns
 - c) either a or b
 - d) none of these
 - v) Hungarian has developed
 - a) Testing optimality of IBFS algorithm in T.P.
 - b) Finding an optimum sequence of n jobs through m machines
 - c) Assignment algorithm
 - d) None of these

- vi) An IBFS is said to be degenerate for a transportation problem, if no. of basic cells in the solution matrix is
 - a) less than $m + n - 1$
 - b) more than $m + n - 1$
 - c) equal to $m + n - 1$
 - d) none of these
- vii) A transportation problem is said to be balanced if
 - a) $\sum_i a_i < \sum_j b_j$
 - b) $\sum_i a_i > \sum_j b_j$
 - c) $\sum_i a_i = \sum_j b_j$
 - d) none of these
- viii) The best available method of finding an IBFS which in general gives IBFS near to optimum solution to the transportation problem is
 - a) North West Corner Rule
 - b) Row Minima Method
 - c) VAM
 - d) None of these
- ix) In a sequencing problem it is assumed that how many operations is carried out on a machine at a particular time.
 - a) only one
 - b) only two
 - c) only three
 - d) none of these
- x) Who has introduced algorithm of finding optimum solution ?
 - a) Walter A Schwartzg
 - b) Johnson
 - c) Hungarian
 - d) None of these

2. A) Solve the following L.P.P. by graphical method :

5

$$\text{Max } Z = 6x_1 + 8x_2$$

Subject to

$$5x_1 + 10x_2 \leq 60$$

$$4x_1 + 4x_2 \leq 40$$

$$x_1, x_2 \geq 0$$

B) Explain Matrix Minima Method (MMM) used to solve an IBFS to the given transportation problem. Determine IBFS by Matrix Minima Method for the following transportation problem.

5

		To				Capacity
		M ₁	M ₂	M ₃	M ₄	
From	F ₁	4	2	3	2	8
	F ₂	5	4	5	1	12
	F ₃	6	5	4	7	14
Requirement		8	8	6	8	

3. A) Explain the procedure of finding of optimum sequence in processing n jobs through two machines. 5

Find an optimum sequence of following 6 jobs processed through two machines A and B in the order A . B, for which following data are given :

		Processing times in minutes					
Jobs		1	2	3	4	5	6
Machines	A	3	12	5	2	9	11
	B	8	10	9	6	3	1

- B) Find IBFS by VAM to the following transportation problem. 5

		Stores				Production capacity
		1	2	3	4	
Factories	A	4	6	8	13	50
	B	13	11	10	8	70
	C	14	4	10	13	30
	D	9	11	13	8	50
Demand		25	35	105	20	

4. Attempt **any one** of the following : 10

- A) Explain Hungarian Algorithm.
 B) Solve the following transportation problem :

		To			Supply
		1	2	3	
From	1	5	1	7	10
	2	6	4	6	80
	3	3	2	5	15
	4	5	3	2	40
Demand		75	20	50	

5. Attempt **any one** of the following :

10

- A) Explain procedure of finding an optimum sequence in processing of n jobs through m machines. And hence solve the following five jobs 1, 2, 3, 4, 5 are to be processed on four machines A, B, C, D. Their processing times are given below. Determine the optimum sequence, minimum elapsed time and idle times for each machine.

Job	Processing times in hrs.			
	A	B	C	D
1	7	15	14	21
2	11	18	18	26
3	2	13	11	26
4	14	4	17	24
5	18	11	12	26

- B) Solve the following assignment problem for minimisation.

Job \ Firm	1	2	3	4	5	6
F ₁	44	67	41	53	48	64
F ₂	46	59	40	45	45	68
F ₃	43	73	37	51	44	62
F ₄	50	65	35	50	46	63

Seat No.	
-------------	--

B.Com. – I (Semester – I) (CGPA Pattern) Examination, 2014
ENGLISH (Compulsory)
On Track – English Skills for Success

Day and Date : Tuesday, 28-10-2014
Time : 3.00 p.m. to 6.00 p.m.

Max. Marks : 70

N. B. : All questions are *compulsory*.
Figures to the right indicate full marks.

1. Choose the right answer from the alternatives given below : **14**
- 1) A story with a '_____ ending' became popularly referred to as a story with an O Henry ending.
a) Happy b) Twist c) Sad d) Shocking
 - 2) Miss Krishna always stabbed at the bell as though it were a _____.
a) Coil b) Serpent c) Spring d) Wire
 - 3) Miss Krishna was an _____ guest.
a) Irritating b) Interesting
c) Uninvited d) Intelligent
 - 4) Jimmy Wells and Bob were raised in _____, just like two brothers, together.
a) New York b) Chicago c) City d) Restaurant
 - 5) Binet was a _____ who developed the IQ test.
a) Sociologist b) Psychologist c) Artist d) Technocrat
 - 6) Intelligence is the ability to look beyond _____.
a) Time b) Problems
c) Facts d) Ideas
 - 7) In 'Bangle Sellers' Sarojini Naidu uses vivid images of _____ to capture the concept of gender inequality.
a) Temple fair b) Happy daughters
c) A bangle d) Cornlit fields

3. A) Write a paragraph on **any two** of the following topics : 8
- 1) Environmental Pollution
 - 2) College Life
 - 3) Uses of a dictionary.
- B) Write short notes on **any two** of the following : 6
- 1) The Man from the West
 - 2) Miss Krishna's Childhood
 - 3) Reasons for participation in war, according to the Irish Airman.
4. Write an essay on **any one** of the following topics : 14
- 1) The importance of Reading Books.
 - 2) The problem of unemployment causes and effects.
5. Read the following passage and make notes using a clear layout with headings, subheadings etc. Also provide a suitable title. 14

All modern business needs advertisement. Whoever has goods to sell has to find some way to attract the attention of their would be purchasers. Different media are used to advertise a product or service. In the past people engaged town-criers to advertise their goods by the beat of drums. Today advertisers use colourful slides, catchy dialogues and fancy hoardings. Further, posters and leaflets are also used for advertising.

Advertisements are not only necessary but also extremely useful. Advertising has now become a business giving sustenance to a large number of people. It helps manufacturers to promote the sale of their goods. It enables them to reach markets which are otherwise inaccessible to maintain a level of sales.

Advertisement educates the customer also. They acquaint him with various brands available in the market. Advertisements are often so persuasive that customers are prompted to buy what they did not need immediately.

Advertising is both an art and a science. Some ads are artistically designed and are a great pleasure to the eye. They look like great art pieces. But advertising is also a science. All good advertisements are based on scientific principles.

The advertisers keeps in mind different factors which include firstly, the psychology of the buyer, their income charts and thirdly the charging trends in fashion. The basic aim or feature of every advertisement is to catch the eye of the buyers. Further, advertisements have to be repetitive without being monotonous. Very often a slogan or trademark is introduced in the body of the advertisement to make it catchy.

The message and slogans are so persistently hammered into one's mind that the moment one thinks of buying an article they immediately rise from the subconscious and persuade one to buy a particular product.

In conclusion, it must not be forgotten that advertisement can never be a substitute for quality. Quality of product or service is very important. Good products will sell even without advertisement, but a bad product cannot stay in the market for a long time.

Seat No.	
-------------	--

**B.Com. – I (Semester – I) Examination, 2014
BUSINESS MATHEMATICS (CGPA Pattern)**

Day and Date : Monday, 3-11-2014
Time : 3.00 p.m. to 6.00 p.m.

Max. Marks : 70

- N. B. :** 1) **All questions are compulsory.**
2) **Figures to the right indicate full marks.**
3) **Graph papers will be supplied on request.**
4) **Use of calculators and log tables are allowed.**

1. Choose the most appropriate alternative from the given alternatives for **each** question.

14

- 1) The sequence 3, 7, 11, 15, 19 is called as
 - a) GP
 - b) AP
 - c) Both a) and b)
 - d) None of these
- 2) A sequence in which the ratio of any term to its preceding term is constant is called
 - a) GP
 - b) AP
 - c) LPP
 - d) None of these
- 3) If the interest is charged only on the original principal for the full period, then the interest is called
 - a) Compound interest
 - b) Annuity
 - c) Simple interest
 - d) None of these
- 4) If the first payment is due at the end of first year or the first interval the annuity is known as
 - a) Annuity due
 - b) immediate annuity
 - c) Deferred annuity
 - d) none of these
- 5) All diagonal elements of an identity matrix are equal to
 - a) zero
 - b) one
 - c) any number
 - d) none of these

- 6) A square matrix whose every element is zero is called a
- a) null matrix
 - b) unit matrix
 - c) both a) and b)
 - d) none of these
- 7) The determinant value of squared null matrix is
- a) one
 - b) zero
 - c) any value
 - d) none of these
- 8) If any two rows (or columns) of a determinant are identical, then its value is
- a) zero
 - b) one
 - c) changes the sign of value
 - d) none of these
- 9) In LPP, if we draw the graph of inequalities, then the region in which all restrictions are satisfied is called as
- a) solution space
 - b) inequality
 - c) both a) and b)
 - d) none of these
- 10) In LPP, the constraints are in
- a) quadratic form
 - b) exponential form
 - c) linear form
 - d) none of these
- 11) The inverse ratio of 3 : 5 is
- a) 5 : 3
 - b) $\sqrt{3} : \sqrt{5}$
 - c) 9 : 25
 - d) none of these
- 12) If $a : b = c : d$, we say that a, b, c, d are proportional and we write $a : b : c : d$, then
- a) $ad > bc$
 - b) $ad < bc$
 - c) $ad = bc$
 - d) none of these
- 13) Logarithm of product of two positive numbers is equal to
- a) sum of their logarithm
 - b) product of logarithm
 - c) both a) and b)
 - d) none of these

14) In Arithmetic Progression (AP), the difference between a term and its preceding term is called

- a) common ratio
- b) common difference
- c) constant
- d) none of these

2. a) If $A = \begin{bmatrix} 3 & 1 \\ -1 & 2 \end{bmatrix}$

compute the matrix $A^2 - 9A + 7I$. 7

b) If for an A.P. common difference is 10 and sum upto 30 terms (S_{30}) = 4500, find the first term a and T_{20} . 7

3. a) Find x and y, if $\left\{ 3 \begin{bmatrix} 4 & 1 & 3 \\ 0 & -1 & -3 \end{bmatrix} - 2 \begin{bmatrix} 3 & 2 & 4 \\ -6 & 1 & -3 \end{bmatrix} \right\} = \begin{bmatrix} x \\ y \end{bmatrix}$. 7

b) If the principal amount of Rs. 10,000 is invested into a bank as fixed deposit for 5 years with compound interest rate 12% per annum. What will be the amount at the end of 5th year ? 7

4. Solve **any one** of the following :

a) i) If $A = \begin{bmatrix} 2 & 1 & 0 \\ 3 & -2 & 2 \\ 1 & -1 & -3 \end{bmatrix}$ and $B = \begin{bmatrix} 2 & 3 & 1 \\ 0 & -5 & 2 \\ 3 & 0 & -2 \end{bmatrix}$. Find A. B. 10

ii) The seventh term of AP is 30 and the tenth term is 21. Find the sum of the first 33 terms of A.P. 4

b) i) Solve the following equations by using Cramer's rule

$$2x + 3y - z = 11$$

$$2x - y + 2z = 9$$

$$4x + 3y + 2z = 25. \quad \text{10}$$

ii) The terms of a GP are 3, 6, 12, 24, find 5th term (T_5) and the sum upto 5th term (S_5). 4

5. Solve **any one** of the following :

a) i) Solve the following LPP by graphical method.

$$\text{Max. } Z = 6x + 7y$$

Subject to the constraints

$$2x + 3y \leq 12$$

$$2x + 5y \leq 18 \text{ and } x, y \geq 0.$$

10

ii) Find x ; if $\begin{vmatrix} x-5 & 2 \\ 15 & 1 \end{vmatrix} = 0.$

4

b) i) Compute the inverse of a matrix by adjoint method.

10

$$A = \begin{bmatrix} 8 & 4 & 3 \\ 2 & 1 & 1 \\ 1 & 2 & 1 \end{bmatrix}$$

ii) An overdraft of Rs. 5,000/- is to be paid in equal annual instalments in course of 5 years. Find the amount of each instalment reckoning compound interest at 12% per annum.

4

- vii) A licence for Insurance Agent is granted _____ years.
 a) 3 years b) 4 years c) 2 years d) 1 years
- viii) The Govt of India opened Insurance to private sector in year _____
 a) 1979 b) 1998 c) 1999 d) 2000
- ix) The Insurance Agent is ready to carry on insurance business is consideration of _____
 a) Commission b) Insurance premium
 c) Discount d) Salary
- x) Insurance regulatory and development Authority Act passed in _____
 a) Jan. – 1999 b) March – 1999
 c) Dec. – 1999 d) April – 1998
- xi) The _____ is contract between Insurance company a policy holder.
 a) Cover note b) Proposal Form
 c) Insurance Agent Report d) Insurance policy
- xii) Birth certificate is accepted as a proof of _____ by LIC.
 a) Age b) Licence
 c) Premium receipt d) Report
- xiii) Life Insurance is not a contract of _____
 a) Profit b) Income c) Indemnity d) Loss
- xiv) Insurance Act passed in the year _____
 a) 1923 b) 1938 c) 1969 d) 1956

2. Write short notes : **14**
 a) Purpose of Insurance
 b) Kinds of business related insurance.
3. Write short answer : **14**
 a) Procedure for becoming an Agent.
 b) Group Insurance.
4. Answer **any one** : **14**
 a) Describe the various principles of Insurance.
 b) Discuss code of conduct of Insurance Agent.
5. Answer **any one** of the following : **14**
 a) What is whole life policy ? Explain the various types of whole life policy.
 b) Explain the procedure of taking Life Insurance policy.

मराठी रूपांतर

सूचना : १) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

२) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

१. योग्य पर्याय निवडून विधाने पुन्हा लिहा :

१४

- १) दुसऱ्या पक्षाला संभाव्य धोक्या पासून होणारे नुकसान भरून देण्याचे मान्य करते अशी संस्था म्हणजे _____ होय.
अ) सावकार ब) ऋणको क) विमेदार ड) विमा कंपनी
- २) विमेदारा कडून विमा कंपनीस मिळणऱ्या आर्थिक मोबादल्यास _____ म्हणतात.
अ) विमा हप्ता ब) कर्ज
क) सोड किंमत ड) यापैकी कोणतेही नाही.
- ३) _____ या विमा प्रकारात विमेदाराला तहह्याज विमा हप्ता भरावे लागतात.
अ) सामान्य आजीवन विमा
ब) मर्यादित हप्ताचा आजीवन विमा
क) एक हप्ता आजीवन विमा
ड) परिवर्तनीय आजीवन विमा
- ४) परस्पर विश्वासाचे तत्व फक्त _____ ला लागू असते.
अ) फक्त विमेदार ब) फक्त विमेकरी
क) विमेदार व विमा कंपनी दोहानाही ड) विमा प्रतिनिधी
- ५) आयुर्विमा प्रतिनिधीने _____ तासाचे व्यवहारिक प्रशिक्षण पूर्ण केले पाहिजे.
अ) १०० तासाचे ब) ५० तासाचे
क) १५० तासाचे ड) २०० तासाचे
- ६) “विमा ही एक अशी व्यवस्थ आहे की त्यांच्या साह्याने आर्थिक जोखमीतून निर्माण होणारे नुकसान विमा कंपनीकडे हस्तांतरित होते की जे अन्यथा विमेदाराला सहन करावे लागले असते” ही व्याख्या _____ ने दिलेली आहे.
अ) डब्ल्यू.ए.डिन्सडेल ब) प्रा.अॅलन मेइरसन
क) रॉक फेल ड) जस्टीस लॅरेन्स
- ७) विमा प्रतिनिधीला व्यवसाय परवाना _____ वर्षासाठी मंजूर केला जातो.
अ) ३ वर्ष ब) ४ वर्ष क) २ वर्ष ड) १ वर्ष
- ८) _____ साली भारत सरकारने विमा क्षेत्र खाजगी क्षेत्रासाठी खुले केले.
अ) १९७९ ब) १९९८ क) १९९९ ड) २०००

- ९) विमा प्रतिनिधी ही व्यक्ती _____ मोबादल्यात विमा व्यवसाय करण्याचे मान्य करते.
- अ) दलाली/कमीशन ब) विमा हप्ता
क) सूट सवलत ड) पगार
- १०) विमा नियंत्रण व विकास प्राधिकरणाची स्थापना _____ या वर्षी झाली.
- अ) जाने. १९९९ ब) मार्च १९९९
क) डिसे. १९९९ ड) एप्रिल १९९८
- ११) _____ हा विमा कंपनी आणि विमेदार यांच्या मधील करार आहे.
- अ) कच्चे विमा पत्र ब) प्रस्ताव अर्ज
क) विमाप्रतिनिधीला ड) विमापत्र
- १२) जन्म नोंदणी प्रमाण पत्र हा _____ पुरावा म्हणून आयुर्विमा महामंडळ स्वीकारते.
- अ) वयाचा ब) परवाना
क) विमा हप्ता पावती ड) अहवाल
- १३) आयुर्विमा हा _____ करार नाही.
- अ) नफा ब) उत्पन्न
क) नुकसान भरपाई ड) तोटा
- १४) विमा कायदा _____ साली संमत झाला.
- अ) १९२३ ब) १९३८ क) १९६९ ड) १९५६
२. टीपा लिहा : १४
- अ) विम्याचा हेतु.
ब) व्यवसाया संबंधीच्या विम्याचे प्रकार.
३. थोडक्यात उत्तरे लिहा : १४
- १) विमा प्रतिनिधी बनवण्याची पद्धती.
२) समूह विमा.
४. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (फक्त एकाचे) : १४
- १) विम्याच्या विविध तत्वांचे विवेचन करा.
२) विमा प्रतिनिधीची आचार संहिता चर्चा करा.
५. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (फक्त एकाचे) : १४
- १) आजीवन विमा म्हणजे काय ? आजीवन विम्याचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.
२) आयुर्विमा घेण्याची पद्धती सविस्तर स्पष्ट करा.

- 8) _____ is known as Manchester of Japan.
 a) Osaka b) Tokyo c) Yakohama d) Mumbai
- 9) _____ is the high quality iron ore.
 a) Hematite b) Magnetite c) Siderite d) Limonite
- 10) _____ is a fourth grade economic activities.
 a) Agriculture b) Trade c) Mining d) Research
- 11) _____ is known as Bauxite Island.
 a) Shri Lanka b) Jameka
 c) Surinamgiyana d) Japan
- 12) _____ is the everlasting resources of wealth.
 a) Water b) Animal c) Plant d) Minerals
- 13) Alfred Weber is a _____ geographer.
 a) German b) Britain c) American d) Indian
- 14) _____ factor is very important to localization of cotton textile industry.
 a) Climate b) Cotton c) Labour d) Market

2. Answer the following : 14
- A) Human economic activities. 7
- B) Nature of economic geography. 7
3. Answer the following : 14
- A) Describe in detail cotton textile industries in Japan. 7
- B) Describe the distribution and production of iron ore in India. 7
4. Answer **any one** : 14
- i) State the importance of natural resources.
- OR
- ii) Describe the type of iron ore and its distribution in India.
5. Answer **any one** : 14
- i) Describe the Weber's theory of localization on industries.
- OR
- ii) Describe the distribution and production of Bauxite in India.

मराठी रूपांतर

- सूचना : १) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
२) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
३) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या व नकाशे काढा.
४) नकाशा स्टेन्सील्स वापरास परवानगी आहे.

१. रिकाम्या जागी योग्य पर्याय निवडून विधान पुन्हा लिहा.

१४

- १) ————— यांना आर्थिक भूगोलाचे जनक म्हणून ओळखले जाते.
अ) G. D. चिशोल्म ब) A. वेबर क) A. वेगनर ड) A. D. स्मिथ
- २) आर्थिक क्रियांचा अभ्यास ————— भूगोलात केला जातो.
अ) कृषी ब) आर्थिक क) औद्योगिक ड) व्यापारी
- ३) जगामध्ये सर्वाधिक लोक ————— या व्यवसायात गुंतलेले आहेत.
अ) प्राथमिक ब) द्वितीय क) तृतीय ड) चतुर्थ
- ४) मंगल धातू उत्पादनात महाराष्ट्राचा भारतात ————— क्रमांक आहे.
अ) पहिला ब) दुसरा क) तिसरा ड) चौथा
- ५) ————— या खनिजापासून अल्युमिनियम तयार केले जाते.
अ) मॅंगनीज ब) हेमेटाईट क) तांबे ड) बॉक्साईट
- ६) सौरउर्जा हे ————— प्रकारचे उर्जासाधन आहे.
अ) अपारंपारीक ब) पारंपारीक
क) व्यवसायीक ड) वरीलपैकी एकही नाही
- ७) आर्थिक भूगोल ही ————— भूगोलाची एक शाखा आहे.
अ) प्राकृतिक ब) मानवीय क) मृदाशास्त्र ड) हवामानशास्त्र
- ८) जपानचे मॅंचेस्टर म्हणून ————— या शहराला ओळखले जाते.
अ) ओसाका ब) टोकीओ क) याकोहमा ड) मुंबई
- ९) ————— हे उत्तम प्रतिचे लोहखनिज आहे.
अ) हेमेटाईट ब) मॅनेटाईट क) सिडेराईट ड) लिमोनाईट
- १०) ————— हा चतुर्थ श्रेणीचा व्यवसाय आहे.
अ) शेती ब) व्यापार क) खाणकाम ड) संशोधन

११) ————— या बेटास बॉक्साईट बेट म्हणून ओळखले जाते.

अ) श्रीलंका ब) जमेका क) सुरीनामगीयाना ड) जपान

१२) ————— हे संपत्ती साधन अनंतकाल टिकणारे आहे.

अ) पाणी ब) प्राणी क) वनस्पती ड) खणिजे

१३) अल्फ्रेड वेबर हा ————— देशाचा शास्त्रज्ञ आहे.

अ) जर्मन ब) ब्रिटन क) अमेरिका ड) भारत

१४) सुती वस्त्रोद्योगाच्या स्थानिकीकरणावर परिणाम करणारा ————— हा एक महत्वाचा घटक आहे.

अ) हवामान ब) कापड क) मजूर ड) बाजारपेट

२. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा :

१४

अ) मानवी आर्थिक क्रिया.

७

ब) आर्थिक भूगोलाचे स्वरूप.

७

३. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा :

१४

अ) जपानमधील सुती वस्त्रोद्योगाचे वर्णन करा.

७

ब) भारतातील लोहखनीजाचे वितरण आणि उत्पादनाचे वर्णन करा.

७

४. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा :

१४

i) नैसर्गिक साधन संपत्तीचे महत्त्व सांगा.

किंवा

ii) लोहखनीजाचे प्रकार सांगून त्याचे भारतातील वितरण स्पष्ट करा.

५. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा :

१४

i) वेबरच्या उद्योगदंद्याचे स्थानिकीकरण या सिद्धान्ताचे वर्णन करा.

किंवा

ii) भारतातील बॉक्साईट उत्पादनाचे व वितरणाचे वर्णन करा.

Seat No.	
-------------	--

B.Com. – I (Semester – I) Examination, 2014
ENGLISH (Compulsory) (Old)
On Track : English Skills for Success

Day and Date : Tuesday, 28-10-2014
Time : 3.00 p.m. to 5.00 p.m.

Max. Marks : 50

Instructions : 1) **All questions are compulsory.**
2) **Figures to the right indicate full marks.**

1. Rewrite the following statements by choosing the correct option : **10**
- 1) The story 'After Twenty Years' implies that Silky Bob is a _____
 - a) Restaurant owner
 - b) Policeman
 - c) Frequent traveller to the west
 - d) Gangster or criminal
 - 2) The writer Nergis Dalal and Miss Krishna met _____
 - a) At school together
 - b) At an exhibition
 - c) At a tea party
 - d) As neighbours
 - 3) The writer's attitude towards Miss Krishna was one of _____
 - a) Deep affection and admiration
 - b) Apathy and indifference
 - c) Tolerance and patience
 - d) Hatred and contempt
 - 4) 'The Myths of Artificial Intelligence' is written by _____
 - a) O Henry
 - b) Romain Rolland
 - c) Attila Narin
 - d) Verrier Elwin
 - 5) 'Bangle Sellers' is written by _____
 - a) W. B. Yeats
 - b) R. W. Emerson
 - c) Sarojini Naidu
 - d) W. H. Long Fellow
 - 6) The bangle sellers are carrying their wares _____ ?
 - a) To the streets
 - b) To a temple fair
 - c) To a married woman's house
 - d) Marriage ceremony

- 7) The poem 'An Irish Airman' Fore Sees His Death relates to the plight of Irish soldiers fighting for the _____
- a) Kilturtan cross b) Ireland
 c) United Kingdom d) Dublin
- 8) Margaret cut _____ while chopping vegetables.
- a) himself b) myself
 c) herself d) themself
- 9) You must reach _____ college before 7.30 a.m.
- a) the b) an
 c) a d) no articles
- 10) Vijay cut the apple _____ a knife.
- a) with b) at
 c) for d) to

2. Answer **any five** of the following questions in **two to three** sentences **each**. **10**

- 1) What sort of relationship did Bob and Jimmy share ?
- 2) What did the Policeman look like in the story 'After Twenty Years' ?
- 3) Why did the narrator Nergis Dalal consider Miss Krishna an annoying guest ?
- 4) What do you understand of Miss Krishna's childhood from the story ?
- 5) What are the merits of artificial intelligence ?
- 6) Why can computers not 'think' in the same way as human beings ?

3. A) Answer **any two** of the following questions in about **forty** words **each**. **4**

- 1) Describe the different types of bangles which the bangle-sellers carry.
- 2) How does the speaker imagine he will die ?
- 3) Explain the following lines
 "Those that I fight I do not hate
 Those that I guard I do not love"

B) Write a paragraph on **any two** of the following topics : **6**

- 1) My family
- 2) Solar energy
- 3) Advantages of vegetarianism.

4. Write an essay on **any one** of the following topics. 10
- 1) The impact of mobile phones on the lives of young people in the present day.
 - 2) Terrorism : irrational and inhumane.

5. Read the following passage and make notes giving a suitable title. 10

There is an enemy beneath our feet-an enemy the more deadly for its complete impartiality. It recognises no national boundaries, no political parties. Everyone in the world is threatened by it. The enemy is the earth itself. When an earthquake strikes the world trembles. The power of a quake is greater than anything human beings themselves can produce. But today scientists are directing a great deal of their effort into finding some way of combating earthquakes, and it is possible that some time in the near future people will have discovered a means of protecting themselves.

An earthquake strikes without warning. When it does, its power is immense. If it strikes a modern city, the damage it causes is as great as if it has struck a primitive village. Gas mains burst, explosions are caused and fires are started. Underground railways are wrecked. Whole buildings collapse, bridges fall, dams burst. Gaping crevices appear in busy streets. If the quake strikes at sea, huge tidal waves sweep inland. If it strikes in mountain regions, avalanches roar down into the valley.

Consider the terrifying statistics from the Past. Lisbon the capital of Portugal was destroyed entirely and 450 people were killed in 1755. In Peru, 50,000 people died in an earthquake in 1970. In 1968, an earthquake struck Alaska. As this is a relatively unpopulated part, only a few people were killed. But it is likely that this was one of the most powerful quakes ever to have hit the world.

Geologists estimate that during the tremors, the whole of the state moved over eighty feet, farther west into Pacific Ocean. Imagine the power of something that can move an entire sub continent ! This is the problem that faces scientists. They are dealing with forces so immense that human beings cannot hope to resist them. All that can be done is to try to pinpoint just where the earthquake will strike and work from there. At least some precautionary measures can then be taken to save lives and some of the property.

Seat No.	
-------------	--

**B.Com. – I (Semester – I) Examination, 2014
(Old)
PRINCIPLES OF BUSINESS MANAGEMENT**

Day and Date : Wednesday, 29-10-2014
Time : 3.00 p.m. to 5.00 p.m.

Max. Marks : 50

N.B. : 1) **All questions are compulsory.**
2) **Figures in the right indicate marks.**

1. Select suitable alternatives from the given alternatives : **10**
- 1) Management is _____
 - a) An Art
 - b) Science
 - c) Profession
 - d) All of the above
 - 2) Authority flows _____
 - a) Top to bottom
 - b) Bottom to top
 - c) Horizontal
 - d) None of the above
 - 3) _____ is the function which a manager performs to arrival at a conclusion and judgement.
 - a) Decision making
 - b) Organising
 - c) Planning
 - d) Communication
 - 4) Management consists functional areas like _____
 - a) Production
 - b) Finance
 - c) Marketing
 - d) All of the above
 - 5) Every authority must have corresponding _____
 - a) Decision making
 - b) Responsibility
 - c) Planning
 - d) None of the above
 - 6) Planning is the _____ of controlling.
 - a) Source
 - b) Element
 - c) Base
 - d) Features

7) Line organization is also known as _____ organisation.

- a) Military
- b) Staff
- c) Formal
- d) Informal

8) Division of work promotes _____

- a) Unity
- b) Specialisation
- c) Generalisation
- d) Confusion

9) The principles of management developed by

- a) F. W. Taylor
- b) Henry Fayol
- c) Elton Mayo
- d) None of the above

10) The contingency approach is also known as _____ approach.

- a) Situational
- b) Traditional
- c) Scientific
- d) Behavioural

2. Write short note :

10

- a) Management process.
- b) Types of planning.

3. Write answers in short :

10

- a) Explain the decision making process.
- b) Explain the merits and demerits of centralisation.

4. Answer **any one** of the following :

10

A) Define management. Explain the significance of management.

OR

B) What is planning ? Explain the procedure of planning.

5. Answer **any one** of the following :

10

A) What is responsibility ? Explain the relationship between authority and responsibility.

B) Explain the various types of decisions.

मराठी रूपांतर

सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

1. दिलेल्या पर्यायातून योग्य पर्याय निवडा :

10

- 1) व्यवस्थापन हे _____ आहे.
अ) एक कला ब) शास्त्र क) पेशा ड) वरील सर्व
- 2) अधिकाराचा प्रवाह _____ वाहतो.
अ) वरून खाली ब) खालून वर
क) समांतर ड) वरीलपैकी नाही
- 3) निष्कर्ष व निवाड्याप्रत येण्यासाठी व्यवस्थापक करीत असलेले कार्य म्हणजे _____ होय.
अ) निर्णय घेणे ब) संघटण क) नियोजन ड) संदेश वहन
- 4) व्यवस्थापनात _____ कार्यात्मक क्षेत्राचा समावेश होतो.
अ) उत्पादन ब) वित्तिय क) विपणन ड) वरील सर्व
- 5) प्रत्येक अधिकाराबरोबर _____ असावे लागतेच.
अ) निर्णय घेणे ब) जबाबदारी क) नियोजन ड) वरीलपैकी नाही
- 6) नियोजन हा नियंत्रणाचा _____ आहे.
अ) माध्यम ब) घटक क) पाया ड) वैशिष्ट्ये
- 7) रेखा संघटण हे _____ म्हणून ही ओळखले जाते.
अ) मिलिटरी ब) कर्मचारी क) औपचारिक ड) अनौपचारिक
- 8) कार्य विभाजनामुळे _____ चालना मिळते.
अ) एकतेला ब) विशेषीकरणाला
क) सामान्यीकरणाला ड) गोंधळाला

9) व्यवस्थापनाची मूलतत्त्वे _____ यांनी विकसित केली.

अ) एफ. डब्लू. टेलर

ब) हेन्री फेयॉल

क) एल्टन मेयो

ड) वरीलपैकी नाही

10) संभाव्यता दृष्टिकोन हा _____ दृष्टीकोन म्हणून ही ओळखला जातो.

अ) परिस्थिती सापेक्ष

ब) पारंपारिक

क) शास्त्रीय

ड) वर्तण

2. थोडक्यात टीपा लिहा :

10

अ) व्यवस्थापन प्रक्रिया

ब) नियोजनाचे प्रकार.

3. थोडक्यात उत्तरे लिहा :

10

अ) निर्णय घेण्याची प्रक्रिया स्पष्ट करा.

ब) केंद्रीकरणाचे गुण-दोष स्पष्ट करा.

4. कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा :

10

अ) व्यवस्थापनाची व्याख्या द्या. व्यवस्थापनाचे महत्त्व स्पष्ट करा.

किंवा

ब) नियोजन म्हणजे काय ? नियोजनाची कार्यपद्धती स्पष्ट करा.

5. कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा :

10

अ) जबाबदारी म्हणजे काय ? अधिकार आणि जबाबदारी यातील संबंध स्पष्ट करा.

किंवा

ब) निर्णयाचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.

Seat No.	
----------	--

B.Com. – I (Semester – I) Examination, 2014
FINANCIAL ACCOUNTING (Semester Pattern) (Old)

Day and Date : Thursday, 30-10-2014
Time : 3.00 p.m. to 5.00 p.m.

Total Marks : 50

- Instructions :** 1) **All questions are compulsory.**
2) Attempt **any one** question from Q. No. 4 a) and 4 b).
3) Attempt **any one** question from Q. No. 5 a) and 5 b).
4) Figures to the **right** indicate **full** marks.

1. Choose the correct alternative : 10

- 1) Accounting is the art of measuring, communicating and interpreting _____ activity.
a) Economical b) Social c) Financial d) Environmental
- 2) _____ is meant for the management and not for outsiders.
a) Financial Accounting b) Management Accounting
c) Balance Sheet d) Profit and Loss Account
- 3) _____ is a set of procedure for determining the cost of a product and service.
a) Financial Accounting b) Management Accounting
c) Cost Accounting d) Social Accounting
- 4) Purchase consideration receivable from Ltd. Co. is credited to _____ A/c.
a) Realisation b) Ltd. Company's c) Bank d) Shares
- 5) Realisation profit or loss is transferred to partner's capital accounts in their _____
a) Capital ratio b) Final capital ratio
c) Equal ratio d) Profit sharing ratio
- 6) If loan from wife is given out of her _____ then it is treated as creditor or third party liability.
a) Profit b) Funds c) Shridhan d) Husband's income
- 7) Statement of Affairs shows _____
a) Profit b) Deficiency c) Loss d) Profit or Loss
- 8) Co-op. movement was started in India to free the farmers from the clutches of _____
a) Bankers b) Private Money Lenders
c) Government d) Creditors

XYZ Ltd. took Plant and Machinery, Stock and Debtors at 10% less than the book value and agreed to pay Rs. 10,000 for Goodwill. It is also agreed to pay the creditors at book value. The purchase consideration was satisfied in 4,000 shares of Rs. 10 each and the balance in cash.

Mr. X took the Motor car at Rs. 8,000. Investments were sold in the market for Rs. 9,000. The partnership firm paid Bills Payable at 10% discount. Realisation expenses amounted to Rs. 2,300. The partnership firm sold the shares of XYZ Ltd. for Rs. 36,000 .

Show the Realisation A/c, Capital Accounts of Partners, XYZ Ltd. A/c, Shares in XYZ Ltd. A/c and Cash A/c along with calculation of Purchase Consideration.

10

- b) Mr. Arun filed his insolvency petition on 31st March 2012. The following was his position on that date :

Particulars	Rs.
Sundry Creditors	40,000
Creditors secured by lien on Stock	30,000
Debtors : Good Rs. 16,000 , Doubtful and bad Rs. 12,000 (realizable Rs. 4,000)	
Cash balance	1,000
Bills receivable	2,400
Liability on bills discounted (expected to rank Rs. 2,400)	3,000
Preferential Creditors	8,000
Mortgage on Building	20,000
Machinery (estimated to realize Rs. 17,000)	24,000
Stock (estimated to realize Rs. 20,000)	24,000
Furniture (estimated to realize Rs. 6,000)	10,000
Building (estimated to realize Rs. 30,000)	50,000

He commenced his business with a capital of Rs. 50,000 on 1-4-2006 and earned profits of Rs. 33,400 for six years ending on 31st March 2012, after earning Rs. 3,000 per year as interest on capital. His total drawings during these years amounted to Rs. 60,000.

Prepare Statement of Affairs and Deficiency Account.

10

5. a) From the following Trial Balance of Archana Co-op. Credit Society as on 31st March 2012 and other information, prepare Profit and Loss A/c for the year ended 31st March 2012 and Balance Sheet as on that date.

Trial Balance

Dr. Balances	Rs.	Cr. Balances	Rs.
Travelling Expenses	72	Unpaid Dividend	252
Salary and Allowances	3,600	Sundry Income	36
Printing and Stationery	48	Staff Provident Fund	2,400
Office Furniture	840	Share Capital	90,000
Loans due from Members	3,60,000	Reserve Fund	6,000
Interest on Deposits	9,600	Renewal Fees	480
Interest due on Loans	960	Profit and Loss	
Insurance Premium	120	Appropriation A/c	3,720
Fixed Deposits with Banks	18,600	Members deposits	2,69,730
Establishment Expenses	600	Interest	21,360
Contribution to Provident Fund	240	Education Fund	60
Cash with banks	1,680	Dividend equalisation fund	2,160
Cash in hand	84	Co-op. Development Fund	246
	3,96,444		3,96,444

Adjustments :

- 1) Interest due on members deposits Rs. 500.
 - 2) Interest accrued but not received on investments Rs. 240.
 - 3) Salary outstanding Rs. 60.
 - 4) Audit fees unpaid for the year Rs. 360.
 - 5) Authorised capital was 10,000 shares of Rs. 10 each. **10**
- b) Anil and Sunil were partners sharing profits and losses in the ratio of 3 : 2. On 31st March 2012 their Balance Sheet was as under :

Balance Sheet as on 31st March 2012

Liabilities	Rs.	Assets	Rs.
Capitals : Anil	40,000	Plant and Machinery	50,000
Sunil	<u>30,000</u>	Stock	20,000
General Reserve	15,000	Debtors	17,100
Sundry Creditors	20,000	Cash at Bank	17,900
Total	1,05,000	Total	1,05,000

The partners sold the business (including cash at bank) to Kiran Ltd. The valuation put on the various assets was :

Goodwill Rs. 30,000, Plant and Machinery Rs. 45,000, Stock Rs. 18,000, Debtors Rs. 17,500.

Sundry Creditors were taken over at Rs. 18,400.

The company issued 8,250 shares of Rs. 10 each fully paid and the remaining amount in cash. Close the books of the firm. **10**

Seat No.	
-------------	--

B.Com. – I (Semester – I) Examination, 2014
BUSINESS ECONOMICS (Paper – I) (Old)

Day and Date : Friday, 31-10-2014
Time : 3.00 p.m. to 5.00 p.m.

Max. Marks : 50

- Instructions :** 1) **All questions are compulsory.**
2) **Figures to the right shows full marks.**
3) **Draw diagram where necessary.**

1. Choose correct alternatives given below : **10**
- 1) _____ is the king in free economy.
a) Producer b) Consumer
c) Investor d) Seller
 - 2) Business firm is established with the motive of _____
a) Social Welfare b) Price
c) Profit d) Cost
 - 3) In a free market economy _____ solves the basic economic problems.
a) Price mechanism b) Production mechanism
c) Cost mechanism d) None of these
 - 4) _____ introduced firstly the technique of indifference curve.
a) Schumpeter b) Dr. Marshall
c) Keynes d) Prof. Edgeworth
 - 5) According to indifference curve analysis marginal rate of substitution _____
a) Declines b) Increases
c) Remain stable d) None of these
 - 6) The demand for essential commodities is _____
a) Elastic b) Inelastic
c) Perfectly elastic d) None of these

7) The ratio of percentage change in income and percentage change in demand is called as _____

- a) Income elasticity
- b) Price elasticity
- c) Cross elasticity
- d) Advertisement elasticity

8) In least square method of demand forecasting Y_{ti} shows _____

- a) Projected demand
- b) Real demand
- c) Effective demand
- d) None of these

9) Price-Income line is also called as _____ line.

- a) Demand
- b) Supply
- c) Budget
- d) Straight

10) The percentage method of measuring elasticity of demand is introduced by _____

- a) Marshall
- b) Pareto
- c) Keynes
- d) J. B. Say

2. Give short answers :

- a) What are the functions of price mechanism ? **5**
- b) What are the defects in utility analysis ? **5**

3. Write short notes :

- a) Price line. **5**
- b) Scope of business economics. **5**

4. Answer **any one** : **10**

- a) Explain the merits and demerits of free economy.
- b) What is indifference curve ? Give the properties of indifference curve.

5. Answer **any one** : **10**

- a) What is demand forecasting ? Explain the methods of demand forecasting.
- b) Explain the types of elasticity of demand.

मराठी रूपांतर

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक.
2) उजवीकडील अंक त्या प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) योग्य तेथे सुबक आकृती काढा.

1. योग्य पर्याय निवडा :

10

- 1) मुक्त अर्थव्यवस्थेत _____ हा राजा असतो.
अ) उत्पदक ब) उपभोक्ता क) गुंतवणूकदार ड) विक्रेता
- 2) व्यावसायिक संस्था _____ च्या उद्देशाने स्थापन केली जाते.
अ) सामाजिक कल्याण ब) किंमत क) नफा ड) खर्च
- 3) मुक्त अर्थव्यवस्थेत मूलभूत आर्थिक समस्यांची सोडवणूक _____ मार्फत केली जाते
अ) किंमत यंत्रणा ब) उत्पादन यंत्रणा क) खर्च यंत्रणा ड) यापैकी नाही
- 4) समवृत्ती वक्राचे तंत्र सर्वप्रथम _____ नी मांडले.
अ) शुम्पीटर ब) डा. मार्शल क) केन्स ड) प्रा. एजवर्थ
- 5) समवृत्ती वक्र विश्लेषणानुसार सीमांत पर्यायता दर _____ जातो.
अ) घटत ब) वाढत क) स्थीर ड) यापैकी नाही
- 6) जीवनावश्यक वस्तुंची मागणी _____ असते.
अ) लवचिक ब) अलवचिक क) पूर्णपणे लवचिक ड) यापैकी नाही
- 7) उत्पन्नातील शेकडा बदल व मागणीतील शेकडा बदल यांच्या गुणोत्तरास _____ असे म्हणतात.
अ) उत्पन्न लवचिकता ब) किंमत लवचिकता
क) छेदक लवचिकता ड) जाहीरात लवचिकता
- 8) मागणीच्या अंदाजातील न्यूनतम वर्ग पद्धती मध्ये Yti _____ दर्शविते.
अ) अंदाजीत मागणी ब) वास्तव मागणी क) प्रभावी मागणी ड) यापैकी नाही
- 9) किंमत-उत्पन्न रेषेस _____ रेषाअसेही म्हटले जाते.
अ) मागणी ब) पुरवठा क) अंदाजपत्रक ड) सरळ

10) मागणीची लवचिकता मापनाची गुणोत्तर पद्धती _____ यांनी मांडली.
 अ) मार्शल ब) परेटो क) केन्स ड) जे.बी.से.

2. थोडक्यात उत्तरे लिहा :

अ) किंमात यंत्रणेची कार्ये विशद करा. 5

ब) उपयोगिता विश्लेषणातील दोष सांगा. 5

3. टीपा लिहा :

अ) किंमत रेषा. 5

ब) व्यावसायिक अर्थशास्त्राची व्याप्ती. 5

4. खालीलपैकी एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा : 10

अ) खुल्या अर्थव्यवस्थेचे गुण दोष विशद करा.

ब) समवृत्ती वक्र म्हणजे काय ? समवृत्ती वक्राची वैशिष्ट्ये सांगा.

5. खालीलपैकी एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा : 10

अ) मागणीचा अंदाज म्हणजे काय ? मागणीचा अंदाज व्यक्त करण्याच्या पद्धती सागा

ब) मागणीच्या लवचिकतेचे प्रकार स्पष्ट करा.

Seat No.	
-------------	--

B.Com. – I (Semester – I) Examination, 2014
MARATHI (Comp.) (Old)

मराठी आवश्यक – पाठ्यपुस्तक – सृजनरंग

Day and Date : Saturday, 1-11-2014
Time : 3.00 p.m. to 5.00 p.m.

Max. Marks : 50

१. वस्तुनिष्ठ प्रश्न : योग्य पर्याय निवडा :

१०

१) राजर्षी शाहू महाराज यांचा राज्यभिषेक केंव्हा झाला ?

(अ) १८८४ ब) १८७४ क) १८८५ ड) १७६५)

२) 'मराठी माणसाचे मन' हा पाठ कोणत्या ग्रंथातून घेतला आहे ?

(अ) स्वगते ब) मनोगते क) मनगते ड) सरगते)

३) आप्पासाहेब यांच्या पत्नीचे नाव काय ?

(अ) सारिका ब) मनोरमा क) कावेरी ड) रेणुका)

४) सभापती कादंबरीचे लेखक कोण ?

(अ) यशवंत मनोहर ब) रा. र. बोराडे
क) द. ता. भोसले ड) योगीराज वाघमारे)

५) हरिपाठाचे अंभग कोणी लिहिले ?

(अ) संत ज्ञानेश्वर ब) संत तुकाराम
क) संत राय दास ड) संत एकनाथ)

६) कोण तो सोवळा, कोण तो वोवळा हा अंभग कोणाचा आहे ?

(अ) चोखामेळा ब) नामदेव क) सावतामाळी ड) गोरकुंभार)

७) 'नवा शिपाई' ही कविता कोणी लिहिली आहे ?

(अ) केशवसूत ब) गोविंदाग्रज क) केशवकुमार ड) कुसुमाग्रज)

८) ग्रामगीता कोणी लिहिली ?

(अ) श्री. रामानंद सागर

ब) गाडगेबाबा

क) तुकडोजी महाराज

ड) सारखरे महाराज)

९) धरणगाणी या कविता संग्रहाचे कवी कोण ?

(अ) वामन काळे

ब) मोहन काळे

क) गोविंद काळे ड) रामा काळे)

१०) पत्र लेखनाचे प्रकार किती आहेत ?

(अ) दोन

ब) चार

क) सहा

ड) आठ)

२. दोन ते तीन वाक्यात उतरे लिहा (कोणतेही ५) :

१०

१) टिप्पणी लेखनाचे प्रकार सांगा.

२) जाहिरातीचे घटक सांगा.

३) चोखामेळा यांच्या कवितेची दोन वैशिष्ट्ये सांगा.

४) वि. वा. शिरवाडकर यांच्या दोन नाटकांची नावे सांगा.

५) 'सांगा माझ्या बापानं' या कवितेतील बापाच्या व्याक्तीमत्वाची वैशिष्ट्ये सांगा.

६) राष्ट्र संत तुकडोजी महाराज यानी ग्रामसुधारणेचा कोणता मूलमंत्र दिला आहे ?

३. लघुत्तरी प्रश्न (तीनपैकी दोन)

१०

१) गोफ कवितेचे रसग्रहण करा.

२) मराठी माणसाचे सदगुण सांगा.

३) दूरदर्शन साठी जाहिरात तयार करा.

४. राजर्षी शाहू महाराज यांनी शेती सुधारणेविषयी कोणता विचार सांगितला आहे ?

१०

किंवा

'जगाव की मराव' या पाठातील नाट्य उताऱ्यामधील कौटुंबिक संघर्ष लिहा.

५. 'नवा शिपाई' या कवितेतून कविने कोणता भाव व्यक्त केला आहे ?

१०

SLR-M – 19

Seat No.	
-------------	--

B.Com. – I (Semester – I) Examination, 2014
URDU (Compulsory) (Old)
Prose, Poetry and Communication

Day and Date : Saturday, 1-11-2014

Max. Marks : 50

Time : 3.00 p.m. to 5.00 p.m.

N.B. : i) **All questions are compulsory.**

ii) **Figures to the left indicate full marks.**

10

صحیح متبادل الفاظ کا انتخاب کر کے جوابات لکھئے :

(۱) نظیر اکبر آبادی بمقام _____ میں پیدا ہوئے۔

(دہلی) آگرہ لکھنؤ (بجنور)

(۲) علامہ اقبال کی ولادت بمقام _____ میں ہوئی۔

(کشمیر) لاہور دہلی (سیالکوٹ)

(۳) منشی پریم چند کی وفات _____ میں ہوئی۔

(۱۸۸۰ء) ۱۹۳۶ء ۱۹۲۱ء (۱۸۸۵ء)

(۴) ”تہذیب الاخلاق“ کے بانی _____ تھے۔

(سر سید احمد خاں) علامہ اقبال مولانا محمد علی جوہر مولانا ابوالکلام آزاد)

P.T.O.

- (۵) پطرس بخاری کا اصل نام _____ تھا۔
(محمد شاہ احمد شاہ کلیم شاہ رحیم شاہ)
- (۶) یکتا عدنی کی مشہور نظم _____ ہے۔
(ماں عورت نوجوان سے آدمی نامہ)
- (۷) ”مرزا“ یہ کردار _____ افسانہ کا ہے۔
(شطرنج کی بازی دو ہیل کفن صرف ایک آنہ)
- (۸) ”اسرارِ خودی“ یہ شعری تخلیق _____ کی ہے۔
(حالِ مجاز لکھنوی اقبال ظفر گورکھپوری)
- (۹) فہیم صدیقی صاحب کی شعری تخلیق _____ ہے۔
(وارستہ وابستہ لالہ صحرا نقش فریادی)
- (۱۰) جو تجھ سے عہد وفا استوار رکھتے ہیں
علاج گردش لیل و نہار رکھتے ہیں
درج ذیل شعر _____ کا ہے۔
(فیض اقبال یکتا عدنی نظیر)

10

۲. مندرجہ ذیل سوالات کے دو جملوں میں جو ابات لکھئے (کوئی پانچ) :

- (۱) پطرس بخاری کے کوئی پانچ مضامین کے نام بتائیے۔
- (۲) منشی پریم چند کے کوئی تین افسانوی مجموعے کے نام لکھئے۔
- (۳) سر سید احمد خان کے کوئی چار مضامین کے نام تحریر کیجئے۔

- (۴) یکتا عدنی کا مختصر تعارف لکھئے۔
- (۵) ”نظم“ کا لغوی مفہوم واضح کیجئے۔
- (۶) ”افسانہ“ سے کیا مراد ہے؟

10

۳. مندرجہ ذیل سوالات کے جوابات لکھئے (کوئی دو) :

- (۱) ”تجارت کے فوائد“ اس عنوان پر مفصل مضمون لکھئے۔
- (۲) ”بلا سودی بینکنگ نظام“ اس عنوان پر اپنے الفاظ میں مضمون لکھئے۔
- (۳) درج ذیل نظم کا بغور مطالعہ کر کے سوالات کے جوابات لکھئے :
ابہی مجھ کوں دردِ لادوا دے	مجھے توفیقِ عشقِ بے ریادے
ابہی شوق کی آتش عطا کر	جلا کر خاک کر، لاکر، فنا کر
ابہی آہ کوں آتش فشاں کر	مرے آنسو کے پانی کوں رواں کر
ابہی کر دعا میری کوں مقبول	کہ میں سائل ہوں تیرا اند تو مستول
ابہی حمد تیری کا ہے مذکور	مرا ہر بیت کر عالم میں مشہور
ابہی لطف کر، مت در بدر کر	گناہوں پر مرے مت یوں نظر کر
ابہی بھیج توں بارانِ رحمت	گنہ گاروں پر اپنی کر شفقت
ابہی مجھ کوں ہے اُمیدواری	کہ بخشے گا مجھے غفارِ باری
ابہی عنجر پر میرے کرم کر	نگاہِ لطف مجھ پر دم بدم کر۔

- سوال نمبر : (i) شاعر کس عشق کی خواہش کر رہا ہے؟
- (ii) شاعر خدا سے کیا سوال کر رہا ہے؟
- (iii) شاعر کو خدا کی ذات سے کیا اُمید ہے؟
- (iv) آخری شعر میں شاعر کیا دعا مانگ رہا ہے؟
- (v) اس نظم کا مناسب عنوان تجویز کیجئے۔

10

۳. کوئی ایک سوال حل کیجئے :

نظم ”نثار میں تیری گلیوں کے“ کا خلاصہ اپنے الفاظ میں تحریر کیجئے۔

یا

نظم ”عورت“ کا خلاصہ مفصل لکھئے۔

10

۵. ”گذرا ہوا زمانہ“ اس مضمون کا خلاصہ مفصل لکھئے۔

Seat No.	
----------	--

**B.Com. (Part – I) (Sem. – I) (CGPA Pattern) Examination, 2014
PRINCIPLES OF BUSINESS MANAGEMENT**

Day and Date : Wednesday, 29-10-2014

Max. Marks : 70

Time : 3.00 p.m. to 6.00 p.m.

N. B. : 1) *All questions are compulsory.*
2) *Figures to the right indicate full marks.*

1. Select the most appropriate alternative from given alternatives. **14**
- 1) _____ is the art of getting things done through and with the people.
a) Administration b) Management
c) Profession d) All of the above

 - 2) Planning is a _____ process.
a) Psychological b) Continuous
c) Only one time d) Social

 - 3) _____ is the selection based on some criteria from two or more alternatives.
a) Administration b) Planning
c) Decision-making d) Management

 - 4) Authority and _____ are the two sides of the same coin.
a) Discipline b) Responsibility
c) Direction d) Control

 - 5) Management is _____
a) Only an art
b) Only a science
c) Only a profession
d) An art, science and a profession

- 6) _____ is deciding in advance, what is to be done.
- a) Planning
 - b) Decision-making
 - c) Organising
 - d) Controlling
- 7) _____ is the function which a manager perform to arrive at a conclusion and judgement.
- a) Planning
 - b) Organising
 - c) Decision-making
 - d) Controlling
- 8) The first stage in the process of decision-making is _____
- a) To find out remedies
 - b) To find out the alternatives
 - c) To identify the problem
 - d) None of the above
- 9) Introduction of a new product, change in the methods of production, etc. are the examples of _____ planning.
- a) Short term
 - b) Long term
 - c) Profit
 - d) None of the above
- 10) Good plan is that plan which consists of _____
- a) Simplicity
 - b) Flexibility
 - c) Balanced
 - d) All of the above
- 11) A system of Co-operative activities of two or more persons is called _____
- a) Planning
 - b) Organising
 - c) Decision-making
 - d) Controlling

12) Decision-making Authority concentrated in few hands at the top is called as

- a) Centralised authority
- b) De-centralised authority
- c) Centralised and de-centralised authority
- d) None of the above

13) The process of grouping activities in business is commonly known as

- a) Centralisation
- b) De-centralisation
- c) Departmentation
- d) None of the above

14) The authority is delegated to subordinates in the organisation, it is called _____ process.

- a) Division of labour
- b) Centralisation
- c) De-centralisation
- d) All of the above

2. Write short notes on : **14**

- a) Functional areas of management.
- b) Organisation structure.

3. Answer in brief : **14**

- a) Decision-making process.
- b) Management as an art and science.

4. What is Management ? Explain the need and importance of 'Management'. **14**

OR

Define 'Planning'. Explain the different types of plan.

5. What is 'Organising' ? Explain the steps in the process of Organising. **14**

OR

Define 'Decision-making'. State the features and steps in the process of Decision-making.

मराठी रूपांतर

सूचना : १) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

१. दिलेल्या पर्यायामधून योग्य पर्यायाची निवड करा.

१४

- १) _____ ही लोकाबरोबर व लोकाकडून काम करवून घेण्याची कला होय.
 अ) प्रशासन
 ब) व्यवस्थापन
 क) व्यवसाय
 ड) वरील सर्व
- २) नियोजन ही _____ प्रक्रिया आहे.
 अ) मानसिक
 ब) सतत चालणारी
 क) फक्त एकदाय केली जाणारी
 ड) सामाजिक
- ३) काही निष्कृषांच्या आधारावर दोन किंवा जास्त पर्यायातून करण्यात येणारी निवड म्हणजे _____ होय.
 अ) प्रशासन
 ब) नियोजन
 क) निर्णय घेणे
 ड) व्यवस्थापन
- ४) अधिकार आणि _____ या एकाच नाण्याच्या दोन बाजू आहेत.
 अ) शिस्त
 ब) जबाबदारी
 क) निर्देशन
 ड) नियंत्रण

- ५) व्यवस्थापन ही _____
- अ) फक्त एक कला आहे
ब) फक्त एक शास्त्र आहे
क) फक्त एक स्वतंत्र व्यवसाय आहे
ड) एक कला, शास्त्र व स्वतंत्र व्यवसाय आहे
- ६) काय काम करावयाचे हे आधी निश्चित करणे म्हणजे _____ होय.
- अ) नियोजन
ब) निर्णय घेणे
क) संघटन
ड) नियंत्रण
- ७) निष्कर्ष व निर्णयाप्रत येण्यासाठी व्यवस्थापक करित असलेले कार्य म्हणजे _____ होय.
- अ) नियोजन
ब) संघटन
क) निर्णय घेणे
ड) नियंत्रण
- ८) निर्णय घेण्याच्या प्रक्रियेतील _____ ही पहिली पायरी होय.
- अ) उपायांचा शोध घेणे
ब) पर्यायांचा शोध घेणे
क) समस्या समजावून घेणे
ड) वरील कोणतेही नाही
- ९) नवीन वस्तु निर्मिती करणे, उत्पादनाच्या पद्धतीत बदल करणे वगैरे उदाहरणे ही _____ नियोजनाची आहेत.
- अ) अल्प कालावधीचे
ब) दिर्घ कालावधीचे
क) नफा
ड) कोणतेही नाही

- १०) चांगले नियोजन म्हणजे असे नियोजन कि ज्यामध्ये _____ असते.
- अ) साधेपणा
ब) लवचीकता
क) संतुलीतपणा
ड) वरील सर्व
- ११) _____ म्हणजे दोन किंवा अधिक व्यक्तीच्या सहकार्याने कार्य करण्याची पद्धती होय.
- अ) नियोजन
ब) संघटन
क) निर्णय घेणे
ड) नियंत्रण
- १२) वरील पातळीवरील काही जणांच्या हाती सर्व प्रकारचे अधिकार एकवटलेले असतात त्यास _____ म्हणतात.
- अ) अधिकाराचे केंद्रीकरण
ब) अधिकाराचे विकेंद्रीकरण
क) अधिकाराचे केंद्रीकरण व विकेंद्रीकरण
ड) वरील कोणतेही नाही
- १३) व्यवसायातील विभिन्न कार्यांचे समूह करण्याची क्रिया म्हणजे _____ होय.
- अ) केंद्रीकरण
ब) विकेंद्रीकरण
क) विभागीकरण
ड) वरील कोणतेही नाही
- १४) संघटनेतील अधिकार सत्ता सहाय्यकापर्यंत हस्तांतरीत करण्याची व्यवस्था म्हणजे _____ होय.
- अ) कामाचे विभाजन
ब) केंद्रीकरण
क) विकेंद्रीकरण
ड) वरील सर्व

२. टीपा लिहा : १४
- अ) व्यवस्थापनाची कार्यात्मक क्षेत्रे.
- ब) संघटन रचना.
३. थोडक्यात उत्तरे द्या : १४
- अ) निर्णय घेण्याची प्रक्रिया.
- ब) व्यवस्थापन : एक कला व शास्त्र.
४. 'व्यवस्थापन' म्हणजे काय ? व्यवस्थापनाची गरज व महत्त्व स्पष्ट करा. १४

किंवा

नियोजनाची व्याख्या सांगा. नियोजनाचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.

५. 'संघटन' म्हणजे काय ? संघटन प्रक्रियेतील टप्पे स्पष्ट करा. १४

किंवा

'निर्णय घेणे' व्याख्या द्या. निर्णय घेण्याच्या प्रक्रियेची वैशिष्ट्ये आणि टप्पे सांगा.

Seat No.	
-------------	--

B.Com. (Part – I) (Semester – I) Examination, 2014
PRINCIPLES OF MARKETING (Old)

Day and Date : Saturday, 1-11-2014
Time : 3.00 p.m. to 5.00 p.m.

Max. Marks : 50

N. B. : 1) **All questions are compulsory.**
2) **Figures to the right indicate full marks.**

1. Choose the correct alternative from given alternatives : **10**

- 1) _____ is the part of economics which is concerned with creation of place, time and possession utilities.
 - a) Marketing
 - b) Production
 - c) Advertising
 - d) Publicity
- 2) In _____ concept all marketing efforts are concentrated on the customers.
 - a) Traditional
 - b) Modern
 - c) Ancient
 - d) Historical
- 3) Institutions engaged in satisfying the need of short term finance is known as _____
 - a) Capital market
 - b) Stock exchange
 - c) Bullion market
 - d) Money market
- 4) _____ is sub-dividing the market into homogeneous sub-sets of customers.
 - a) Departmentation
 - b) Market segmentation
 - c) Standardisation
 - d) Specialisation
- 5) The goods which are used for producing other products are known as _____ goods.
 - a) Industrial
 - b) Consumer
 - c) Luxury
 - d) Speciality

- 6) _____ acts as a silent salesman.
- a) Personal selling b) Sales promotion
 c) Packaging d) Branding
- 7) _____ 'P' of marketing mix generate revenue for the enterprise.
- a) Promotion b) Price
 c) Product d) None of the above
- 8) Registration of brand-name is _____
- a) Optional b) Mandatory
 c) Essential d) Compulsory
- 9) In _____ market transactions are mostly speculative.
- a) Unorganised b) Future
 c) Local d) None of the above
- 10) Money markets and capital markets are known as _____ markets.
- a) Wholesale b) Securities
 c) Financial d) Commodity
2. A) Explain the difference between selling and marketing. **5**
 B) State the micro-environmental factors that affect marketing functions. **5**
3. A) Explain the functions of Product Packaging. **5**
 B) State the various stages in 'Product Life Cycle'. **5**
4. Answer **any one** of the following questions : **10**
- A) What is 'Market Segmentation' ? Explain the different bases for market segmentation.
- B) What is 'Marketing' ? State the importance of marketing as a business function.
5. Answer **any one** of the following questions : **10**
- A) What do you mean by 'Price' ? Explain the importance of price in marketing mix.
- B) What is 'Industrial Goods' ? Give the classification industrial goods.

मराठी रूपांतर

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

१. खाली दिलेल्या पर्यायातून योग्य पर्याय निवडा :

१०

- १) _____ हे स्थान, समय व मालकी उपयोगितांची निर्मिती करण्याशी संबंधित असणारे अर्थशास्त्राचे एक अंग आहे.
- अ) विपणन ब) उत्पादन क) जाहिरात ड) प्रसिद्धी
- २) विपणनाच्या _____ संकल्पनेत विपणन विषयक सर्व प्रयत्न ग्राहक केंद्रित असतात.
- अ) परंपरागत ब) आधुनिक क) प्राचीन ड) ऐतिहासिक
- ३) अल्प मुदतीच्या अर्थपुरवठ्याची गरज भागविणाऱ्या संस्थांना _____ म्हणतात.
- अ) भांडवल बाजारपेठ ब) भाग बाजार
क) सोने-चांदी बाजारपेठ ड) नाणे बाजार
- ४) बाजारपेठेचे एकजिनसी ग्राहकांमध्ये वेगवेगळे भाग पाडण्याच्या पद्धतीस _____ असे म्हणतात.
- अ) विभागीकरण ब) बाजारपेठ विभाजन
क) प्रमाणिकरण ड) विशेषीकरण
- ५) ज्या वस्तूंचा उपयोग दुसऱ्या वस्तूंच्या उत्पादनासाठी केला जातो अशा वस्तूंना _____ वस्तू म्हणतात.
- अ) औद्योगिक ब) उपभोग्य क) चैनीच्या ड) वैशिष्ट्यपूर्ण
- ६) _____ हे मूक विक्रेत्याची भूमिका बजावते.
- अ) वैयक्तिक विक्री ब) विक्रय वृद्धी
क) संवेष्टन/आवेष्टन ड) चिन्हांकन
- ७) विपणन मिश्रणातील _____ हा घटक संस्थेला उत्पन्न मिळवून देतो.
- अ) वृद्धी ब) किंमत क) वस्तू ड) यापैकी नाही
- ८) बोधनामाची नोंदणी करून घेणे _____ आहे.
- अ) ऐच्छिक ब) बंधनकारक क) आवश्यक ड) अनिवार्य

- ९) _____ बाजारपेठेतील बहुतेक व्यवहार सट्टेबाजीचे असतात.
 अ) असंघटित ब) वायदे क) स्थानिक ड) यापैकी नाही
- १०) नाणे बाजार व भांडवल बाजार या _____ बाजारपेठा म्हणून ओळखल्या जातात.
 अ) घाऊक ब) प्रतिभूतींच्या क) वित्तीय ड) वस्तूंच्या
२. अ) विक्री आणि विपणन यातील फरक स्पष्ट करा. ५
 ब) विपणन कार्यावर परिणाम करणारे सूक्ष्म पर्यावरणात्मक घटक सांगा. ५
३. अ) वस्तू आवेष्टनाची कार्ये स्पष्ट करा. ५
 ब) 'वस्तू जीवन चक्रातील' विविध अवस्था स्पष्ट करा. ५
४. खालील कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर द्या : १०
 अ) 'बाजारपेठ विभाजन' म्हणजे काय ? बाजारपेठ विभाजनाचे विविध आधार स्पष्ट करा.
 ब) 'विपणन' म्हणजे काय ? व्यावसायिक कार्यांच्या दृष्टीने विपणनाचे महत्त्व सांगा.
५. खालील कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर द्या : १०
 अ) 'किंमत' म्हणजे काय ? विपणन मिश्रणातील किंमतीचे महत्त्व स्पष्ट करा.
 ब) 'औद्योगिक वस्तू' म्हणजे काय ? औद्योगिक वस्तूंचे वर्गीकरण द्या.

Seat No.	
-------------	--

**B.Com. (Part – I) (Semester – I) (Old) Examination, 2014
BUSINESS MATHEMATICS**

Day and Date : Monday, 3-11-2014
Time : 3.00 p.m. to 5.00 p.m.

Max. Marks : 50

- N. B. :**
- 1) **All questions are compulsory.**
 - 2) **Figures to the right indicate full marks.**
 - 3) **Each question carries equal marks.**
 - 4) **Graph papers will be supplied on request.**
 - 5) **Use of soundless calculators and log tables are allowed.**

1. Choose the most appropriate alternative amongst the given alternatives for each questions. 10

- 1) Matrix multiplication AB is possible only when _____
 - a) Number of rows in matrix A equal to number of columns in matrix B
 - b) Order of matrix A is equal to order of matrix B
 - c) Number of columns in matrix A is equal to number of rows in matrix B
 - d) None of these

- 2) A ratio $a : b$ is said to be greater than a ratio $c : d$ if _____
 - a) $ad - bc > 0$
 - b) $ac - bd > 0$
 - c) $ad + bc > 0$
 - d) $ac + bd > 0$

- 3) If two rows of determinant are identical then its value is _____
 - a) One
 - b) -1
 - c) Zero
 - d) Greater than one

- 4) In a LPP objective, the constraints are in _____ form.
 - a) quadratic
 - b) linear
 - c) exponential
 - b) bi-quadratic

4. Attempt **any one** of the following :

10

A) Find inverse of matrix by adjoint method.

$$\begin{bmatrix} 2 & 1 & 3 \\ 3 & 1 & 2 \\ 1 & 2 & 3 \end{bmatrix}.$$

B) Find the minimum value of $z = 3x_1 + 4x_2$ subject to constraints

$$10x_1 + 3x_2 \geq 15$$

$$2x_1 + 5x_2 \geq 10$$

$$4x_1 + 3x_2 \geq 12$$

$$x_1, x_2 \geq 0.$$

5. Attempt **any one** of the following :

10

A) Solve the following equations by Cramer's Rule.

$$2x - y + 3z = 4$$

$$x + y + z = 2$$

$$3x - y - z = 2.$$

B) Find the present value of an immediate annuity of Rs. 200 for 10 yrs. at 6% P.A. compound interest.

Seat No.	
-------------	--

**B.Com. – I (Semester – I) Examination, 2014
INSURANCE (Old)**

Day and Date : Monday, 3-11-2014
Time : 3.00 p.m.to 5.00 p.m.

Max. Marks : 50

Instructions: 1) *All questions are compulsory.*
2) *Figures to the right indicate full marks.*

1. Choose the correct alternative from the given alternatives : **10**
- 1) _____ passed in the year 1938.
 - a) Insurance Regulatory and Development Authority Act (IRDA)
 - b) Insurance Act
 - c) Crop Insurance Act
 - d) All of the above
 - 2) _____ is the exception to the principle of indemnity.
 - a) Fire insurance
 - b) Marine insurance
 - c) Life insurance
 - d) Accident insurance
 - 3) _____ is working as middleman between insurance policy holder and Insurance Co.
 - a) Debtor
 - b) Creditor
 - c) Money lender
 - d) Insurance Agent
 - 4) The surety can take _____ life insurance.
 - a) Loan holder
 - b) Owner
 - c) Creditor
 - d) None of the above
 - 5) _____ is a soul of Insurance Contract.
 - a) Insurance Policy
 - b) Principle of Utmost Good Faith
 - c) Surrender Value
 - d) Principle of Co-operation

मराठी रूपांतर

सूचना : १) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

२) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

१. खालील दिलेल्या पर्यायातून योग्य पर्याय निवडा :

१०

१) _____ १९३८ साली संमत झाला.

- अ) विमा नियमन व विकास प्राधिकरण कायदा
ब) विमा कायदा
क) पिकविमा कायदा
ड) वरील सर्व कायदे

२) _____ हा हानीभरण तत्वाला अपवाद समजला जातो.

- अ) अग्नि विमा ब) सागरी विमा क) आयुर्विमा ड) अपघात विमा

३) विमेदार आणि विमाकंपनी या दोघात मध्यस्थ म्हणून _____ कार्य करतो.

- अ) ऋणको ब) धनको क) सावकार ड) विमा प्रतिनिधी

४) जामिनदारास _____ च्या आयुष्याचा विमा घेता येतो.

- अ) ऋणको ब) मालक क) धनको ड) वरीलपैकी नाही

५) _____ हा विमा कराराचा आत्मा आहे.

- अ) विमापत्र ब) परमोश्च विश्वास तत्त्व
क) समर्पण मूल्य ड) सहकाराचे तत्त्व

६) आपल्या कर्मचाऱ्यांच्या हितासाठी मालक जो विमा काढतात त्यास _____ म्हणतात.

- अ) आयुर्विमा ब) आरोग्य विमा
क) समूह विमा ड) अपघात विमा

७) _____ या विमा प्रकारामध्ये विमेदाराला तहह्यात विमाहप्ते भरावे लागतात.

- अ) मर्यादित हप्त्याचा आजीवन विमा ब) एकहप्ता आजीवन विमा
क) परिवर्तनीय आजीवन विमा ड) सामान्य आजीवन विमा

८) विमा प्रतिनिधीने _____ व्यावहारिक प्रशिक्षण पूर्ण केले पाहिजे.

अ) कमीत कमी ५० तासाचे

ब) कमीत कमी १०० तासाचे

क) कमीत कमी १५० तासाचे

ड) कमीत कमी २०० तासाचे

९) विमा नियमन व विकास प्राधिकरण कायदा, १९९९, नुसार _____ क्षेत्र नियंत्रणात येते.

अ) आयुर्विमा

ब) सर्वसाधारण विमा

क) आयुर्विमा व सर्वसाधारण विमा

ड) खाजगी

१०) विमा प्रतिनिधीला व्यवसाय परवाना _____ वर्षासाठी मंजूर केला जातो.

अ) १

ब) २

क) ३

ड) ५

२. टीपा लिहा :

१०

अ) विम्याचे स्वरूप

ब) विमा प्रतिनिधीसाठी आचारसंहिता.

३. टीपा लिहा :

१०

अ) विम्याचे प्रकार.

ब) विमा नियमन व विकास प्राधिकरणाची कार्ये.

४.अ) आयुर्विमा घेण्याच्या कार्यपद्धतीचे वर्णन करा.

१०

किंवा

ब) विम्याचे वाणिज्य आणि समाजाच्या संदर्भात विविध उपयोग सांगा.

१०

५.अ) विम्याची प्राथमिक तत्त्वे स्पष्ट करा.

१०

किंवा

ब) आजीवन विमा योजनेची वैशिष्ट्ये व प्रकार सांगा.

१०

Seat No.	
-------------	--

**B.Com. – I (Semester – I) Examination, 2014
ECONOMIC AND COMMERCIAL GEOGRAPHY
Economic Geography (Paper – I) (Old)**

Day and Date : Monday, 3-11-2014
Time : 3.00 p.m. to 5.00 p.m.

Max. Marks : 50

- N. B. :** 1) **All questions are compulsory.**
2) **Figures to the right indicate full marks.**
3) **Neat diagrams and maps should be drawn wherever necessary.**
4) **Use of map stencil is allowed.**

1. Rewrite the following sentences by choosing appropriate words : 10

- 1) Transport Geography is the branch of _____ Geography.
 - a) Political
 - b) Historical
 - c) Economic
 - d) Physical
- 2) Mining is _____ type of economic activity.
 - a) Primary
 - b) Secondary
 - c) Tertiary
 - d) Quaternary
- 3) First iron and steel industry in India was started at _____.
 - a) Jamshedpur
 - b) Bokaro
 - c) Asansol
 - d) Bhilie
- 4) Development of _____ industries is the base of industrial development.
 - a) Iron and steel
 - b) Cement
 - c) Automobile
 - d) Electronic
- 5) _____ country stood first in the production of manganese in the world.
 - a) Russia
 - b) India
 - c) UK
 - d) Japan

- 6) _____ is produced from Bauxite.
a) Iron and Steel	b) Aluminium
c) Copper	d) Gold
- 7) In the export of iron-ore _____ ranks first in the world.
a) India	b) USA
c) Japan	d) France
- 8) _____ was put forth the industrial location theory.
a) Al Weber	b) John Smith
c) A. Wegner	d) J. M. Keynes
- 9) India ranks _____ in the production of cotton textile material in the world.
a) First	b) Second
c) Third	d) Fourth
- 10) _____ is the ever lasting resources of wealth.
a) Water	b) Animal
c) Plant	d) Mineral

2. Answer the following :

1) Nature and scope of economic geography.	5
2) Classification of resources.	5

3. Answer the following :

1) Secondary Economic activity.	5
2) Production of Bauxite in India.	5

4. 1) Give an account of distribution and production of Iron-ore in India. **10**

OR

2) Explain the factors influencing on localization of industries.

5. 1) Explain concept of resources and its need of conservation. **10**

OR

2) Explain the distribution and production of manganese in USA and India.

मराठी रूपांतर

- सूचना :** १) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
२) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शावितात.
३) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या व नकाशे काढा.
४) नकाशा स्टेन्सिल्स वापरण्यास परवानगी आहे.

१. रिकाम्या जागी योग्य पर्याय निवडून विधान पुन्हा लिहा :

१०

- १) वाहतूक भूगोल ही शाखा _____ भूगोलात येते.
अ) राजकीय
क) आर्थिक
ब) ऐतिहासिक
ड) प्राकृतिक
- २) खाणकाम हा एक _____ आर्थिक व्यवसाय आहे.
अ) प्राथमिक
क) तृतीय
ब) द्वितीय
ड) चतुर्थ
- ३) _____ येथे भारतातील प्रथम लोहपोलाद उद्योग सुरू झाला.
अ) जमशेदपूर
ब) बोकारो
क) असनसोल
ड) भिलाई
- ४) उद्योगधंद्याच्या विकासाचा पाया _____ या उद्योगाच्या विकासावर अवलंबून आहे.
अ) लोहपोलाद
क) स्वयंचलित वाहने
ब) सिमेंट
ड) इलेक्ट्रॉनिक्स
- ५) _____ हा देश मंगल धातूच्या उत्पादन जगात प्रथम क्रमांकावर आहे.
अ) रशिया
ब) भारत
क) यू.के.
ड) जपान
- ६) _____ ची निर्मिती बॉक्साईट पासून होते.
अ) लोहपोलाद
क) तांबे
ब) अॅल्युमिनियम
ड) सोने
- ७) लोहपोलादाच्या निर्यातीमध्ये जगात _____ हा देश प्रथम आहे.
अ) भारत
ब) यू.एस्.ए.
क) जपान
ड) फ्रान्स
- ८) _____ यांनी औद्योगिक स्थानिकीकरणाचा सिद्धांत मांडला.
अ) अ. वेबर
ब) जॉन स्मिथ
क) अ. वेगनर
ड) जे.एम. केन्स

९) सुतीवस्त्र उद्योगाच्या निर्मितीमध्ये भारताचा जगामध्ये _____ क्रमांक आहे.

अ) प्रथम ब) द्वितीय क) तृतीय ड) चतुर्थ

१०) _____ हे संपत्तीसाधन अनंतकाळ टिकणारे आहे.

अ) पाणी ब) वनस्पती क) प्राणी ड) खनिज संपत्ती

२. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा :

१) आर्थिक भूगोलाचे स्वरूप व व्याप्ती. ५

२) साधनसंपत्तीचे वर्गीकरण. ५

३. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा :

१) द्वितीय आर्थिक व्यवसाय. ५

२) भारतातील बॉक्साईटचे उत्पादन. ५

४. १) भारतातील लोहखनिजाचे वितरण व उत्पादन यांचा वृत्तांत लिहा. १०

किंवा

२) उद्योगधंद्याच्या स्थानिकीकरणावर परिणाम करणारे घटक विशद करा.

५. १) साधनसंपत्तीची संकल्पना विशद करून त्यांच्या संवर्धनाचे महत्त्व सांगा. १०

किंवा

२) मंगल धातूचे यू.एस.ए. आणि भारतातील वितरण व उत्पादन विशद करा.

Seat No.	
-------------	--

B.Com. – I (Semester – II) Examination, 2014
ENGLISH (Compulsory) (New)
On Track (English Skills for Success)

Day and Date : Tuesday, 28-10-2014

Max. Marks : 50

Time : 11.00 a.m. to 1.00 p.m.

Instructions : 1) **All questions are compulsory.**
2) **Figures to the right indicate full marks.**

1. Choose the right answer from the alternatives given below : **10**
- i) What happened to the first V-2 missile when it was first tested ?
- a) It was tested successfully
 - b) It was a civilian effort
 - c) It toppled over on to its side and exploded
 - d) None of the above
- ii) On which day was the first session of the parliament of religions scheduled to begin ?
- a) May 31, 1893
 - b) September 11, 1893
 - c) September 21, 1894
 - d) May 31, 1894
- iii) What is the vanishing act Palkhivala writes about ?
- a) The removal of poverty
 - b) The disappearance of inequality
 - c) The removal of discrimination
 - d) The disappearance of dissenters
- iv) Who is the speaker of the poem 'Brahma' ?
- a) R. W. Emerson
 - b) K. Emerson
 - c) Brahma
 - d) Vishnu

- v) What does Robert Hayden Ponder on in the poem 'Full Moon' ?
- a) Relationship between people b) Mankind's relationship with the moon
c) Man-woman relationship d) Student-teacher relationship
- vi) What do you check to decide that a society is civilized ?
- a) Whether there is material progress
b) Whether all the people have jobs
c) Whether the people have freedom
d) Whether the poorest are supported
- vii) What had the Maharaja of Khetri given to Vivekananda ?
- a) A copy of the Bhagwad Gita
b) Money
c) A beautiful robe
d) Woolen garments for the cold
- viii) Sanjay is the _____ of all my friends..
- a) Most childish b) Child
c) Children d) Most childly
- ix) Navin visited his _____ house during his visit to Delhi.
- a) Brother-in-law b) Brothers-in-law
c) Brothers-in-laws d) Brother-in-laws
- x) Ruhi plans to _____ her flat.
- a) Sell out b) Cell out
c) Sold out d) Celling out

2. Answer **any five** of the following questions in **two to three** sentences **each**. **10**

- i) What do you learn of Dr. Kalam's dedication to team work through the essay 'work brings solace' ?
- ii) Describe Vivekananda's meeting with J. H. Wright. How did Wright help him out ?
- iii) Enumerate the signs of hope for a better world that Palkhivala sees.

- iv) What kind of a personality was Von Braun according to Dr. Kalam ?
- v) Describe the appearance, the personality and the attitudes of Vivekananda that you come across in the passage 'Vivekananda : The great journey to the west'.
- vi) What do you understand by human rights ?

3. A) Attempt **any two** of the following questions : **6**

- i) You are Snehal Gupta, a graduate in commerce. Write an email application letter in response to an advertisement for the post of Receptionist in Global Finance Pvt. Ltd., Pune giving information about your educational qualification, work experience, etc.
- ii) You have received an e-mail letter of appointment for the post of field officer at Nandan securities, Hyderabad. Write an e-mail letter accepting the offer.
- iii) As a secretary of the student's council of your college. Write an e-mail letter to the members of the students' council inviting their suggestions on the programmes to be conducted during the academic year.

B) Answer **any two** of the following questions in about **fifty** words **each**. **4**

- i) What is the message of the poem 'Brahma' ?
- ii) How does religion feature in the poem 'Full Moon' ?
- iii) Examine all the images in the poem 'Brahma' and explain how they elaborate on the theme of the poem.

4. Answer **any one** of the following questions. **10**

- a) You are Sandeep Sharma, Secretary of Reader's club, Solapur. The well-known writer Arundhati Roy has agreed to visit the club and interact with the readers. Write a notice and agenda informing members of the club. Imagine the necessary details.
- b) As the secretary of Reena Residency-Pune, prepare an agenda of the annual meeting of the office bearers and also draft the minutes of the meeting.

5. Prepare the curriculum Vitae of a commerce graduate who has applied for the position of marketing executive. **10**

Seat No.	
-------------	--

B.Com. – I (Semester – II) Examination, 2014
PRINCIPLES OF BUSINESS MANAGEMENT (New)

Day and Date : Wednesday, 29-10-2014

Max. Marks : 50

Time : 11.00 a.m. to 1.00 p.m.

N.B. : 1) All questions are compulsory.

2) Figures to the right indicate full marks.

1. Choose the correct alternative from the given alternatives : **10**
- 1) The ability to secure desirable actions from a group of the followers voluntarily without the use of the coercion
a) Communication b) Leadership c) Co-ordination d) Control
 - 2) The process of passing information from one person to another means
a) Decision making b) Communication
c) Training d) Leadership
 - 3) Budgetting is the technique of
a) Co-ordination b) Control c) Motivation d) Change
 - 4) Promotion is _____ means of motivation.
a) Non-economic b) Negative c) Economic d) None
 - 5) Critical path method (CPM) technique is developed to identify the sequence of those activities whose completion is critical for
a) Completion of project
b) Times completion of project
c) Delay incomplection of project
d) All of the above
 - 6) Effective communication must be
a) Clear b) In understandable language
c) Adequate and complete d) All of the above
 - 7) Controlling function of management can not be performed without
a) planning b) organising c) staffing d) directing

8) _____ is the breaking down of moorings customs and traditions of an individual so that he is ready to accept new alternatives.

- a) Refreezing
- b) Unfreezing
- c) Changing
- d) All of the above

9) E-mail is a _____ type of communication.

- a) Oral
- b) Written
- c) Informal
- d) None

10) Change is always for

- a) past
- b) future
- c) present only
- d) none of the above

2. Write short notes : **10**

- a) Need of motivation.
- b) E-mail.

3. Answer in brief : **10**

- a) Give the functions of leader
- b) State process of controlling.

4. Explain the various styles of leadership. **10**

OR

State the essentials of effective presentation.

5. Explain why employees resist to change. **10**

OR

Discuss on financial and non financial motivating factors.

८) व्यक्तिये नवीन बदल स्वीकारावेत म्हणून त्यांच्या रूढी, परंपरा वा जून्या दावणी मोडून काढणे म्हणजे

अ) बदल पुनःस्थिर करणे

ब) बदल खूला करणे

क) बदलकरणे

ड) वरील सर्व

९) ई-मेल हा _____ संदेशवहनाचा प्रकार आहे.

अ) तोंडी

ब) लेखी

क) अनौपचारिक

ड) कोणतेही नाही

१०) बदल हा नेहमी _____ असतो.

अ) भूतकालासाठी

ब) भविष्यकालासाठी

क) वर्तमानकालासाठी फक्त

ड) वरील कोणतेही नाही

२. टीपा लिहा :

१०

अ) अभिप्रेरणेची गरज

ब) ई-मेल

३. थोडक्यात उत्तर लिहा :

१०

अ) नेत्याची कार्ये लिहा.

ब) नियंत्रण प्रक्रियेतील टप्पे सांगा.

४. विविध नेतृत्व शैली स्पष्ट करा.

१०

किंवा

सादरीकरणासाठीचे आवश्यक घटक स्पष्ट करा.

५. कर्मचारी बदलास विरोध का करतात ते स्पष्ट करा.

१०

किंवा

कार्यप्रेरणा देणाऱ्या आर्थिक आणि आर्थिकेतर घटकांची चर्चा करा.

Seat No.	
-------------	--

**B.Com. – I (Semester – II) (New) Examination, 2014
FINANCIAL ACCOUNTING**

Day and Date : Thursday, 30-10-2014
Time : 11.00 a.m. to 1.00 p.m.

Total Marks : 50

- Instructions :** 1) **All questions are compulsory.**
2) Attempt **any one** question from Q. No. 4 a) and 4 b).
3) Attempt **any one** question from Q. No. 5 a) and 5 b).
4) Figures to the **right** indicate **full** marks.

1. Choose the correct alternative : 10

- 1) _____ transactions have no place in accounting.
a) Monetary b) Non-monetary c) Bank d) Cash
- 2) _____ concept answers the question as to when and how revenue is recognized in business transactions.
a) Realisation b) Cost c) Going concern d) Entity
- 3) Bills receivables received during the year are credited to _____
a) Total Debtors A/c b) Bills Receivables A/c
c) Bills Payables A/c d) Total Creditors A/c
- 4) Under single entry system double entry is effected in respected of transactions involving personal accounts and _____
a) Debtors Account b) Creditors Account
c) Cash Account d) Capital Account
- 5) _____ is a non recurring expense.
a) Godown rent b) Freight
c) Salary d) Insurance
- 6) A loss caused by theft is called as _____
a) Abnormal Loss b) Normal Loss
c) Consignment Loss d) Accidental Loss
- 7) Goods sent to branch but not received by the branch is debited by the head office to _____
a) Goods in transit A/c b) Cash in transit A/c
c) Goods sent to Branch A/c d) None

- 8) According to William Pickles, _____ is a section of a business segregated physically from the main section.
 a) Head Office b) Branch c) Farm d) Poultry
- 9) The concerns whose object is not to earn profit prepare _____
 a) Trading A/c b) Profit and Loss A/c
 c) Farm A/c d) Income and Expenditure A/c
- 10) Income and Expenditure A/c does not contain _____ transactions.
 a) Cash b) Credit c) Capital d) Revenue

2. Write short notes on : 10

- a) Accounts generally prepared by non-profit Organisations.
 b) Stock and Debtors system of Branch Accounting.

3. a) From the following information calculate Total Commission. 5

Ganesh Traders, Solapur consigned 5,000 chaddars to Samarth Traders, Akkalkot at invoice price of Rs. 200 per chaddar, which is cost plus 25%. Chaddars may be sold at invoice price or above. The consignee is entitled to a commission @ 5% on invoice price, @ 20% of excess of invoice price and @ 2% del credere commission on credit sales.

Samarth Traders sold 3,000 chaddars at Rs. 250 each for cash and 1,000 chaddars at Rs. 300 each on credit.

b) From the following information prepare Branch Stock A/c (at invoice price) in the books of Head Office. 5

- 1) Stock at branch at invoice price Rs. 30,000/-
- 2) Goods sent to branch at invoice price Rs. 3,25,000/-
- 3) Goods returned by branch Rs. 10,000/-
- 4) Cash sales at Branch Rs. 1,00,000/-
- 5) Credit sales at Branch Rs. 1,75,000/-
- 6) Goods stolen in small quantities at invoice price Rs. 2,000/-
- 7) Goods transferred to Pandharpur branch on HO advice Rs. 15,000/-
- 8) Goods lost by fire at invoice price Rs. 5,000/- and insurance claim received Rs. 3,000/-

4. a) Mr. Anurag who keeps his books of accounts under single entry system gives you the following information. Prepare Trading and Profit and Loss A/c for the year ended 31st March 2013 and Balance Sheet as on that date. Also prepare Total Debtors A/c, Total Creditors A/c and Balance Sheet as on 1st April 2012.

Receipts and Payments Accounts for the year ending 31st March, 2013

Receipts	Rs.	Payments	Rs.
To balance b/d	5,000	By Creditors	85,000
To Sales	35,000	By Salary	5,000
To Debtors	1,30,000	By Rent	2,500
To Commission received	1,000	By Wages	13,000
		By Insurance	1,000
		By Drawings	5,500
		By Purchases	6,000
		By balance C/d	53,000
	1,71,000		1,71,000

The assets and liabilities were as follows :

	1-4-2012	31-3-2013
Stock	15,000	25,000
Creditors	12,000	13,000
Debtors	25,000	31,000
Salary due	2,000	1,000
Furniture	11,000	11,000
Machinery	50,000	50,000

Provide for depreciation on Furniture at 10% and on Machinery 15%. Make provision for doubtful debts at 4% on Debtors. Legal expenses outstanding Rs. 500/-

10

4. b) On 1st June 2012, Sunny Oil Ltd., consigned to Pune Oil Ltd. 2,000 litres of oil at invoice price Rs. 50/- per litre, which is at cost plus 25% and paid Lorry freight thereon was Rs. 9,500/-.

On 25th August, an Account Sales was received from Pune Oil showing 1,500 litres sold at Rs. 70 per litre, sales expenditure Rs. 2,000/-, Octroi expenses Rs. 3,800/- and Commission 5% on sales.

The consignee enclosed a Bank draft for the proceeds less expenses and reported a shortage of 100 litres due to leakage, which is to be treated as normal loss on the whole consignment. Show Consignment A/c and Consignee's A/c in the books Sunny Oil Ltd., presuming that the consignment stock is kept at invoice price.

10

5. a) Arun Ltd., Solapur has a branch at Bijapur to which goods were sent at a price so as to show a profit of 30% on invoice price, under the strict instructions of selling goods only at invoice price. From the following particulars draw up the Branch Stock A/c, Branch Adjustment A/c, Branch Debtors A/c, Branch Expenses A/c and Branch Profit and Loss A/c in the books of Head Office.

10

Sr. No.	Particulars	Rs.
1	Stock of goods (1/4/2012 at invoice price)	12,000
2	Debtors on 1/4/2012	6,200

3	Goods sent to branch (at invoice price		35,000
4	Goods returned by branch at invoice price		1,000
5	Credit sales at branch		21,000
6	Cash sales at branch		20,000
7	Goods returned by customers		600
8	Cash received from debtors		19,000
9	Discount allowed		300
10	Allowances given to debtors		200
11	Bad debts during the year		600
12	Cheques sent to Branch for :		
	– Salaries	3,300	
	– Rent and taxes	<u>2,000</u>	5,300
13	Shortage of goods at the branch		400

5. b) Solapur Sports Club gives you the following information :

10

Balances as on 1-4-2012

Building Rs. 2,40,000/-

Sports Equipments Rs. 1,50,000/-

Furniture Rs. 1,00,000/-

Investments Rs. 80,000/-

Receipts and Payments Accounts for the year ending 31st March, 2013

Receipts	Rs.	Payments	Rs.
To balance b/d	50,000	By Salaries	95,000
To Subscriptions	2,37,000	By Postage and Telephone	15,000
To Entrance fees	40,000	By Printing and Stationery	8,000
To Donations	30,000	By Advertisement	20,000
To Life Membership Fees	5,000	By Establishment Expenses	80,000
To Sports fees	4,000	By balance c/d	1,51,000
To Sundry income	3,000		
	3,69,000		3,69,000

Additional information for the year ended.

- 1) Life Membership Fees are to be capitalized.
 - 2) Depreciate building by 5%, Furniture by 10% and Sports Equipments by 20%.
 - 3) Salary outstanding Rs. 10,000/-
 - 4) Advertisement expenses prepaid Rs. 2,000/-
 - 5) Subscriptions outstanding as on 31-3-2013 were Rs. 15,000/- and received in advance were Rs. 10,000/-.
 - 6) 50% of Entrance Fees and 1/3rd of Donations are to be capitalized.
- Prepare Income Expenditure A/c and Balance Sheet as on 31-3-2013.

Seat No.	
----------	--

**B.Com. (Part – I) (Semester – II) Examination, 2014
BUSINESS ECONOMICS (Paper – I) (New)**

Day and Date : Friday, 31-10-2014
Time : 11.00 a.m. to 1.00 p.m.

Max. Marks : 50

- N. B. :** 1) **All questions are compulsory.**
2) **Figures to the right indicate full marks.**
3) **Draw diagrams where necessary.**

1. Choose the correct alternative given below : 10

- 1) Law of variable proportions is applicable in _____ period.
 - a) Short
 - b) Long
 - c) Medium
 - d) None of these
- 2) ISO-product curves are _____ to the origin point.
 - a) Concave
 - b) Convex
 - c) Parallel
 - d) None of these
- 3) In monopoly, market producer is _____.
 - a) Price maker and price taker
 - b) Price taker
 - c) Price maker
 - d) None of these
- 4) Product differentiation is characteristics of _____ market.
 - a) Monopoly
 - b) Monopolistic competition
 - c) Perfect competition
 - d) None of these
- 5) The concept of Quasi Rent was first introduced in economics by _____.
 - a) Marshall
 - b) Recardo
 - c) Mrs. John Robinson
 - d) None of these
- 6) Innovation theory of profit was introduced by _____.
 - a) J. A. Schumpeter
 - b) J. M. Keynes
 - c) J. B. Say
 - d) None of these

7) In a perfect competition product is _____

- a) Different
- b) Homogenous
- c) Normal
- d) None of these

8) Break-even point meant _____ point.

- a) No profit
- b) No loss
- c) No profit no loss
- d) None of these

9) Price discrimination is characteristics of _____ market.

- a) Perfect competition
- b) Monopoly
- c) Oligopoly
- d) None of these

10) 'Interest is the reward for parting with the liquidity' is stated by _____

- a) Keynes
- b) Marshall
- c) Say
- d) None of these

2. Write short note on :

- a) Laws of returns to scale. 5
- b) Characteristics of monopoly. 5

3. a) Explain Schumpeter's innovation theory of profit. 5
- b) Explain characteristics of perfect competition. 5

4. a) Examine Keynes liquidity preference theory of interest. 10

OR

- b) Explain meaning of isoquants and explain properties of isoquants. 10

5. a) Discuss the law of variable proportion. 10

OR

- b) Explain short term price determination under perfect competition. 10

९) मूल्यभेद हे _____ बाजाराचे वैशिष्ट्य आहे.

अ) पूर्ण स्पर्धा

ब) मक्तेदारी

क) अल्पाधिकार

ड) यापैकी नाही

१०) 'रोखतेच्या त्यागाबद्दल देण्यात येणारे बक्षीस म्हणजे व्याज होय' असे _____ यांनी म्हटले.

अ) केन्स

ब) मार्शल

क) से

ड) यापैकी नाही

२. टीपा लिहा :

अ) प्रमाण फल नियम.

५

ब) मक्तेदारीची वैशिष्ट्ये.

५

३. अ) शुम्पीटरचा नफ्याचा नवप्रवर्तनाचा सिद्धांत स्पष्ट करा.

५

ब) पूर्ण स्पर्धेची वैशिष्ट्ये सांगा.

५

४. अ) केन्सच्या रोखड प्राधान्य प्रवृत्तीच्या सिद्धांतचि परीक्षण करा.

१०

किंवा

ब) सम उत्पादन वक्र म्हणजे काय ? समउत्पादन वक्राचे गुणधर्म सांगा.

१०

५. अ) बदलत्या प्रमाणाच्या नियमाची चर्चा करा.

१०

किंवा

ब) पूर्ण स्पर्धेतील अल्प कालीन किंमत समतोल स्पष्ट करा.

१०

Seat No.	
-------------	--

B.Com. I (Semester – II) Examination, 2014
MARATHI (Comp.) (New)
सृजनरंग मराठी (आवश्यक)

Day and Date : Saturday, 1-11-2014
Time : 11.00 a.m. to 1.00 p.m.

Max. Marks : 50

१. वस्तुनिष्ठ प्रश्न योग्य पर्याय निवडा.

१०

१) आशा निराशेचे क्षण हा उतारा यशवंतराव चव्हाणांच्या कोणत्या ग्रंथातून घेतला आहे ?

अ) ऋणानुबंध ब) सह्याद्रीचे वारे क) कृष्णकाठ ड) गुलामगीरी

२) वालचंद यांनी महाराष्ट्र चेंबर ऑफ कॉमर्सची स्थापना केंव्हा केली ?

अ) १३ सप्टें. १९२७ ब) १४ जुन १९४०
क) १३ सप्टें. १९४७ ड) १५ मार्च १९६०

३) मराठी साहित्याचे उदयरंग हा समीक्षा ग्रंथ कोणाचा ?

अ) चंद्रकुमार नलगे ब) आनंद यादव क) द.ता. भोसले ड) दुर्गा भागवत

४) प्रकाश आमटे यांना आदिवाशींनी कशाच्या बदल्यात माकडाचे पिल्लू दिले ?

अ) धान्याच्या ब) पैशाच्या क) कपड्याच्या ड) सोन्याच्या

५) महानुभावपंथातील आद्यकवयित्री महदंबा हिचे दुसरे नाव काय ?

अ) जनार्द ब) रुपार्द क) देमती ड) महदार्दसा

६) फादर स्टीफन्स यांनी 'ख्रिस्तपुराण' मधून कोणत्या भाषेचा महिमा गायिला आहे ?

अ) मराठी ब) इंग्रजी क) डच ड) पोर्तुगीज

७) दत्ता हलसगीकर यांची 'उंची' ही कविता कोणत्या कविता संग्रहातील आहे ?

- अ) उन्हातल्या चांदण्यात ब) पाझर आस्थेचे
क) जदिची पेटी ड) आपट घण

८) स्पष्टोचारित अनुनसिका बदल काय दयावा ?

- अ) शीर्षबिंदू ब) मात्रा क) उकार ड) काना

९) एकाच वेळी अनेकांशी बोलणे म्हणजे काय ?

- अ) भाषण ब) संवाद क) संभाषण ड) बहुश्रुतता

१०) एखादी घटना लोकांना कळावी म्हणून तिची वर्तमानपत्रात प्रसिद्ध करण्याजोगी माहिती म्हणजे काय ?

- अ) जाहिरात ब) बातमी क) मसुदा ड) मथळा

२. दोन ते तीन वाक्यात उत्तरे द्या (कोणतेही ५).

१०

१) यशवंतराव चव्हाणांच्या साहित्य कृतींची नावे सांगा ?

२) वालचंद यांना वाचनाची आवड का होती ?

३) हेमलकलशाला येण्यापाठीमागे प्रकाश आमटे यांचे कोणते ध्येय होते ?

४) दूरदर्शनसाठी बातमी लिहिताना कोणती काळजी घ्यावी ?

५) कवी जे.बी. शिंदे यांनी ज्ञानाचे महत्व आपल्या कवितेत कसे सांगितले आहे ?

६) संत तुकारामानी साधुत्वाची कोणती लक्षणे सांगितली आहेत ?

३. थोडक्यात उत्तरे लिहा (३ पैकी २). १०
- १) छ. शिवाजी महाराज यांनी 'रयतेचे वाटा रयतेस द्या' या पत्र लेखनातून कोणता विचार मांडला आहे ?
- २) 'आशा-निराशेचे क्षण' ह्या उताऱ्यातून यशवंतराव चव्हाणांनी आपल्या आठवणी व अनुभव कशा प्रकारे मांडला आहेत ?
- ३) संत नामदेव कीर्तनाचे महत्व श्रोत्यांना कसे पटवून देतात ?
४. 'बालचंद म्हणजे एक संस्था' या विधानाची चर्चा करा. १०
- किंवा**
- बालकवींच्या 'औदुंबर' या कवितेतील निसर्ग प्रतिमांची ओळख करून द्या.
५. कवी संजीवनी यांची कवितेच्या निर्मिती प्रक्रिये विषयीची भूमिका स्पष्ट करा. १०
-

Seat No.	
-------------	--

B.Com. – I (Semester – I) Examination, 2014
(C.G.P.A. Pattern)
FINANCIAL ACCOUNTING

Day and Date : Thursday, 30-10-2014
Time : 3.00 p.m. to 6.00 p.m.

Max. Marks : 70

- N.B. :** 1) Attempt **all** questions.
2) **All** questions carry **equal** marks.
3) **Use** of calculator is **allowed**.

1. Choose the correct alternative :

14

- 1) In statement of Affairs Debtors are shown under the list _____
a) E b) F c) D d) G
- 2) The price which is paid by limited company to partnership firm on conversion is known as _____
a) Cost price b) Invoice price c) Market price d) Purchase price
- 3) Income tax dues are _____ creditors.
a) Preferential b) Secured
c) Unsecured d) Non-preferential
- 4) _____ Insolvency Act is applicable in rest of India except Metro cities.
a) Presidency towns b) Indian
c) Provincial d) Creditors
- 5) According to _____ convention the policy once adopted should not generally be changed.
a) Conservatism b) Full disclosure
c) Consistency d) Materiality convention

P.T.O.

2. Write short notes : 14
- 1) Accounting concepts
 - 2) Brief note on Statement of Affairs of an insolvent person.
3. A) Jay, Ajay and Sujay carried on business in partnership sharing profits and losses in the ratio 3:2:1. They decided to convert their business into a Pvt. Ltd. Co. The company took over the firm's business as on 31-12-2012, on which date the firm's Balance Sheet stood as under : 7

Balance Sheet

Liabilities	Rs.	Assets	Rs.
Capital A/c		Fixed Assets	
Jay	1,50,000	Machinery	65,000
Ajay	1,00,000	Motor car	18,000
Sujay	60,000	Furniture	6,000
Current A/c's		Current Assets	
Jay	29,250	Stock	1,80,000
Sujay	20,750	Debtors	52,000
Jay's loan	40,000	Bank	86,000
Creditors	28,000	Ajay's current A/c	21,000
	4,28,000		4,28,000

Debtors are all good and taken over by Jay who also agreed to pay the creditors and loan. The company took over the machinery at its book value and also bank. Stock at an agreed value of Rs. 1,66,000, furniture at Rs. 4,500, motor car at Rs. 16,000, goodwill valued at one year's purchase of average profit of last 3 years were Rs. 44,000, Rs. 42,000 and Rs. 34,000.

The Co. agreed to discharge 30,000 equity shares of Rs. 10 each and also agreed to pay 3,000 preference shares at Rs. 10 each and balance in cash.

Show the calculation of purchase consideration and discharge of P.C.

- B) What are preferential creditors and non-preferential creditors (unsecured creditors) in the following liabilities of an insolvent person, according to Presidency Towns Insolvency Act ?

7

Particulars	Rs.
1) Salaries for 4 months	1,000
2) One months wages of 10 labourers	1,200
3) Income tax	700
4) Rent for 3 months	900
5) Municipal taxes	250
6) Salary of 4 clerks for 2 months	1,500
7) Wages of 3 servants	900

4. A) X, Y and Z are equal partners of M/s XYZ Traders. The Balance Sheet of the firm as at 31-3-2010 was as follows :

14

Balance Sheet			
Liabilities	Rs.	Assets	Rs.
Capital A/c's		Land	50,000
X	50,000	Plant and machinery	2,00,000
Y	1,00,000	Buildings	70,000
Loan from bank	5,00,000	Stock	3,00,000
Creditors	1,00,000	Debtors	1,00,000
		Z's Capital A/c	30,000
	7,50,000		7,50,000

On the above date they decided to convert the partnership firm into a limited company on the following terms :

- 1) Land to be valued at Rs. 1,50,000.
- 2) Plant and machinery to be valued at Rs. 2,50,000.
- 3) Depreciation amounted to Rs. 20,000 to be written off on buildings and loan taken at book value.
- 4) A reserve for doubtful debts to be made at 10% on the debtors and on creditors at 6%.

- 5) Stock to be valued at Rs. 2,70,000.
- 6) The new company will issue 1200 equity shares of Rs. 100 each and the balance payable is to be discharged by the issue of 8% debentures.

Show necessary Ledger Accounts to close the books of the firm by assuming that all partners are solvent partners and show necessary working.

OR

- B) From the following Trial Balance of Ganesh Co-Op. Credit Society as on 31, March 2014 and other adjustments.

14

Prepare Profit and Loss A/c for the year ended 31-3-2014 and Balance Sheet.

Trial Balance, 31-3-2014

Particulars	Dr. Rs	Cr.Rs.
Share capital	–	75,000
Reserve fund	–	5,000
Cash in hand	70	–
Cash at bank	1,400	–
Fixed deposits with banks	15,500	–
Members deposits	–	2,24,775
Unpaid dividend	–	210
Dividend equalisation reserve	–	1,800
Office furniture	700	–
Interest on deposits	8,000	–
Interest due on loans	800	–
Staff Provident Fund	–	2,000
Salary and allowances	3,000	–
Establishment expenses	500	–
Printing and stationary	40	–
Profit and Loss Appropriation Account (Balance)	–	3,100
Interest	–	17,800
Renewal fees	–	400

Sundry income	–	30
Education fund	–	50
Travelling expenses	60	–
Insurance premium	100	–
Contribution to Provident Fund	200	–
Loans due from members	3,00,000	–
Co-operative development fund	–	205
	3,30,370	3,30,370

Adjustments :

- 1) Interest due on members deposits Rs. 500.
 - 2) Interest accrued but not received on investments Rs. 200.
 - 3) Salary due but not paid Rs. 30 and salary paid in advance Rs. 50.
 - 4) Addition to furniture during the year Rs. 1,000. Charge depreciation at 10% on closing balance.
 - 5) Authorised capital was Rs. 1,00,000 divided in 10,000 shares of Rs. 10 each.
 - 6) Sales tax unpaid for the year Rs. 300.
5. A) Mr. Natvarlal finds himself insolvent on 30th June 2013 on which date his position was as follows :

Particulars	Rs.
1) Debtors – Good	5,000
– Doubtful (estimated Rs. 25,000)	30,000
– Bad	15,000
2) Shares in ‘X’ Co. Ltd. (Estimated to produce Rs. 20,000)	30,000
3) Shares in ‘Y’ Co. Ltd. (Estimated Rs. 75,000)	91,500
4) Loss through betting	2,000
5) Creditors on open account	85,600
6) Creditors holding 2 nd charge on the shares in ‘Y’ Co. Ltd. to the extent of Rs. 25,000	35,000

7) Creditors holding 1 st charge on the shares of 'Y' Co. Ltd.	40,000
8) Bills payable	4,000
9) Creditors for rent, taxes and wages (of which Rs. 4,600 are preferential)	5,000
10) Furniture and fixtures (Estimated to produce Rs. 3,000)	15,000
11) Cash in hand	550
12) Stocks (Estimated to realise Rs. 30,450)	35,950
13) Bills receivable (Estimated Rs. 7,000)	9,000

He started with a capital of Rs. 70,000 on 1st July 2010. Results of the business were Rs. 8,800 and Rs. 10,100 as profits for the first two years and loss for third year is Rs. 5,000. Interest on capital was Rs. 3,500 per year and withdrawals Rs. 30,000.

Prepare :

- 1) Statement of Affairs and
- 2) Deficiency Account.

OR

B) Mr. Anand working as Chartered A/c and commenced his practice on 1st April 2010. His Receipts and Payments Account for the year ending 31st March 2011 was as under :

14

Receipts and Payments A/c 31-3-2011

Dr.		Cr.	
Receipts	Rs.	Payments	Rs.
To Balance b/d	1,50,000	By Furniture	40,000
To Consulting fees	2,00,000	By purchase of stationary	30,000
To Remuneration Received	1,20,000	By Building	50,000
To Sundry receipts	5,000	By Salary to staff	24,000
		By Rent	18,000
		By Travelling exps.	12,000

By Journals	1,000
By Lighting	2,000
By Advertisement	3,000
By Personal exps. (Drawings)	1,00,000
By Balance c/d	1,95,000
4,75,000	4,75,000

Adjustments :

- 1) Amounts outstanding for consulting fees and remuneration were Rs. 12,000 and Rs. 9,000 respectively.
- 2) Salary payable to staff amounted to Rs. 6,000.
- 3) 40% of travelling expenses were for domestic purpose.
- 4) Stock of stationary on 31-3-2011 was Rs. 8,000.
- 5) Amount payable for purchase of stationary was Rs. 3,000.
- 6) Furniture and building to be depreciated at 10%.

Prepare Receipts and Expenditure A/c for the year ended 31-3-2011 and Balance Sheet as on that date.

SLR-M – 31

Seat No.	
-------------	--

B.Com. (Part – I) (Semester – II) Examination, 2014
URDU (Compulsory) (New)
Prose, Poetry and Communication

Day and Date : Saturday, 1-11-2014

Max. Marks : 50

Time : 11.00 a.m. to 1.00 p.m.

N.B. : i) **All questions are compulsory.**

ii) **Figures to the left indicate full marks.**

10

صحیح متبادل الفاظ کا انتخاب کر کے خانہ پُری کیجئے :

(i) مرزا فرحت اللہ بیگ بمقام _____ میں پیدا ہوئے۔

(دہلی لکھنؤ آگرہ کلکتہ)

(ii) قریب مرگ کا عشق _____ کہلاتا ہے۔

(صوفیانہ عشق والہانہ عشق دیوانہ فریفتگی)

(iii) رشید احمد صدیقی کا انتقال _____ میں ہوا۔

(1944ء، 1930ء، 1956ء، 1932ء)

(iv) ”سنگ و خشت“ _____ کے مضامین کا پہلا مجموعہ ہے۔

(کنہیا لال کپور مرزا فرحت اللہ بیگ رشید احمد صدیقی خواجہ حسن نظامی)

(v) خواجہ حسن نظامی کے مضامین کا مجموعہ _____ ہے۔

(چنگ و رباب بال و پر سی پارہ دل نیرنگ خیال)

- (vi) دلی محمد _____ کا اصل نام ہے۔
(حالی اقبال نظیر انیس)
- (vii) اقبال کا پہلا اردو شعری مجموعہ _____ ہے۔
(اسرار خودی پیام مشرق بانگِ درا بال جبرئیل)
- (viii) مولانا الطاف حسین حالی کے ابا و اجداد _____ سے ہندوستان آئے تھے۔
(عرب عراق ہرات ترکی)
- (ix) میر بھرم علی _____ کا اصل نام ہے۔
(انیس حالی نظیر اقبال)
- (x) ٹھیک _____ بچے ہم دونوں سراج الدین صاحب کی دوکان پر پہنچے۔
(آٹھ نو دس پانچ)

10

۲. مندرجہ ذیل سوالات کے جوابات لکھئے (کوئی پانچ) :

- (i) دہلی کے چند معروف عربی داں کے نام بتائیے۔
- (ii) اردو شعرا نے انگریزی حکومت کے ظلم و ستم کے باوجود ہندوستانیوں کو کیا پیغام دیا؟
- (iii) دیا سلانی مصنف کو کیا جواب دیتی ہے؟
- (iv) ”نظم“ کے لغوی معنی لکھئے۔
- (v) مرحوم پروفیسر عبد الجلیل شیخ صاحب کا مختصر تعارف لکھئے۔
- (vi) نظیر اکبر آبادی کو عوامی شاعر کیوں کہتے ہیں؟

10

۳. کوئی دو سوال حل کیجئے :

(i) ”جنگ آزادی میں اردو شاعری کا حصہ“ کا مختصر خلاصہ لکھئے۔

(ii) انگریزی عبارت کا اردو میں ترجمہ کیجئے :

The hunter was very brave at talking about bears, like some people do when they know that they have to talk and talk only and could do nothing more than that.

Once, while he was searching for a bear in a forest he met a wood cutter and asked him, "My dear brother, do you have the slightest idea, where I can find the footprints of a bear ?"
"Plenty of them," Said the wood cutter.

"Follow me to the bears den".

(iii) درج ذیل عبارت کا ایک تہائی حصہ لکھئے :

گوکھے ۲۰ سال کی عمر میں ۱۸۸۶ میں پہلی بار عوامی زندگی میں شریک ہوئے۔ انہوں نے کولہاپور میں اپنی پہلی تقریر کی جس کا عنوان تھا ”انگریزی راج میں ہندوستان“ ان کی خطابت کو بہت پسند کیا گیا۔ ”دکن ایجوکیشن سوسائٹی“ میں انہوں نے ذمہ داریاں اٹھانے کا سلیقہ سیکھا۔ وہ ایک انگریزی ہفتہ وار ”مراٹھا“ میں برابر مضامین لکھتے رہے۔ یہ اخبار وشنو کرشن چپلو نکر نے شروع کیا تھا اور بعد میں تلک اور اگرکر نے اسے لے لیا تھا۔ ان لوگوں میں تعلیم کے ذریعہ لوگوں میں حب الوطنی کا جذبہ پیدا کرنے کا حوصلہ کوٹ کوٹ کر بھرا ہوا تھا۔ گوکھے پر اس کا بہت گہرا اثر پڑا۔ یہ بات ان کے دل میں بیٹھ گئی کہ تعلیم کے ذریعہ قوم کو متحد کیا جاسکتا ہے۔ ۱۸۸۸ میں اگرکر نے ایک انگریزی، مراٹھی ہفتہ وار ”سدھارک“ جاری کیا۔

اس کا مقصد سماج سیوا کرنا تھا۔ گوگلے بھی اس اخبار کے ساتھ جٹ گئے اور اس کے انگریزی حصے میں برابر مضامین لکھتے رہے۔ اس کے ساتھ ہی وہ ”سار و جنگ سبھا“ کے اعزازی سکریٹری اور اس کے سہ ماہی رسالے کے ایڈیٹر ہو گئے۔ ۱۹۷۰ء میں راناڈے نے یہ سبھا قائم کروائی تھی۔ اس کا مقصد سرکار کے سامنے منظم شکل میں لوگوں کی شکایتیں اور مانگیں پیش کرنا تھا۔ گوگلے کو ۱۹۹۳ء میں بمبئی پروانشیل کانفرنس کا سربراہ مقرر کر دیا گیا۔ دو سال بعد وہ بمبئی یونیورسٹی کی سینیٹ کے ممبر چن لئے گئے۔

10

۴. کوئی ایک سوال حل کیجئے :

- (i) ”چارپائی“ کا خلاصہ اپنے الفاظ میں تحریر کیجئے۔
- (ii) نظم ”مطسی“ کا خلاصہ مفصل قلمبند کیجئے۔

10

۵. ”اپنے وطن میں سب کچھ ہے پیارے“ کا خلاصہ مفصل لکھئے۔

मराठी रूपांतर

- सूचना :** १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

१. दिलेल्या पर्यायातून योग्य पर्यायाची निवड करा :

१०

- १) विक्रेत्यांना नफ्यातील हिस्सा देणे हे _____ प्रलोभनाचे साधन आहे.
अ) आर्थिकेतर ब) सामाजिक क) राजकीय ड) आर्थिक
- २) कार्यक्षम _____ व्यवस्थेमुळे वस्तू व सेवांचा नियमित व सतत पुरवठा करणे शक्य होते.
अ) विक्रयकला ब) वितरण क) वृद्धी ड) जाहिरात
- ३) _____ हा दिवस 'जागतिक ग्राहक दिन' म्हणून ओळखला जातो.
अ) १५ मार्च ब) १६ एप्रिल क) १५ एप्रिल ड) १६ मार्च
- ४) _____ ही एक अशी प्रक्रिया आहे की जिच्या माध्यमातून व्यक्ति कोणती वस्तू / सेवा केंव्हा, कशी व कोणाकडून खरेदी करावी याचा निर्णय घेते.
अ) सामाजिक वर्तणूक ब) राजकीय वर्तणूक
क) उपभोक्त्याची वर्तणूक ड) समूह वर्तणूक
- ५) रु. २० लाखापेक्षा जास्त आणि रु. १ कोटी पर्यंत रकमेच्या नुकसान भरपाईच्या सर्व तक्रारी _____ मध्ये सोडविल्या जातात.
अ) राष्ट्रीय आयोग ब) जिल्हा न्याय मंच
क) राज्य आयोग ड) आंतरराष्ट्रीय आयोग
- ६) विपणन संशोधनामध्ये _____ क्षेत्रांचा समावेश होतो.
अ) वस्तू संशोधन ब) विक्री संशोधन
क) बाजारपेठ संशोधन ड) वरील सर्व
- ७) ग्राहकांना वस्तू व सेवा खरेदी करण्यास प्रवृत्त करणारी कला म्हणजे _____ होय.
अ) नेतृत्व ब) विक्रय वृद्धी
क) विक्रयकला ड) नियंत्रण

८) _____ वितरण पद्धतीमध्ये उत्पादक वस्तू व सेवांचे वितरण करण्यासाठी मध्यस्थांची मदत घेतो.

अ) प्रत्यक्ष ब) अप्रत्यक्ष क) उभ्या ड) समांतर

९) _____ हा खऱ्या अर्थाने उत्पादक व उपभोक्ता यांना जोडणारा दुवा असतो.

अ) विक्रेता ब) खरेदीदार
क) अंतिम-वापरकर्ता ड) कोणतेही नाही

१०) ग्राहकांना वस्तूंचे मोफत नमुने देणे हे एक _____ चे तंत्र आहे.

अ) वितरण ब) विक्रय वृद्धी
क) विपणन संशोधन ड) वरील सर्व

२. खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या :

अ) वितरण मार्गांचे विविध प्रकार सांगा. ५

ब) ग्राहक संरक्षण कायद्या अंतर्गत 'उपभोक्ता' या संज्ञेची व्याख्या द्या. ५

३. खालील प्रश्नाची उत्तरे द्या :

अ) यशस्वी विक्रेत्याचे गुण सांगा. ५

ब) 'उपभोक्त्याच्या वर्तणुकीचे महत्त्व स्पष्ट करा. ५

४. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा :

१०

अ) विक्रेत्यांना कार्यप्रवृत्त करणारी आर्थिक व आर्थिकेतर प्रलोभने सांगा.

ब) 'उपभोक्त्याची वर्तणूक' या संज्ञेची व्याख्या द्या. उपभोक्त्याच्या वर्तणुकीवर परिणाम करणारे घटक सांगा.

५. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तरे लिहा :

१०

अ) 'विपणन संशोधन' म्हणजे काय ? विपणन संशोधनातील विविध अवस्था थोडक्यात स्पष्ट करा.

ब) जिल्हा ग्राहक मंच अंतर्गत तक्रार निवारण यंत्रणा सांगा.

Seat No.	
-------------	--

B.Com. – I (Semester – II) (New) Examination, 2014
MATHEMATICS
Business Mathematics

Day and Date : Monday, 3-11-2014
Time : 11.00 a.m. to 1.00 p.m.

Max. Marks : 50

N. B. : 1) **All questions are compulsory.**
2) **Figures to the right indicate full marks.**

1. Choose the correct alternative : 10
- 1) If X and Y both increases in the same direction or both decreases in the same direction, then the function $y = f(x)$ is called as
 - a) increasing function
 - b) decreasing function
 - c) neither a) nor b)
 - d) none of these
 - 2) Revenue function – Profit function =
 - a) implicit function
 - b) cost function
 - c) parametric function
 - d) none of these
 - 3) $x^3 + 3axy + y^2 = 0$ is an example of
 - a) explicit function
 - b) composite function
 - c) implicit function
 - d) none of these
 - 4) If $f(-x) = f(x)$, then the function $f(x)$ is called
 - a) even function
 - b) odd function
 - c) both a) and b)
 - d) none of these
 - 5) $\lim_{x \rightarrow 2} (2x + 5) = ?$
 - a) 8
 - b) 11
 - c) 9
 - d) none of these

6) $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{3^x - 1}{x} =$

- a) $\log 3$ b) 3 c) 0 d) none of these

7) Using first principles, we find $f'(x) = \lim_{h \rightarrow 0} \left[\frac{\quad}{\quad} \right]$

- a) $\frac{f(x) - f(c)}{c}$ b) $\frac{f(x) - f(x+h)}{a}$
 c) $\frac{f(x+h) - f(x)}{h}$ d) none of these

8) If $\frac{dy}{dx} = 0$ at $x = a$ and $\frac{d^2y}{dx^2} < 0$ at $x = a$, then $x = a$ is called as

- a) minima b) maxima
 c) constant d) none of these

9) $\int_0^2 4x^3 dx = ?$

- a) 16 b) 48 c) 32 d) none of these

10) $\int_1^2 \frac{1}{x+2} dx$ is equal to

- a) $\frac{4}{3}$ b) $\log(4/3)$ c) $\frac{3}{4}$ d) none of these

2. a) If $f(x) = x^2 - 4x + 7$. Find $f(0)$, $f(-2)$, $f(2)$, $f(-1)$ and $f(1)$. 5

b) Evaluate the limits : 5

i) $\lim_{x \rightarrow 2} \left[\frac{x^2 + x - 6}{x^2 + 3x - 10} \right]$

ii) $\lim_{x \rightarrow 0} \left[\frac{x}{\sqrt{x+a} - \sqrt{a}} \right]$

- 3. a) If $f(x) = 2x + 5$, find the derivative of $f(x)$ using first principle. **5**
- b) If the demand law $P = 85 - 4x - x^2$. Find the consumers surplus, when $x = 5$. **5**

4. Attempt **any one** of the following : **10**

a) When we say a function $y = f(x)$ is minimum and maximum ? At what points the function $f(x) = 2x^3 - 3x^2 - 12x + 12$ will be minimum and maximum ? Find the maximum and minimum values of the function.

b) i) If $y = A \log x + B$. Find the value of $x \cdot \frac{d^2y}{dx^2} + \frac{dy}{dx}$.

ii) Evaluate $\int_0^5 \frac{\sqrt{x}}{\sqrt{x} + \sqrt{5-x}} \cdot dx$.

5. Attempt **any one** of the following : **10**

a) State the various properties of definite integrals. Also evaluate $\int_4^{16} x \cdot e^{x^2} \cdot dx$.

b) If $y = u/v$, where u and v are differential functions of x . Then prove that

$$\frac{dy}{dx} = \frac{v \cdot \frac{du}{dx} - u \cdot \frac{dv}{dx}}{v^2} . \text{ Also find } \frac{dy}{dx} ; \text{ if } y = x^2/2^x .$$

Seat No.	
-------------	--

**B.Com. – I (Semester – II) Examination, 2014
INSURANCE (New)**

Day and Date : Monday, 3-11-2014
Time : 11.00 a.m. to 1.00 p.m.

Max. Marks : 50

N. B. : 1) **All questions are compulsory.**
2) **Figures to the right indicate full marks.**

1. Choose the correct alternative and rewrite the sentences : 10
- 1) The financial interest of the insured in the subject matter of insurance called as _____
 - a) Principle of indemnity
 - b) Principle of insurable interest
 - c) Principle of utmost good faith
 - d) Principle of subrogation
 - 2) The head office of Life Insurance Corporation of India is situated at _____
 - a) Delhi
 - b) Bangluru
 - c) Mumbai
 - d) Hyderabad
 - 3) _____ is the oldest type of insurance.
 - a) Life Insurance
 - b) Fire Insurance
 - c) Accident Insurance
 - d) Marine Insurance
 - 4) _____ insurance is the new branch of Accident Insurance.
 - a) Fire
 - b) Third party
 - c) Life
 - d) Fidelity
 - 5) _____ policy covers both time factor and voyage factor.
 - a) Freight
 - b) Time
 - c) Voyage
 - d) Mixed
 - 6) Cattle Insurance is mainly started for _____ for their cattles.
 - a) Rural farmers
 - b) Workers
 - c) Labours
 - d) Managers

- 7) Reinstatement value policy is a type of _____ policy.
- a) Life Insurance b) Fire Insurance
c) Marine Insurance d) Motor Insurance
- 8) Comprehensive policy is the type of _____ insurance.
- a) Fire b) Marine
c) Crop d) Motor
- 9) _____ policy is designs to give cover of insurance to the properties
situates at different location in the same town.
- a) Unvalued Insurance b) Floating Insurance
c) Mixed Insurance d) Valued Insurance
- 10) General Insurance Corporation of India was established on _____
- a) 1st Jan. 1953 b) 1st Jan. 1963
c) 1st Jan. 1973 d) 1st Jan. 1983

2. Write short notes : **10**

a) Reinstatement Policy
b) Crop Insurance.

3. Write short notes : **10**

a) Nature of Personal Accident and Sickness Insurance.
b) Procedure of taking Fire Insurance.

4. Explain the various types of Marine Insurance. **10**

OR

Explain the policy conditions of Fire Insurance. **10**

5. Evaluate the working progress of Life Insurance Corporation of India. **10**

OR

Explain in brief the principles of Fire Insurance. **10**

मराठी रूपांतर

सूचना : १) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

२) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

१. योग्य पर्याय निवडून विधाने पुन्हा लिहा.

१०

१) विमेदाराच्या विमित मालमत्तेतील आर्थिक हितसंबंधास _____ म्हणतात.

अ) नुकसान भरपाईचेतत्त्व

ब) विमेयहित तत्त्व

क) परमोश्चविश्वासाचे तत्त्व

ड) मालकीहक्क हस्तांतराचे तत्त्व.

२) भारतीय आयुर्विमा महामंडळाचे मुख्य कार्यालय _____ येथे आहे.

अ) दिल्ली

ब) बंगलूरु

क) मुंबई

ड) हैद्राबाद

३) _____ हा सर्वात जुना विमा प्रकार आहे.

अ) आयुर्विमा

ब) अग्नि विमा

क) अपघात विमा

ड) सागरी विमा

४) _____ विमा ही अपघात विम्याची नवीन शाखा आहे.

अ) अग्नि

ब) तृतीय पक्ष

क) जीवन

ड) प्रामाणिकपणाचा

५) मुदत आणि प्रवास या दोन्ही घटकांचा समावेश _____ या विमापत्रात असतो.

अ) भाडे विमा

ब) मुदती विमा

क) प्रवासी विमा

ड) मिश्र विमा

६) _____ च्या पशुधनासाठी मुख्यतः पशुधन विमा सुरु करण्यात आला.

अ) ग्रामीण शेतकरी

ब) कामगार

क) मजूर

ड) व्यवस्थापक

७) पुनर्स्थापना मूल्य विमा पत्र _____ विम्यामध्ये आढळते.

अ) आयुर्विमा

ब) अग्नि विमा

क) सागरी विमा

ड) मोटार विमा

८) व्यापक विमा हा _____ विम्याचा प्रकार आहे.

- अ) अग्नि
ब) सागरी
क) पीक
ड) मोटार

९) विविध ठिकाणी असलेल्या मालाला संरक्षण देण्यासाठी तयार करण्यात आलेल्या विमापत्रास _____ म्हणतात.

- अ) अनिश्चितमूल्य विमापत्र
ब) तरते विमापत्र
क) मिश्र विमापत्र
ड) निश्चितमूल्य विमापत्र

१०) भारतीय सर्वसाधारण विमा महामंडळाची स्थापना _____ या वर्षी झाली.

- अ) १ जाने. १९५३
ब) १ जाने. १९६३
क) १ जाने. १९७३
ड) १ जाने. १९८३

२. टीपा लिहा : १०

- अ) पुनर्स्थापना विमापत्र
ब) पीक विमा.

३. टीपा लिहा : १०

- अ) वैयक्तिक अपघात व आजारपणाचा विम्याचे स्वरूप.
ब) अग्नि विमा घेण्याची कार्य पद्धती.

४. सागरी विम्याचे विविध प्रकार थोडक्यात सांगा. १०

किंवा

अग्नि विमापत्रातील अटी थोडक्यात सांगा.

५. भारतीय आयुर्विमा महामंडळाच्या कार्याचे/प्रगतीचे मूल्यमापन करा. १०

किंवा

अग्नि विम्याची मूलतत्त्वे थोडक्यात सांगा. १०

Seat No.	
-------------	--

**B.Com. I (Semester – II) Examination, 2014
ECONOMIC AND COMMERCIAL GEOGRAPHY
Economic Geography (New) (Paper – II)**

Day and Date : Monday, 3-11-2014

Max. Marks : 50

Time : 11.00 a.m. to 1.00 p.m.

- Instructions :** 1) **All questions are compulsory.**
2) **Neat diagrams and maps must be drawn wherever necessary.**
3) **Figures to the right indicate full marks.**
4) **Use of stencils is allowed.**

1. Rewrite the following sentences by choosing appropriate words. **10**
- 1) _____ is the important Primary Economic Occupation in the World.
A) Mining B) Farming C) Fishing D) Laboring
- 2) _____ Country is first rank in rice production in the world.
A) India B) U.S.A. C) China D) U.K.
- 3) If import -export trade is equal it will be called _____ trade.
A) International B) Balanced C) Imbalanced D) Dynamic
- 4) The port _____ is known as the gateway of India.
A) Mumbai B) Chennai C) Kochin D) Kolkatta
- 5) The Tourism Centre Pandharpur is on the bank of _____ river.
A) Bhima B) Sina C) Godawari D) Krishna
- 6) _____ transport is the cheapest one.
A) Road B) Water C) Rail D) Air

- 7) The Head Office of E.E.C. is in
A) Paris B) London C) Geneva D) Rome
- 8) Farming is the activity of _____ % people in agricultural countries.
A) 65 B) 70 C) 75 D) 80
- 9) In the State of _____ the occupation of tourism is prospering.
A) Goa B) A.P. C) M.P. D) Maharashtra
- 10) The farming as rain water is called _____
A) Dry B) Humid C) Commercial D) Mixed

2. Write a short answer : 10

- a) State the characteristics of commercial farming.
- b) E.E.C.

3. Write the short answer : 10

- a) Importance of Transport.
- b) Importance of Pandharpur tourism centre.

4. Give an account of Rail transport in India. 10

OR

Explain the various factors affecting of Air Transport. 10

5. Explain the various factors influencing on International trade. 10

OR

Describe the geographical condition for the growth and area of production of cotton in the world. 10

मराठी रूपांतर

- सूचना : १) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
२) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या व नकाशे काढा.
३) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शावितात.
४) नकाशा स्टॅन्सिल्सचा वापर करण्यास परवानगी आहे.

१. योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा :

१०

- १) _____ हा जगातील प्रमुख प्राथमिक आर्थिक व्यवसाय आहे.
अ) खाणकाम ब) शेती क) मासेमारी ड) लाकूडतोड
- २) जगामध्ये तांदूळ उत्पादनात _____ या देशाचा प्रथम क्रमांक आहे.
अ) भारत ब) यू.एस.ए. क) चीन ड) यु.के.
- ३) देशातील आयात-निर्यात व्यापार समान असल्यास _____ व्यापार असे म्हणतात.
अ) अंतरराष्ट्रीय ब) समान क) असमान ड) गतिमान
- ४) _____ हे बंदर भारताचे प्रवेशद्वार म्हणून ओळखले जाते.
अ) मुंबई ब) चेन्नई क) कोचीन ड) कोलकत्ता
- ५) पंढरपूर हे पर्यटन केंद्र _____ नदीच्या काठावर आहे.
अ) भीमा ब) सीना क) गोदावरी ड) कृष्णा
- ६) _____ वाहतूक ही सर्वात स्वस्त आहे.
अ) रस्ते ब) जल क) रेल्वे ड) हवाई
- ७) ई.ई. सी. चे मुख्य कार्यालय _____ तेथे आहे.
अ) पॅरिस ब) लंडन क) जिनिव्हा ड) रोम
- ८) कृषी प्रधान देशात _____ % लोकोचा व्यवसाय शेती आहे.
अ) ६५ ब) ७० क) ७५ ड) ८०
- ९) _____ या राज्यात पर्यटनाचा व्यवसाय जास्त चाळतो.
अ) गोवा ब) ए.पी. क) एम्, पी. ड) महाराष्ट्र
- १०) पावसाच्या पाण्यावर होणाऱ्या शेतीस _____ शेती म्हणतात.
अ) कोरडवाहू ब) आर्द्र क) व्यापारी ड) मिश्र

२. थोडक्यात उत्तरे लिहा : १०
अ) व्यापारी शेतीची वैशिष्टे सांगा.
ब) ई.ई. सी.
३. थोडक्यात उत्तरे लिहा : १०
अ) पर्याटनाचे महत्त्व.
ब) पंढरपूर या पर्यटन केंद्राचे महत्त्व.
४. भारतातील रेल्वेवाहतूकीचा वृत्तांत द्या. १०
किंवा
हवाई वाहतूकीचा परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा. १०
५. अंतरराष्ट्रीय व्यापारवर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा. १०
किंवा
'कापूस' या पिकाच्या वाढीस आवश्यक असलेल्या भौगोलिक परिस्थितीचे वर्णन करून जगातील उत्पादक प्रदेशाचे वर्णन करा. १०
-

Seat No.	
-------------	--

**B.Com. – I (Semester – II) Examination, 2014
COMPULSORY ENGLISH (Old)
Realms of Gold**

Day and Date : Tuesday, 28-10-2014
Time : 11.00 a.m. to 1.00 p.m.

Max. Marks : 50

N. B. : 1) *All questions are compulsory.*
2) *Figures to the right indicate full marks.*

1. A) Choose the correct alternative and rewrite the following sentences : **6**
- 1) Vivekananda had only heard vaguely of the Parliament of Regions and therefore he _____
 - a) had no clue about anything nor any credentials to carry
 - b) and therefore tried to get a recommendation to attend it
 - c) wanted to get an invitation to attend the conference
 - d) none of these
 - 2) A shoemaker gives shoes for his _____
 - a) supper
 - b) dinner
 - c) bread
 - d) enterprise
 - 3) The delivery period often run from _____
 - a) the placement of the order
 - b) the formation of the contract
 - c) the delivery and receipt of the vender
 - d) none of these
 - 4) The poem 'Ballad of the Landlord' deals with _____
 - a) the harassment of the black community in America
 - b) abolishment of slavery in America
 - c) the declaration of equal rights in America
 - d) none of these

3. A) Answer **any two** of the following : **6**
- 1) Represent the following information in the form of a tree diagram.
We can divide all things in nature as animate and inanimate. The animate things can be divided into humans, animals and plants; whereas inanimate can be man-made and natural. Human can be divided into Negroid, Mongols and Asiatic and Europeans. Animals can be divided into wild and tame.
 - 2) The Director, student welfare, Solapur University Solapur has informed the students to send their entries in Youth festival on e-mail address of University. Write an e-mail letter.
 - 3) Imagine the play ground of cricket match and write a brief paragraph on how cricket is played on the ground.
- B) Write short notes on the following (**any 2**) : **4**
- 1) The guarantee in a contract.
 - 2) Writer's opinion about advertising.
 - 3) The black tenants grievances.
4. Answer **any one** of the following : **10**
- 1) Draft out an advertisement for a coaching class which is recently open in your area.
 - 2) Imagine you are cashier in a National Bank. Draft a letter to your manager for allowing five days leave. Mention dates, reason and adjustment during your leave period.
5. Draft a notice and agenda of the first meeting of NSS of your college to discuss on annual planning, imagine date, time, place and business of the meeting. **10**
-

- 7) Theory 'Z' of motivation is given by
a) Henry Fayol b) William Ouchi c) Maslow d) McGregor
- 8) In _____ style of leadership, leader allows his subordinates to participate in the decision-making process.
a) Autocratic b) Free-rein c) Democratic d) None
- 9) In _____ communication the subordinates only receives orders from the higher authority.
a) One-way b) Two-way c) Multiple way d) All of the above
- 10) Control function of management cannot be performed without
a) Forecasting b) Organising c) Planning d) Motivating

2. Write short notes : **10**

- a) Importance of motivation.
b) Process of planned change.

3. Write answer in brief : **10**

- a) Explain the various functions of leader.
b) State the barriers in communication.

4. Define 'Motivation'. State the financial and non-financial incentives of motivation. **10**

OR

Explain the various styles of 'Leadership'. **10**

5. Define 'Controlling'. Explain the process of controlling. **10**

OR

Define 'Communication'. Explain the essential of effective communication. **10**

मराठी रूपांतर

सूचना : १) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

१. दिलेल्या पर्यायापैकी योग्य पर्याय निवडा :

१०

१) लोकांनी आवश्यक कृती करावी म्हणून त्यांना प्रेरीत, उद्युक्त वा प्रवृत्त करण्याचे व्यवस्थापक करीत असलेले कार्य म्हणजे _____ होय.

अ) नेतृत्व ब) कार्यप्रेरणा क) नियंत्रण ड) संदेशवहन

२) _____ सिद्धांताला मोठ्या माणसाचा नेतृत्व सिद्धांत असेही म्हणतात.

अ) विशेषगुण ब) हुकुमशाही
क) पद्धती व्यवस्थापन ड) वैयक्तिक आकर्षण नेतृत्व

३) माहिती, कल्पना, मते, विचार, भावना यांची दोन किंवा अधिक व्यक्तीमध्ये होणारी देवाण-धेवाण म्हणजे _____ होय.

अ) संदेशवहन ब) अभिप्रेरणा क) नियंत्रण ड) नेतृत्व

४) _____ हे व्यवस्थापकिय नियंत्रणाचे आधुनिक तंत्र म्हणत ओळखले जाते.

अ) अंदाजपत्रक ब) परिव्यय नियंत्रण तंत्र
क) अनुपात विश्लेषण तंत्र ड) निर्णायक मार्ग पद्धती

५) नियंत्रण प्रक्रियेतील _____ हे असे लक्ष्य असलेकी ज्याच्याशी पुढील काळात होणाऱ्या कामकाजाची तुलना केली जाणार असते.

अ) गुण ब) प्रक्रिया क) प्रमाण/प्रमाप ड) कोणतेही नाही

६) पगार, बोनस इत्यादी अभिप्रेरणेची _____ प्रलोभनाची साधने आहेत.

अ) आर्थिक ब) आर्थिकेतर क) राष्ट्रिय ड) वरील सर्व

७) कार्यप्रेरणेचा 'झेड' सिद्धांत _____ यांनी मांडला.

अ) हेन्री फेयॉल ब) विल्यम औची क) मास्लो ड) मॅकग्रेगॉर

८) _____ नेतृत्वशैली मध्ये व्यवस्थापक (नेता) आपल्या सहकार्यांना निर्णय-प्रक्रियेत सहभागी करून घेतो.

अ) हुकुमशाही ब) मुक्त क) लोकशाही ड) कोणतेही नाही

९) _____ संदेशवहनात सहाय्यक आपल्या वरीष्ठ अधिकाऱ्या कडून केवळ आदेश प्राप्त करतात.

अ) एकमार्गी ब) द्विमार्गी क) अनेक मार्गी ड) वरील सर्व

१०) व्यवस्थापनाचे नियंत्रणाचे कार्य _____ या कार्याशिवाय पूर्ण होत नाही.

अ) पूर्णनुमान ब) संघटन क) नियोजन ड) कार्यप्रेरणा

२. टीपा लिहा :

१०

अ) अभिप्रेरणेचे महत्व

ब) नियोजनबद्ध बदलाची प्रक्रिया.

३. थोडक्यात उत्तरे लिहा :

१०

अ) नेतृत्वाची विविध कार्य स्पष्ट करा.

ब) संदेशवहनातील अडथळे सांगा.

४. अभिप्रेरणेची व्याख्या सांगून अभिप्रेरणेची आर्थिक व आर्थिकेतर साधने/मार्ग सांगा.

१०

किंवा

विविध नेतृत्व शैलीचे प्रकार सांगा.

१०

५. 'नियंत्रणाची' व्याख्या द्या. नियंत्रण प्रक्रिया सविस्तर स्पष्ट करा.

१०

किंवा

'संदेशवहन' म्हणजे काय ? प्रभावी संदेशवहनाची लक्षणे स्पष्ट करा.

१०

Seat No.	
-------------	--

B.Com. – I (Semester – II) (Old) Examination, 2014
FINANCIAL ACCOUNTING

Day and Date : Thursday, 30-10-2014
Time : 11.00 a.m. to 1.00 p.m.

Total Marks : 50

- Instructions:** 1) **All questions are compulsory.**
2) Attempt **any one** questions from Q. No. 4(a) and 4(b).
3) Attempt **any one** question from Q. No. 5(a) and 5(b).
4) Figures to the **right** indicate **full** marks.

1. Choose the correct alternative :

10

- 1) Discount allowed to customers is _____
 - a) Debited to total debtors account
 - b) Credited to total debtors account
 - c) Debited to total creditors account
 - d) Credited to total creditors account
- 2) _____ not debited to Total Creditors Account.
 - a) Allowance received
 - b) Discounts received
 - c) Return outwards
 - d) Reserve for discount on creditors
- 3) A loss which is inherent i.e. natural and unavoidable is _____
 - a) Abnormal Loss
 - b) Normal Loss
 - c) Consignment Loss
 - d) Accidental Loss
- 4) On goods returned by consignee _____ is debited.
 - a) Goods sent on consignment A/c
 - b) Consignment account
 - c) Consignee's account
 - d) Profit and Loss account

- iii) Consignee sold 600 Fans @ Rs. 200 each.
- iv) Consignee spent Rs. 150 insurance, Rs. 500 carriage and Rs. 700 octroi.
- b) From the following information prepare Memorandum Branch Debtors A/c in the books of Head Office for the year ended 31st March 2013.
 - 1) Balance on Debtors as on 1-4-2012 Rs. 2,000/-
 - 2) Total sales Rs. 5,40,000/- (including Cash Sales of Rs. 2,10,000)
 - 3) Bills Receivable received during the year Rs. 55,000/-
 - 4) Cash collections from Debtors Rs. 2,25,000/-
 - 5) Sales Returns Rs. 15,000/-
 - 6) Discount Allowed Rs. 2,000/-
 - 7) Baddebts written off Rs. 5,000/-
 - 8) Bills Receivable dishonored Rs. 10,000/-
 - 9) Provision for bad and doubtful debts Rs. 4,800/-
 - 10) Allowances given Rs. 1,000/-

5

- 4. a) From the following information of Mr. Aman, who keeps his books under single entry system, prepare the Trading and Profit and Loss account for the year ending 31-3-2013 and the balance sheet as on that date. Also prepare Total Debtors A/c, Total Creditor A/c and Balance Sheet as on 1st April 2012.

Receipts and Payments Accounts for the year ending 31st March, 2013

Receipts	Rs.	Payments	Rs.
To Balance b/d	4,500	By Creditors	1,55,000
To Sales	45,000	By Rent, rates and taxes	2,500
To Debtors	1,62,000	By Advertisement	4,200
To Sundry Income	840	By Sundry Expenses	3,100

By Personal Drawings	12,000
By Wages	15,000
By Cash Purchases	17,000
By Balance c/d	3,540
	<u>2,12,340</u>

2,12,340

2,12,340

The assets and liabilities were as follows :

	1-4-2012	31-3-2013
Stock	19,500	26,000
Creditors	12,000	15,000
Debtors	21,000	28,000
Furniture	10,000	10,000
Machinery	50,000	50,000

Provide for depreciation on furniture at 10% and on machinery 15%. Make provision for doubtful debts at 5% on debtors.

10

- b) Bharat Petroleum consigned 5,000 litres of Petrol to its agent Naval Petroleum a cost of Rs. 75 per litre. The agent is to sell petrol on behalf of the company to the registered dealers at Rs. 85 per litre. He is entitled to a selling commission of 3%. Bharat Petroleum incurred the following expenses :

Loading charges Rs. 5,000, Freight and Ins. Rs. 9,850.

The agent actually received 4,950 litres only due to evaporation and leakage. The Agent incurred following expenses :

Clearing charges Rs. 9,900, Repairs and other exps. Rs. 5,000.

The Agent sold 4450 litres at scheduled rate. After deducting his commission and expenses the agent sent a Bank Draft for the balance due.

Prepare Consignment A/c and Agent's A/c in the books of Bharat Petroleum. 10

5. a) From the following particulars relating to Akkalkot Branch for the year ended 31st March 2013. Prepare Branch Account in the books of Head Office and find out the branch profit or loss :

Particular	Rs.	Rs.
Stock at Branch on 1-4-2012		10,000
Branch Debtors on 1-4-2012		4,000
Petty Cash at Branch on 1-4-2012		500
Furniture at Branch on 1-4-2012		2,000
Prepaid Fire Insurance on 1-4-2012		150
Salary Outstanding at Branch on 1-4-2012		100
Goods sent to Branch during the year		80,000
Cash sales at the Branch during the year		70,000
Credit sales at the Branch during the year		40,000
Cash received from debtors		35,000
Cash paid by Branch debtors direct to the Head Office		2,000
Discount allowed to Debtors		100
Cash sent to Branch for expenses :		
Rent	2,000	
Salaries	2,400	
Petty Cash	1,000	
Insurance up to 30-6-2013	600	6,000
Good returned by the branch		1,000

Goods returned by the debtors	2,000
Stock at the branch on 31-3-2013	5,000
Petty expenses by the Branch	850

Provide for depreciation on furniture at 10% p.a. Goods costing Rs. 1,200 were destroyed on account of fire and sum of Rs. 1,000 was received by the branch from the Insurance company.

- b) From the following Trial Balance of Mr. Varun, prepare Trading, Profit and Loss A/c with two columns for the year ended 31st March 2013 and Balance Sheet as on that date :

Trial Balance as on 31st March 2013

Debit	Rs.	Credit	Rs.
Opening stock :		Sales:	
– Live Stock	30,000	– Milk etc.	34,500
– Grains	6,000	– Grains and	
– Vegetables	600	vegetables	42,600
– Cattle feed	2,100	– Live stock	11,200
	38,700		88,300
Purchases :		Sundry Creditors	2,200
– Live Stock	10,000	Mortgage Loan	25,000
– Fertilizers	2,500	Capital	75,100
– Seeds	1,500		
– Cattle Feed	3,500		
	1,75,000		
Expenses :			
– Crop	6,500		
– Live Stock	4,800		
	11,300		

General expenses	8,100		
Tools and implements	24,000		
Land and Building	75,000		
Cash at Bank	16,000		
Total	<u>1,90,600</u>	Total	<u>1,90,600</u>

Adjustments :

1) Closing stock :

- a) Live Stock Rs. 22,000
- b) Grains Rs. 5,000
- c) Cattle Feed Rs. 1,600
- d) Fertilizers Rs. 1,500

2) The Proprietor consumed Milk Rs. 5,200/- and Grains Rs. 1,500/-

3) General Expenses to be apportioned between Crop and Live stock in the ratio of 2 : 1

4) Provide 10% depreciation on Tools and Implements to be apportioned between crop and live stock in the ratio of 3 : 2 .

Seat No.	
-------------	--

B.Com. – I (Semester – I) Examination, 2014
BUSINESS ECONOMICS (CGPA Pattern)

Day and Date : Friday, 31-10-2014
Time : 3.00 p.m. to 6.00 p.m.

Max. Marks : 70

- N. B. :** 1) **All questions are compulsory.**
2) **Figures to the right shows full marks.**
3) **Draw diagram wherever necessary.**

1. Choose the correct alternative :

14

- 1) Business Economics is also a _____ science.
a) Computer b) Agriculture c) Prescriptive d) None of these
- 2) _____ is a factor of scope of Business Economics.
a) Demand analysis b) Utility analysis
c) Consumer behaviour analysis d) None of these
- 3) In _____ economy consumer is the sovereign.
a) Capitalism b) Free c) Dictatorship d) None of these
- 4) _____ is the mechanism to solve the basic economic problems in free market economy.
a) Price mechanism b) Income mechanism
c) Saving mechanism d) None of these
- 5) _____ is a concept for measuring how much the quantity demanded responds to changing price.
a) Cross elasticity of demand b) Price elasticity of demand
c) Income elasticity of demand d) None of these
- 6) Perfectly inelastic demand curve is always parallel to _____.
a) Y axis b) X axis c) Origin d) None of these
- 7) The ratio between change in demand and change in income is called _____.
a) Price elasticity of demand b) Income elasticity of demand
c) Advertising elasticity of demand d) None of these

P.T.O.

मराठी रूपांतर

- सूचना : १) सर्व प्रश्न आवश्यक.
२) उजवीकडील अंक गुण दर्शवितात.
३) आवश्यक तेथे आकृती काढा.

१. योग्य पर्याय निवडा :

१४

- १) व्यावसायिक अर्थशास्त्र हे एक _____ शास्त्र सुद्धा आहे.
अ) संगणक ब) शेती क) मार्गदर्शक ड) यापैकी नाही
- २) _____ हा व्यावसायिक अर्थशास्त्राच्या व्याप्तीचा विषय आहे.
अ) मागणी विश्लेषण ब) उपयोगिता विश्लेषण
क) ग्राहक वर्तणूक विश्लेषण ड) यापैकी नाही
- ३) _____ अर्थव्यवस्थेत ग्राहक हा सार्वभौम असतो.
अ) भांडवलशाही ब) मुक्त क) हुकूमशाही ड) यापैकी नाही
- ४) मुक्त अर्थव्यवस्थेत _____ द्वारा मूलभूत आर्थिक प्रश्न सोडविले जातात.
अ) किंमत यंत्रणा ब) उत्पन्न यंत्रणा क) बचत यंत्रणा ड) यापैकी नाही
- ५) वस्तूंच्या किंमतीत बदल केल्यास त्या वस्तूंच्या मागणीतील बदल किती संवेदनशील आहे याचे मोजमाप करणारी यंत्रणा म्हणजे _____ होय.
अ) मागणीची छेदक लवचिकता ब) मागणीची किंमत लवचिकता
क) मागणीची उत्पन्न लवचिकता ड) यापैकी नाही
- ६) पूर्ण अलवचिक मागणी वक्र हा नेहमी _____ समांतर असतो.
अ) य अक्षास ब) क्ष अक्षास क) आरंभस्थानास ड) यापैकी नाही
- ७) मागणीतील बदल व उत्पन्नातील बदल यांच्यातील गुणोत्तरास _____ म्हणतात.
अ) मागणीची किंमत लवचिकता ब) मागणीची उत्पन्न लवचिकता
क) मागणीची जाहिरात लवचिकता ड) यापैकी नाही
- ८) मार्शलचे उपयोगिता विश्लेषण हे _____ उपयोगितेशी निगडीत आहे.
अ) स्थिर ब) क्रमदर्शक क) अंकदर्शक ड) यापैकी नाही
- ९) समवृत्ती वक्र हे आरंभस्थानाशी _____ असतात.
अ) अंतर्वक्र ब) बहिर्वक्र क) समांतर ड) यापैकी नाही

- १०) समवृत्ती वक्राची मूळ संकल्पना _____ यांनी मांडली.
 अ) केन्स ब) मार्शल क) एजवर्थ ड) यापैकी नाही
- ११) 'मागणीची लवचिकता' ही संकल्पना _____ यांच्या नावाशी निगडीत आहे.
 अ) मार्शल ब) अमर्त्य सेन क) गाडगीळ ड) यापैकी नाही
- १२) _____ ही मागणीच्या पूर्वानुमानाची पद्धती आहे.
 अ) रस्ते सर्वेक्षण ब) बाजार सर्वेक्षण क) उत्पन्न सर्वेक्षण ड) यापैकी नाही
- १३) रेषाकृतीय आलेख पद्धतीतील पूंज बिंदू _____ दर्शवितात.
 अ) लोकसंख्या ब) किंमत क) विक्री/मागणी ड) यापैकी नाही
- १४) समवृत्ती वक्र किंमत रेषेला ज्या बिंदूत स्पर्श करतो त्यास _____ बिंदू म्हणतात.
 अ) असमतोल ब) समतोल क) किंमत ड) यापैकी नाही

२. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा :

अ) व्यावसायिक अर्थशास्त्राचे स्वरूप स्पष्ट करा. ७

ब) 'उपभोक्त्याचा समतोल' ही संकल्पना विशद करा. ७

३. टीपा लिहा :

अ) मागणीच्या लवचिकतेचे महत्त्व. ७

ब) मागणीच्या पूर्वानुमानाचे महत्त्व. ७

४. दीर्घोत्तरी प्रश्नाचे उत्तर द्या (कोणताही एक) : १४

i) मुक्त बाजार अर्थव्यवस्थेचे गुण-दोष स्पष्ट करा.

ii) समवृत्ती वक्र तंत्राची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

५. दीर्घोत्तरी प्रश्नाचे उत्तर द्या (कोणताही एक) : १४

i) मागणीच्या लवचिकतेचे प्रकार स्पष्ट करा.

ii) मागणीच्या पूर्वानुमानाच्या पद्धती स्पष्ट करा.

SLR-M – 41

Seat No.	
-------------	--

B.Com. (Part – I) (Semester – II) (Old) Examination, 2014
MARATHI (Compulsory)
पाठ्यपुस्तक – अक्षरगंध

Day and Date : Saturday, 1-11-2014
Time : 11.00 a.m. to 1.00 p.m.

Max. Marks : 50

१. वस्तुनिष्ठ प्रश्न :

१०

योग्य पर्याय निवडा.

१) ज्ञानेश्वरांचे गुरु कोणत्या संप्रदायातील होते ?

अ) वीरशैव ब) दत्त क) नाथ ड) महानुभाव

२) 'आमुची केली हीन याती ' हा अभंग कोणत्या संत कवीचा आहे ?

अ) तुकाराम ब) चोखामेळा क) कर्ममेळा ड) नामदेव

३) जांबूळ कथा कोणाशी निगडित आहे ?

अ) द्रौपदी ब) कुंती क) वृषाली ड) देवयानी

४) भा. रा. तांबे कोणत्या संस्थानाचे राजकवी होते ?

अ) बडोदा ब) औंध क) हैद्राबाद ड) ग्वाल्हेर

५) दैव, भविष्य यासारख्या गोष्टी कोणत्या कवयित्रीने नाकारल्या आहेत ?

अ) मुक्ताबाई ब) जनाबाई
क) बहिणाबाई चौधरी ड) विंदा

६) पुढीलपैकी कोणती कविता पत्नी-प्रेमा संबंधीची आहे ?

अ) अखेर कमाई ब) कोण्यागं सुभगाची मदतमंजरी
क) डोईचा पदर ड) झपताल

P.T.O.

- ७) कृष्णाजी केशव दामले यांचे कविनाम काय आहे ?
 अ) केशवकुमार
 ब) केशीराज
 क) कृष्ण
 ड) केशवसुत
- ८) पुढीलपैकी कोणता शब्द बातमीलेखनाशी निगडित आहे ?
 अ) मथळा
 ब) मेनफ्रेम
 क) माऊस
 ड) जाहिरात
- ९) आकाशवाणी हे कोणत्या स्वरूपाचे माध्यम आहे ?
 अ) दृक
 ब) दृकश्राव्य
 क) दूरसंचार
 ड) श्राव्य
- १०) संगणकाच्या की बोर्डवर सर्वसाधारणपणे किती बटने असतात ?
 अ) ८२ ते १०८
 ब) ९२ ते १०८
 क) ५२ ते ७२
 ड) १२० ते १५०

२. थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही पाच).

१०

- १) वृक्ष आणि सज्जन यांच्यातील कोणता समान गुण नामदेवांनी सांगितला आहे ?
- २) तुकाराम भोंदू साधूंच्या संदर्भात काय म्हणतात ?
- ३) बहिणाबाई देवाकडे कोणते मागणे मागतात ?
- ४) नारायण सुर्वे यांच्या कवितेतून सावकारी पाशाविषयीचा कोणता विचार व्यक्त झाला आहे ?
- ५) शिक्षण व संशोधनासाठी इंटरनेट व वेबचा उपयोग कसा होतो ?
- ६) जाहिरातीच्या मसुदालेखनामुळे कोणती उद्दिष्ट्ये साध्य झाली पाहिजेत ?

३. लघुत्तरी प्रश्न : संदर्भासह स्पष्टीकरण लिहा. (कोणतेही दोन). १०

१) भूतां परस्परें पडो । मैत्र जीवाचें ।

२) आमी गरीब गरीबी कोणी म्हनते हटोतो

पुनिवेच्या आशीवर आमी अवस काढतो

३) व्हटात बोलतंय, एकलंच हसतय सुखात नांदतय

समजायचं तुमचं लेकरू हो

४. समकालीन सामाजिक वास्तवाबद्दलची तीव्र प्रतिक्रिया 'दंगल' या कवितेतून प्रकट झाली आहे. सोदाहरण विवेचन करा. १०

किंवा

'अखेर कमाई' या कवितेतून समाजातील दांभिक व संकुचित प्रवृत्तीवर कुसुमाग्रजांनी परखड भाष्य केले आहे.' स्पष्ट करा.

५. समाज प्रबोधनाचे कार्य संतवाणीतून कसे घडते, ते साधार लिहा. १०

Seat No.	
-------------	--

**B.Com. – I (Semester – II) Examination, 2014
HINDI (Com.) (Old)**

Day and Date : Saturday, 1-11-2014
Time : 11.00 a.m. to 1.00 p.m.

Total Marks : 50

सूचना : 1) सभी प्रश्न अनिवार्य हैं ।
2) प्रश्न के सामने अंक दिए हुए हैं ।

1. बहुविकल्पीय प्रश्न : (10 में से 10)

निम्नलिखित पर्यायों में से उचित पर्याय चुनकर वाक्य फिर से लिखिए ।

10

1) थरीपळपस (वार्निंग) को हिंदी में _____ कहते हैं ।

1) आदेश 2) लगादा 3) ऑर्डर 4) चेतावनी

2) Appointment को हिंदी में _____ कहते हैं ।

1) नियुक्ति 2) नेमणूक 3) निवड 4) तीनों गलत

3) रेडियो जनसंचार का _____ माध्यम है ।

1) दृक् 2) श्राव्य 3) दृक्-श्राव्य 4) तीनों गलत

4) 'दूरदर्शन' जनसंचार का _____ माध्यम है ।

1) दृश्य 2) श्राव्य 3) दृश्य-श्राव्य 4) तीनों गलत

5) बी.बी.सी. केंद्र का प्रारंभ _____ में हुआ ।

1) 1920 2) 1930 3) 1940 4) 1950

6) ऑल इंडिया रेडियो का प्रारम्भ _____ में हुआ ।

1) 8 जून, 1938 2) 5 जून, 1940 3) 10 जून, 1950 4) तीनों गलत

7) भारत में दूरदर्शन का प्रारम्भ _____ में हुआ ।

1) 1949 2) 1969 3) 1959 4) 1970

8) समाचार को संस्कृत में _____ कहते हैं ।

1) खबर 2) वार्ता 3) बात 4) न्यूज

9) राष्ट्रीय ग्राहक दिन _____ में मनाया जाता है ।

- 1) 24 अक्टोबर 2) 24 दिसंबर 3) 24 जनवरी 4) 24 फरवरी

10) ज़िला मंच के अध्यक्ष की नियुक्ति _____ की ओर से की जाती है ।

- 1) राज्य सरकार 2) केंद्र सरकार 3) सर न्यायाधिश 4) जि. न्यायाधिश

2. निम्नलिखित में से **पाँच** प्रश्नों के उत्तर संक्षेप में लिखिए ।

10

- 1) परम्परागत जनसंचार के दो माध्यमों के नाम लिखिए ।
- 2) हिंदी का पहला समाचार पत्र कब प्रकाशित हुआ ?
- 3) रेडियो को हिंदी में क्या कहते हैं ?
- 4) दूरदर्शन का आविष्कार किसने और कब किया ?
- 5) भारत की पहली संपूर्ण रंगीन फिल्म कौनसी है ?
- 6) साहित्य विद्या के आधार पर अनुवाद के प्रकार लिखिए ।

3. लघुत्तरी/टिप्पणियाँ लिखिए । (तीन में से दो)

10

- 1) ई-मेल 2) रेडियो 3) फैक्स

4. दीर्घोत्तरी प्रश्न : (दो में से एक)

10

ज़िला आयोग की सदस्य रचना और कार्य क्षेत्र स्पष्ट कीजिए ।

अथवा

राष्ट्रीय आयोग की सदस्य रचना और कार्यक्षेत्र स्पष्ट कीजिए ।

5. निम्नलिखित **मराठी** अनुच्छेद का **हिंदी** में अनुवाद कीजिए ।

10

आपल्या देशात धर्माची, संप्रदायांची अनेक उपासना-गृहे, मंदिरे, मशिदी, चर्च आणि गुरूद्वारे आहेत. सर्वानांच शांती हवीय पण शांतीचे दर्शन कुठेच होत नाही. सर्वत्र कोणते ना कोणते आंदोलन छेडलेले आहे. दगड, सिमेंट, चुन्यापासून बनलेल्या या भव्य पवित्र स्थानातून मावसाच्या नैतिकतेला बक का मिळत नाही ? धार्मिक स्थानातून नैतिकता आणि शांतीचा संदेश प्रसारित दोण्याची आवश्यकता आहे. वैचारिक क्रांती, सत् साहित्य आणि चारित्र्य निर्मितीची आज आम्हाला या धार्मिक क्षेत्रात आवश्यकता आहे.

Seat No.	
-------------	--

B.Com. (Part – I) (Semester – II) Examination, 2014

URDU (Compulsory) (Old)

Book : Zauque-e-Adab

Lesson, Poetry and Communication

Day and Date : Saturday, 1-11-2014

Total Marks : 50

Time : 11.00 a.m. to 1.00 p.m.

Instructions : i) **All questions are compulsory.**

ii) **Figures to the left indicate full marks.**

10

قوسین میں سے صحیح الفاظ کا انتخاب کر کے ایک لفظ میں جواب دیجئے :

(۱) سوزوکی تائیکش کس یونیورسٹی میں اُردو کے پروفیسر تھے؟

(i) کیرج (ii) ٹوکیو (iii) یونیسکو (iv) برطانیہ

(۲) گرم تقریر جسے سننے کو شعلہ لپکے

دل کش آواز سن کر جسے بلبل جھپکے

یہ شعر کس کا ہے؟

(i) نظیر (ii) اکبر (iii) آتش (iv) مجاز

(۳) اشفاق اللہ کس کے مخلص دوست تھے؟

(i) شام پرساد (ii) گیان پرساد (iii) رام پرساد (iv) موہن پرساد

(۴) علامہ اقبال کا پیدائشی مقام بتائیے۔

(i) رام کوٹ (ii) مال کوٹ (iii) راج کوٹ (iv) سیالکوٹ

(۵) جاپانی کس کے بہت پابند ہوتے ہیں؟

(i) کام (ii) انعام (iii) وقت (iv) پڑھنے

- (۶) مغربی عورت کی بے حیائی اور بے حجابی کا نقشا کس نظم میں کھینچا ہے؟
 (i) فرضی لطیفہ (ii) آدمی نامہ (iii) مسجد قرطبہ (iv) برق کلیسا
- (۷) پروفیسر سوزو کی کون سی کلاس لینے گئے تھے؟
 (i) بی۔ اے (ii) ایم۔ اے (iii) ایم۔ ایڈ (iv) ایم۔ فل
- (۸) ”نور جہاں کے مزار پر“ شاعر نے نور جہاں کو کس کا لقب دیا ہے؟
 (i) دختر جمہور (ii) ملکہ (iii) ہندوستان کی بیٹی (iv) شہزادی
- (۹) مچھار کس شاعر کا تخلص ہے؟
 (i) عبدالحق (ii) اسرار الحق (iii) عبد الواحد (iv) جگر مراد آبادی
- (۱۰) بیوی نے زندگی میں پہلی بار کونسی بات کہی تھی؟
 (i) جھوٹ (ii) سچ (iii) دکھ (iv) بُری

10

۲. مندرجہ ذیل سوالات کے جوابات لکھئے (کوئی پانچ) :

- (۱) ”نور جہاں کے مزار پر“ اس نظم میں شاعر اپنی محبوبہ کا موازنہ کس سے کرتا ہے؟
- (۲) انگریز حکومت کے ججوں نے اشفاق اللہ خاں پر کون سے الزامات لگائے؟
- (۳) روہیلہ نے تیموری کے ساتھ کیا سلوک کیا؟
- (۴) محبتی حسین نے مسز شاشورے سے کیا کہا؟
- (۵) مس عیسائی کو دیکھتے ہی مسلم نوجوان پر کیا اثر ہوا؟
- (۶) مصنیف کو ڈپلومیٹک بیوی سے کیا خطرہ لاحق تھا؟

10

۳. کوئی دو سوال حل کیجئے :

(۱) ”اگر میں کمپیوٹر انجنیر ہوتا“ اس عنوان پر اپنے خیالات کا اظہار کیجئے۔

(۲) ”میرا پسندیدہ شاعر“ اس عنوان پر روشنی ڈالئے۔

(۳) انگریزی عبارت کا اردو میں ترجمہ کیجئے :

Abul Qasim Lahoti is one of the known poets of Modern Iran. He was born in 1887 A.D. in Kirman Shah. During the struggle of freedom movements he joined the nationalist party of Iran Later in 1909 A.D. He entered in to the services of Military police of Iran and reached up to the rank of Major.

10

۳. تصورِ زماں علمائے اسلام کا مرکز کیوں بنا ہے؟ وضاحت کیجئے۔

یا

کاکوری اسٹیشن کا واقعہ بیان کیجئے۔

10

۵. نظم ”آہنگِ نو“ کا خلاصہ اپنے الفاظ میں تحریر کیجئے۔

SLR-M – 45

Seat No.	
-------------	--

B.Com. (Part – I) (Sem. – II) (Old) Examination, 2014
KANNADA
Modern Poetry

Day and Date : Saturday, 1-11-2014
Time : 11.00 a.m. to 1.00 p.m.

Max. Marks : 50

1. ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ :

10

- 1) ಬಿಚ್ಚುಹೂಗಳು ಎಂದರೆ _____ ಹೂಗಳು.
ಅ) ಬಾಡಿದ ಆ) ಆರಳಿದ ಇ) ಒಣಗಿದ ಈ) ಬಣ್ಣದ
- 2) ಬಿಚ್ಚುಹೂಗಳನ್ನು ಬರೆದವರು _____
ಅ) ಮಜುಮದಾರ ಆ) ಜಮಾದಾರ
ಇ) ಗಿರಿ ಈ) ಬೇಂದ್ರೆ
- 3) ಬಿಚ್ಚುಹೂಗಳು _____
ಅ) ಕತೆ ಆ) ಹಾಡು ಇ) ನಾಟಕ ಈ) ಕಾದಂಬರಿ
- 4) ಮಜುಮದಾರರ ಹಾಡುಗಳ ಮುಖ್ಯ ರಸ _____
ಅ) ಕ್ರೋಧ ಆ) ಶೃಂಗಾರ ಇ) ಹಾಸ್ಯ ಈ) ಭಕ್ತಿ
- 5) ಸತ್ಯನಾರಾಯಣ ಒಬ್ಬ _____ ಅಧಿಕಾರಿ.
ಅ) ಬ್ಯಾಂಕ್ ಆ) ಕೃಷಿ ಇ) ಶಿಕ್ಷಣ ಈ) ಟ್ಯಾಕ್ಸ್
- 6) ಗಂಡ ಹೆಂಡಿರ ಜಗಳ ಗಂಧ _____ ದಂಗ.
ಅ) ತೇಡಿ ಆ) ಬೇಡಿ ಇ) ಹೊಡಿ ಈ) ಹಾಡಿ
- 7) ಗಂಡ ಹೆಂಡಿರ ಜಗಳ ಗಂಧ ತೇಡಿ ದಂಗ ಲೇಖಕರು _____
ಅ) ಬೇಂದ್ರೆ ಆ) ಅಡಿಗ ಇ) ಕಣವಿ ಈ) ಇಮ್ರಾಪೂರ
- 8) ಇಮ್ರಾಪೂರರು ಒಬ್ಬ _____
ಅ) ಅಧಿಕಾರಿ ಆ) ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕ ಇ) ಕೃಷಿಕ ಈ) ವ್ಯಾಪಾರಿ

P.T.O.

9) ಇಮ್ಮಾಪೂರ ಪಡೆದ ಪ್ರಶಸ್ತಿ _____ ಆಕಾಡೆಮಿ.

ಅ) ಕೃಷಿ ಆ) ಯಕ್ಷ ಇ) ನಾಟಕ ಈ) ಸಾಹಿತ್ಯ

10) ನನ್ನ ನೆಚ್ಚಿನ ಕವಿ _____

ಅ) ಆ) ಇ) ಈ)

2. ಎರಡರ ಸಂದರ್ಭ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿರಿ. :

10

- 1) ಕರು ಕಟ್ಟು ಹಿತ್ಯಲೊಳಗ!
- 2) ಬಟ್ಟೆ ತಿ ಕೆಲಸ ನನಗ!
- 3) ನಿನ್ನ ಕೃಪೆ ಇರಲಿ ಸದಾ ಪ್ರಭುವೆ!

3. ಎರಡಕ್ಕೆ ಟಿಪ್ಪಣಿ ಬರೆಯಿರಿ :

10

- 1) ಗಂಡ ಹೆಂಡಿರ ಜಗಳ.
- 2) ಮುದುಕಾ ಮುದುಕಿ ವಾದ-ವಿವಾದ!
- 3) ಬಿಚ್ಚು ಹೂಗಳ ಭಕ್ತಿ ಸ್ವರೂಪ.

4. ಒಂದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ :

10

- 1) ಇಮ್ಮಾಪೂರ ಅವರು ನಿರೂಪಿಸಿದ ದಾಂಪತ್ಯ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಿರಿ.
- 2) ಬಿಚ್ಚು ಹೂಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾದ ದೇವರ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ವಿವರಿಸಿರಿ.

5. ಬೇವು ಬೆಲ್ಲದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾದ ಜೀವನ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

10

Seat No.	
----------	--

B.Com. (Part – I/Sem. – II) Examination, 2014
MATHEMATICS (Old)
Business Mathematics

Day and Date : Monday, 3-11-2014
Time : 11.00 a.m. to 1.00 p.m.

Max. Marks : 50

- N. B. :** I) **All questions are compulsory.**
II) Figures to the **right** indicate full marks.
III) Graph papers will be **supplied on request.**
IV) Use of **soundless** calculator is **allowed.**

1. Select most appropriate alternative :

10

I) Which of the following is a linear function ?

- a) $f(x) = 2x + 3x^3$ b) $f(x) = x^2$
c) $f(x) = 2x + 3$ d) None of these

II) In the function $Y = f(x)$, a set of values which x can take is called a

- a) Domain b) Range c) Variable d) None of these

III) $\lim_{x \rightarrow 3} (x^2 + 2x + 5) = ?$

- a) 32 b) 23 c) 20 d) None of these

IV) $\lim_{x \rightarrow 2} \frac{x^2 - 4}{x - 2} = ?$

- a) 0 b) 6 c) 4 d) None of these

V) $\frac{d}{dx} (e^x) = ?$

- a) $x \cdot e^{x-1}$ b) e^x c) $\frac{e^{x+1}}{x+1}$ d) None of these

VI) $\frac{d}{dx} (a^a) = ?$

- a) 0 b) $a \cdot a^{a-1}$ c) $\frac{a^{a+1}}{a+1}$ d) None of these

VII) $\frac{d^2}{dx^2} (x^5) = ?$

- a) $5x^4$ b) $\frac{x^6}{x^6}$ c) $20x^3$ d) None of these

VIII) $\int (2^x + x^2) dx = ?$

- a) $2^x \cdot \log 2 + 2 \cdot x$ b) $\frac{2^x \cdot x^3}{\log 2 + 3}$
 c) $\frac{2^{x+1}}{x+1} + \frac{x^3}{3}$ d) None of these

IX) A function $Y = f(x)$ has minima at $x = a$ if

- a) $\frac{dy}{dx} = 0$ and $\frac{d^2y}{dx^2} < 0$ b) $\frac{dy}{dx} = 0$ and $\frac{d^2y}{dx^2} > 0$
 c) $\frac{dy}{dx} = 0$ and $\frac{d^2y}{dx^2} = 0$ d) None of these

X) $\int_2^5 e^x dx = ?$

- a) $e^5 - e^2$ b) $\frac{e^6}{6} - \frac{e^3}{3}$ c) $e^6 - e^3$ d) None of these

2. A) Plot the curve $y = x^2$, by taking x values as $-3, -2, -1, 0, 1, 2, 3$ etc. 5

B) Evaluate the following limits (**any two**): 5

I) $\lim_{x \rightarrow 1} \frac{x^2 + x - 2}{x^2 - 4x + 3}$

II) $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{3^x - 2^x}{x}$

III) $\lim_{x \rightarrow 2} [2x^2 + 3x + 5]$

3. A) I) If $y = \frac{e^x}{x}$ find $\frac{dy}{dx}$ 5

II) If $y = \log \left[\frac{(x^2 - 1)^{1/2} (2x + 2)^{3/2}}{(3x + 1)^{1/3}} \right]$ find $\frac{dy}{dx}$.

B) Integrate the following (**any two**) : 5

I) $\int (x^3 + 3^x + 3^3) dx$

II) $\int (x - 1)(x + 2) dx$

III) $\int \frac{2x - 3}{2^2 - 3x + 2} dx$

4. Answer **any one** of the following : 10

I) If u, v and y are the functions of x , then prove that

$$\frac{d}{dx}(u \cdot v) = u \cdot \frac{dv}{dx} + v \cdot \frac{du}{dx} \text{ and hence differentiate } y = x^2 \cdot 10^x$$

II) State the rule for integration by parts (i.e. for $\int u \cdot v dx$) and then integrate

$$\int x \cdot e^x dx.$$

5. Attempt **any one** of the following : 10

I) Under what conditions a function $y = f(x)$ has a maxima and a minima ?
Find the maximum value and the minimum value for the function

$$y = \frac{1}{3} \cdot x^3 - \frac{3}{2} x^2 + 2x + 3.$$

II) If $y = x^x$, then find the value of $\frac{d^2y}{dx^2} - \frac{1}{y} \left(\frac{dy}{dx} \right)^2 - \frac{y}{x}$.

Seat No.	
-------------	--

B.Com. (Part – I) (Semester – II) Examination, 2014
INSURANCE (Old)

Day and Date : Monday, 3-11-2014

Total Marks : 50

Time : 11.00 a.m. to 1.00 p.m.

Instructions : 1) *All questions are compulsory.*
2) *Figures to the right indicate full marks.*

1. Select the appropriate alternative from given below : 10
- 1) The 'General Insurance Corporation of India' was formed on _____ year.
A) 1971 B) 1956 C) 1972 D) 1973
 - 2) Loss due to Jettison is compensated under _____ Insurance.
A) Marine Insurance B) Fire Insurance
C) Life Insurance D) Accident Insurance
 - 3) _____ policy is helpful to avoid the dispute between Insurer and Insured in Marine Insurance.
A) Time policy B) Voyage policy
C) Valued policy D) Floating policy
 - 4) 'Insurance Regulatory and Development Authority' was established in the _____ year.
A) 1938 B) 1972 C) 1999 D) 2000
 - 5) In Head office of 'General Insurance Corporation of India' is situated at
A) Mumbai B) Delhi C) Chennai D) Hyderabad
 - 6) The party which transfer his risk to the insurance company and takes an Insurance is called as
A) Insurance Agent B) Insured
C) Creditor D) Insurer
 - 7) The Head office of 'Insurance Regulatory and Development Authority' is situated at
A) Mumbai B) Delhi C) Chennai D) Hyderabad

२. टीपा लिहा :
- अ) सागरी हानीचे प्रकार. ५
- ब) घोषित विमापत्र. ५
३. थोडक्यात उत्तरे द्या :
- अ) सर्वसाधारण विमा महामंडळाची कार्ये. ५
- ब) अग्निविम्याची व्याप्ती. ५
४. कोणत्याही एकाचे उत्तर द्या :
- अ) विमा नियमन व विकास प्राधीकरणाचे हेतू. १०
- ब) सागरी विमापत्राचे विविध प्रकार थोडक्यात स्पष्ट करा. १०
५. कोणत्याही एकाचे उत्तर द्या :
- अ) अग्निविमा घेण्याची कार्यपद्धति स्पष्ट करा. १०
- ब) भारतीय सर्वसाधारण विमा महामंडलाचे कार्य व प्रगती थोडक्यात स्पष्ट करा. १०
-

B) Attempt **any two** : **4**

- i) Imagine that you are Pravin Kapoor. Write a permanent message for your voice-mail.
- ii) Write a message for your voice mail to be recorded when you are going out for a short period of time. Imagine the necessary details.
- iii) Imagine that you are Saroj Roy, chairing the teleconference of sales managers of a company. Start the conference using suitable expressions and state the objectives of the conference.

4. Answer **any one** of the following : **10**

- i) You are Sarita Prasad, principal of P.S. Degree college, Kanpur. Write to M/s Shabnam Book House, Kanpur, placing an order for 1000 copies of Enjoying everyday English, a textbook of English for under-graduate classes.
- ii) On behalf of the General Manager of Pandurang Medicals, Pandharpur, write a letter to Mr. Arun Desai inviting him to attend an interview for the post a Medical Representative. Imagine the necessary details.

5. Write a review on the book you have read. **10**

SLR-M – 5

Seat No.	
-------------	--

B.Com. – I (Semester – I) (CGPA Pattern) Examination, 2014
MARATHI (Compulsory)
Srujanrang

Day and Date : Saturday, 1-11-2014
Time : 3.00 p.m. to 6.00 p.m.

Max. Marks : 70

सूचना : सर्व प्रश्न आवश्यक.

१. वस्तुनिष्ठ प्रश्न/ योग्य पर्याय निवडा :

१४

१) भिक्षुकांच्या झोळीच्या तळाशी काय ठेवले होते ?

अ) कागद ब) चिंध्या क) भिक्षा ड) झाडाची पाने

२) देशाची उन्नाती कशाच्या वाढीवर अवलंबून असते ?

अ) लोकसंख्या ब) उद्योगधंदे क) बँका ड) घरे

३) हिंदुस्थानास लागलेला मोठा रोग कोणता ?

अ) अनारोग्य ब) निरक्षरता
क) जातीभेद ड) वंशभेद

४) मराठी मनाचा स्थायीभाव कोणता आहे ?

अ) उद्योगता ब) अहंभाव क) आळस ड) मधूर भाषण

५) मुनशी यांच्या मते गुजरांच्या रक्तात कोणता गुण आहे ?

अ) कला ब) वाणिज्य क) तंत्रज्ञान ड) प्रयोग

६) ज्ञानेश्वरीचे मूळ नाव काय आहे ?

अ) गीतार्थ दिपिका ब) भावार्थदिपिका
क) यथार्थदिपिका ड) ज्ञानदिपिका

P.T.O.

- ७) इंद्रजित भालेरावांचा पुढीलपैकी कोणता कविता संग्रह आहे ?
 अ) धरणगाणी ब) दूधसागर क) पेरा ड) धरतीमाता
- ८) नव्या शिपायाला कोणते साम्राज्य स्थापन करायचे आहे ?
 अ) बंधुत्वाचे ब) स्वातंत्र्याचे
 क) समतेचे ड) शांतीचे
- ९) कवीने गावठाणात कोणते पेव बांधून घायला सांगितले ?
 अ) माणुसकीचे ब) समतेचे
 क) शांतीचे ड) धान्याचे
- १०) संत एकनाथांच्या मते विंचवाला उतारा काय आहे ?
 अ) झाडापाला ब) मंत्र-तंत्र
 क) सत्त्वगुणांचा अंगारा ड) औषध
- ११) विकीपिडिया म्हणजे काय ?
 अ) ज्ञानकोश ब) शब्दकोश क) संदर्भकोश ड) इतिहास
- १२) आकाशवाणी हे पूर्णपणे कोणते माध्यम आहे ?
 अ) दृश्य ब) चित्र क) श्राव्य ड) स्पर्श
- १३) इंटरनेटवरील पत्रव्यवहाराला काय म्हणतात ?
 अ) टेलिग्राम ब) अंतदेशीय पत्र
 क) फेसबुक ड) ई-मेल
- १४) आजच्या काळाला कोणते युग म्हणतात ?
 अ) जाहिरात युग ब) रेडियोयुग क) फेसबुक ड) माध्यमयुग

२. दोन ते तीन वाक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही सात) :

१४

- १) छ. शाई महाराजांच्या मते कलांचा न्हास कशामुळे झाला ?
- २) वि. द. घाटे यांनी अलाहाबादला कोणते दृश्य पाहिले ?
- ३) शेकू गावच्या वाटेकडे कां डोळे लावून बसला होता ?
- ४) ज्ञानेधरांनी रामनामाचे महत्त्व कसे सांगितले आहे ?

- ५) कवीच्या मते धरणात काय काय बुडाळे ?
- ६) सृष्टीचे सहाव तत्त्व कोण आहे व कां आहे ?
- ७) पत्रलेखनाचे प्रकार किती व कोणते ?
- ८) जाहिरात लेखनासाठी आवश्यक गुण कोणते ?

३. अ) टीपा लिहा (कोणतेही दोन) :

८

- १) शेतीच्या सुधारणा
- २) शेतकऱ्यांचे दुःख
- ३) विकिपिडीया

ब) संदर्भासहित स्पष्टीकरण करा (कोणतेही दोन) :

६

- १) आभाळ पाठीवर घेणाऱ्या हत्तीना विचारून पाहा. ते सांगतील कोणीच कोणाच नसतं.
- २) पाचांचा विराळ एकाचिये अंगा ।
सोवळा तो जगामाजी कोण ? ॥
- ३) कठीण जोडणे, परी तोडणे सुकर वाटते जनांप्रती ।
उलटा अनुभव आला आम्हां, गुंग जाहली इथे मति ॥

४. मराठी माणसांच्या स्वभावाचे वर्णन वि. द. घाटे यांनी कसे केले आहे.

१४

किंवा

जाहिरात म्हणजे काय सांगून त्याच्या घटकांची चर्चा करा.

५. कोणकोणत्या ठिकाणी कवीचे कर जुळणार आहेत. ते 'तेथे कर माझे जुळती' या कवितेच्या आधारे स्पष्ट करा.

१४

मराठी रूपांतर

सूचना : 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

१. वस्तुनिष्ठ प्रश्न :

१०

योग्य पर्याय निवडा :

- १) राष्ट्रीय उत्पन्न म्हणजे एका वर्षात उत्पादन झालेल्या वस्तू व सेवांचे _____ मूल्य होय.
अ) पैशातील ब) सामाजिक क) राजकिय ड) यापैकी नाही
- २) 'से' च्या बाजारपेठे विषयक सिद्धांतानुसार एकूण पुरवठा हा _____ बरोबर असतो.
अ) एकूण निर्यात ब) एकूण आयात
क) एकूण मागणी ड) यापैकी नाही
- ३) गुणकाची संकल्पना सर्वप्रथम _____ यानी वापरली.
अ) से ब) केन्स
क) आर.एफ. कान्ह ड) यापैकी नाही
- ४) $P = \frac{MV + M'V'}{T}$ या सूत्रात T म्हणजे _____ होय.
अ) पैशाचा भ्रमण वेग ब) पैशाची संख्या
क) एकूण व्यवहारांची संख्या ड) यापैकी नाही
- ५) केन्सच्या रोजगार विषयक सिद्धांतात _____ वर भर देण्यात आला.
अ) शेती विकास ब) प्रभावी मागणी
क) औद्योगिक विकास ड) यापैकी नाही
- ६) पैशाचा पुरवठा व पैशाचे मूल्य यामध्ये _____ संबंध आहे.
अ) व्यस्त ब) सरळ क) अनियमित ड) यापैकी नाही
- ७) सर्व साधारण किंमत पातळी हा _____ अर्थशास्त्राचा अभ्यास विषय आहे.
अ) सूक्ष्म ब) समग्र क) सर्वसाधारण ड) यापैकी नाही

८) व्यवहार दृष्टीकोन हा फक्त _____ कालावधी साठी उपयुक्त ठरतो.

अ) दिर्घ ब) मध्यम क) अल्प ड) यापैकी नाही

९) निर्देशांक तयार करताना मुळ वर्षातील वस्तूची किंमत _____ मानली जाते.

अ) १०० ब) १० क) १००० ड) यापैकी नाही

१०) दरडोई उत्पन्न = $\frac{?}{\text{एकूण लोकसंख्या}}$

अ) निव्वळ राष्ट्रीय उत्पादन

ब) एकूण राष्ट्रीय उत्पन्न

क) वैयक्तिक उत्पन्न

ड) यापैकी नाही

२. थोडक्यात उत्तरे लिहा :

अ) राष्ट्रीय उत्पन्नाच्या आकडेवारीचे महत्व सांगा. ५

ब) समग्र अर्थशास्त्राचे महत्व विशद करा. ५

३. टिपा लिहा :

अ) गुंतवणूक फलन. ५

ब) किंमत निर्देशांक. ५

४. खालीलपैकी एका प्रश्नांचे उत्तर लिहा :

१०

अ) चलन संख्यामान सिद्धांताचे टिकात्मक परीक्षण करा.

ब) चलन वाढ म्हणजे काय ? चलनवाढीची कारणे व उपाय लिहा.

५. खालीलपैकी एका प्रश्नांचे उत्तर लिहा

१०

अ) उपभोग फलावर परिणाम करणारे घटक विशद करा.

ब) राष्ट्रीय उत्पन्न म्हणजे काय ? राष्ट्रीय उत्पन्न मापनाच्या पद्धती सांगा.

मराठी रूपांतर

सूचना : १) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

१. खालीलदिलेल्या पर्यातून योग्य पर्याय निवडून वाक्ये पुन्हा लिहा. १०
- १) _____ ही संपत्ती निर्माण करण्याची प्रक्रीया आहे.
अ) पेशाधारक ब) उद्योजक क) उद्योजकता ड) व्यवसायिक
- २) ऑक्सफर्ड इंग्रजी शब्द कोषा प्रमाणे भांडवल आणि श्रमा मध्ये मध्यस्थी करून उपक्रमाची स्थापना करणारी व्यक्ती म्हणजे _____ होय.
अ) उद्योजक ब) उद्योजकता क) मालक ड) व्यवसायिक
- ३) जो व्यक्ती _____ वयक्तिक अनिश्चितेच्या परिस्थितीतील निर्णय घेणे ती म्हणजे उद्योजक होय.
अ) जोखिम ब) अधिकार क) नफा ड) तोटा
- ४) _____ यांच्या मते जोखमीची जबाबदारी स्विकारणारी व व्यवसायाचे व्यवस्थापन संभाळणारी व्यक्ती म्हणजे उद्योजक होय.
अ) शुम्पीटर ब) वेबस्टर क) फ्रेडरिक नाईट ड) फ्रेडरिक टेलर
- ५) उद्योजक हा शब्द सर्व प्रथम _____ भाषेत वापरता.
अ) फेंच ब) इंग्रजी क) हिंदी ड) जर्मन
- ६) नवीन उपक्रमाची पहिली अवस्था म्हणजे _____ होय.
अ) जागेची निवड ब) नोंदणी
क) व्यवसाय प्रारंभ ड) यंत्रसामुग्री खरेदी आदेश
- ७) उद्योजकाचे महत्वाचे वैशिष्ट्ये _____ आहे.
अ) धैर्य ब) आत्मविश्वास
क) चारित्र्य ड) वरील सर्व
- ८) ह्या उद्योग व्यवसायात किमान _____ भांडवलाची गुंतवणूक महिलांची आहे त्यास महिला उद्योजक म्हणतात.
अ) ३३% ब) ६६% क) ५०% ड) ५१%
- ९) _____ हे पहिल्या पिढीचे उद्योजक आहेत.
अ) रतन टाटा ब) राहुल बजाज क) आदित्य बिल्ला ड) धिरुभाई अंबानी
- १०) सामाजिक उद्योजकतेची संकल्पनावर सर्व प्रथम _____ मध्ये अस्थित्वात आली.
अ) १९५० ब) १९६० क) १९५१ ड) १९५६

२. टीपा लिहा : १०
- अ) महिला उद्योजकांची अभिप्रेरणा.
ब) व्यवसायानुसार उद्योजकाचे प्रकार.
३. थोडक्यात उत्तरे लिहा : १०
- अ) सामाजिक उद्योजकताचे मर्यादा
ब) प्रकल्प अहवालांची प्रमुख घटक.
४. खालीलपैकी एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा : १०
- अ) उद्योजकांचे सर्व साधारण कार्ये स्पष्ट करा.
ब) कृषी उद्योजकाला विकासातील संधि.
५. खालीलपैकी एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा : १०
- अ) उद्योजकाची व्याख्या व वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
ब) महिला उद्योजकताची समोरील अडचणी स्पष्ट करा.
-

Seat No.	
----------	--

**B.Com. II (Semester – III) (New) Examination, 2014
BUSINESS STATISTICS**

Day and Date : Tuesday, 18-11-2014

Max Marks : 50

Time : 3.00 p.m. to 5.00 p.m.

- Instructions :** 1) **All questions are compulsory.**
2) **Figures to the right indicate full marks.**
3) **Use of soundless calculator is allowed.**
4) **Graph papers will be supplied on request.**

1. Choose most correct alternative :

10

- 1) Data collected by direct observations is of which type of data ?
a) Primary b) Secondary c) Both (a) and (b) d) None of these
- 2) Sum of all the values divided by the total number of items is called as
a) Arithmetic mean
b) Median
c) Mode
d) None of these
- 3) Median of the data 10, 12, 16, 10, 9, 5, 13, 10, 17 is
a) 10 b) 12 c) 13 d) none of these
- 4) $\sum(X_i - \bar{X})$ is equal to
a) 1 b) 0 c) mean d) none of these
- 5) The value having maximum frequency is
a) Mean b) Median c) Mode d) Q_1
- 6) Coefficient of Mean Deviation (M.D.) is
a) $\frac{M.D.}{\text{mean}}$ b) $\frac{M.D.}{\text{mode}}$ c) $\frac{M.D.}{\text{median}}$ d) $\frac{M.D.}{Q_3}$

4. Find the Karl Pearson's coefficient of correlation between X and Y from the following : 10

X : 50 54 56 59 65 60 70

Y : 38 44 33 36 33 23 13

OR

4. Calculate the standard deviation from the following data : 10

X : 7 8 9 10 11 12 13

Y : 4 6 9 12 9 6 4

5. Calculate the Spearman's rank correlation coefficient from the following data : 10

X : 36 56 20 65 42 33 44 55 15 60

Y : 50 35 70 25 58 75 60 45 80 38

OR

5. The equation of lines of regression are 10

$$10Y = X + 17 \text{ and } X = 5Y - 7$$

Find i) Means of X and Y

ii) Correlation coefficient.

Seat No.	
-------------	--

**B.Com. – II (Semester – III) Examination, 2014
MONEY AND FINANCIAL SYSTEM (New)**

Day and Date : Wednesday, 19-11-2014
Time : 3.00 p.m. to 5.00 p.m.

Max. Marks : 50

N. B. : 1) **All questions are compulsory.**
2) **Figures to the right indicate full marks.**

1. Objective type question : 10

Choose the correct alternative and rewrite the sentences :

- 1) Medium of exchange is the _____ function of money.
 - a) Primary
 - b) Secondary
 - c) Contingent
 - d) None of these
- 2) Money market is related with _____ funds.
 - a) Long term
 - b) Medium term
 - c) Short term
 - d) None of these
- 3) Monetary policy is implemented by _____.
 - a) Urban Bank
 - b) Commercial Bank
 - c) Central Bank
 - d) Land Development Bank
- 4) Financial markets are divided into _____ markets.
 - a) Two
 - b) Three
 - c) Four
 - d) Five
- 5) Small Industries Development Bank of India (SIDBI) is established in
 - a) 1955
 - b) 1969
 - c) 1980
 - d) 1990
- 6) The apex bank in agriculture and rural credit is _____.
 - a) DCCB
 - b) RRB
 - c) NABARD
 - d) LDB

मराठी रूपांतर

सूचना : १) सर्व प्रश्न आवश्यक.

२) उजव्या बाजूचे अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

१. योग्य पर्याय निवडून विधाने पुन्हा लिहा.

१०

१) विनिमयाचे माध्यम हे पैशाचे _____ प्रकारचे कार्य आहे.

अ) प्राथमिक

ब) दुय्यम

क) आनुशंगिक

ड) यापैकी नाही

२) नाणेबाजार _____ निधीशी संबंधित आहे.

अ) दीर्घकालीन

ब) मध्यमकालीन

क) अल्पकालीन

ड) यापैकी नाही

३) चलनविषयक धोरण _____ कडून राबविले जाते.

अ) नागरी बँक

ब) व्यापारी बँक

क) मध्यवर्ती बँक

ड) भूविकास बँक

४) वित्तीय बाजार _____ भागात विभागलेला आहे.

अ) दोन

ब) तीन

क) चार

ड) पाच

५) भारतीय लघुउद्योग विकास बँकेची स्थापना _____ साली झाली.

अ) १९५५

ब) १९६९

क) १९८०

ड) १९९०

६) भारतातील कृषी आणि ग्रामीण विकासातील सर्वोच्च (शिखर) बँक _____ ही आहे.

अ) जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँक

ब) प्रादेशिक ग्रामीण बँक

क) नाबार्ड

ड) भू विकास बँक

७) १४ व्यापारी बँकांचे राष्ट्रीयीकरण _____ या वर्षी झाले.

अ) १९३५

ब) १९४९

क) १९५५

ड) १९६९

Seat No.	
----------	--

**B.Com. (Part – II) (Semester – III) (Old Course) Examination, 2014
BUSINESS ECONOMICS**

Day and Date : Friday, 14-11-2014
Time : 3.00 p.m. to 5.00 p.m.

Max. Marks : 50

N.B. : 1) **All questions are compulsory.**
2) **Figures to the right indicate full marks.**

1. Objective type of question : 10

Answer the following questions by choosing correct alternative given below :

- 1) National income is measured for _____ period.
a) One year b) Two year c) Five year d) None of these
- 2) Gross National Income – Depreciation = ?
a) Personal income b) Net National income
c) Disposable income d) None of these
- 3) Micro and Macro Economics these two concepts are used firstly by _____
a) Fisher b) Dr. Marshall
c) Ragner Frish d) None of these
- 4) Methods of National Income measured by _____ methods.
a) Income b) Production
c) Expenditure d) All of the above
- 5) Quantity theory of money was explained by _____
a) Fisher b) Keynes c) Dr. Marshall d) None of these
- 6) _____ was made restatement of quantity theory of money.
a) Prof. Pigue b) Prof. Robertson
c) Milton Friedman d) None of these

- 7) Marginal propensity to consume is the ratio between change in consumption expenditure and _____
- a) Change in personal income b) Change in average income
c) Change in total income d) None of these
- 8) The concept of multiplier is firstly used by _____
- a) J. B. Say b) Dr. Marshall
c) R. F. Kahn d) None of these
- 9) Main focus point of Keynesian General theory of Employment is _____
- a) Personnel Demand b) Effective Demand
c) Personnel Supply d) None of these
- 10) To control of inflation Reserve Bank of India can _____ Bank rate.
- a) Increase b) Decrease
c) Constant d) None of these

2. Give short answers :

- a) Describe the importance of National Income Statistics. **5**
b) Explain the significance of Macro Economics. **5**

3. Write short notes on :

- a) Marginal Efficiency of capital. **5**
b) Causes of Inflation. **5**

4. Answer **any one** of the following :

- a) Explain Say's Law of market. **10**
b) Explain the Quantity theory of money. **10**

5. Answer **any one** of the following :

- a) Explain the effects of inflation and explain the control of inflation. **10**
b) Explain the methods of measurement of National Income. **10**

मराठी रूपांतर

सूचना : १) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

२) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

१. खाली दिलेल्या प्रश्नांचे योग्य पर्याय निवडा :

१०

- १) राष्ट्रीय उत्पन्नाचे मापन _____ कालावधीसाठी असते.
अ) एक वर्ष ब) दोन वर्षे क) पांच वर्षे ड) यापैकी नाही
- २) स्थूल राष्ट्रीय उत्पन्न - घसारा = ___ ?
अ) वैयक्तिक उत्पन्न ब) निव्वळ राष्ट्रीय उत्पन्न
क) खर्च योग्य उत्पन्न ड) यापैकी नाही
- ३) सूक्ष्म व स्थूल अर्थशास्त्र या संकल्पना सर्वप्रथम _____ यांनी वापरली.
अ) फिशर ब) डॉ. मार्शल क) रॅग्नर फ्रिश ड) यापैकी नाही
- ४) राष्ट्रीय उत्पन्नाचे मापन _____ पद्धतीने केले जाते.
अ) उत्पन्न ब) उत्पादन क) खर्च ड) वरीलपैकी सर्व
- ५) चलन संख्यामान सिद्धांत _____ यांनी स्पष्ट केला.
अ) फिशर ब) केन्स क) डॉ. मार्शल ड) यापैकी नाही
- ६) _____ यांनी चलन संख्यामान सिद्धांताची पुनर्मांडणी केली.
अ) प्रो. पिगू ब) प्रो. रॉबर्टसन क) मिल्टन फ्रिडमन ड) यापैकी नाही
- ७) सिमांत उपभोग प्रवृत्ती ही उपभोग खर्चातील बदल व _____ यांचे गुणोत्तर आहे.
अ) वैयक्तिक उत्पन्नातील बदल ब) सरासरी उत्पन्नातील बदल
क) एकूण उत्पन्नातील बदल ड) यापैकी नाही
- ८) गुणकाची संकल्पना सर्वप्रथम _____ यांनी वापरली.
अ) जे. बी. से ब) डॉ. मार्शल क) आर. एफ. कान्ह ड) यापैकी नाही
- ९) केन्सच्या रोजगार विषयक सिद्धांतात _____ वर मुख्य भर दिला आहे.
अ) वैयक्तिक मागणी ब) प्रभावी मागणी
क) वैयक्तिक पुरवठा ड) यापैकी नाही
- १०) चलन वाढ रोखण्यासाठी भारतीय रिझर्व बँक बँकरेट मध्ये _____ करते.
अ) वाढ ब) घट क) स्थीर ड) यापैकी नाही

२. थोडक्यात उत्तरे लिहा :
- अ) राष्ट्रीय उत्पन्न सांखिकी (आकडेवारीचे) महत्त्व स्पष्ट करा ? ५
- ब) स्थूलअर्थशास्त्राचे महत्त्व विषद करा. ५
३. थोडक्यात टीपा लिहा :
- अ) भांडवळाची सिमांत कार्यक्षमता. ५
- ब) चलनवाढीची कारणे. ५
४. खालीलपैकी एका प्रश्नाचे उत्तरे लिहा :
- अ) 'से' चा बाजारपेठेचा सिद्धांत स्पष्ट करा. १०
- ब) चलन संख्यामान सिद्धांत स्पष्ट करा. १०
५. खालीलपैकी एका प्रश्नाचे उत्तरे लिहा :
- अ) चलनवाढीचे परिणाम सांगून चलन वाढीचे नियंत्रण स्पष्ट करा. १०
- ब) राष्ट्रीय उत्पन्न मापनाच्या पद्धती विषद करा. १०
-

Seat No.	
-------------	--

**B.Com. II (Semester – III) Examination, 2014
FUNDAMENTALS OF ENTREPRENEURSHIP (Old)**

Day and Date : Monday, 17-11-2014
Time : 3.00 p.m. to 5.00 p.m.

Max. Marks : 50

Instructions : 1) *All questions are compulsory.*
2) *Figures to the right indicate full marks.*

1. Choose the correct alternative from given alternatives.

10

- 1) Entrepreneurship is basically the concept of
a) Economical b) Political c) Social d) None
- 2) Entrepreneurship is important in
a) In large scale industries b) In small scale industries
c) In private industries d) All the above
- 3) Which of the following is different for every project ?
a) Life span b) Report c) Venture d) None
- 4) The method used for Idea generation is
a) Creativity b) Brain storming
c) Check list d) All the above
- 5) The first stage of starting new venture is
a) Marketing b) Idea generation c) Production d) None of these
- 6) The most important feature of entrepreneur is
a) Planning b) Decision
c) Organisation d) Innovation and Risk bearing

- 7) The Role of Entrepreneur is important in
- a) Business Growth
 - b) Economic growth
 - c) Social development
 - d) None
- 8) The project report shows future plan for
- a) Two years
 - b) Five years
 - c) Seven years
 - d) Ten years
- 9) Innovation means
- a) New idea
 - b) New business
 - c) New thinks
 - d) All the above
- 10) Innovation is the Key characteristics of
- a) Manager
 - b) Entrepreneur
 - c) Administrator
 - d) Organisator

2. Write short notes on : 10
- 1) Factors motivating entrepreneurship.
 - 2) Creativity.
3. Write answer in brief. 10
- 1) Write role of entrepreneur as an Innovator.
 - 2) Write brief note on Idea screening.
4. Write answer **any one** of the following. 10
- 1) What are the characteristics of successful entrepreneur ?
 - 2) Prepare a project report of your small scale unit.
5. Write answer **any one** of the following. 10
- 1) Define 'Entrepreneurship'. Write various obstacles inhibiting entrepreneurship.
 - 2) Explain in detail the sources of origination of idea.

मराठी रूपांतर

- सूचना :** १) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

१. दिलेल्या पर्यायातून योग्य पर्यायाची निवड करा.

१०

१) उद्योजकता प्रामुख्याने संकल्पना आहे

- अ) आर्थिक ब) राजकीय क) सामाजिक ड) कोणतेही नाही

२) उद्योजकता खालिल कोणत्या क्षेत्रात महत्वाची आहे.

- अ) मोठे उद्योग ब) लहान उद्योग क) खाजगी उद्योग ड) वरील सर्व उद्योगात

३) प्रत्येक प्रकल्पाचा _____ हा भिन्न भिन्न असतो.

- अ) जीवन कालावधी ब) अहवाल क) उपक्रम ड) कोणतेही नाही

४) कल्पना निर्मितीसाठी वापरली जाणारी पद्धत

- अ) सर्जनशिलता ब) कल्पनांचे मुक्त प्रकटन
क) कल्पना तपासणी सूची ड) हे सर्व

५) नविन उपक्रम सुरू करण्याची पहिली आवस्था

- अ) विपणन ब) कल्पना निर्मिती क) उत्पादन ड) कोणतेही नाही

६) उद्योजकाचे सर्वात महत्वाचे वैशिष्टे

- अ) नियोजन ब) निर्णय
क) संघटन ड) नवनिर्मिती आणि जोखीम स्वीकारणे

७) उद्योजकाची _____ मधील भूमिका महत्वाची आहे.

- अ) व्यवसाय वृद्धी ब) आर्थिक वृद्धी
क) सामाजिक विकास ड) कोणतेही नाही

८) प्रकल्प अहवालामध्ये पुढील _____ वर्षांचे नियोजन असते.

- अ) २ वर्षे ब) ५ वर्षे क) ७ वर्षे ड) १० वर्षे

९) नवनिर्मिती म्हणजे

अ) नविन कल्पना ब) नविन व्यवसाय क) नविन विचार ड) वरील सर्व

१०) नवनिर्मिती हे _____ चे प्रमुख वैशिष्टे आहे.

अ) व्यवस्थापक ब) उद्योजक क) प्रशासक ड) संघटक

२. टिपा लिहा.

१०

१) उद्योजकतेला प्रेरणा देणारे घटक.

२) सर्जनशिलता.

३. थोडक्यात उत्तरे लिहा.

१०

१) उद्योजकाची नवनिर्मितीची भूमिका लिहा.

२) कल्पना पडताळणी किंवा तपासनी यावर थोडक्यात टिप्पणी लिहा.

४. खालीलपैकी एका प्रश्नांचे उत्तर लिहा.

१०

१) यशस्वी उद्योजकाची गुण वैशिष्टे कोणती आहेत ?

२) तुमच्या लघुउद्योगाचा प्रकल्प अहवाल तयार करा.

५. खालीलपैकी एका प्रश्नांचे उत्तर लिहा.

१०

१) उद्योजकतेची व्याख्या द्या. उद्योजकतेमध्ये येणारे विविध अडथळे लिहा.

२) कल्पना निर्मितीचे मार्ग सविस्तर सांगा.

4. Attempt **any one** of the following :

A) Define mean, standard deviation. State various merits and demerits of Mean and S.D. State their various properties. Also define Coefficient of Variation (C.V.). State various uses of C.V. **10**

B) Calculate A.M., S.D. and C.V. for the following data : **10**

Marks : 0 – 10 10 – 20 20 – 30 30 – 40 40 – 50 50 – 60 60 – 70

No. of Students : 8 20 32 50 42 28 20

5. Attempt **any one** of the following :

A) Draw a histogram and from it locate mode. Also separately draw Ogives and locate median for the following data : **10**

Age : 10 – 20 20 – 30 30 – 40 40 – 50 50 – 60 60 – 70 70 – 80

No. of Workers : 22 31 45 51 36 28 16

B) Calculate the coefficient of correlation between X and Y from the following data : **10**

X : 3 5 4 6 2

Y : 3 4 5 2 6

Seat No.	
-------------	--

B.Com. (Part – I) (Semester – I) Examination, 2014
HINDI (Compulsory) (CGPA Pattern)
Sahityadhara Aur Vyvaharik Hindi

Day and Date : Saturday, 1-11-2014
Time : 3.00 p.m. to 6.00 p.m.

Max. Marks : 70

सूचनाएँ : 1) सभी प्रश्न आवश्यक हैं ।
2) दाईं ओर लिखे गये अंक प्रश्न के लिए निर्धारित पूर्ण अंक हैं ।

1. निम्नलिखित वाक्यों के नीचे दिए गए विकल्पों में से सही विकल्प चुनकर वाक्य फिर से लिखिए : 14

- 1) पारमिताने _____ तक की पढ़ाई पूरी की है ।
1) एम. ए 2) बी. ए 3) इंटर 4) मैट्रिक
- 2) 'एक पारमिता' कहानी _____ पर प्रकाश डालने वाली कहानी है ।
1) नारी जीवन 2) मानव जीवन 3) समाज जीवन 4) पशु जीवन
- 3) भाऊराव पायगौडा पाटील तथा अण्णा को भारतवर्ष में _____ नाम से पहचाना जाता है ।
1) कर्मवीर भाऊराव 2) धर्मवीर अण्णा 3) परमवीर भाऊ 4) धर्मवीर भाऊ
- 4) वैज्ञानिक कहते हैं, _____ पर जीवन नहीं है ।
1) आकाश 2) चाँद 3) पृथ्वी 4) मंगल
- 5) हर _____ दिन नाखून बढ़ जाते हैं ।
1) दूसरे 2) तीसरे 3) चौथे 4) पाँचवें
- 6) परसाई जी का महत्त्वपूर्ण योगदान कहानी तथा _____ विधा में ही रहा है ।
1) कहानी 2) निबंध 3) संस्मरण 4) रेखाचित्र
- 7) _____ कबीर की प्रामाणिक रचना मानी जाती है ।
1) सूरसागर 2) बीजक
3) रामचरित मानस 4) पद्मावत

- 8) _____ से करनी करे, विष से अमृत होय ॥
 1) करनी 2) कथनी 3) भरनी 4) हरनी
- 9) _____ इस धरती को स्वर्ग बना सकता है ।
 1) दया 2) प्रेम 3) वात्सल्य 4) सत्य
- 10) मुसलमानों से नफरत करने चलता तो सामने _____ आकर खड़े हो जाते है ।
 1) खुदा 2) आल्लाह 3) गालिब 4) फरिश्ता
- 11) श्राद्ध के समय कुछ _____ भोजन बनता है ।
 1) नमकीन 2) तीखा 3) स्वादिष्ट 4) कड़वा
- 12) गिरिजाकुमार माथुर _____ के प्रमुख कवियों में हैं ।
 1) छायावाद 2) तार सप्तक 3) हालावाद 4) प्रगतिवाद
- 13) विस्मय या आश्चर्य का सूचक चिन्ह _____ हैं ।
 1) ; 2) ? 3) ! 4) ।
- 14) कलियुग के लिए हिंदी में _____ शब्द का प्रयोग होता है ।
 1) कलि 2) कली 3) कुली 4) कुलि

2. निम्नलिखित में से किन्हीं सात प्रश्नों के उत्तर लिखिए :

14

- 1) विरामचिन्ह की परिभाषा लिखिए ।
- 2) ट्रान्सलेशन शब्द अंग्रेजी में किस भाषा से लिया गया है ?
- 3) अर्धविराम का प्रयोग कब किया जाता है ?
- 4) अनुवाद का मूल अर्थ क्या है ?

निम्नलिखित मराठी पंक्ति का हिंदी में अनुवाद कीजिए :

- 5) माणसाला प्रत्येक गोष्टीचा अनुभव घेता नाही आला तरी दोन गोष्टीने त्याचे ज्ञान घेता येते एक प्रवास व दुसरे पुस्तक.

निम्नलिखित शब्दयुग्म के अर्थ लिखिए :

- 6) आहट
आहत
- 7) जलज
जलद
- 8) हरि
हरी.

3. अ) निम्नलिखित में से किन्हीं दो की ससंदर्भ व्याख्या लिखिए : 8

1) तीरथ करि करि जग मूवा, डू हौ प्राणी न्हाइ ।

रामहि राम जपत हा, काल घसीटया जाइ ॥

2) बैठा शुकी उस घनी डाल पर

जो खोले पर छाया देती,

पंख फुला नीचे खोले में

शुकी बैठ है अंडे सेती

3) कितने नपुंसक और पागल थे वो लोग

जिन्होंने हमारी सृष्टि नष्ट कर दी ।

आ) निम्नलिखित में से किन्हीं दो प्रश्नों के उत्तर संक्षेप में लिखिए : 6

1) कबीरने नामस्मरण का महत्त्व किस प्रकार बतलाया है ?

2) दिनकरजी के अनुसार गीत-अगीत में से सुंदर कौन है ?

3) धरती को स्वर्ग कौन बना सकता है ?

4. 'एक अजीब-सी मुश्किल' कविता में नफरत की तुलना में प्रेम का विस्तार और महत्त्व अनायास अभिव्यक्त हुआ है' - स्पष्ट कीजिए । 1^^4

अथवा

कर्मवीर भाऊराव ने फैक्ट्री में काम करनेवाले मजदूरों की मदद कैसे करते थे ?

5. 'एक पारमिता' कहानी में चित्रित नारी चेतना को स्पष्ट कीजिए । 14

SLR-M – 60

Seat No.	
-------------	--

**B.Com. – II (Semester – III) Examination, 2014
MONEY AND FINANCIAL SYSTEM (Old)**

Day and Date : Wednesday, 19-11-2014
Time : 3.00 p.m. to 5.00 p.m.

Max. Marks : 50

N. B. : i) **All questions are compulsory.**
ii) **Figures to the right indicate full marks.**

1. Objective type question :

Choose the correct alternative and rewrite the sentences :

10

- 1) Store of value is a _____ function of money.
 - a) Primary
 - b) Secondary
 - c) Contingent
 - d) None of above
- 2) Money market is essentially a market for _____ funds.
 - a) Short term
 - b) Medium term
 - c) Long term
 - d) None of above
- 3) _____ is the highest organisation in the Indian Money Market.
 - a) RBI
 - b) NABARD
 - c) IDBI
 - d) LIC
- 4) Ordinary money is also known as _____ money.
 - a) Broad
 - b) Narrow
 - c) Limited
 - d) High powered
- 5) According to Keynes's _____ is the main objective of monetary policy.
 - a) Price stability
 - b) Full employment
 - c) Stability in exchange rate
 - d) All of above
- 6) Unit Trust of India (UTI) was setup in _____.
 - a) 1960
 - b) 1963
 - c) 1964
 - d) 1965

P.T.O.

मराठी रूपांतर

सूचना : १) सर्व प्रश्न आवश्यक.

२) उजव्या बाजूचे अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

१. योग्य पर्याय निवडून वाक्ये परत लिहा :

१०

- १) मुल्य संग्रह हे पैशाचे _____ कार्य आहे.
- अ) प्राथमिक
ब) दुय्यम
क) आनुशंगिक
ड) वरीलपैकी नाही
- २) नाणेबाजार हा प्रामुख्याने _____ निधीचा बाजार असतो.
- अ) अल्पकाळीन
ब) मध्यमकाळीना
क) दीर्घकाळीन
ड) वरीलपैकी नाही
- ३) भारतीय नाणे बाजारातील _____ ही सर्वोच्च संस्था आहे.
- अ) आर. बी. आय.
ब) नाबार्ड
क) आय. डी. बी. आय.
ड) एल. आय. सी.
- ४) सामान्य पैसा हा नेहमी _____ पैसा म्हणून ओळखला जातो.
- अ) व्यापक
ब) संकुचित
क) मर्यादित
ड) उच्चशक्ती
- ५) केन्सच्या मते _____ हे चलनविषयक धोरणाचे मुख्य उद्दिष्ट आहे.
- अ) किंमतीत स्थैर्य
ब) पूर्ण रोजगार
क) विनिमय दरात स्थैर्य
ड) वरील सर्व
- ६) युनिट ट्रस्ट ऑफ इंडियाची स्थापना _____ मध्ये झाली.
- अ) १९६०
ब) १९६३
क) १९६४
ड) १९६५
- ७) _____ हे दीर्घमुदती दरस्तएवज आहे.
- अ) कॉलमनी
ब) ट्रेझरी बिल
क) व्यापारी पत्र
ड) कर्ज रोखे
- ८) वित्तीय रचनेचे महत्त्वाचे घटक _____ आहेत.
- अ) वित्तीय साधने
ब) वित्तीय संस्था
क) वित्तीय बाजार
ड) वरील सर्व

९) _____ हे मध्यवर्ती बँकेचे गुणात्मक साधन आहे.

अ) बँक रेट

ब) खुल्या बाजारात रोख्यांची खरेदी विक्री

क) रोख राखीव निधीचे प्रमाण

ड) नैतिक समजावणी

१०) _____ हे राजकोषीय धोरणाचे साधन आहे.

अ) सार्वजनिक खर्च

ब) बँक रेट

क) खुल्या बाजारात रोख्यांची खरेदी विक्री

ड) वरील सर्व

२. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा :

१०

अ) राजकोषीय धोरणाची उद्दिष्ट्ये स्पष्ट करा.

ब) बिगर बँकिंग वित्तीय संस्थांची कार्ये सांगा.

३. टीपा लिहा :

१०

अ) उच्च शक्ती पैसा.

ब) चलनविषयक धोरणाच्या मर्यादा.

४. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर द्या :

१०

अ) नाणे बाजाराची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

ब) चलनविषयक धोरणाची उद्दिष्ट्ये सांगा.

५. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर द्या :

१०

अ) पैसा म्हणजे काय ? पैशाची कार्ये सांगा.

ब) अर्थव्यवस्थेतील वित्त पुरवठ्याची भूमिका स्पष्ट करा.

Seat No.	
-------------	--

B.Com. – II (Semester – IV) Examination, 2014
ENGLISH (Compulsory)
Keeping Pace

Day and Date : Wednesday, 5-11-2014
Time : 11.00 a.m. to 1.00 p.m.

Max. Marks : 50

N. B. : 1) **All questions are compulsory.**
2) **Figures to the right indicate full marks.**

1. Choose the right answer from the alternatives given below : 10
- 1) By optics, we mean the behaviour of _____ as they pass through a medium.
a) Sound waves
b) Light rays
c) Waves
d) Particles
 - 2) Uncle Podger could not find his _____ because it was in the pocket of his coat which he had taken off.
a) Handkerchief
b) Hammer
c) Nail
d) Scale
 - 3) The girls _____ a wonderful performance. (Use correct form of the verb in agreement to the subject)
a) gives
b) gave
c) was given
d) given
 - 4) Keen and Porter passed _____ through a tank containing a solution.
a) A beam of white light
b) Light bulb
c) Sound waves
d) Chemicals
 - 5) Infosys Consultants Private Ltd. was incorporated as a company in _____
a) 1981
b) 1987
c) 1982
d) 1999
 - 6) Narayan Murthy borrowed Rs. 10,000 from his _____ and along with his colleagues started Infosys.
a) Friend
b) Wife
c) Father
d) Teacher

B) Edit and rewrite the following :

4

(Paragraphs making necessary corrections in spellings, punctuations etc.)

(**any two**) :

- 1) The sun's rays penetrate the atmosphere and reflect into space. However, due to pollution caused by human activities, heat is trapped. This increases the Earth's atmosphere.
- 2) The pen name of William Sydney Porter (1862-1910) was O. Henry. He is remembered for his short stories, novels, drama, and poems.
- 3) The dictionary is one of the most important reference books. It provides four kinds of information: meanings, pronunciation, grammatical patterns, and usage.

4. Attempt **any one** of the following :

10

A) Imagine that you are interviewing a well-known personality from the film industry who has won the 'Best Actor Award'. Write down the interview with your questions and the responses given by the interviewee.

B) You have applied for the post of Sales Manager and have been asked to attend an interview. Think of the questions which could be asked to you by the interviewer along with your responses. Write the script of the interview.

5. Draft the transcript of the meeting of office bearers of Solapur Sports Club. Start with the opening remarks of the Chairman followed by dialogues of other participants stating the purpose, agenda of the meeting, opinions, suggestions etc.

10

Seat No.	
-------------	--

**B.Com. (Part – II) (Semester – IV) Examination, 2014
BUSINESS ECONOMICS**

Day and Date : Friday, 7-11-2014
Time : 11.00 a.m. to 1.00 p.m.

Total Marks : 50

Instructions : I) **All questions are compulsory.**
II) **Figures to the right indicate full marks.**

1. Objective type question :

Answer the following questions by choosing the correct alternative given below : **10**

- 1) Innovation theory of trade cycle is related with the name of _____
 - a) Hawtrey
 - b) Hayek
 - c) Schumpiter
 - d) J. B. Say
- 2) _____ budget was one in which expenditure was less than current revenue receipts.
 - a) Balanced
 - b) Surplus
 - c) Deficit
 - d) Zero
- 3) _____ states that “Public Finance is one of those subjects which is on the borderline between Economics and Political Science”.
 - a) Dalton
 - b) Ursula Hicks
 - c) Keynes
 - d) Marshall
- 4) _____ propounded the general equilibrium theory of international trade.
 - a) Ohalin
 - b) J. S. Mill
 - c) Ricardo
 - d) Marshall
- 5) _____ is a indirect tax.
 - a) Income tax
 - b) Wealth tax
 - c) Capital gains tax
 - d) Sale tax

मराठी रूपांतर

सूचना : १) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

२) उजवीकडील अंक गुण दर्शवितात.

१. वस्तुनिष्ठ प्रश्न :

योग्य पर्याय निवडून खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या :

१०

- १) व्यवसाय चक्राचा नवोन्मेष सिद्धांत _____ च्या नावाशी संबंधित आहे.
अ) हॉट्टे ब) हायेक क) शुंपीटर ड) जे.बी. से
- २) _____ अंदाजपत्रकात चालू उत्पन्नापेक्षा खर्च कमी असतो.
अ) समतलीत ब) शिलकी क) तुटीच्या ड) शून्य
- ३) _____ यांच्या मते सार्वजनिक आयव्यय हा असा विषय आहे की तो अर्थशास्त्र आणि राज्यशास्त्र यांच्या सीमारेषेवर आहे.
अ) डाल्टन ब) उत्सुला हिक्स क) केन्स ड) मार्शल
- ४) _____ यांनी आंतरराष्ट्रीय व्यापाराचा सर्वसाधारण समतोल सिद्धांत विकसित केला.
अ) ओव्हलिन ब) जे. एस. मिल क) रिकार्डो ड) मार्शल
- ५) _____ हा अप्रत्यक्ष कर आहे.
अ) आयकर ब) संपत्ती कर
क) भांडवलीलाभ कर ड) विक्री कर
- ६) व्हॅट हा विक्रेत्याकडून एकूण मूल्यावर नव्हे तर _____ वर आकारला जातो.
अ) कमी मूल्यावर ब) वर्धित मूल्यावर
क) दिलेल्या मूल्यावर ड) यापैकी नाही
- ७) _____ यांनी खरेदीशक्ती समता सिद्धांत शास्त्रीय स्वरूपात स्पष्ट केला.
अ) गुस्ताव कॅसेल ब) पिगू क) केन्स ड) रिकार्डो
- ८) व्यापारचक्राच्या _____ अवस्था आहेत.
अ) तीन ब) पाच क) चार ड) दोन

१) अविकसीत देशांना व्यापारशर्ती या _____ असतात.

अ) सम ब) अनुकूल क) फायदेशीर ड) प्रतिकूल

१०) महत्तम सामाजिक लाभाचे तत्त्व _____ च्या नावाशी संबंधीत आहे.

अ) डॉ. मार्शल ब) डॉ. डाल्टन
क) हायेक ड) डॉ. सेन

२. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे द्या :

अ) आंतरराष्ट्रीय व्यापाराचे तोटे स्पष्ट करा. ५

ब) तरत्या विनिमयदराचे गुण-दोष सांगा. ५

३. टीपा लिहा :

अ) सार्वजनिक अंदाजपत्रकाचे प्रकार. ५

ब) मूल्यवर्धित कराचे (VAT) फायदे. ५

४. खालीलपैकी एका प्रश्नाचे उत्तर द्या :

१०

१) हॉट्ट्रे यांचा व्यवसायचक्राचा सिद्धांत स्पष्ट करा.

२) सार्वजनिक कर्जाची कारणे व परिणाम सांगा.

५. खालीलपैकी एका प्रश्नाचे उत्तर द्या :

१०

१) महत्तम सामाजिक लाभाचे तत्त्व स्पष्ट करा.

२) व्यवहारतोलातील असमतोल दूर करण्याचे उपाय सांगा.

Seat No.	
----------	--

**B.Com. – II (Sem. – IV) Examination, 2014
CORPORATE ACCOUNTING**

Day and Date : Saturday, 8-11-2014
Time : 11.00 a.m. to 1.00 p.m.

Max. Marks : 50

Instructions : 1) **All questions are compulsory.**
2) **Figures to the right indicate full marks.**

1. Choose the correct alternative : 10
- 1) Payment of debentures is an _____ of funds.
A) Sources of funds
B) Application of funds
C) Funds from operation
D) Balance sheet
 - 2) Current assets less Current liabilities = _____
A) Funds flow
B) Cash flow
C) Working capital
D) Profit and loss A/c
 - 3) Capital Redemption Reserve is used for issuing _____ shares.
A) Equity shares
B) Pref. shares
C) Debentures
D) Bonus shares
 - 4) Interest received on Deb. Red. Fund investments is credited each year to _____ A/c.
A) Reserve fund
B) Depreciation fund
C) Redemption fund A/c
D) None of these
 - 5) Intrinsic value is calculated by formula _____
A) Assets – Liabilities
B) Current Assets – Current Liabilities
C) $\frac{\text{Amount available for Equity shareholders}}{\text{No. of Equity shares issued and subscribed}}$
D) $\frac{\text{Market value} + \text{Intrinsic Value}}{2}$

- 6) In the absence of market value or realisable value of any asset, _____ of that asset is treated as market or realisable value.
- A) Book value
 - B) Fair value
 - C) Yield value
 - D) Intrinsic value
- 7) Preferential creditors are _____ creditors.
- A) Unsecured creditors
 - B) Partly secured creditors
 - C) Fully secured creditors
 - D) All above
- 8) A person appointed for liquidation of a company is called _____
- A) Director
 - B) Shareholder
 - C) Creditor
 - D) Liquidator
- 9) Only _____ preference shares can be redeemed.
- A) Refundable
 - B) Fresh issued
 - C) Redeemable
 - D) None of these
- 10) A statement which shows sources and application of funds is termed as _____ statement.
- A) Balance sheet
 - B) Profit or loss
 - C) Funds flow
 - D) Working capital

2. Write short notes (**any two**) :

- 1) Issue of debentures.
- 2) Bonus shares.
- 3) Appointment of liquidator.

3. A) Gajanan Auto Limited has provided you the following Balance Sheets as on 31-3-08 and 31-3-2009.

5

Liabilities	31-3-08	31-3-09
Equity capital	2,50,000	3,50,000
Share premium	50,000	60,000
General reserve	40,000	62,500
Profit and Loss A/c	60,000	50,000
Debentures	1,50,000	2,00,000
Secured loans	2,00,000	1,50,000
Provision for taxation	17,500	20,000
Sundry creditors	30,000	40,000
Bank overdraft	25,000	22,500
	8,22,500	9,55,000
Assets	31-3-08	31-3-09
Buildings	3,00,000	3,50,000
Machinery	1,50,000	2,00,000
Furniture	45,000	40,500
Long term investment	25,000	–
Stock	1,50,000	1,75,000
Debtors	1,00,000	1,25,000
Bills receivable	50,000	40,000
Cash in hand	2,500	24,500
	8,22,500	9,55,000

You are require to prepare :

Schedule for changes in working capital.

- B) Vithai Ltd. has the following structure.

5

- 14% Preference share capital (shares of Rs. 100 each) – Rs. 5,00,000.
- 10,000 Equity shares of Rs. 100 each – Rs. 10,00,000.
- General reserves – Rs. 5,00,000.
- 12% Debentures – Rs. 5,00,000.

The profit of the company after taxation is Rs. 3,40,000; for equity shares of companies in the same class of business yield is 20%.

Ascertain the market value of share on the earning capacity basis.

4. Determine the intrinsic value of each Equity share from the following B/S and Information given.

10

Balance sheet as on 31-12-2009

Liabilities	Rs.	Assets	Rs.
Share capital :		Goodwill	10,000
10,000, 6% Cumulative pref. shares	1,00,000	Fixed asset at cost	
10,000 Equity shares	<u>1,00,000</u>	less Depreciation	2,50,000
Issued and fully paid :		Investment	52,000
7,000, 6% Cumulative		Current Assets :	
Pref. shares of Rs. 10 each	70,000	Stock	45,000
10,000 Equity shares of Rs. 10 each	1,00,000	Sundry debtors good	35,000
Reserves and surplus :		Doubt full	10,000
Capital reserve	50,000	Cash at Bank	45,500
Share premium	10,000	Preliminary expenses	12,000
Profit and loss	1,27,500	Deferred revenue	
5% Debentures secured by a		Expenditure	4,500
floating charge on stock in trade	30,000		
Sundry creditors	55,000		
Provision for income tax	21,500		
	4,64,000		4,64,000

Adjustments :

- i) Preference dividends are in arrears for the last three years.
- ii) Contingent liabilities :
 - a) A bill of exchange discounted Rs. 2,500.
- iii) Out of doubtful debts 50% may be regarded as recoverable.
- iv) Market value of the stock-in-trade is Rs. 47,100.

OR

4. Bad Luck Ltd., went into liquidation on 31-3-2011. The Balance sheet as on that date was as under.

Liabilities	Rs.	Assets	Rs.
Share capital :		Free hold property	80,000
Issued and sub.		Plant and machinery	69,000
i) 8000, 8% Pref. shares of Rs. 10 each	80,000	Stock	75,000
ii) 12,000 Equity shares of Rs. 10 each	1,20,000	Cash in hand	1,000
5% Debentures (secured on freehold property)	60,000	Debtors	55,000
Income tax	4,000	Profit and loss	79,000
Trade creditors	65,000		
Bank overdraft (unsecured)	30,000		
	3,59,000		3,59,000

Adjustments :

- a) The interest on debentures were paid upto 31-3-2010.
- b) Preference dividend were in arrears for two years.
- c) The assets realised were as follows :
Free hold property Rs. 1,60,000; Plant and machinery Rs. 62,000,
Stock Rs. 73,000 and Debtors Rs. 50,000.
- d) The expenses of liquidation amounted to Rs. 5,000 and Liquidators remuneration was fixed at Rs. 1,500, plus 2% on all assets realised except cash and 2% on amount paid to unsecured creditors (excluding Pref. Creditors).

Prepare the Liquidators Final Statement of Account.

5. From the following Balance Sheets on A Ltd. make out.

10

- i) Statement of changes in the working capital.
- ii) Funds flow statement.

Balance Sheets

Liabilities	1989	1990	Assets	1989	1990
Equity share capital	3,00,000	4,00,000	Goodwill	1,15,000	90,000
8% Redeemable Pref. share capital	1,50,000	1,00,000	Building	2,00,000	1,70,000
General reserve	40,000	70,000	Plant	80,000	2,00,000
Profit and Loss A/c	30,000	48,000	Debtors	1,60,000	2,00,000
Proposed dividend	42,000	50,000	Stock	77,000	1,09,000
Creditors	55,000	83,000	Bills receivable	20,000	30,000
Bills payable	20,000	16,000	Cash in hand	15,000	10,000
Provision for taxation	40,000	50,000	Cash at bank	10,000	8,000
	6,77,000	8,17,000		6,77,000	8,17,000

Additional information :

- i) Depreciations of Rs. 10,000 and Rs. 20,000 have been charged on Plant and Buildings respectively in 1990.
- ii) An interim dividend of Rs. 20,000 have been paid in 1990.
- iii) Income tax Rs. 35,000 has been paid during the year 1990.

OR

Following are the Comparative Balance Sheets of Berger Paint Ltd. for the year ended 31-12-97 and 31-12-98.

Particulars	1997	1998
	Rs.	Rs.
Cash	43,000	58,000
Prepaid expenses	2,000	2,000
Debtors	80,000	90,000

Stock	32,000	40,000
Investment (long-term)	50,000	30,000
Machinery at cost	25,000	40,000
Building at cost	75,000	90,000
Land	10,000	10,000
	3,17,000	3,60,000
Provision for doubtful debts	2,000	3,000
Acc. Dep. on Machinery	3,000	7,500
Acc. Dep. on Buildings	12,000	18,000
Sundry creditors	33,000	40,000
Outstanding expenses	3,500	4,500
Debentures	40,000	35,000
Equity share capital	2,00,000	2,00,000
Profit and Loss A/c	23,500	52,000
	3,17,000	3,60,000

Additional Information :

- i) Dividend paid during 1998 was Rs. 26,500.
- ii) Investment costing Rs. 20,000 were sold in 1998 for Rs. 25,000.
- iii) Machinery costing Rs. 5,000 on which Rs. 1,000 depreciation has been accumulated was sold for Rs. 6,000 in 1998.

Prepare Cash Flow Statement.

Seat No.	
-------------	--

**B.Com. – II (Semester – IV) Examination, 2014
FUNDAMENTALS OF ENTREPRENEURSHIP**

Day and Date : Monday, 10-11-2014
Time : 11.00 a.m. to 1.00 p.m.

Max. Marks : 50

N.B. : 1) **All questions are compulsory.**
2) Figures to the **right** indicate **full** marks.

1. Choose the correct alternative from given alternatives below each questions. **10**
- 1) New venture set-up is a process
 - a) Planning process
 - b) Implementing process
 - c) Organisational process
 - d) All of these
 - 2) The first and oldest form of ownership is
 - a) Undivided Hindu family
 - b) Sole Proprietorship
 - c) Partnership firm
 - d) Joint Stock Company
 - 3) Anu Aga deals with
 - a) Tharmax Ltd. Pune
 - b) Jombo group
 - c) Infosys
 - d) Apollo hospital
 - 4) Air India International Company started in 1948, by
 - a) J.R.D. Tata
 - b) Laxmanrao Kirloskar
 - c) D. Ambani
 - d) J. Bajaj
 - 5) Small Scale Industries are registered with
 - a) D.C.
 - b) D.I.C.
 - c) F.C.
 - d) None
 - 6) Subsidy is given by Government for
 - a) Small scale unit
 - b) Joint stock company
 - c) Company
 - d) Co-operative society
 - 7) For new venture set up Licences is required from
 - a) DIC
 - b) Local Self Government
 - c) District Collector
 - d) State Government

- 8) M.I.D.C. is established in
 a) 1972 b) 1960 c) 1964 d) 1962
- 9) Small Scale Industries in Free Trade Zone get income tax holiday's for
 a) 3 years b) 2 years c) 5 years d) 10 years
- 10) The office of the Maharashtra women's entrepreneur organisation is in
 a) Pune b) Mumbai c) Nasik d) Solapur
2. Write short notes on : 10
 A) Form of ownership.
 B) Selection of Location.
3. Give answer in brief : 10
 A) What are the functions of M.I.D.C. ?
 B) Write successful story of Dr. Azim Premji in brief.
4. Answer **any one** of the following : 10
 1) State structure and functions of DIC (District Industrial Centre).
 2) What are the problems of women entrepreneurs ?
5. Answer **any one** of the following : 10
 1) What are the incentives given for small scale industries and write objectives of incentives ?
 2) Write successful story of J.R.D. Tata.

मराठी रूपांतर

*सूचना : I) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
 II) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.*

१. खालिल दिलेल्या पर्यायातुन योग्य पर्यायाची निवड करा. १०
- १) नव्या उपक्रमाची स्थापना करणे ही एक प्रक्रिया आहे
 अ) नियोजन प्रक्रिया ब) आमलबजावणी प्रक्रिया
 क) संघटनात्मक प्रक्रिया ड) हे सर्व

- २) पहिल्या आणि सर्वात जुन्या व्यवसायाचे स्वरूप
अ) अविभक्त हिंदू कुंटुब पद्धती
ब) एकल व्यापारी संस्था
क) भागिदारी संस्था
ड) संयुक्त स्कंध, प्रमंडल
- ३) आनु आगा या उद्योगाशी संबंधित आहेत
अ) थरमॅक्स लि. पुणे
ब) जम्बो ग्रूप
क) इंफोसिस
ड) अॅपोलो हॉस्पिटल
- ४) एयर इंडिया इंटरनॅशनल ही कंपनी १९४८ मध्ये यानी सुरू केली
अ) जे.आर.डी. टाटा
ब) लक्ष्मणराव किलोस्कर
क) डी. अम्बाणी
ड) जमनेलाल बजाज
- ५) लघु उद्योगाची नोंदनी या कडे केली जाते
अ) जिल्हाधिकारी
ब) जिल्हा उद्योग केंद्र
क) कारखाना आयुक्त
ड) कोणतेही नाही
- ६) सरकारद्वारे आर्थिक मदत याना दिली जाते
अ) लघु उद्योग
ब) संयुक्त स्कंध प्रमंडळ
क) कंपनी
ड) सहकारी संस्था
- ७) नव्या उपक्रमाच्या स्थापने साठी चा परवाना कडून मिळवावा लागतो
अ) जिल्हा उद्योग केंद्र
ब) स्थानिक स्वराज्य संस्था
क) जिल्हाधिकारी
ड) राज्य सरकार
- ८) महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळाची स्थापना या साली झाली
अ) १९७२
ब) १९६०
क) १९६४
ड) १९६२
- ९) मुक्त व्यापार क्षेत्रा मध्ये लघुउद्योगांना प्राप्तीकरा मध्ये मिळणारी सुट इतक्या वर्षासाठी असते
अ) ३ वर्षा साठी
ब) २ वर्षा साठी
क) ५ वर्षा साठी
ड) १० वर्षा साठी
- १०) महाराष्ट्र महिला उद्योजक संघटना यांचे कार्यालय येथे आहे
अ) पुणे
ब) मुंबई
क) नाशिक
ड) सोलापूर

२. टीपा लिहा : १०
- अ) उपक्रम मालकिचे स्वरूप
ब) उपक्रमासाठी स्थान निवड
३. थोडक्यात उत्तरे द्या : १०
- अ) महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळाची कार्ये कोणती आहेत ?
ब) डॉ. आझीम प्रेमजी यांची यशस्वी कहानी थोडक्यात विषद करा.
४. खालीलपैकी एका प्रश्नांचे उत्तर लिहा : १०
- १) जिल्हा उद्योग केंद्राची रचना व कार्ये लिहा.
२) महिला उद्योजकांच्या समस्या कोणत्या आहेत ?
५. खालीलपैकी एका प्रश्नांचे उत्तर लिहा : १०
- १) लघु उद्योगांना दिल्या जाणाऱ्या प्रोत्साहन योजना कोणत्या आहेत ? आणि प्रोत्साहन योजनेची उद्दिष्टे लिहा.
२) जे.आर. डी. टाटा यांची यशस्वी कहानी लिहा.
-

Seat No.	
-------------	--

**B.Com. II (Semester – IV) Examination, 2014
BUSINESS STATISTICS**

Day and Date : Tuesday, 11-11-2014
Time : 11.00 a.m. to 1.00 p.m.

Max. Marks : 50

- Instructions:** 1) *All questions are compulsory.*
2) *Figures to the right indicate full marks.*
3) *Use of soundless calculator is allowed.*
4) *Graph papers will be provided on request.*

1. Choose the most correct alternative : 10
- i) For a binomial distribution with parameters n and p
- a) mean = variance
 - b) mean > variance
 - c) mean \leq variance
 - d) there is no relation between mean and variance
- ii) If two dice are rolled then the probability of getting sum of the numbers on dice as 12 is
- a) $\frac{1}{36}$
 - b) $\frac{5}{36}$
 - c) $\frac{1}{12}$
 - d) $\frac{1}{6}$
- iii) The mode and mean of normal distribution both are 20 then median will be
- a) 25
 - b) 40
 - c) 10
 - d) 20
- iv) The faults due to chance causes
- a) can be removed
 - b) beyond the control of human hand
 - c) cannot be removed
 - d) sometimes may be removed
- v) If $P(A) = 0.60$, $P(A \cup B) = 0.70$ then
- $P(A) + P(B) =$
- a) 1.4
 - b) 1.3
 - c) 0.10
 - d) 0.70

- vi) In Paasche’s price index number formula the weights belong to
 - a) the base period
 - b) the current period
 - c) any arbitrary period
 - d) none of these
- vii) Demands for sales for cold drinkers is an example of
 - a) cyclic variation
 - b) seasonal variation
 - c) secular trend
 - d) irregular variation
- viii) If $P_{01}^{(L)} = 133.33$, $P_{01}^{(P)} = 131.82$ then
 - $P_{01}^{(F)} = \text{-----}$
 - a) 134.35
 - b) 132.98
 - c) 132.62
 - d) 132.57
- ix) If Mean and S.D. of normal variate is 40 and 8 respectively then Q.D. =
 - a) 5.33
 - b) 5
 - c) 6
 - d) 8
- x) In time series data is arranged
 - a) geographically
 - b) qualitatively
 - c) chronologically
 - d) none of these

2. A) Define S.Q.C. Explain chance causes and assignable causes of variations. **5**

B) Find the price index number using the simple aggregative method for the following :

Commodity :	A	B	C	D	
Price (base year) :	100	80	40	10	
Price (current year) :	150	100	50	20	5

3. A) Determine 4 yearly centered moving averages for the following data.

Year :	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	
Values :	155	153	145	131	125	150	130	172	128	5

B) Explain the terms giving a suitable example.

- i) An event
- ii) Mutually exclusive events
- iii) Complementary event **5**

4. Attempt **any one** : 10

A) Draw \bar{X} and R – charts for the following data and state whether the process is under control or not. The values of sample means (\bar{X}) and the ranges (R) for 10 samples of size 5 each are given below :

Sample No. :	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Mean (\bar{X}) :	43	49	37	44	45	37	51	46	43	47
Range (R) :	5	6	5	7	7	4	8	6	4	6

(Given : for $n = 5$, $A_2 = 0.58$, $D_3 = 0$ & $D_4 = 2.11$).

B) Construct Fisher's price index number for the following data.

Commodity	1995		2000	
	price	quantity	price	quantity
A	2	8	4	6
B	5	10	6	5
C	4	14	5	10
D	2	19	2	13

5. Attempt **any one** : 10

A) Define normal distribution. State its important properties.

B) Calculate 3 yearly moving averages for the following data.

Year :	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Values :	32	17	57	92	42	45	27	32

Plot the actual values and trend values.

- 7) _____ is main principle of Bank.
a) Safety b) Liquidity c) Profitability d) All the above
- 8) A _____ reveals how the account is being operated.
a) Pass book b) Cheque book c) Pay in slip d) None of above
- 9) _____ is Agency Function of Bank.
a) Credit creation
b) Advancing loans
c) Collection of dividend
d) None of above
- 10) A Customer of a bank is one who
a) Frequently visit the bank
b) Has an account with bank
c) Has transaction with bank
d) None of the above

2. Answer the following questions :

- a) Explain the primary functions of Bank. 5
b) Explain the procedure of opening Bank account. 5

3. Write short notes :

- a) Importance of Modern Technology in Banking. 5
b) Utility functions of Bank. 5

4. Answer **any one** : 10

- a) Explain the various methods of fund Remittance.
b) Explain the process of credit creation.

5. Answer **any one**. 10

- a) State the Banking principles and how Banks are Balancing in the principles.
b) State the types of Bank Account Holder.

मराठी रूपांतर

सूचना : १) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

२) उजव्या बाजूचे अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

१. वस्तुनिष्ठ स्वरूपाचा प्रश्न.

योग्य पर्याय निवडून विधाने पुन्हा लिहा :

१०

१) _____ हे बँकेचे प्राथमिक कार्य आहे.

अ) पतनिर्मिती

ब) कर्ज देणे

क) ठेवी स्वीकारणे

ड) वरील सर्व

२) पतनिर्मिती मुळे _____ वाढ होते.

अ) संपत्ती

ब) राष्ट्रीय उत्पन्न

क) चलनाची क्रयशक्ती

ड) पैशाचा पुरवठा

३) अधिकर्ज सवलत ही _____ वर दिली जाते.

अ) चालू खाते

ब) बचत खाते

क) आवर्ती ठेव खाते

ड) यापैकी नाही

४) बँक रोखता म्हणजे

अ) पतनिर्मिती

ब) रोख कर्ज

क) मागणीनुसार रोख पैसा पुरवण्याची क्षमता

ड) यापैकी नाही

५) बँका _____ ने निधिचे स्थानांतर करते.

अ) एम. टी.

ब) टी.टी.

क) डी.डी.

ड) वरील सर्व

६) स्वीफ्ट (SWIFT) ची स्थापना _____ या वर्षी झाली.

अ) १९७२

ब) १९७३

क) १९७४

ड) १९७५

७) _____ हे बँकेचे मुख्य तत्व आहे.

- अ) सुरक्षा ब) रोखता क) लाभता ड) वरील सर्व

८) खात्यावरील व्यवहार कसे झालेत हे _____ मुळे स्पष्ट होते.

- अ) पासबुक ब) चेकबुक क) भरणा पावती ड) वरीलपैकी नाही

९) _____ हे बँकेचे प्रातिनिधिक कार्य आहे.

- अ) पतनिर्मिती ब) कर्ज देणे क) लाभांश गोळा करणे ड) यापैकी नाही

१०) बँकेचा ग्राहक तो असतो

- अ) बँकेला वारंवार भेट देणारा ब) बँकेत खाते असणारा
क) बँकेशी व्यवहार असणारा ड) यापैकी नाही

२. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

अ) बँकेची प्राथमिक कार्ये स्पष्ट करा. ५

ब) बँकेत खाते उघडण्याची पद्धती स्पष्ट करा. ५

३. टीपा लिहा :

अ) बँकींग मधील आधुनिक तंत्रज्ञानाचे महत्व ५

ब) बँकेची उपयुक्तता कार्ये. ५

४. कोणत्याही एक प्रश्नाचे उत्तर लिहा. १०

अ) निधीचे स्थानांतर करण्याच्या विविध पद्धती स्पष्ट करा.

ब) पतनिर्मितीची प्रक्रिया स्पष्ट करा.

५. कोणत्याही एक प्रश्नाचे उत्तर लिहा. १०

अ) बँकेची तत्वे सांगा आणि बँक आपल्या तत्वात मेळ कस घालते ते सांगा.

ब) बँक खातेदारांचे प्रकार सांगा.

Seat No.	
-------------	--

**B.Com. III (Semester – V) Examination, 2014
BUSINESS REGULATORY FRAMEWORK**

Day and Date : Tuesday, 28-10-2014
Time : 3.00 p.m. to 5.00 p.m.

Max. Marks : 50

Instructions: 1) *All questions are compulsory.*
2) *Figures to the **right** indicate **full** marks.*

1. Choose the correct alternative from given alternative : **10**
- 1) The Indian Contract Act
A) 1872 B) 1873 C) 1874 D) 1875
 - 2) The Central Information Commissioner has been appointed by
A) Governor B) President
C) Prime Minister D) Chief Minister
 - 3) Consideration must be
A) Unlawful B) Lawful C) Voidable D) Void
 - 4) According to Salmond _____ is the body of principles recognized and applied by the state in the administration of Justice.
A) Rule B) Agreement C) Law D) Contract
 - 5) The Right to Information Act
A) 2006 B) 2005 C) 2007 D) 2008
 - 6) The Sale of Goods Act
A) 1931 B) 1930 C) 1940 D) 1950
 - 7) Agreement in restraint of marriage is
A) Valid B) Void C) Voidable D) Illegal
 - 8) _____ is a stipulation which is essential to the main purpose of the contract.
A) Condition B) Warranty C) Agreement D) Contract

P.T.O.

- 9) Acceptance must be absolute and
 A) Conditional B) Unconditional
 C) Illegal D) Legal
- 10) The Sale of Goods Act applicable to
 A) Immovable Goods B) Movable Goods
 C) Both movable and Immovable D) None of these
2. Write short notes. 10
 A) Sources of Business Law.
 B) Coercion.
3. Write short notes. 10
 A) Auction.
 B) Discharge of contract.
4. Answer **any one** of the following questions. 10
 A) Define 'Contract' and explain essential elements of contract.
 B) Define 'Unpaid seller' and explain his various rights.
5. Answer **any one** of the following questions. 10
 A) Explain powers and functions of State Information Commission.
 B) Distinguish between sale and agreement to sell.

मराठी रूपांतर

सूचना : १) सर्व प्रश्न आवश्यक.
 २) उजवीकडील अंक गुण दर्शवितात.

१. दिलेल्या पर्यायातून योग्य पर्यायाची निवड करा. १०
- १) भारतीय करारांचा कायदा
 अ) १८७२ ब) १८७३ क) १८७४ ड) १८७५
- २) केंद्रीय माहिती आयुक्ताची निवड _____ द्वारे केली जाते.
 अ) राज्यपाल ब) राष्ट्रपति क) पंतप्रधान ड) मुख्यमंत्री

- ३) प्रतिफल हे _____ असावे.
अ) बेकायदेशीर ब) कायदेशीर क) वर्जनीय ड) व्यर्थ
- ४) सालमंड यांच्या मतानुसार न्यायदानाच्या कामाचे प्रशासन योग्य प्रकारे करण्याच्या दृष्टीने शासनाने अंमलात आणलेल्या मान्य अशा नियमांचा संच म्हणजे
अ) नियम ब) ठराव क) कायदा ड) करार
- ५) माहितीचा अधिकार अधिनियम _____
अ) २००६ ब) २००५ क) २००७ ड) २००८
- ६) मालाच्या विक्रिया कायदा
अ) १९३१ ब) १९३० क) १९४० ड) १९५०
- ७) विवाह प्रतिबंधक ठराव हे _____ ठरतात.
अ) वैध ब) व्यर्थ क) वर्जनीय ड) बेकायदेशीर
- ८) जी अट करारातील मुख्य उद्दिष्ट पूर्ण होणास आवश्यक असते ती अट
अ) प्रमुख अट ब) दुय्यम अट क) ठराव ड) करार
- ९) स्विकृती ही पूर्णपणे आणि _____ असली पाहिजे.
अ) अधियुक्त ब) बिनाअट क) बेकायदेशीर ड) कायदेशीर
- १०) मालाच्या विक्रीचा कायदा _____ ला लागू होतो.
अ) अचल वस्तू ब) चल वस्तू
क) चल आणि अचल दोन्ही वस्तूना ड) यापैकी नाही

२. थोडक्यात टीपा द्या.

१०

अ) व्यावसायिन कायद्याचे स्रोत.

ब) धाक किंवा बलप्रयोग.

३. थोडक्यात टीपा द्या. १०
- अ) लिलाव.
- ब) कराराची समाप्ती.
४. खालील कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर लिहा. १०
- अ) “करारा” ची व्याख्या द्या आणि त्याचे विविध आवश्यक वैशिष्ट्ये बाबी स्पष्ट करा.
- ब) “अदत्त विक्रेता” ची व्याख्या द्या आणि त्याचे विविध हक्क स्पष्ट करा.
५. खालील कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर लिहा : १०
- अ) राज्य माहिती आयोगाची अधिकार व कार्ये स्पष्ट करा.
- ब) मालाची विक्री आणि मालाच्या विक्रया ठराव या मधील फरक सांगा.
-

Seat No.	
-------------	--

**B.Com. – III (Semester – V) Examination, 2014
BUSINESS ECONOMICS**

Day and Date : Wednesday, 29-10-2014
Time : 3.00 p.m. to 5.00 p.m.

Max Marks : 50

N.B. : 1) *All questions are compulsory.*
2) *Figures to the right indicate full marks.*

1. Choose correct alternative : 10
- 1) Business economics deals with _____
 - a) Profit maximisation
 - b) Sales maximisation
 - c) Social welfare
 - d) Decision making process
 - 2) Business economics is known as _____
 - a) Managerial economics
 - b) Industrial economics
 - c) Welfare economics
 - d) Agricultural economics
 - 3) Harrod - Domar model is applied to _____ economy.
 - a) Capitalistic
 - b) Socialistic
 - c) Mixed economy
 - d) None of these
 - 4) According to Ricardian theory of economic development and growth the relationship between wage and profit is _____
 - a) Positive
 - b) Negative
 - c) Neutral
 - d) None of these
 - 5) Thomas Malthus stated his idea about economic development is in the book _____
 - a) Essay on population
 - b) Population and economic development
 - c) The progress of wealth
 - d) None of these

मराठी रूपांतर

सूचना : १) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

१. योग्य पर्याय निवडा :

१०

१) व्यावसायिक अर्थशास्त्र प्रामुख्याने _____ शी संबंधित आहे.

अ) नफ्याचे महत्तमीकरण

ब) विक्रीचे महत्तमीकरण

क) सामाजीक कल्याण

ड) निर्णय प्रक्रिया

२) व्यावसायिक अर्थशास्त्र _____ म्हणून ओळखले जाते.

अ) व्यवस्थापकीय अर्थशास्त्र

ब) उद्योगाचे अर्थशास्त्र

क) कल्याणाचे अर्थशास्त्र

ड) कृषीचे अर्थशास्त्र

३) हॅरॉड -डोमर प्रतिमान _____ अर्थव्यवस्थेला लागू पडते.

अ) भांडवलशाही

ब) समाजवादी

क) मिश्र

ड) वरीलपैकी नाही

४) रिकार्डाच्या आर्थिक विकास व वाढीच्या सिद्धांतानुसार वेतन आणि नफा यांच्यातील संबंध _____ असतो.

अ) धन

ब) ऋण

क) तटस्थ

ड) वरीलपैकी नाही

५) थॉमस माल्थस ने _____ ग्रंथात आपली आर्थिक विकासाची कल्पना मांडली.

अ) लोकसंख्याविषयीचा निबंध

ब) लोकसंख्या व आर्थिक विकास

क) संपत्तीची प्रगती

ड) वरीलपैकी नाही

६) दारिद्र्याची संकल्पना _____ संबंधित आहे.

अ) मूलभूत गरजा

ब) राहणीमानाचा दर्जा

क) उच्च राहणीमानाचा दर्जा

ड) वरीलपैकी सर्व

७) २००४-०५ च्या तेंडुलकर समितीच्या मते भारतात ग्रामीण भागात दारिद्र्याचे प्रमाण _____ % होते .

अ) २५.७

ब) २८.९

क) ३७.२

ड) ४१.८

८) समान्तर अर्थव्यवस्था _____ संबंधित आहे.

अ) काळा पैसा

ब) भांडवलशाही प्रवृत्ती

क) सामाजिक कल्याणाचा अभाव

ड) वरीलपैकी नाही

९) औद्योगिक आजारपणासाठी _____ साळी औद्योगिक व वित्तीय पुनर्रचना मंडळाची स्थापना झाली.

अ) १९८५

ब) १९८७

क) १९९०

ड) १९९१

१०) जागतिकीकरणाच्या धोरणाची भारतात _____ वर्षी सुरुवात झाली.

अ) १९९१

ब) १९९९

क) २००५

ड) २००९

२. थोडक्यात उत्तरे लिहा :

अ) माल्थसचा आर्थिक विकासाचा सिद्धांत स्पष्ट करा. ५

ब) आर्थिक विषयतेच्या कारणांची चर्चा करा. ५

३. थोडक्यात टीपा लिहा :

अ) समान्तर अर्थव्यवस्था ५

ब) भारतातील बेरोजगारीचा प्रश्न. ५

४. खालीलपैकी एकाचे उत्तर लिहा :

१०

अ) व्यावसायिक अर्थशास्त्र म्हणजे काय ? व्यावसायिक अर्थशास्त्राची व्याप्ती स्पष्ट करा.

ब) रोस्टोच्या आर्थिक वृद्धीच्या अवस्था (टप्पे) स्पष्ट करा.

५. खालीलपैकी एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा :

१०

अ) औद्योगिक आजारपण म्हणजे काय ? भारतातील औद्योगिक आजारपणाची कारणे द्या.

ब) जागतिकीकरणाच्या भारतीय अर्थव्यवस्थेवरील परिणामाची चर्चा करा.

मराठी रूपांतर

सूचना : १) सर्व प्रश्न आवश्यक.

२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

१. योग्य पर्याय निवडा :

१०

- १) _____ यांना सहकाराचे जनक म्हणून ओळखले जाते.
अ) विल्यम किंग
ब) रॉबर्ट ओवेन
क) डी. आर. गाडगीळ
ड) डी. जी. कर्वे
- २) भारतात सहकारी चळवळीची सुरुवात _____ साली झाली.
अ) १८४४
ब) १९६०
क) १९०४
ड) १९१२
- ३) _____ संस्था शेतकऱ्यांना पीक कर्ज देते.
अ) पी.ए.सी.सी.
ब) डी.सी.सी.
क) एल.डी.बी.
ड) नाबार्ड
- ४) _____ संस्था ही भूमिहीन मजूरांची सह-शेती संस्था म्हणून ओळखली जाते.
अ) कुळ सह-शेती
ब) संयुक्त सह-शेती
क) सामुदायिक सह-शेती
ड) किबुत्झ
- ५) राष्ट्रीय औद्योगिक सहकारी संघाची स्थापना _____ साली झाली.
अ) १९०४
ब) १९१२
क) १९६६
ड) १९७२
- ६) पी.ए.सी.सी.एस. च्या संदर्भात शिफारशी करणेसाठी नाबार्डने _____ समिती स्थापन केली.
अ) डी. जी. कर्वे
ब) वैद्यनाथन
क) ए. डी. गोरवाला
ड) महाजन
- ७) इंग्लंड हा देश _____ सह-चळवळीसाठी प्रसिद्ध आहे.
अ) कृषी
ब) मजूर/श्रमिक
क) पतपुरवठा
ड) ग्राहक
- ८) भारतातील सह-विपणन संस्थांची रचना _____ स्वरूपाची आहे.
अ) द्विस्तरीय
ब) संघीय
क) शास्त्रीय
ड) एकावयवी

९) _____ ही बँक जिल्ह्यातील सह-चळवळीचे नेतृत्व करते.

अ) एस्.सी.बी. ब) नाबार्ड क) एस्.बी.आय्. ड) डी.सी.सी.

१०) _____ हा सहकारी संस्थेचा मालक असतो.

अ) संचालक ब) शासन क) सभासद ड) चेअरमन

२. थोडक्यात उत्तरे लिहा :

अ) सहकाराची वैशिष्ट्ये लिहा. ५

ब) सहकारी शेतीचे प्रकार स्पष्ट करा. ५

३. टीपा लिहा :

अ) सहकाराचे सामाजिक, शैक्षणिक आणि सांस्कृतिक विकासातील महत्त्व लिहा. ५

ब) सहकारी विपणन संस्थांच्या समस्या लिहा. ५

४. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा : १०

अ) सेवा सहकारी संस्था म्हणजे काय ? भारतातील सेवा सह-संस्थांची कार्ये लिहा.

ब) “वैद्यनाथन कमिटीच्या शिफारशी” सविस्तर लिहा.

५. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा : १०

अ) सहकाराची आधुनिक तत्वे स्पष्ट करा.

ब) औद्योगिक सह-संस्थांची कार्ये सांगून, औद्योगिक सह-संस्थांच्या समस्या व त्यावरील उपाय स्पष्ट करा.

Seat No.	
----------	--

**B.Com. (Part – III) (Semester – V) Examination, 2014
MODERN MANAGEMENT PRACTICES**

Day and Date : Friday, 31-10-2014
Time : 3.00 p.m. to 5.00 p.m.

Max. Marks : 50

N. B. : 1) *All questions are compulsory.*
2) *Figures to the right indicate full marks.*

1. Select suitable alternative from given alternatives : **10**

- 1) _____ is the set of decisions and actions which leads to the development of an effective strategy to help to achieve corporate objectives.
 - a) Strategic management
 - b) Human resource management
 - c) Stress management
 - d) Personnel management
- 2) _____ is a system of developing the competencies of individual employees, groups and the total organisation to achieve organisational objectives.
 - a) Human resource management
 - b) Strategic management
 - c) Stress management
 - d) Human resource development
- 3) The increasing internationalisation of the production, distribution and marketing of goods and services means _____.
 - a) Capitalisation
 - b) Nationalisation
 - c) Globalisation
 - d) Privatisation
- 4) _____ are those particular strengths which gives the company an edge over its competitors.
 - a) Core-competencies
 - b) Competitive advantage
 - c) Profiteering
 - d) Mentoring
- 5) _____ is basically the process by which a company can delegate certain functions of their business to a specialised organisation who can get it done more cheaply, quickly and efficiently.
 - a) Globalisation
 - b) Business process outsourcing
 - c) Amalgamation
 - d) Merger

- 6) _____ is the cause of individual stress.
- Defective organisation structure
 - Defective business policy
 - Lack of training
 - Job conflict
- 7) The concept of benchmarking is given by _____
- Peter Drucker
 - Dr. Deming
 - C. K. Pralhad
 - Dr. Robert Comp
- 8) Obtaining competitive advantage on the basis of special features in the products or services means _____
- Diversification
 - Differentiation
 - Centralisation
 - Integration
- 9) To some extent stress can be reduced with the help of _____
- Behaviour of boss
 - Over-time
 - Meditation
 - None
- 10) The concept of core-competence is given by _____
- F. W. Taylor
 - Elton Mayo
 - C. K. Pralhad
 - Dr. Robert Comp

2. Write short notes on :

- SWOT analysis. 5
- Benefits of business process outsourcing. 5

3. Write short answers :

- State different forms of retrenchment strategy. 5
- State the individual causes of stress. 5

4. Explain in brief the strategic management process. 10

OR

Explain in brief the changing International scene.

5. What is 'Human Resource Development' ? Explain the mechanism of Human Resource Development. 10

OR

State the remedial measures to cope with stress.

मराठी रूपांतर

सूचना : १) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

१. दिलेल्या पर्यायातून योग्य पर्याय निवडा :

१०

- १) _____ म्हणजे निर्णय व कृतींचा असा संच होय की जो संस्थात्मक उद्दिष्ट्ये साध्य करण्यासाठी प्रभावी व्यूहरचना विकसित करतो.
- अ) व्यूहरचनात्मक व्यवस्थापन ब) मानवी संसाधन व्यवस्थापन
क) तणाव व्यवस्थापन ड) कर्मचारी व्यवस्थापन
- २) संघटनात्मक उद्दिष्ट्ये साध्य करण्यासाठी संघटनेतील कर्मचारी, समूह व संपूर्ण संघटना यांच्या क्षमता विकसित करण्याची पद्धती म्हणजे _____ होय.
- अ) मानवी संसाधन व्यवस्थापन ब) व्यूहरचनात्मक व्यवस्थापन
क) तणाव व्यवस्थापन ड) मानवी संसाधन विकास
- ३) वस्तू व सेवा यांचे उत्पादन, वितरण व विपणन यातील वाढते आंतरराष्ट्रीयीकरण म्हणजे _____ होय.
- अ) भांडवलीकरण ब) राष्ट्रीयीकरण
क) जागतिकीकरण ड) खाजगीकरण
- ४) ज्या बलवैशिष्ट्यांमुळे एखादी कंपनी आपल्या स्पर्धकांपेक्षा सरस किंवा वरचढ होऊ शकते त्या वैशिष्ट्यांना _____ असे म्हणतात.
- अ) गाभाभूत सक्षमता ब) स्पर्धात्मक फायदा
क) नफेखोरी ड) दिशादर्शक मार्गदर्शन (मेंटरिंग)
- ५) मूलभूत अर्थाने _____ ही अशी प्रक्रिया आहे की, ज्यामुळे एखादी कंपनी आपली काही कार्ये खास अशा व्यवसाय संस्थेकडे सुपूर्द करू शकते की जी कमी खर्चात, वेगाने आणि कार्यक्षमपणे ती कार्ये पूर्ण करील.
- अ) जागतिकीकरण
ब) बाह्य स्रोत व्यवसाय प्रक्रिया (बी.पी.ओ.)
क) एकत्रीकरण
ड) विलिनीकरण
- ६) _____ हे वैयक्तिक तणावाचे कारण आहे.
- अ) सदोष संघटन रचना ब) सदोष व्यवसाय धोरण
क) प्रशिक्षणाचा अभाव ड) कार्याबाबत संघर्ष

- ७) बेंचमार्किंग ही संकल्पना _____ यांनी मांडली.
 अ) पीटर ड्रकर
 ब) डॉ. डेमिंग
 क) सी.के. प्रल्हाद
 ड) डॉ. रॉबर्ट कॅम्प
- ८) उत्पादन किंवा सेवेत सामावलेल्या खास वैशिष्ट्यांच्या आधारावर स्पर्धात्मक फायदा मिळविणे म्हणजे _____ होय.
 अ) वैविध्यता
 ब) भेदकरण
 क) केंद्रीकरण
 ड) एकात्मिकरण
- ९) _____ मुळे तणाव काहीप्रमाणात कमी करता येतो.
 अ) वरिष्ठाची वर्तणूक
 ब) अधिक कार्यभार
 क) ध्यानधारणा
 ड) कोणतेही नाही
- १०) गाभाभूत सक्षमतेची संकल्पना _____ यांनी मांडली.
 अ) एफ्. डब्ल्यू. टेलर
 ब) एल्टन मेयो
 क) सी. के. प्रल्हाद
 ड) डॉ. रॉबर्ट कॅम्प

२. टीपा लिहा :

- अ) स्वॉट विश्लेषण. ५
 ब) बाह्य स्रोत व्यवसाय प्रक्रियेचे (बी.पी.ओ.) चे फायदे. ५

३. थोडक्यात उत्तरे लिहा :

- अ) कपात व्यूहरचनेची विविध रूपे सांगा. ५
 ब) तणावाची वैयक्तिक कारणे सांगा. ५

४. व्यूहरचनात्मक व्यवस्थापन प्रक्रिया थोडक्यात स्पष्ट करा. १०

किंवा

बदलते आंतरराष्ट्रीय चित्र थोडक्यात स्पष्ट करा.

५. 'मानवी संसाधन विकास' म्हणजे काय ? मानवी संसाधन विकासाची यंत्रणा स्पष्ट करा. १०

किंवा

तणाव नियंत्रणासाठीच्या उपाययोजना सांगा.

Seat No.	
-------------	--

**B.Com. Part – III (Semester – V) Examination, 2014
ADVANCED BANKING (Paper – I)
Law and Practice of Banking in India**

Day and Date : Saturday, 1-11-2014
Time : 3.00 p.m. to 5.00 p.m

Max. Marks : 50

***N.B. : 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.***

Objective Type questions.

1. Answer the following questions by choosing the correct alternative given below : **10**

- 1) The Negotiable Instrument Act is passed in _____ in India.
a) 1882 b) 1881 c) 1890 d) 1950
- 2) An order cheque can be converted into a bearer cheque by means of
a) Sans recourse endorsement b) Special endorsement
c) Blank endorsement d) Sansfrais endorsement
- 3) Honouring of a cheque is a _____ obligation of a commercial Bank.
a) Contractual b) Statutory c) General d) Banking
- 4) _____ is the last step of Garnishee order.
a) Order nissi b) Judgement credit
c) Order absolute d) Judgement debtor
- 5) The booklet which contains the copy of a customer's account in the banker's ledger is called
a) Pass book b) Credit book c) Debit book d) Account book
- 6) The safest form of crossing is
a) General crossing b) Special crossing
c) Double crossing d) Only A/c payee crossing

P.T.O.

- 7) Money can be withdrawn any number of times in _____ account.
a) Savings b) Current c) Recurring d) Fixed
- 8) A banker is a _____ debtor.
a) Privileged b) Legal c) Illegal d) Rich
- 9) The Bankers Lien indicates the _____ relationship between a banker and customer.
a) General b) Special c) Welfare d) Administrative
- 10) To honour the _____ cheque is always risky for a paying banker.
a) Ante-dated b) Post dated c) Crossed d) Open

2. Write short notes : 10

- a) Clayton's Rule
b) Different types of bank customers.

3. Write short notes : 10

- a) Kinds of endorsement
b) Secrecy of bank accounts.

4. Answer **any one** : 10

- a) What do you understand by a negotiable instruments ? Explain the important features of a negotiable instrument.
b) Define the term 'Banker' and 'Bank customer' and bring out the special relationship that exists between them.

5. Answer **any one** : 10

- a) What do you understand by "a crossing of a cheque" ? Explain the different kinds of crossing of a cheque.
b) Define the term 'promissory note' and explain its characteristics.

८) बँकर हा _____ कर्जदार असतो.

अ) सन्माननिय ब) कायदेशीर क) बेकायदेशीर ड) श्रीमंत

९) 'बँकेचा धारणाधिकार' हा बँक आणि ग्राहक यांच्यातील _____ परस्पर संबंध दर्शवितो.

अ) सर्वसाधारण ब) विशेष क) हितकारी ड) प्रशासकिय

१०) _____ धनादेशाचे प्रदान करणे हे नेहमीच प्रदायी बँकेच्या दृष्टिने जोखमीचे असते.

अ) पूर्वदिनांकित ब) उत्तरदिनांकित क) रेखांकित ड) मुक्त

२. टीपा लिहा. १०

अ) क्लेटनचा नियम

ब) बँक खातेदाराचे विविध प्रकार

३. टीपा लिहा. १०

अ) पृष्ठांकनाचे प्रकार

ब) बँक खात्याची गुप्तता.

४. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. १०

अ) चलनक्षम दस्ताऐवज म्हणजे काय ? चलनक्षम दस्ताऐवजाचे गुणधर्म स्पष्ट करा.

ब) 'बँकर' आणि 'बँक ग्राहक' या शब्दांच्या व्याख्या देवून त्या दोघामधील विशेष परस्पर संबंध सांगा.

५. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. १०

अ) 'धनादेशाचे रेखांकन' म्हणजे काय ? धनादेशाच्या रेखांकनाचे विविध प्रकार सांगा.

ब) 'वचनचिठ्ठी' या शब्दाची व्याख्या देवून तिची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

SLR-M – 72

Seat No.	
-------------	--

**B.Com. (Part – III) (Semester – V) Examination, 2014
ADVANCED ACCOUNTANCY (Paper – I)**

Day and Date : Saturday, 1-11-2014
Time : 3.00 p.m. to 5.00 p.m.

Total Marks : 50

Instructions: 1) Attempt **all** questions.
2) **All** questions carry **equal** marks.

1. Choose correct alternative :

- 1) An asset which doesnot generate income to the bank is _____
 - a) Non performing asset
 - b) Fixed asset
 - c) Performing asset
 - d) Fictitious asset
- 2) Profits earned by subsidiary company prior to acquisition of shares by holding company are termed as _____
 - a) Capital profits
 - b) Revenue profits
 - c) Profit apportioned as capital and revenue
 - d) None of the above
- 3) In the case of loss of stock by fire the claim is restricted to _____
 - a) Policy amount
 - b) Value of goods insured
 - c) Actual loss less salvage
 - d) None of them

P.T.O.

- 4) The average profit earned by similar concerns is taken as _____
- a) Average profit
 - b) Expected profit
 - c) Super profit
 - d) Normal rate of return
- 5) Silver is shown under the heading _____ in the Bank Balance Sheet.
- a) Deposits
 - b) Other asset
 - c) Investment
 - d) Advances
- 6) A wholly owned subsidiary company is one in which all the shares with voting rights of _____ are owned by the holding company.
- a) 50%
 - b) 30%
 - c) 75%
 - d) 100%
- 7) Loss of profit insurance covers _____
- a) Revenue losses
 - b) Capital losses
 - c) Revenue and capital losses
 - d) None of them
- 8) Excess price paid by a holding company to acquire controlling interest in the subsidiary company is transferred to _____
- a) Capital Reserve
 - b) Goodwill
 - c) Revenue
 - d) Statutory reserve

9) Non-banking assets are required to be disposed off within _____ years from the date of their acquisition.

- a) 10 yrs
- b) 04 yrs
- c) 11 yrs
- d) 07 yrs

10) Goodwill is always paid for _____

- a) Past
- b) Present
- c) Future
- d) None of them

10

2. Write short notes on (**any two**) :

- a) Methods of valuation of goodwill
- b) Non Banking asset
- c) Minority interest.

10

3. A) From the following particulars relating to the business of Mr. Bhole, compute the value of goodwill on the basis of 3 years purchase of super profits taking average of last four years.

Capital invested Rs. 30,000

Market rate of return on investment 12%, Rate of risk return on capital invested 3%

Managerial remuneration of the proprietor, if employed elsewhere

Rs. 7,500 p.a.

Trading results :	Rs.
2005 : Profit	15,000
2006 : Profit	18,000
2007 : Loss	2,000
2008 : Profit	22,000

5

B) Mr. Shrinath had taken a loss of profit policy for Rs. 60,000, the period of indemnity being six months after the fire. On 16th May 2005, his office premises were destroyed by the fire. The following information is available from his books :

	Rs.
Net profit for 2004	36,000
Standing charges for 2004 (insured)	12,000
Turnover for 2004	7,20,000
Turnover for the year ending on 15 th May 2005	7,50,000
Turnover from 16 th May to 15 th November 2004	4,50,000
Turnover from 16 th May 2005 to 15 th November 2005	1,50,000

Calculate the amount recoverable from the insurance company.

5

4. A) Fire occurred in the premises of Azar and Co. Ltd., on 20-07-2005. The following figures were ascertained from the record.

	Rs.
Stock on 1-1-2004	45,000
Stock on 31-12-2004	88,000
Purchases during the year 2004	5,36,250
Sales during the year 2004	6,75,000
Purchases during the 2005 up to the date of fire	3,00,000
Sales during the 2005 upto the date of fire	3,60,000
The stock salvaged amounted to	33,000

There was a practice in the business to value stock at cost less 10%. But all of a sudden they changed this practice and valued the stock on 31-12-2004 at cost plus 10%.

The amount of policy was for Rs. 60,000. Ascertain the value of stock destroyed by the fire and the claim under average clause. 10

OR

B) The following are the Balance Sheets of X Ltd., and Y Ltd., as at 31-12-2011.

Liabilities	X Ltd.	Y Ltd.	Assets	X Ltd.	Y Ltd.
	Rs.	Rs.		Rs.	Rs.
Equity shares		–	Equipment	2,50,000	95,000
of Rs. 10 each	4,00,000	1,00,000	Investment 9000		
Profit and Loss A/c	50,000	20,000	eq. shares in Y Ltd.,		
External liabilities	7,50,000	4,80,000	on 1-1-2011	1,40,000	–
			Current Assets	8,10,000	5,05,000
	12,00,000	6,00,000		12,00,000	6,00,000

On January 1, 2011, profit and loss account of Y Ltd., showed a credit balance of Rs. 8,000 and equipment of Y Ltd., was revalued by X Ltd., at 20% above its book-value of Rs. 1,00,000 (but no such adjustment was effected in the books of Y Ltd.)

Prepare the consolidated Balance Sheet as at 31-12-2011. 10

5. A) Following are the details of advances of a Laxmi Commercial Bank.

	Rs.
Bills purchased and discounted	3,00,000
Cash credits, overdrafts and loan repayable on demand	4,00,000
Term loans	1,00,000
Following are the other details of the above advances :	
Secured by Tangible Assets	5,00,000

Covered by Bank, Govt. guarantees	2,00,0000
Unsecured	75,000
Doubtful debts	25,000

In case of doubtful debts the bank did not hold any security and they were all sanctioned to priority sectors in the form of demand loans.

The composition of advances outstanding was

Priority sector	6,00,000
Public sector	1,50,000
From others	50,000

Show the treatment of advances in the Final Accounts of the Bank.

10

OR

B) The Following figures are extracted from the books of the New Bank Ltd., as on 31st March 2005.

Particulars	Rs.
Interest and Discount received	36,95,738
Interest paid on deposits	20,32,452
Issued and subscribed capital	10,00,000
Reserve fund u/s 17	8,00,000
Commission, Exchange and Brokerage	2,00,000
Rent received	55,000
Profit on sale of Investments	2,00,000

Directors fees and allowances	30,000
Rent and taxes paid	1,00,000
Postage and Telegrams	50,286
Depreciation on Bank's properties	30,000
Stationery etc.	60,000
Audit fees	10,000
Salaries and Allowances	2,00,000

The following further information is given :

- a) A customer to whom a sum of Rs. 10,00,000 has been advanced has become insolvent and it is expected that only 50% can be recovered from his estate.
- b) There were also other debts for which a provision of Rs. 1,50,000 was found necessary by the auditors.
- c) Rebate on bills discounted as on 1-4-2004 Rs. 12,000.
Rebate on bills discounted as on 31-3-2005 Rs. 16,000.
- d) Provide Rs. 6,50,000 for income-tax.
- e) The directors desire to declare 10% dividend.

Prepare the Profit and Loss Account in accordance with law.

B) Prepare a Store Ledger A/c from the following information under LIFO method : 5

Date	Purchase Qty.	Purchase Rate (Rs.)	Issues Qty.
Jan. 2013			
1	200	20.00	–
10	250	25.00	–
17	–	–	300
27	150	15.00	–
31	–	–	100

4. Two components X and Y are used as follows : 10

Normal usages	–	600 units per week each
Maximum usage	–	900 units per week each
Minimum usage	–	300 units per week each
Reorder quantity	–	X – 4800 units
	–	Y – 7200 units
Reorder period	–	X – 4 to 6 weeks
	–	Y – 2 to 4 weeks

Calculate for each component :

- a) Reorder level
- b) Maximum level
- c) Minimum level
- d) Average level.

OR

4. Particulars	Material X	Material Y
I) Stock 1-1-12	Rs. 50,000	Rs. 10,000
II) Purchase	Rs. 1,40,000	Rs. 1,15,000
III) Stock 31-12-12	Rs. 30,000	Rs. 20,000

Compute Material Turnover Ratio for Material X and Y. 10

5. Prepare a cost sheet from the following information :

10

	Rs.
Raw material consumed	20,000
Direct wages	12,000
Machine hours worked	1000 hours
Machine hour rate	2
Office overhead	20,000 factory cost
Selling overhead	Rs. 0.40 per unit sold
Production during the year	20000 units
Units sold at Rs. 3 each	
Units sold during the year – 18000 units.	

OR

5. Prepare Store Ledger Account under Simple Average Method.

10

- June 1 Opening stock 600 kg at Rs. 5 per kg
 - 7 Purchase 900 kg at Rs. 6 per kg
 - 10 Issues 1000 kg
 - 15 Purchase 2000 kg at Rs. 8 per kg
 - 20 Issues 1000 kg
-

- 7) In _____ year the Government of Maharashtra passed The Environment (Protection) Act.
a) 1986 b) 1978 c) 1981 d) None of these
- 8) In Factory Act _____ provision are made for drinking water.
a) 1946 b) 1947 c) 1948 d) 1949
- 9) _____ ideally involves the allocation of space and arrangement of equipment in such a manner that overall operation cost be minimised.
a) Plant layout b) Transport layout
c) Storage layout d) All of these
- 10) Industrial sanitation is the science of safeguarding health of _____.
a) Industrial Worker b) Owner
c) Trader d) None of these

2. Write short note :

- 1) Advantages of line layout. 5
- 2) Meaning and definition of plant layout. 5

3. Write short answer :

- 1) Importance of industrial management. 5
- 2) Sources of ventilation. 5

4. Answer **any one** of the following :

- 1) Explain the basic factors of work environment. 10
- OR
- 2) Explain the mechanism of scientific management. 10

5. 1) Explain the factors affecting selection of the location of factory. 10

OR

- 2) What are the recent trends in industrial management ? 10

9) उत्पादन खर्च न्यूनतम राहिल अशा पद्धतीने जागेची आदर्शपणे केलेली वाटणी व यंत्राची रचना म्हणजे _____

अ) यंत्र रचना ब) वाहतूक रचना क) साठवण रचना ड) यापैकी नाही

10) _____ च्या आरोग्याचे रक्षण करण्याचे शास्त्र म्हणजे औद्योगिक आरोग्य रक्षण होय.

अ) औद्योगिक कामगार ब) मालक
क) व्यापारी ड) यापैकी नाही

2. टीपा लिहा :

- 1) रेखा रचना पद्धतीचे फायदे. 5
- 2) यंत्र संच रचनेची व्याख्या व अर्थ. 5

3. थोडक्यात उत्तरे लिहा :

- 1) औद्योगिक व्यवस्थापनाचे महत्त्व. 5
- 2) वायु विज्ञानाचे मार्ग. 5

4. 1) कार्य परिस्थिती / कार्य वातावरणा संबंधीचे मूलभूत घटक स्पष्ट करा. 10

किंवा

2) शास्त्रीय व्यवस्थापनाची यंत्रणा स्पष्ट करा. 10

5. 1) कारखाना स्थान निवडीवर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा. 10

किंवा

2) औद्योगिक व्यवस्थापनातील आधुनिक प्रवाह सांगा. 10

Seat No.	
-------------	--

**B.Com. – III (Semester – V) Examination, 2014
INSURANCE (Paper – I)**

Day and Date : Saturday, 1-11-2014
Time : 3.00 p.m. to 5.00 p.m.

Max. Marks : 50

N. B. : All questions are compulsory.
Figures to the right indicate full marks.

1. Select the appropriate alternative from given below : 10
- 1) Life Insurance Corporation is autonomous and separate identified _____
A) Organisation B) Person
C) Institute D) None of these
 - 2) Life Insurance Corporation of India has divisional offices at _____
A) Delhi, Kanpur, Hyderabad, Kolkatta and Chennai
B) Delhi, Kanpur, Kolkatta, Chennai and Mumbai
C) Kanpur, Kolkatta, Chennai, Mumbai, Bhopal
D) Delhi, Kolkatta, Chennai, Mumbai, Hyderabad
 - 3) _____ is the exception to the principle of indemnity.
A) Life Insurance
B) Personal Accident Insurance
C) Sickness Insurance
D) All of these
 - 4) The head office of Life Insurance Corporation of India is situated at _____
A) Kolkatta B) Chennai
C) Mumbai D) Delhi
 - 5) According to the principle of utmost good faith the insured should disclose the _____
A) Social information B) Monetary information
C) National information D) Material facts

मराठी रूपांतर

सूचना : सर्व प्रश्न अनिवार्य आहे.

उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

१. दिलेल्या पर्यायापैकी सुयोग्य पर्यायाची निवड करा :

१०

१) आयुर्विमा महामंडळ ही एक स्वायत्त आणि स्वतंत्र अस्तित्व असणारी _____ आहे.

अ) संघटना ब) व्यक्ति क) संस्था ड) यापैकी नाही

२) आयुर्विमा महामंडळाचे विभागीय कार्यालये _____ येथे आहेत.

अ) दिल्ली, कानपूर, हैद्राबाद, कोलकत्ता व चेन्नई

ब) दिल्ली, कानपूर, कोलकत्ता, चेन्नई व मुंबई

क) कानपूर, कोलकत्ता, चेन्नई, मुंबई व भोपाळ

ड) दिल्ली, कोलकत्ता, चेन्नई, मुंबई व हैद्राबाद

३) _____ हे हनिभरण तत्वाला अपवाद समजले जात.

अ) आयुर्विमा ब) व्यक्तिगत अपघात विमा

क) अजारीपणाचा विमा ड) वरील सर्व

४) भारतीय विमा महामंडळाचे मुख्य कार्यालय _____ येथे आहे.

अ) कोलकत्ता ब) चेन्नई क) मुंबई ड) दिल्ली

५) परमोच्च विश्वास तत्वानुसार विमेदाराने _____ देणे अपेक्षित असते.

अ) सामाजिक माहिती ब) आर्थिक माहिती

क) राष्ट्रीय माहिती ड) वस्तुनिष्ठ माहिती

६) हप्तामुक्त विमा पत्राची किंमत = $\frac{\text{भरलेले हप्ते}}{\text{एकूण हप्ते}} \times \underline{\hspace{2cm}}$

अ) विमा रक्कम ब) पॉलिसी हरवली

क) सोड किंमत ड) पॉलिसीवरील कर्ज

७) जर आयुर्विम्यावर विमेदाराने द्यावयाची विमा हप्ता हा मासिक निश्चित केला तर आयुर्विमा महामंडळ _____ % वार्षिक (एकूण विमा हप्ताच्या) आकारते.

अ) ५% ब) ७% क) १०% ड) १५%

८) विमा हप्ता भरावयाचा कालावधी मासिक असेल तर हप्ता भरण्यासाठी _____ दिवस सवलत दिली जाते.

अ) ३० ब) १५ क) १० ड) ५

९) विमेदाराने विमापत्र घेतल्यानंतर _____ वर्षांनी आत्महत्या केली तर विमेदाराचे पैसे वारसास देण्याची जबाबदारी महामंडळावर (LIC) नाही.

अ) १ ब) २ क) ३ ड) ५

१०) आयुर्विमा महामंडळ विमेदारानी भरलेल्या विमा पत्रावर सलग _____ ते _____ वर्षे हप्ते भरलेले असतील तर विमापत्राची सोड किंमत देण्याची हमी देते.

अ) २ ते ३ ब) ३ ते ४ क) १ ते २ ड) २ ते ४

२. थोडक्यात टीपा लिहा :

१०

१) विमेय हित तत्व

२) कच्चे विमा पत्र.

३. थोडक्यात उत्तरे लिहा :

१०

१) विमा पत्रावर कर्ज

२) वाढीव पंगुत्वाचा फायदा.

४. भारतीय आयुर्विमा महामंडळाची संघटनात्मक रचना व भूमिकांचे स्पष्टीकरण करा.

१०

किंवा

आयुर्विमा महामंडळाने विपणन व विमा व्यवसाय वृद्धीसाठी आखलेल्या व्यूह रचनेची वैशिष्ट्ये सांगा.

५. विम्याची विविध तत्वे सविस्तर स्पष्ट करा.

१०

किंवा

विम्याचे सामाजिक आणि आर्थिक महत्त्व स्पष्ट करा.

6) When the event is “certain” the probability of it is
 a) 0 b) $\frac{1}{2}$ c) 1 d) None of these

7) When a dice is tossed, the sample space is
 a) $S = \{1, 2, 3, 4, 5\}$ b) $S = \{1, 2, 4, 3\}$
 c) $S = \{1, 2, 3, 4, 5, 6\}$ d) None of these

8) Probability of occurrence of A as well as B is denoted by
 a) $P(A \cap B)$ b) $P(A \cup B)$
 c) $P(A/B)$ d) None of these

9) A and B are two events such that $P(A) = \frac{1}{2}$ $P(B) = \frac{1}{4}$ and $P(A \cap B) = \frac{1}{3}$,
 then $P(B/A) =$
 a) $\frac{2}{3}$ b) $\frac{1}{3}$ c) $\frac{1}{4}$ d) None of these

10) If two events cannot occur simultaneously in the same trial, then they are called
 a) Mutually exclusive events b) Simple events
 c) Favourable events d) None of these

2. a) Explain the meaning and construction of multiple bar diagram. 5

b) Find n; if ${}^n C_7 = {}^n C_3$. 5

3. a) Prove that

$${}^n C_r + {}^n C_{r-1} = {}^{n+1} C_r \quad \text{5}$$

b) Draw a pie diagram to represent the following information of a company during a year.

Item of Cost	Rs. (in crore)
Labour Cost	10
Overheads Cost	30
Material Cost	60

5

4. Attempt **any one** of the following :

10

- a) Define the terms :
 - i) sample space
 - ii) event and
 - iii) probability of an event.

Also prove that $P(A \cup B) = P(A) + P(B) - P(A \cap B)$

b) Let $P(X = x) = \frac{x+1}{10}$; $x = 0, 1, 2, 3$.

Verify whether the given $P(X = x)$ is a probability mass function of X or not. If it is p. m. f. of X , find the cumulative distribution function of X .

5. Attempt **any one** of the following :

10

- a) Define probability mass function and cumulative distribution function of a random variable X . Also state their properties.
- b) Define marginal probability distribution of X and Y for bivariate probability distribution.

For the following probability distribution

X Y	-1	0	1
-1	0	0.1	0.1
0	0.2	0.2	0.2
1	0	0.1	0.1

- i) Obtain marginal probability distribution of X and Y .
 - ii) Obtain conditional distribution of X given $Y = 0$.
-

Seat No.	
----------	--

**B.Com. (Part – III) (Sem. – V) Examination, 2014
ADVANCED BANKING (Paper – II)
Banks and Financial Institutions**

Day and Date : Monday, 3-11-2014
Time : 3.00 p.m. to 5.00 p.m.

Max. Marks : 50

N.B. : 1) **All questions are compulsory.**
2) **Figures to the right indicate full marks.**

Objective type questions :

1. Answer the following questions by choosing correct alternative given below : **10**

- 1) Indian Money Market is divided into _____ parts.
 - a) 2
 - b) 3
 - c) 4
 - d) 6
- 2) _____ act as a intermediary between the state cooperative bank and primary credit societies.
 - a) The central cooperative banks
 - b) The district bank
 - c) Urban cooperative banks
 - d) Land cooperative bank
- 3) The Imperial Bank of India was established in _____.
 - a) 1920
 - b) 1921
 - c) 1940
 - d) 1991
- 4) The Land Development Cooperative Bank provides _____ Loan to agriculture.
 - a) Short-term
 - b) Medium-term
 - c) Long-term
 - d) Short term and long term
- 5) NABARD is established in _____.
 - a) 1982
 - b) 1882
 - c) 1890
 - d) 1950
- 6) Monetary policy is framed and implemented by _____.
 - a) Central Bank
 - b) State Bank
 - c) Co-operative Bank
 - d) Private Bank

- ७) 'चलन छपाई' ही _____ ची मक्तेदारी आहे.
 अ) रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडिया ब) स्टेट बँक ऑफ इंडिया
 क) बँक ऑफ इंडिया ड) बँक ऑफ बरोडा
- ८) _____ नाणेबाजार हा जगातील सर्वात संघटीत नाणेबाजार आहे.
 अ) लंडन ब) मुंबई
 क) चेन्नई ड) टोकियो
- ९) रिझर्व्ह बँकेची स्थापना _____ मध्ये झाली आहे.
 अ) १९३५ ब) १९३४
 क) १९३० ड) १९४०
- १०) भारतीय नाणेबाजार हा _____ याही नावाने ओळखला जातो.
 अ) मुंबई ब) दिल्ली
 क) चेन्नई ड) कलकत्ता

२. टीपा लिहा : १०
 अ) सहकारी बँका
 ब) मालमत्तेचे वर्गीकरण.
३. टीपा लिहा : १०
 अ) नरसिंहम समितीच्या शिफारशी.
 ब) भारतीय व्यापारी बँकांची उत्पादकता, लाभक्षमता आणि कार्यक्षमता.
४. कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा : १०
 अ) लंडन नाणेबाजाराची प्रमुख वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
 ब) रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडियाची भारतीय अर्थ व्यवस्थेच्या विकासातील भूमिका स्पष्ट करा.
५. कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा : १०
 अ) न्युयॉर्क नाणेबाजाराची प्रमुख वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
 ब) स्टेट बँक ऑफ इंडियाची भारतीय कृषी विकासातील भूमिका स्पष्ट करा.

Seat No.	
-------------	--

B.Com. III (Semester – V) Examination, 2014
ADVANCED ACCOUNTANCY
(Paper – II) (Auditing)

Day and Date : Monday, 3 /11 / 2014
Time : 3.00 p.m. to 5.00 p.m.

Max. Marks : 50

Instructions: 1) **All questions are compulsory.**
2) **Figures to the right indicate full marks.**

1. Choose the correct alternatives : **10**
- 1) Examination of books of accounts and statements is done by _____.
a) Accountant b) Auditor c) Clerk d) Manager
 - 2) _____ is evidence in support of entry made in the books of account.
a) Trial Balance b) Appointment letter
c) Voucher d) None
 - 3) As per Companies Act, the audit of a company is _____.
a) Voluntary b) Once in 3 years
c) Compulsory d) None
 - 4) Audit of Cash Book only is an example of _____.
a) Partial Audit b) Continuous Audit
c) Annual Audit d) Special Audit
 - 5) _____ is backbone of auditing.
a) Voucher b) Vouching c) Verification d) Valuation
 - 6) Recording of Capital Expenditure as Revenue expenditure is _____.
a) Error of omission b) Duplication error
c) Error of commission d) Error of principle

- 7) Scope of Internal Audit work is determined or fixed by the _____
a) Management b) Act c) Auditor d) Accountant
- 8) Goodwill is _____
a) Fictitious Asset b) Tangible Asset
c) Current Asset d) Intangible Asset
- 9) An audit conducted between two balance sheet audit is called as _____
a) Profit and Loss A/c Audit b) Balance Sheet Audit
c) Internal Audit d) Interim Audit
- 10) Intentional misrepresentation means _____
a) Errors of omission b) Fraud
c) Mistake d) None

2. Write short note on :

- A) Qualifications of Company Auditor. 5
B) Types of Errors. 5

3. Write short answer on :

- A) "Auditor is Watchdog but not blood hound." Explain. 5
B) Internal Check System and Internal Audit Definition. 5

4. Answer **any one** of the following. 10

- A) Write Audit program of Banking company.

OR

- B) Write Audit programme of co-operative society.

5. Answer **any one** of the following. 10

- A) Define Audit and explain its objectives and limitations.

OR

- B) Explain what do you mean by Voucher and Vouching ? Explain in brief how to carry out vouching of fixed assets purchased and investments.

मराठी रूपांतर

सूचना : १) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

१. योग्य पर्याय निवडा.

१०

- १) हिशेब पुस्तकाची व पत्रकाची तपासणी _____ मार्फत केली जाते.
अ) लेखापाल ब) लेखापरिक्षक क) कारकून ड) व्यवस्थापक
- २) हिशेब पुस्तकातील नोंदीचा पूरावा म्हणजे _____
अ) तेरीजपत्रक ब) नेमणूक पत्र क) प्रमाणके ड) कोणतेही नाही
- ३) कंपनी कायद्यानुसार कंपनी चे लेखापरिक्षण हे _____ आहे.
अ) ऐच्छिक ब) ३ वर्षातून एकदा
क) अनिवार्य ड) कोणतेही नाही
- ४) रोकड वही चे परिक्षण म्हणजे _____ होय.
अ) आंशिक लेखापरिक्षण ब) सतत लेखापरिक्षण
क) वार्षिक लेखापरिक्षण ड) विशेष लेखापरिक्षण
- ५) _____ लेखापरिक्षणाचा कणा आहे.
अ) प्रमाणके ब) प्रमाणन क) सत्यापन ड) मुल्यांकन
- ६) भांडवली खर्चाची नोंद महसूलीखर्च म्हणून नोंद केली ह्याला _____ म्हणतात.
अ) विसर चूक ब) पुनरावृत्तीची चूक
क) नजर चूक ड) तात्वीक चूक
- ७) अंतर्गत लेखापरिक्षण कामाची व्याप्ती _____ कडून ठरविली जाते.
अ) व्यवस्थापन ब) कायदा क) लेखापरिक्षक ड) लेखापाल
- ८) गुडविल हे _____ आहे.
अ) खोटी (बोगस) मालमत्ता ब) स्पर्श / दिसणारी मालमत्ता
क) चालू मालमत्ता ड) अदृश्य / नदिसणारी मालमत्ता

९) दोन वार्षिक ताळेबंद लेखापरिक्षणामधील करून घेतलेल्या लेखापरिक्षणाला _____ म्हणतात.

- अ) नफा व तोटा लेखापरिक्षण ब) ताळेबंद लेखापरिक्षण
क) अंतर्गत लेखापरिक्षण ड) मध्यावधी लेखापरिक्षण

१०) जाणून बुजून हिशेबात फेरफार करणे म्हणजे _____ होय.

- अ) विसर चूका ब) लबाडी / हेराफेरी
क) चूक ड) कोणतेही नाही

२. टिपा लिहा.

- अ) कंपनी लेखापरिक्षकाची पात्रता. ५
ब) चुकांचे प्रकार. ५

३. थोडक्यात उत्तरे लिहा .

- अ) लेखापरिक्षक हा रक्षक असून भक्षक नाही स्पष्टीकरण करा. ५
ब) अंतर्गत नियंत्रण पद्धत व अंतर्गत लेखापरिक्षण ह्यांचा अर्थ स्पष्ट करा. ५

४. कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. १०

अ) बँकिंग कंपनीचे सविस्तर लेखापरिक्षण कार्यक्रम लिहा.

किंवा

ब) सहकारी संस्थेचे लेखापरिक्षण कार्यक्रम सविस्तर लिहा.

५. खालील कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. १०

अ) लेखापरिक्षण म्हणजे काय ? लेखापरिक्षणाचे उद्देश व मर्यादा स्पष्ट करा.

किंवा

ब) प्रमाणन व प्रमाणके म्हणजे काय ? स्थावर खरेदी व गुंतवणूक ह्या संदर्भात प्रमाणन व तपासणी कशी कराल हे स्पष्ट करा.

4. The product completed in two processes A and B. During a month the input to process A of the basic raw materials was 5000 units at Rs. 2 per unit. Other information for the month is as follows :

Particulars	Process A	Process B
Output (units)	4700	4300
Normal Loss (% of input)	5	10
Scrap Value per unit (Rs.)	1	5
Direct wages (Rs.)	3,000	5,000
Direct expenses (Rs.)	9,750	9,910

Total overheads Rs. 16,000 were recovered as percentage of direct wages. There were no opening or closing work in progress stocks.

Prepare process A and process B accounts.

10

OR

4. From the following information, prepare Process Account, Abnormal Gain Account and Normal Loss Account :

10

Input of raw materials	–	840 units @ Rs. 40 per unit.
Direct materials		Rs. 5,924
Direct wages		Rs. 8,000
Production overheads		100% direct wages
Actual output transfer to process II		750 units
Normal loss		15%
Value of scrap per unit		Rs. 10 per unit

5. A firm of contractors undertook two contracts on 1st April 2011 and 1st January 2012. On 31st March 2013 when these accounts made up the position was as follows :

Particulars	Contract I	Contract II
Contract price	8,00,000	2,50,000
Materials	1,44,000	20,000
Wages paid	2,20,000	14,000
Direct expenses paid	10,400	1,400
Plant	40,000	12,000

Materials at site at the end	8,000	2,000
Wages outstanding	6,800	1,600
Work certified (contract price)	50%	14.4%
Cash received	75%	75%
Work uncertified	12,000	2,100
Direct expenses prepaid	1,200	200

The plant were installed on respective dates of the contract and depreciation is to be provided at 10% p.a. Prepare Contract Account.

10

OR

5. Mr. Bharat undertook Contract No. 555 for Rs. 5,00,000 on 1st July 2010. on 31st March 2011 when the accounts were closed, the following information was available :

10

Material issued to site	Rs. 55,000
Wages paid	Rs. 18,000
Direct expenses paid	Rs. 6,000
General overheads	25% of wages
Site office cost	Rs. 10,000
Cost of sub contracts	Rs. 15,000
Plant	Rs. 2,00,000
Wages accrued at the end	Rs. 2,000
Direct expenses prepaid at the end	Rs. 1,000
Material at the site at the end	Rs. 5,000
Cost of work uncertified	Rs. 20,000

Cash received Rs. 2,00,000 being 80% of work certified. Plant was installed on respective date of the contract and depreciation is to be provided at 10% p.a.

Prepare Contract Account.

Seat No.	
----------	--

B.Com. (Part – I) (Semester – I) Examination, 2014
PRINCIPLES OF MARKETING (CGPA Pattern)

Day and Date : Saturday, 1-11-2014
Time : 3.00 p.m. to 6.00 p.m.

Max. Marks : 70

N.B. : 1) **All questions are compulsory.**
2) **Figures to the right indicate full marks.**

1. Choose the correct alternative from the given alternatives : **14**
- 1) Marketing is a process of _____
a) Production b) Selling c) Buying d) Exchange
 - 2) Registration of brand name is _____
a) Compulsory b) Mandatory c) Essential d) Optional
 - 3) Marketing delivers _____ to the society.
a) Standard of product b) Standard of advertising
c) Standard of living d) None of the above
 - 4) Dividing the total market into different small parts is known as _____
a) Market research b) Marketing Mix
c) Market segmentation d) None of the above
 - 5) In _____ market, the possession of goods is immediately given to the buyer after sale.
a) Spot b) Regulated c) Unregulated d) Future
 - 6) 'Home Delivery Service' is an example of _____
a) Before sales service b) After sales service
c) Buying d) Selling
 - 7) The goods which consumers buy frequently, immediately and with minimum efforts are known as _____ goods.
a) Convenience b) Shopping c) Speciality d) Luxury
 - 8) The modern concept of marketing is _____ oriented.
a) Profit b) Production c) Consumer d) Advertising

- 9) Generally the prices of convenience goods are _____
 a) Low b) High c) Medium d) Moderate
- 10) A market for local buyers and sellers is known as _____ market.
 a) Regional b) National c) Organised d) Local
- 11) _____ is an attempt to recognise distinct stages in the sales history of the product.
 a) Trade Cycle b) Product Life Cycle
 c) Price Cycle d) Demand Cycle
- 12) In _____ market, transactions are most speculative.
 a) Spot b) Regional c) Unorganised d) Future
- 13) Every person spends major proportion of his income on _____ type of commodities.
 a) Comfort Goods b) Necessity Goods
 c) Luxury Goods d) Convenience Goods
- 14) Market for all types of securities is known as _____
 a) Bullion Market b) Capital Market
 c) Stock exchange d) Money Market

2. Write short answers :

- 1) Product Life Cycle. 7
- 2) Distinguish between Selling and Marketing. 7

3. Write short answers :

- 1) State the types of Consumer Goods. 7
- 2) State the micro environmental factors affecting marketing . 7

4. Answer to **any one** of the following questions :

What is Market Segmentation ? Explain the bases for market segmentation. 14

OR

Define product packaging. Explain the role of product packaging. 14

5. Answer **any one** of the following questions :

Define the term 'price'. State the various factors affecting price of the product. 14

OR

Define marketing. Explain in brief the importance of marketing. 14

मराठी रूपांतर

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

१. दिलेल्या पर्यायातून योग्य पर्यायाची निवड करा : १४
- १) विपणन हि _____ ची प्रक्रिया आहे.
अ) उत्पादन ब) विक्री क) खरेदी ड) हस्तांतरण
- २) बोध नामाची नोंदणी करून घेणे _____ आहे.
अ) अनिवार्य ब) बंधनकारक क) आवश्यक ड) ऐच्छिक
- ३) विपणन समाजाला _____ चा दर्जा प्रदान करते.
अ) वस्तूचा दर्जा ब) जाहिरातीचा दर्जा
क) राहणीमानाचा दर्जा ड) वरीलपैकी कोणतेही नाही
- ४) संपूर्ण बाजारपेठेचे विविध लहान विभाग पाडणे म्हणजे _____ होय.
अ) बाजारपेठ संशोधन ब) विपणन मिश्रण
क) बाजारपेठ विभागीकरण ड) वरीलपैकी कोणतेही नाही
- ५) मालाच्य खरेदी -विक्री व्यवहार झाल्याबरोबर लगेच त्या मालाचा ताबा खरेदीदाराला दिला जात असेल, तर त्यास _____ बाजारपेठ म्हणतात.
अ) हजर ब) नियंत्रित क) अनियंत्रित ड) वायदे
- ६) घरपोच सेवा हे _____ चे उदाहरण आहे.
अ) विक्रीपूर्व सेवा ब) विक्रयोत्तर सेवा
क) खरेदी ड) विक्री
- ७) ग्राहक ज्या वस्तुंची वारंवार, ताबडतोब आणि कमीत कमी परिश्रमात खरेदी करतो त्यांना _____ वस्तु म्हणतात.
अ) सोईच्या ब) सौद्याच्या क) वैशिष्ट्यपूर्ण ड) चैनीच्या
- ८) विपणनाची आधुनिक संकल्पना _____ केंद्रीत आहे.
अ) नफा ब) उत्पादन क) उपभोक्ता ड) जाहिरात
- ९) साधारणपणे सोईच्या वस्तुंच्या किंमती _____ असतात.
अ) कमी ब) उच्च क) मध्यम ड) वाजवी

- १०) स्थानिक विक्रेते आणि स्थानिक खरेदीदारासाठीची बाजारपेठ म्हणून _____ बाजारपेठ ओळखली जाते.
 अ) प्रादेशिक ब) राष्ट्रीय क) संघटित ड) स्थानिक
- ११) वस्तुच्या विक्री इतिहासातील विभिन्न अवस्था दर्शविणाऱ्या क्रिया म्हणजे _____ होय.
 अ) व्यापार चक्र ब) वस्तु जीवन चक्र
 क) किंमत चक्र ड) मागणी चक्र
- १२) _____ बाजारपेठेतील बहुतेक व्यवहार सट्टेबाजीचे असतात.
 अ) हजर ब) प्रादेशिक क) असंघटित ड) वायदे
- १३) प्रत्येक व्यक्ती आपल्या उत्पन्नातील मोठा हिस्सा _____ प्रकारच्या वस्तुवर खर्च करीत असतो.
 अ) सुखसोयीच्या ब) जीवनावश्यक क) चैन्याच्या ड) सोयीच्या
- १४) सर्व प्रकारच्या प्रतिभूतिच्या बाजारपेठेला _____ म्हणतात.
 अ) सोने चांदी बाजारपेठ ब) भांडवल बाजार
 क) भाग बाजार ड) नाणेबाजार

२. थोडक्यात उत्तरे लिहा :

१) वस्तु जीवन चक्र. ७

२) विक्री आणि विपणन यातील फरक स्पष्ट करा. ७

३. थोडक्यात उत्तरे लिहा :

१) उपभोग्य वस्तूचे प्रकार सांगा. ७

२) विपणनावर परिणाम करणारे सूक्ष्म पर्यावरणात्मक घटक स्पष्ट करा. ७

४. कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा :

बाजारपेठ विभागीकरण म्हणजे काय ? बाजारपेठ विभागीकरणाचे आधार स्पष्ट करा. १४

किंवा

वस्तु आवेष्टनाची व्याख्या द्या. वस्तु आवेष्टनाची भूमिका स्पष्ट करा. १४

५. कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा :

किंमत या संज्ञेची व्याख्या द्या, वस्तूच्या किंमतीवर परिणाम करणारे विविध घटक सांगा. १४

किंवा

विपणनाची व्याख्या द्या. विपणनाचे महत्त्व थोडक्यात स्पष्ट करा. १४

Seat No.	
----------	--

B.Com. III (Semester – V) Examination, 2014
INSURANCE (Paper – II)

Day and Date : Monday, 3-11-2014

Max. Marks : 50

Time : 3.00 p.m. to 5.00 p.m.

N.B. : 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

1. Choose correct alternatives : **10**
- 1) Valued policy is the type of _____ insurance policy.
A) Fire B) Life C) Specific D) Declaration
 - 2) In motor insurance _____ insurance is compulsory.
A) Personal B) Ordinary C) Group D) Third party
 - 3) Public Liability Insurance Act passed in the _____ year.
A) 1991 B) 1981 C) 1999 D) 1995
 - 4) The insurance an employer can take for the benefits of his _____ is called employers liability insurance.
A) Owners B) Employees C) Customers D) Suppliers
 - 5) In the year 1985 Government of India started comprehensive _____ insurance.
A) Group B) Motor C) Crop D) Cattle
 - 6) After payment of first premium of fire insurance, the receipt received from the company is called as
A) Bonus B) Proposal C) Report D) Cover note
 - 7) _____ is the first step in the procedure of taking fire insurance policy.
A) Information of fire B) Valuation of loss
C) Payment of premium D) Selection of insurance company
 - 8) Principle of _____ is the newly introduced in Fire Insurance.
A) Subrogation B) Contribution
C) Indemnity D) Insurable interest

P.T.O.

- 9) _____ insurance is mainly started from 1974 for rural farmers for their cattles.
 A) Crop B) Cattle C) Fire D) Life
- 10) Which insurance provides compensation for loss due to accident fire ?
 A) Group insurance B) Fidelity insurance
 C) Marine insurance D) Fire insurance
2. Write short notes : 10
- 1) Cattle Insurance.
 2) Types of motor insurance.
3. Write short answer : 10
- A) Explain the protection given under crop Insurance. 5
 B) Explain in brief procedure of taking Fire Insurance Policy. 5
4. Explain the procedure of settlement of Fire Insurance Policy. 10
- OR
- State the conditions under Fire Insurance. 10
5. Discuss the different types of Fire Insurance Policy. 10
- OR
- Explain the scope and protection given under employer liability insurance. 10

मराठी रूपांतर

- सूचना :** १) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
 २) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

१. योग्य पर्यायाची निवड करा : १०
- १) निश्चित मुल्य विमापत्र हे _____ विमा पत्राचा प्रकार आहे.
 अ) अग्नि ब) जीवन क) विशिष्ट ड) घोषित
- २) मोटार विम्यामध्ये _____ विमा अनिवार्य आहे.
 अ) वैयक्तिक ब) सर्वसामान्य क) समूह ड) तृतीय पक्ष

- ३) सार्वजनिक जबाबदारीचा विमा कायदा _____ साली समजकरण्यात आला.
अ) १९९१ ब) १९८१ क) १९९९ ड) १९९५
- ४) _____ च्या हिवासाठी मालक जो विमा घेतात त्यास मालकाच्या जबाबदारीचा विमा असे म्हणतात.
अ) मालक ब) कर्मचारी क) ग्राहक ड) पुरवठादार
- ५) भारत सरकारने सर्व समावेशक _____ विम योजना १९८५ त्याली चालु केली.
अ) समूह ब) मोटार क) पीक ड) पशुधन
- ६) अग्निविम्या मध्ये पहिला विमा हप्ता दिल्यानंतर विमा कंपनी कडून मिळणाऱ्या पावतीला _____ असे म्हणतात.
अ) बोनस ब) प्रस्ताव क) अहवाल ड) कच्चे विमापत्र
- ७) अग्नि विमा घेण्याच्या कार्य पद्धतीत _____ ही पहिली अवस्था/टप्पा आहे.
अ) अग्निची माहिती ब) नुकसानीचे मुल्यांकन
क) विमाहप्ता भरणे ड) विमा कंपनीची निवड करणे
- ८) अग्नि विम्यामध्ये _____ हे तत्व नव्याने समाविष्ट करण्यात आले आहे
अ) मालकी हक्क हस्तांतराचे ब) वर्गणी
क) नुकसान भरपाई ड) विमेय हित
- ९) ग्रामिण शेतकऱ्यांच्या पशुधनासाठी _____ विमा १९७४ पासून सुरु करण्यात आला.
अ) पीक ब) पशुधन क) अग्नि ड) जीवन
- १०) अपघाती अग्नि पासून होणाऱ्या नुकसानीची भरपाई कोणत्या विम्याद्वारे मिळले ?
अ) समूह विमा ब) प्रामाणिक पणाचा विमा
क) सागरी विमा ड) अग्नि विमा

२. टीपा लिहा : १०
- अ) पशुधन विमा
- ब) मोटार विम्याचे प्रकार.
३. थोडक्यात उत्तरे लिहा : १०
- अ) पीक विम्या अंतर्गत दिले जाणारे संरक्षण स्पष्ट करा.
- ब) अग्नि विमा घेण्याची कार्य पद्धती थोडक्यात स्पष्ट करा.
४. अग्नि विमा पत्राच्या अंतर्गत नुकसान भरपाई मिळविण्याच्या कार्य पद्धतीचे वर्णन करा. १०
- किंवा
- अग्नि विमा पत्रा अंतर्गत असलेल्या अटी सांगा. १०
५. अग्नि विमा पत्राच्या विविध प्रकारांची चर्चा करा. १०
- किंवा
- मालकाच्या जबाबदारीच्या विम्याची व्याप्ती व त्या अंतर्गत दिले जाणारे संरक्षण स्पष्ट करा. १०
-

Seat No.	
-------------	--

**B.Com. (Part – III) (Semester – V) Examination, 2014
ADVANCED STATISTICS (Paper – II)**

Day and Date : Monday, 3-11-2014
Time : 3.00 p.m. to 5.00 p.m.

Max. Marks : 50

- Instructions:** 1) **All** questions are **compulsory**.
2) **Each** question carries **equal** marks.
3) Figures to the **right** hand indicate **full** marks.
4) On **request** graph papers will be **supplied**.

1. Choose the most appropriate alternative amongst the given for each question. **10**
- I) When sample size is more than 30, then to test $H_0 : \mu = \mu_0$, V/s $H_1 : \mu \neq \mu_0$, generally we use
a) t-test b) normal test c) χ^2 – test d) none of these
- II) Accepting the H_0 , when it is false is a
a) correct decision b) type I error
c) type II error d) none of these
- III) The maximum probability of type I error is called as
a) power of test b) level of significance
c) critical value d) none of these
- IV) To test Goodness of fit between observed frequencies and expected frequencies, one uses
a) t-test b) z-test c) χ^2 – test d) none of these
- V) In testing $H_0 : \mu_1 = \mu_2$, V/s $H_1 : \mu_1 \neq \mu_2$, with two random samples of sizes 16 and 15, a test statistic carries d.f. equal to
a) 30 b) 29 c) 28 d) none of these

VI) For a 2×2 contingency table with two attributes A & B, a χ^2 – test statistic, testing independence of attributes, carries d.f. equal to

- a) 3 b) 2 c) 1 d) none of these

VII) Which one of the following is a probability rate ?

- a) CDR b) SDR c) STDR d) none of these

VIII) In a paired t-test, observations in each pair are

- a) independent b) dependent
c) random d) none of these

IX) If $CBR - CDR > 0$, in general, then

- a) population increases b) population decreases
c) population remains stable d) none of these

X) In testing $H_0 : \mu_1 = \mu_2$, V/s $H_1 : \mu_1 \neq \mu_2$ for large sample tests, H_0 is rejected at 1% I.O.S. if

- a) $\text{cal} \cdot |z| > 2.58$ b) $\text{cal} \cdot |z| < 2.58$
c) $\text{cal} \cdot |z| = 2.58$ d) none of these

2. A) Explain CBR with its merits and demerits. 5

B) A group of 5 patients treated with medicine A weigh 42, 39, 48, 60, 41 kg. A second group of 5 patients treated with medicine B weigh 38, 42, 48, 67 & 40 kg. Do the two medicines differ significantly with regard to their effect in increasing weight ? 5

(Given : $t_{8,0.05} = 2.31$)

3. A) Explain the test procedure for testing $H_0 : \mu = \mu_0$, V/s $H_1 : \mu \neq \mu_0$ for small samples. 5

B) A random sample of 400 items gives the mean 4.45 and variance as 4. Can the sample be regarded as drawn from a normal population with mean 4 ? 5

4. Attempt **any one** of the following : 10

A) Explain GRR and NRR.

B) The nicotin content in milligrams of two samples of tobacco were found to be as follows.

Sample A : 24 27 26 21 25

Sample B : 27 30 28 31 22 26

Can it be said that two samples come from normal populations having the same mean ? 10

(Given : $t_{9;0.05} = 2.262$).

5. Attempt **any one** of the following :

A) Explain the test of Goodness of fit.

The following figures show the distribution of digits in numbers chosen at random from a telephone directory :

Digit : 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

Frequency : 1026 1107 997 966 1075 933 1107 972 964 853

Test whether the digits may be taken to occur equally frequently in the directory.

(Given : $\chi^2_{9;0.05} = 16.92$).

B) Give the procedure of testing $H_0 : \mu_1 = \mu_2$, V/s $H_1 : \mu_1 \neq \mu_2$, for large samples.

Seat No.	
-------------	--

**B. Com. (Semester – VI) Examination, 2014
BUSINESS REGULATORY FRAMEWORK**

Day and Date : Tuesday, 28-10-2014

Max. Marks : 50

Time : 11.00 a.m. to 1.00 p.m.

Instructions : i) **All questions are compulsory.**
ii) **Figures to the right indicate full marks.**

1. Select the appropriate alternative from the given below : **10**
- 1) The _____ company must obtain the certificate of commencement of business before it can commence business.
a) private b) public c) foreign d) holding
 - 2) _____ day is celebrated as the National Consumer Day.
a) 24th December b) 24th October
c) 24th September d) 24th January
 - 3) The Securities Contract (Regulation) Act was passed in
a) 1956 b) 1992 c) 1986 d) 2000
 - 4) Given below _____ is the document related with incorporation of the company.
a) Prospectus b) Memorandum of Association
c) Articles of Association d) All of the above
 - 5) SEBI Act passed in
a) 1992 b) 1956 c) 1986 d) 2005
 - 6) National Commission shall have the jurisdiction to entertain complaints where value of the compensation
a) exceeds rupees one crore
b) less than rupees one crore
c) exceeds rupees 20 lakh but does not exceed rupees one crore
d) does not exceeds rupees 20 lakh

- 8) राष्ट्रीय आयोगाचे मुख्य कार्यालय _____ या ठिकाणी आहे.
 अ) मुंबई ब) दिल्ली क) कोलक्ता ड) चेन्नई
- 9) राष्ट्रीय आयोगाचे अध्यक्ष आणि इतर _____ सदस्य असतात.
 अ) चार ब) पाच क) तीन ड) दोन
- 10) कंपनीची स्थापना झाल्यानंतर भरविण्यात येत असलेल्या पहिल्या सभेस _____ असे म्हणतात.
 अ) नियामक सभा ब) वार्षिक सभा
 क) विशेष सर्वसाधारण सभा ड) संचालकाच्या सभा
2. टिपा लिहा : 10
 अ) कंपनीचे प्रकार.
 ब) खाजगी कंपनी आणि सार्वजनिक कंपनी यातील फरक.
3. टीपा लिहा : 10
 अ) कंपनीची वैशिष्ट्ये.
 ब) भागबाजाराचे कार्ये
4. अ) ग्राहक संरक्षण कायद्यांतर्गत असणाऱ्या ग्राहक तक्रार निवारण यंत्रणेची थोडक्यात चर्चा करा. 10
किंवा
 ब) सेबीची स्थापना, अधिकार व कार्ये सांगा.
5. अ) घटनापत्रक म्हणजे काय ते सांगून घटनापत्रकातील विविध कलमे स्पष्ट करा. 10
किंवा
 ब) ग्राहकाची संज्ञा स्पष्ट करून ग्राहकांचे विविध हक्क सांगा.
-

SLR-M – 84

Seat No.	
-------------	--

**B.Com. III (Semester – VI) Examination, 2014
BUSINESS ECONOMICS**

Day and Date : Wednesday, 29-10-2014
Time : 11.00 a.m. to 1.00 p.m.

Max. Marks : 50

***N.B. : 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right shows full marks.***

1. Choose correct alternative :

10

- A) _____ was the first Chairman of Planning Commission in India.
1) Pandit Nehru 2) Sayed Hamid 3) Dr. Ahluwalia 4) Mahatma Gandhi
- B) _____ are the main indicators of human development.
1) Life expectancy 2) Education
3) Income 4) All of these
- C) The period of 10th five year plan was
1) 2002 – 2007 2) 2003 – 2008 3) 2004 – 2009 4) 2005 – 2010
- D) _____ are Brettonwoods twins.
1) IMF and IBRD 2) IMF and IFC
3) IBRD and IFC 4) SAARC and WTO
- E) The draft of 11th five year plan was set up under the chairmanship of
1) Dr. Manmohan Singh 2) Dr. Sen
3) Dr. Ahluwalia 4) Sayed Hamid
- F) The main security guard of international trade is
1) IMF 2) World Bank 3) WTO 4) IFC

P.T.O.

G) _____ is not a member of SAARC.

- 1) Nepal 2) Pakistan 3) Bangladesh 4) Myanmar

H) IMF is a result of

- 1) Hawana conference 2) Rome conference
3) Brettonwood conference 4) Geneva conference

I) WTO was established on

- 1) 1994 2) 1995 3) 1996 4) 1997

J) World Bank started functioning in the year

- 1) 1945 2) 1946 3) 1947 4) 1948

2. Give short answers.

A) Explain the objectives of 11th five year plan. 5

B) Explain the concept of Human Poverty Index. 5

3. Write short notes on.

A) Importance of foreign capital. 5

B) Objectives of IBRD (World Bank) 5

4. a) Explain the objectives and performance of WTO. 10

OR

b) Explain the role of human resources in Economic development. 10

5. a) What are the achievements of Indian planning ? 10

OR

b) Discuss the objectives and performance of IMF.

मराठी रूपांतर

- सूचना : १) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

१. योग्य पर्याय निवडा.

१०

अ) भारतीय नियोजन मंडळाचे १ले अध्यक्ष _____ होते.

- १) पंडित नेहरू
२) सईद हमीद
३) डॉ. अहुलवालिया
४) महात्मा गांधी

ब) _____ हे मानवी विकासाचे निर्देशक आहेत.

- १) आयुष्यमान
२) शिक्षण
३) उत्पन्न
४) वरील सर्व

क) १० व्या पंचवार्षिक योजनेचा कालावधी _____ होता.

- १) २००२-०७
२) २००३ - ०८
३) २००४ - ०९
४) २००५-१०

ड) _____ ह्या संस्था ब्रिटनवुडसच्या जुळ्या (द्वय) आहेत.

- १) आय.एम्.एफ्. व आय्.बी.आर्.डी.
२) आय्.एम्.एफ्. व आय्.एफ्.सी.
३) आय्.बी.आर्.डी.व आय्.एफ्.सी.
४) सार्क व डब्ल्यू.टी.ओ.

इ) ११ व्या पंचवार्षिक योजनेचा आराखडा _____ यांच्या अध्यक्षतेखाली तयार करण्यात आला.

- १) डॉ. मनमोहन सिंग
२) डॉ. सेन
३) डॉ. अहुलवालिया
४) सईद हमीद

फ) _____ हा आन्तरराष्ट्रीय व्यापाराचा प्रमुख संरक्षक आहे.

- १) आय्.एम्.एफ्.
२) जागतिक बँक
३) डब्ल्यू.टी.ओ.
४) आय्.एफ्.सी.

ग) _____ हा देश सार्कचा सभासद नाही.

- १) नेपाळ २) पाकिस्तान ३) बांगलादेश ४) मॅनमार

च) आन्तरराष्ट्रीय नाणेनिधी _____ चे फलित आहे.

- १) हवाना परिषद २) रोम परिषद
३) ब्रेटनवुडस् परिषद ४) जिनिव्हा परिषद

छ) जागतिक व्यापार संघटनेची स्थापना _____ वर्षी झाली.

- १) १९९४ २) १९९५ ३) १९९६ ४) १९९७

ज) जागतिक बँकेचे कामकाज _____ वर्षी सुरु झाले.

- १) १९४५ २) १९४६ ३) १९४७ ४) १९४८

२. थोडक्यात उत्तरे द्या.

अ) ११ व्या पंचवार्षिक योजनेची उद्दिष्टे स्पष्ट करा. ५

ब) मानवी दारिद्र्य निर्देशांक ही संकल्पना स्पष्ट करा. ५

३. थोडक्यात टिपा लिहा.

अ) परकीय भांडवळाचे महत्व ५

ब) जागतिक बँकेची उद्दिष्टे ५

४. अ) जागतिक व्यापार संघटनेची प्रमुख उद्दिष्टे व कामगिरी स्पष्ट करा. १०

किंवा

ब) मानवी संसाधनाची आर्थिक विकासातील भूमिका स्पष्ट करा.

५. अ) भारतीय नियोजनाची फलनिष्पत्ती कोणती ? १०

किंवा

ब) आन्तरराष्ट्रीय नाणेनिधीच्या उद्दिष्टांची व कामगिरीची चर्चा करा.

Seat No.	
-------------	--

**B.Com. (Part – III) (Semester – VI) Examination, 2014
MODERN MANAGEMENT PRACTICES**

Day and Date : Friday, 31-10-2014
Time : 11.00 a.m. to 1.00 p.m.

Max. Marks : 50

N.B. : 1) *All questions are compulsory.*
2) *Figures to the right indicate full marks.*

1. Select suitable alternative from given alternatives : **10**
- 1) _____ is a philosophy of management which is committed to continuous improvement, skills, team work, process, product and service quality and customer satisfaction.
 - a) Stress Management
 - b) Total Quality Management
 - c) Disaster Management
 - d) Time Management
 - 2) The _____ is established to develop common international standards for goods and services and award certificates about quality.
 - a) Indian Standards Institute
 - b) World Trade Organisation
 - c) International Organisation for standardisation
 - d) World Health Organisation
 - 3) Earthquake, flood, cyclones are the types of _____ disaster.
 - a) Natural
 - b) Man made
 - c) Artificial
 - d) All of the above
 - 4) _____ means a commitment of a company to run its business in a legal, ethical and transparent manner.
 - a) Corporate competence
 - b) Corporate Audit
 - c) Corporate Governance
 - d) None
 - 5) _____ of management means percepts and principles that guide the conduct and thinking of management with respect to what is good or bad, right or wrong.
 - a) Articles of Association
 - b) Prospectus
 - c) Ethics
 - d) Memorandum of Association

मराठी रूपांतर

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

१. दिलेल्या पर्यायातून योग्य पर्यायाची निवड करा :

१०

१) _____ हे एक व्यवस्थापनाचे तत्त्वज्ञान आहे, जे सतत सुधारणा, कौशल्ये, सांघिक प्रयत्न प्रक्रिया, उत्पादन व सेवेची गुणवत्ता आणि ग्राहकांचे समाधान यासाठी व्यवस्थापनाची वचनबद्धता आहे.

अ) ताण व्यवस्थापन

ब) संपूर्ण गुणवत्ता व्यवस्थापन

क) आपत्ती व्यवस्थापन

ड) समय व्यवस्थापन

२) _____ ची स्थापना आंतरराष्ट्रीय पातळीवर वस्तू व सेवांचे प्रमाणिकरण करून गुणवत्ता प्रमाण पत्र देण्यासाठी झालेली आहे.

अ) भारतीय मानक संस्था

ब) जागतिक व्यापार संघटना

क) आंतरराष्ट्रीय मानक संघटना

ड) जागतिक आरोग्य संघटना

३) भूकंप, पूर, वादळे ही _____ आपत्तींचे प्रकार आहेत.

अ) नैसर्गिक

ब) मानवनिर्मित

क) कृत्रिम

ड) वरील सर्व

४) _____ म्हणजे कंपनी आपला व्यवसाय कायदेशीर दृष्ट्या, नैतिक दृष्ट्या, व पारदर्शी पद्धतीने चालविण्याची वचनबद्धता होय.

अ) निगम सक्षमता

ब) निगम हिशेब तपासणी

क) निगम संहिता/नियमन

ड) कोणतेही नाही

५) व्यवस्थापनाचे _____ म्हणजे चांगले काय वाईट काय किंवा बरोबर काय चूक काय या संदर्भात व्यवस्थापनाचे वर्तन व विचार प्रणालीला मार्गदर्शन करणारी तत्त्वे व नियम होत.

अ) नियमावली

ब) माहिती पत्रक

क) नीतिशास्त्र

ड) घटना पत्रक

६) प्रमाण विचलनाचे वर्णन करण्यासाठी _____ चा उपयोग होतो.

अ) आंतरराष्ट्रीय मानके

ब) सिक्स सिग्मा

क) स्वॉट तंत्र

ड) गुणवत्ता मंडळ

- ७) नियोजन-कृती-अभ्यास-क्रिया चक्र तंत्र _____ यांनी विकसित केले.
 अ) गॅरी हॅमेल
 ब) काओरु इशिकावा
 क) डॉ. डेमिंग
 ड) जोसेफ जुरॅन
- ८) आंतरराष्ट्रीय मानक संघटनेचे मुख्य कार्यालय _____ येथे आहे.
 अ) सिंगापूर
 ब) जिनिव्हा
 क) इंग्लंड
 ड) जपान
- ९) _____ या व्यवस्थापन शैलीमध्ये मध्यम व कनिष्ठ व्यवस्थापन पातळीवरील कर्मचाऱ्यांना निर्णय प्रक्रियेत पुढाकार घेण्याचा हक्क बहाल केला जातो.
 अ) ओमिकोशी
 ब) कायझेन
 क) गुणवत्ता मंडळ
 ड) कोणतेही नाही
- १०) वैयक्तिक नीतिमत्ता _____ घटकांमुळे बनते/निर्माण होते.
 अ) कुटुंब प्रभाव
 ब) जीवनानुभव
 क) वैयक्तिक मूल्ये
 ड) वरील सर्व

२. टीपा लिहा :

- १) आपत्ती बाबत प्रतिबंधात्मक उपाययोजनेतील टप्पे. ५
 २) सिक्स सिग्माचे महत्त्व. ५

३. थोडक्यात उत्तरे लिहा :

- १) समारंभ व्यवस्थापनाचे महत्त्व सांगा. ५
 २) वैयक्तिक नीतिमत्ता स्थापनेमधील अवस्था लिहा. ५

४. डॉ. डब्ल्यू एडवर्ड्स डेमिंग यांचे संपूर्ण गुणवत्ता व्यवस्थापनाबाबतचे योगदान सांगा. १०

किंवा

आय.एस.ओ. गुणवत्ता मानकाचे महत्त्व सांगा.

५. निगम संहितेची (Corporate Governance) मूलभूत तत्त्वे सांगा. १०

किंवा

जपानी व्यवस्थापन पद्धती (वैशिष्ट्ये) थोडक्यात लिहा.

Seat No.	
-------------	--

B.Com. (Part – III) (Semester – VI) Examination, 2014
ADVANCED BANKING (Paper – I)
Law and Practice of Banking in India

Day and Date : Saturday, 1-11-2014
Time : 11.00 a.m. to 1.00 p.m.

Max. Marks : 50

N. B. : 1) **All questions are compulsory.**
2) **Figures to the right indicate full marks.**

Objective type questions :

1. Answer the following questions by choosing correct alternative given below : **10**

- 1) The first Banking Regulation Act is passed in _____
a) 1943 b) 1947 c) 1949 d) 1950
- 2) To get statutory protection, the paying banker must take _____
a) Payment to a holder b) Payment to a holder in due course
c) Payment in due course d) Payment to a drawee
- 3) The ability of an asset to convert into cash is called _____
a) Liquidity b) Profitability
c) Loan d) Pledge
- 4) When loans and advances may be made on the security of tangible asset, it is called as _____
a) Unsecured loans b) Secured loans
c) Overdraft d) Long term loan
- 5) Transfer of an existing or future right property or debt by one person to another is called _____
a) Pledge b) Lien c) Mortgage d) Assignment
- 6) The mortgage of movable property for securing loan is called _____
a) Pledge b) Assignment
c) Mortgage d) Hypothecation

7) _____ is a salient feature of sound lending.

- a) Liquidity
- b) Profitability
- c) Documentation
- d) Safety

8) RTGS stands for

- a) Real Time Settlement System
- b) Real Time Gross Settlement System
- c) Real Gross Settlement System
- d) None of above

9) Management of Banks vests with _____

- a) RBI
- b) Govt. of India
- c) Board of Directors
- d) SBI

10) When a cheque is drawn on a bank, the bank is called _____

- a) Payee
- b) Drawee
- c) Drawer
- d) Endorsee

2. Write short notes : 10

- a) Payment in due course.
- b) Duties of a collecting bank/banker.

3. Write short notes : 10

- a) Secured and unsecured advances.
- b) Pledge.

4. Answer **any one** : 10

- a) Discuss in detail the statutory protection granted to a paying banker.
- b) Discuss the main differences between pledge and hypothecation.

5. Answer **any one** : 10

- a) Define the term 'Mortgage'. Explain the different types of mortgage.
- b) Discuss the powers of Reserve Bank of India under Banking Regulation Act, 1949.

मराठी रूपांतर

- सूचना : १) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
२) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

वस्तुनिष्ठ प्रश्न :

१. योग्य पर्यायांची निवड करून खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा :

१०

- १) पहिला बँकिंग नियमन कायदा सन _____ मध्ये पास करण्यात आला.
अ) १९४३ ब) १९४७ क) १९४९ ड) १९५०
- २) कायदेशीर संरक्षण मिळविण्यासाठी, प्रदायी बँकेने धनादेशाचे _____ केले पाहिजे.
अ) धारकाला प्रदान ब) यथाविधि धारकाला प्रदान
क) यथाविधि प्रदान ड) आदेशितीला प्रदान
- ३) मालमत्तेचे रोख पैशात रूपांतर होण्याच्या क्षमतेला _____ म्हणतात.
अ) रोखता ब) लाभप्रदता क) कर्ज ड) तारण
- ४) जी कर्जे व अग्रि मे स्पर्शदिय मालमत्तेच्या तारणावर दिली जातात, तेव्हा त्याला _____ कर्जे म्हणतात.
अ) असुरक्षित कर्जे ब) सुरक्षित कर्जे
क) अधिकर्ष सवलत ड) दीर्घकालीन कर्ज
- ५) एका व्यक्तित्ने दुसऱ्या व्यक्तिस आपल्या मालमत्तेचे किंवा येणेरक्कमेचे किंवा हक्काचे हस्तांतर करण्याला _____ म्हणतात.
अ) तारण ब) धारणाधिकार क) गहाण ड) अभिहस्तांकन
- ६) चल मालमत्ता गहाण ठेवून जे कर्ज दिले जाते त्याला _____ म्हणतात.
अ) तारण ब) अभिहस्तांकन
क) गहाण ड) तारण गहाण
- ७) _____ हे चांगल्या कर्जाचे प्रमुख/ठळक वैशिष्ट्य आहे.
अ) रोखता ब) लाभप्रदता
क) कागदपत्रे (दस्ताखेज) ड) सुरक्षितता

८) आर. टी. जी. एस. म्हणजे _____

- अ) रिअल टाईम सेटलमेंट सिस्टिम
- ब) रिअल टाईम ग्रॉस सेटलमेंट सिस्टिम
- क) रिअल ग्रॉस सेटलमेंट सिस्टिम
- ड) यापैकी कोणतेही नाही

९) बँकांचे व्यवस्थापन हे _____ कडे असते.

- अ) आर. बी. आय.
- ब) भारत सरकार
- क) बोर्ड ऑफ डायरेक्टर
- ड) एस. बी. आय.

१०) ज्या बँकेवर धनादेश काढला जातो, त्या बँकेला _____ म्हणतात.

- अ) आदाता
- ब) आदेशिती
- क) आदेशक
- ड) पृष्ठांकिती

२. टीपा लिहा :

१०

- अ) यथाविधि प्रदान
- ब) वसुली बँकेची कर्तव्ये.

३. टीपा लिहा :

१०

- अ) सुरक्षित व असुरक्षित अग्रिमे.
- ब) तारण.

४. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा.

१०

- अ) प्रदायी बँकेला देण्यात येणाऱ्या कायदेशीर संरक्षणाची सविस्तर चर्चा करा.
- ब) तारण व तारण-गहाण यांच्यातील प्रमुख फरक स्पष्ट करा.

५. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा.

१०

- अ) 'गहाण' या शब्दाची व्याख्या देवून गहाणाचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.
- ब) बँकिंग नियमन कायद्यातील (१९४९) तरतूदीनुसार रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडियाच्या अधिकारांची चर्चा करा.

Seat No.	
-------------	--

**B.Com. (Part – III) (Semester – VI) Examination, 2014
ADVANCED ACCOUNTANCY (Paper – I)**

Day and Date : Saturday, 1-11-2014
Time : 11.00 a.m. to 1.00 p.m.

Max. Marks : 50

N.B : 1) **All questions are compulsory.**

2) Attempt **any one** question from Question No. 4 (i) and Question No. 4 (ii).

3) Attempt **any one** question from Question No. 5 (i) and question No. 5 (ii).

4) Figures to the **right** indicate **full** marks.

1. Choose the correct alternatives :

10

1) Working capital ratio is also called _____ ratio.

- a) Debt equity b) Pay-out c) Operating d) Current

2) Average Inventory = $\frac{\text{Opening stock} + \text{Closing stock}}{?}$

- a) 3 b) 4 c) 2 d) 5

3) Depreciation is charged by the purchaser on _____

- a) Hire purchase price b) Cash price
c) Yearly instalment d) Cost price

4) The amount of interest is credited by the buyer to _____

- a) Vendor A/c b) Interest A/c
c) Asset A/c d) None of the above

5) Accounting Standard _____ is applicable in the case of Amalgamation.

- a) 15 b) 13 c) 12 d) 14

3. Answer the following :

A) Write any five points on difference between Financial Accounting and Management Accounting. 5

B) From the following information, calculate : 5

i) Current Ratio,

ii) Return on Proprietors Fund and

iii) Debt to Equity Ratio

Current asset Rs. 10,45,000, Net profit Rs. 1,00,000, Current liabilities Rs. 1,70,000, Capital Rs. 19,25,000, Total debts Rs. 3,70,000, Net worth Rs. 19,25,000.

4. Answer **any one** : 10

i) On 1st January, 2010 Pratibha purchased a machine from Archana on hire purchase basis.

The particulars are as follows :

i) Cash price : Rs. 10,000

ii) Amount to be paid on signing the contract Rs. 4,000.

iii) The balance to be paid in three (yearly) instalments of Rs. 2,000 each plus interest.

iv) Interest to be charged on outstanding balance at 5% p.a.

v) Depreciation at 10% p.a. on written down value method.

Your are required to show,

i) Machine A/c

ii) Archana's A/c

iii) Interest A/c in the books of Pratibha.

- ii) Sharp Ltd. and Taj Ltd. decided to Amalgamate when their Balance Sheets stood as follows :

Balance Sheets

Liabilities	Sharp Rs.	Taj Rs.	Assets	Sharp Rs.	Taj Rs.
Share Capital :			Fixed Assets		
Equity shares of			Goodwill	25,000	50,000
Rs. 100 each	1,00,000	1,75,000	Other Tangible		
General Reserve	60,000	–	Assets	1,45,000	85,000
P&L A/c	14,500	–	Current Assets	25,500	35,500
Current Liabilities	21,000	14,000	Preliminary Expenses	–	5,000
			P&L	–	13,500
	1,95,500	1,89,000		1,95,500	1,89,000

Additional information of the agreement :

- a) ST Ltd., to be established with an equity capital of Rs. 5,00,000 divided into Equity shares of Rs. 100 each as Nominal Capital.
- b) The purchase consideration is fixed as :

	Sharp Ltd. Rs.	Taj Ltd. Rs.
Equity shares	1,20,000	90,000
Cash to meet the Liquidation expenses	500	1,000
Total	1,20,500	91,000

c) The Assets and Liabilities are revalued as

	Sharp Ltd. Rs.	Taj Ltd. Rs.
Goodwill	Nil	15,000
Tangible Assets	1,50,000	75,000
Current Assets	24,500	34,900
Current Liabilities	19,500	13,000

d) Due to internal transactions included in Sharp's Ltd. Current liabilities is a sum of Rs. 500 due to Taj Ltd.

The current assets of Taj Ltd. include a similar amount.

Prepare a Realisation A/c for Sharp Ltd. and Taj Ltd. Also show the Opening Balance Sheet of ST Ltd.

5. Answer **any one** :

10

i) Following was the Balance Sheet of Hindustan Ltd. as on 31-3-2012.

Balance Sheet

Liabilities	Rs.	Assets	Rs.
Share Capital :		Goodwill	30,000
5,000 Equity Shares of		Building	40,000
Rs. 20 each fully paid	1,00,000	Machinery	65,000
3,000 6% cumulative		Stock	25,000
Preference shares of		Debtors	15,000
Rs. 20 each fully paid	60,000	Cash	5,000
Debentures	40,000	Preliminary expenses	3,000
Creditors	10,000	Profit and Loss A/c	27,000
	2,10,000		2,10,000

(Note : Arrears of cumulative preference share dividend of Rs. 6,000)

The Scheme of Reconstruction as agreed upon by all the parties was as follows :

- 1) A New Company to be formed called Global India Ltd. with an Authorised Capital of Rs. 3,00,000 all in equity shares of Rs. 10 each.
- 2) Two equity shares as to Rs. 5 paid up in the new company to be issued for every one equity share in the old company.
- 3) Four equity shares, as to Rs. 5 paid up in the New Company to be issued for every preference share in the Old Company.
- 4) Debenture holders to be allotted 4000 equity shares as fully paid up in the New Company.
- 5) Arrears of preference dividend to be cancelled.
- 6) Creditors to be taken over by the New Company.
- 7) The remaining equity shares to be issued to the public and duly collected in full.
- 8) The assets of the Old Company to be taken over subject to writing down the value of Machinery by Rs. 5,000.

Show the Realisation Account and Equity Shareholders Account in the books of Old Company and the opening entries in the books of New Company.

ii) Dr. Vikas Sathe purchased a motor car from the Sai Motor Company Ltd. on instalment system on 1st January 2012 by paying Rs. 3,000 against delivery. He paid the balance in four instalments at the end of each year on 31st December including interest at 10% p.a. on cash price as follows :

Rs. 6,400, Rs. 4,900, Rs. 3,500 and Rs. 2,200 respectively. He charged depreciation on Motor car at 10% on diminishing balance method. Calculations to be made in the nearest rupee.

Work out the figures of interest for each year and give Journal Entries in the Books of both the parties only for the year 2012.

Seat No.	
-------------	--

**B.Com. (Part – III) (Semester – VI) Examination, 2014
ADVANCED COSTING (Paper – I)**

Day and Date : Saturday, 1-11-2014
Time : 11.00 a.m. to 1.00 p.m.

Max. Marks : 50

- N.B. :*** 1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***
3) ***Use of calculator is allowed.***

1. Select most appropriate alternative from given alternatives. **10**
- 1) Number of Replacements in a period \div Average number of workers in the period $\times 100 =$
 - a) Labour Placement
 - b) Labour Turnover
 - c) Labour Absenteeism
 - d) All of the above
 - 2) Workers who perform or execute some portion of their work at their residence, supplying their own tools are known as
 - a) Badalies
 - b) Outworkers
 - c) Piece workers
 - d) All of these
 - 3) _____ represents the gathering and ascertainment of particulars relating to the extent of work putforth by every worker i.e. the total time of his presence in the factory premises.
 - a) Time keeping
 - b) Time booking
 - c) Overtime
 - d) None of these

- 4) _____ is the time for which a worker is paid for no work.
- a) overtime
 - b) idle time
 - c) a and b both
 - d) none of the above
- 5) The worker who finishes the work within the standard time or less than the standard time, he is paid at higher rate. Who recommended this system of wages ?
- a) Rowan
 - b) Halsey
 - c) F.W. Taylor
 - d) None of these
- 6) Canteen Expenses, General Welfare Expenses are apportioned on the bases of
- a) Capital value
 - b) Relative area
 - c) Number of employees
 - d) None of the above
- 7) Indirect Material Cost + Indirect Wages + Indirect Expenses =
- a) Prime-cost
 - b) Factory cost
 - c) Overhead
 - d) Cost of production

8) Bad debts is an example of

- a) Production overhead
- b) Administrative overhead
- c) Selling overhead
- d) Distribution overhead

9) Which of the following item is not included in cost accounting ?

- a) Interest received on bank deposit
- b) Dividend paid on share capital
- c) Debenture interest
- d) All of these

10) Depreciation charged in Financial books is Rs. 11,200 and costing is Rs. 12,500. What will be the costing profit when financial profit is Rs. 6,300 ?

- a) Rs. 5,000
- b) Rs. 3,700
- c) Rs. 6,300
- d) None of these

2. Write short note on :

- a) Methods or Systems of wage payment. 5
- b) Classification of overhead. 5

3. a) Calculate the earnings of a worker under Halsey Premium Plan for executing a piece work in 60 hours as against 75 hours allowed.

His hourly rate is ₹ 250 per hour. Under Halsey system he is to be paid a bonus of 50% on time saved. In addition he gets a Dearness Allowance of ₹ 100 per day of 8 hours.

5

b) In a machine department there are 2 machines, from the following information find out machine hour rate.

Cost of Machine - ₹ 20,000

Estimated scrap value ₹ 500

Estimated Life of Machine 13 years.

Depreciation to be charged at 7.5% on original cost.

Normal running of machine 2000 hours. Repairs and maintenance of a machine through out its working life. ₹ 5,200. Power consumption of the machine ₹ 3,000 per year.

Power consumption of the machine ₹ 3,000 per year.

Machine space of the department 10000 sq.ft.

Effective space occupied by the machine 2000 sq.ft.

Other expenses of the machine dept.

Rent and rates Rs. 9,000.

Other charges Rs. 400.

5

4. Big B Ltd. is a manufacturing company having 3 production departments A, B and C and 2 service departments X and Y.

The following is the budget for Jan. 2013.

	Total	A	B	C	X	Y
	₹	₹	₹	₹	₹	₹
Direct Material	—	1,000	2,000	4,000	2,000	1,000
Direct wages		5,000	2,000	8,000	1,000	2,000
Factory Rent	4,000					
Power	2,500					
Depreciation	1,000					
Other Overhead	9,000					

Additional Information

Area sq.ft	–	500	250	500	250	500
Capital value of assets. ('00000)		20	40	20	10	10
Machine Hours		1000	2000	4000	1000	1000
Horse Power of Machines		50	40	20	15	25

You are required to prepare a statement showing distribution of overheads to various departments.

10

OR

4. The profit as per cost accounts is Rs. 84,350. The following figures are found out on comparing Cost Accounts with Financial Accounts Books.

	Cost Accounts	Financial Accounts
	₹	₹
a) Opening stock :		
Materials	15,800	16,300
Work in progress	9,000	10,000
b) Closing stock :		
Materials	16,000	15,000
Work in progress	9,000	8,000
c) Dividend and Interest Received	–	500
d) Loss on sales of Motor Car	–	600

e) Rs. 2,000 interest charged not considered in Financial Accounts.

f) Goodwill Rs. 5,000 has been written off.

g) Overheads incurred Rs. 56,500 but overheads recovered amounted to Rs. 60,000

Find out Profit as per Financial Accounts and prepare Reconciliation Statement.

10

5. The net profit of the Bharat Engineering Co-approved as Rs. 1,28,755 as per financial records for the year ended 31st March 2012. The cost accounts showed a net profit of Rs. 1,72,400 for the same period.

A summary of the figures from both the accounts revealed the following :

Particulars	₹
Works overheads under recovered in cost	3,120
Administrative overheads recovered in excess	1,700
Depreciation recovered in cost	12,500
Depreciation charged in Financial A/c	11,200
Int. on Investments not included in cost	8,000
Loss due to obsolescence in Financial Accounts	5,700
Income Tax provided in Financial A/c	40,300
Bank interest (in financial books)	750
Stores Adjustment (Credit in Financial Books)	475
Loss due to depreciation in stock values (Charged in Financial Accounts)	6,750

You are required to prepare a Reconciliation Statement to reconcile both the figures of net profits.

OR

5. In a Engineering Factory, the following particulars have been collected for March 2013.

	Production Dept.			Service Dept.	
	A	B	C	D	E
	₹	₹	₹	₹	₹
Direct Wages	2,000	3,000	4,000	1,000	2,000
Direct Material	1,000	2,000	2,000	1,500	1,500
No. of Employees	100	150	150	50	50
Electricity KWh	4,000	3,000	2,000	1,000	1,000
Light Points Nos.	10	16	4	6	4
Asset values ₹	60,000	40,000	30,000	10,000	10,000
Area squ. ft.	150	250	50	50	50

The expenses for the period were -

- 1) Motive power Rs. 550
- 2) Lighting power Rs. 100
- 3) Depreciation Rs. 15,000
- 4) Repairs and Maintenance Rs. 3,000
- 5) Canteen Exps Rs. 1,500
- 6) Rent Rs. 275

Compute the departmental overhead summary chart.

Seat No.	
-------------	--

**B.Com. III (Semester – VI) Examination, 2014
INSURANCE (Paper – I)**

Day and Date : Saturday, 1-11-2014

Max. Marks : 50

Time : 11.00 a.m. to 1.00 p.m.

- Instructions:** 1) **All questions are compulsory.**
2) **Figures to the right indicate full marks.**

1. Choose the correct alternative from the given alternatives : **10**

- 1) Life insurance contract begins when _____
 - a) Selection of Insurance Co.
 - b) Insurance premium paid to Insurance Co.
 - c) Proposal submitted to Insurance Co.
 - d) Proposal accepted by Insurance Co.
- 2) A licence of insurance agent may renewed after _____ year.
 - a) one
 - b) three
 - c) five
 - d) none of the above
- 3) Health Insurance, Shop Insurance, Student Insurance are the _____ of insurance.
 - a) types
 - b) methods
 - c) techniques
 - d) procedure
- 4) Insurance Regulatory and Development Authority (IRDA) formed in _____
 - a) 19th Jan. 1956
 - b) 1st Jan. 1973
 - c) 1st Apr. 1991
 - d) 19th Apr. 2000
- 5) _____ insurance means reimbursement of hospital expenses.
 - a) Life
 - b) Accident
 - c) Health
 - d) Medical insurance after retirement
- 6) In the body of Insurance Regulatory and Development Authority (IRDA) there are _____ members as directors.
 - a) ten
 - b) eleven
 - c) fifteen
 - d) twenty one
- 7) _____ is accepted as a proof of age by LIC.
 - a) PAN card
 - b) Adhar card
 - c) Election identity card
 - d) Birth certificate

- 8) According to IRDA Act 1999, Life Insurance Agent should complete the training
- a) at least 200 hours
 - b) at least 150 hours
 - c) at least 100 hours
 - d) at least 50 hours
- 9) _____ is appointed to take action against the corrupted officers in insurance business/corporation.
- a) Insurance Advisory Committee
 - b) Insurance Lokpal
 - c) Insurance Councils
 - d) Authority President
- 10) _____ is a plan of insurance which provides coverage to a number of person under one contract.
- a) Student insurance
 - b) Life insurance
 - c) Group insurance
 - d) Accident insurance

2. Write short notes :

- a) Group Insurance. 5
- b) Merits and demerits of privatisation of insurance business. 5

3. Write answer in brief :

- a) Explain the procedure of settlement of life insurance claim after death. 5
- b) State the code of conduct of Insurance Agent. 5

4. Answer **any one** of the following :

- a) What is Life Insurance ? State the procedure of taking Life Insurance Policy. 10
- b) State functions and duties of Insurance Regulatory and Development Authority (IRDA). 10

5. Answer **any one** of the following :

- a) What is Insurance Agent ? Explain the functions of Insurance Agent. 10
- b) State the nature of Health Insurance and Student Insurance. 10

मराठी रूपांतर

सूचना : १) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

१. दिलेल्या पर्यायातून योग्य पर्यायाची निवड करा :

१०

- १) आयुर्विमा करार सुरू होतो जव्हा _____
अ) विमा कंपनीची निवड केली जाते
ब) विमा हप्ता विमा कंपनीला दिल्यानंतर
क) विमा प्रस्ताव विमा कंपनीकडे सादर केला जातो
ड) विमा प्रस्ताव विमा कंपनीने स्विकारल्यानंतर
- २) विमा प्रतिनिधीच्या व्यवसाय परवान्याचे _____ वर्षांनी नूतनीकरण करून घ्यावे लागते.
अ) एक ब) तीन क) पांच ड) वरीलपैकी नाही
- ३) आरोग्य विमा, दुकानाचा विमा, विद्यार्थी विमा हे विम्याचे _____ आहे.
अ) प्रकार ब) पद्धति क) तंत्रे ड) पद्धत
- ४) 'विमा नियमन आणि विकास प्राधिकरणाची' स्थापना _____ या वर्षी झाली.
अ) १९ जाने. १९५६ ब) १ जाने. १९७३ क) १ एप्रिल १९९१ ड) १९ एप्रिल २०००
- ५) _____ विमा म्हणजे हॉस्पिटल (दवाखान्यात) मध्ये होणारा खर्च परत मिळवून देणारा विमा होय.
अ) जीवन ब) अपघात
क) आरोग्य ड) निवृत्तीनंतरचा आरोग्य विमा
- ६) 'विमा नियमन आणि विकास प्राधिकरणाच्या' (IRDA) संचालक मंडळामध्ये एकूण _____ सदस्य असतात.
अ) दहा ब) अकरा क) पंधरा ड) एकवीस
- ७) _____ हा वयाचा पुरावा म्हणून आयुर्विमा महामंडळ स्विकारते.
अ) पॅन कार्ड ब) आधार कार्ड
क) निवडणुक ओळखपत्र ड) जन्मनोंदणी प्रमाणपत्र
- ८) 'विमा नियमन आणि विकास प्राधिकरण कायदा' १९९९, नुसार आयुर्विमा प्रतिनिधीने _____ व्यावहारिक प्रशिक्षण पूर्ण केले पाहिजे.
अ) कमीत कमी २०० तासाचे ब) कमीत कमी १५० तासाचे
क) कमीत कमी १०० तासाचे ड) कमीत कमी ५० तासाचे

९) विमा व्यवसायातील किंवा महामंडळाच्या अधिकाऱ्यांवरील भ्रष्टाचाराच्या तक्रारीसाठी _____ नेमण्यात आले.

अ) विमा सल्लागार समिती

ब) विमा लोकपाल

क) विमा मंडळ

ड) प्राधिकरण अध्यक्ष

१०) _____ ही विम्याची अशी योजना आहे की, जिच्याद्वारे अनेक व्यक्तींना एकाच विमाकराराच्या सहाय्याने विम्याचे संरक्षण पुरविले जाते.

अ) विद्यार्थी विमा

ब) आयुर्विमा

क) समुह विमा

ड) अपघात विमा

२. टीपा लिहा :

अ) समुह विमा

५

ब) विमा व्यवसाय खाजगी करणाचे गुण दोष.

५

३. थोडक्यात उत्तरे लिहा :

अ) विमेदाराच्या मृत्युनंतर विम्याची रक्कम मिळविण्याची पद्धती सांगा.

५

ब) विमाप्रतिनिधीसाठी असलेली आचार संहिता सांगा.

५

४. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा :

अ) आयुर्विमा म्हणजे काय ? आयुर्विमा घेण्याची कार्यपद्धती सांगा.

१०

ब) विमा नियमन आणि विकास प्राधिकरणाची (IRDA) कार्ये व कर्तव्य सांगा.

१०

५. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा :

अ) विमा प्रतिनिधी म्हणजे काय ? विमा प्रतिनिधीची कार्ये स्पष्ट करा.

१०

ब) आरोग्य विमा आणि विद्यार्थी विम्याचे स्वरूप सांगा.

१०

Seat No.	
-------------	--

B.Com. – III (Semester – VI) Examination, 2014
ADVANCED STATISTICS (Paper – I)

Day and Date : Saturday, 1-11-2014

Max. Marks : 50

Time : 11.00 a.m. to 1.00 p.m.

- N.B. :** 1) *All questions are compulsory.*
2) *Each question carries equal marks.*
3) *Graph papers will be supplied on request.*
4) *Use of soundless calculator is allowed.*

1. Choose the correct alternative :

10

- 1) E (constant) is equal to
a) constant b) zero c) both a and b d) none of these
- 2) Var (ax) is equal to, where a is constant
a) a var(x) b) a².var(x) c) var(x) d) none of these
- 3) E(Y/X = x) =
a) $\sum xp(y/x)$ b) $\sum yp(y/x)$ c) $\sum yp(x/y)$ d) none of these
- 4) The parameters of binomial distribution are
a) n and p b) p and q c) both a and b d) none of these
- 5) In binomial distribution 'n' means
a) number of trials of the expt.
b) number of success
c) number of failure
d) none of these
- 6) In binomial distribution, if mean = 20 and variance = 16, then 'p' equal to
a) 2 / 5 b) 3 / 5 c) 1 / 5 d) 4 / 5

- 7) If $x \sim p(\lambda)$ distribution, then mean of X is
 a) 2λ b) λ c) λ^2 d) none of these
- 8) The variance of Poisson distribution is 4, then mean is equal to
 a) 2 b) 4 c) 6 d) none of these
- 9) The range of normal distribution is
 a) 0 to 1 b) 0 to ∞ c) $-\infty$ to ∞ d) none of these
- 10) If X follows normal distribution with mean μ and variance σ^2 , then SNV Z is given by
 a) $\frac{X-\mu}{\sigma}$ b) $\frac{X-\sigma^2}{\mu}$ c) $\frac{X-\mu}{\sigma^2}$ d) none of these
2. a) Define mathematical expectation of discrete random variable X. Show that $E(ax + b) = aE(X) + b$; where a & b are constants. 5
- b) The mean and variance of a binomial distribution are 4 and 3. Find the values of parameters n and p. 5
3. a) Show that the expected value of sum of two random variables is equal to sum of their expectation. 5
- b) A variable X follows Poisson distribution with mean 6. Calculate
 i) $P(X = 0)$ and ii) $P(X > 2)$
 (Given $e^{-6} = 0.00248$). 5
4. Attempt **any one** of the following : 10
- a) Define binomial distribution. State the various conditions under which binomial distribution exists ?
- b) The height of 500 students is normally distributed with mean 68 inches and S.D. 4 inches. Estimate the number of students having heights
 i) greater than 72 inches
 ii) less than 64 inches
 iii) between 64 to 72 inches
 (Given $p(0 \leq z \leq 1) = 0.3413$).

5. Attempt **any one** of the following :

10

- a) Define standard normal variate. State various properties of normal distribution.
- b) Define conditional mean of X given Y = y. For the following joint p.m.f. of (X, Y). Find the conditional pmf of X and Y and also $E(X/Y = 0)$ & $E(Y/X = 2)$.

X \ Y	0	1	2	total
-1	$\frac{3}{16}$	$\frac{3}{8}$	$\frac{3}{16}$	$\frac{3}{4}$
0	$\frac{1}{16}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{16}$	$\frac{1}{4}$
Total	$\frac{1}{4}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{4}$	

Seat No.	
-------------	--

B.Com. (Part – III) (Semester – VI) Examination, 2014
ADVANCED BANKING (Paper – II)
Banks and Financial Institutions

Day and Date : Monday, 3-11-2014
Time : 11.00 a.m. to 1.00 p.m.

Max. Marks : 50

Instructions : 1) *All questions are compulsory.*
2) *Figures to the right indicate full marks.*

Objective type questions.

1. Answer the following questions by choosing correct alternative given below. **10**
- 1) _____ Clearing House is the first Clearing House in the world.
a) London b) New York c) Tokyo d) Mumbai
 - 2) Indian money market is known as _____ money market.
a) Delhi b) Mumbai c) Kolkata d) Chennai
 - 3) _____ is called as a centre of world money market.
a) New York money market b) Tokyo money market
c) London money market d) Mumbai money market
 - 4) _____ is the first development bank in India.
a) IFCI b) ICICI c) IDBI d) RBI
 - 5) _____ is the only private development bank of India.
a) IDBI b) ICICI c) UTI d) LIC
 - 6) The first Banking Act in America is passed in
a) 1940 b) 1933 c) 1945 d) 1930

- 7) Off-shore Banking system is first started at _____ in 1950.
a) London b) Chicago c) Tokyo d) Delhi
- 8) The Important delivery channel of E-banking is
a) Home banking b) Tele banking
c) Internet banking d) Mobile banking
- 9) Off-shore banking is also called as
a) Euro Dollor Market b) Euro Pound Market
c) Dollar Market d) Euro Market
- 10) American banks are classified into _____ categories.
a) 02 b) 03 c) 04 d) 06

2. Write short notes on : 10

- a) Characteristics of Indian Money Market.
b) Multi-national banking system.

3. Write short notes : 10

- a) Advantages of E-Banking
b) Federal Deposit Insurance Corporation.

4. Answer **any one**. 10

- a) Explain the role of Industrial Finance Corporation of India in the development of India.
b) Explain the present position and characteristics of Commercial Banks in America.

5. Answer **any one**. 10

- a) Explain the nature and features of London Money Market.
b) Explain the nature and features of New York Money Market.

मराठी रूपांतर

- सूचना :** १) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
२) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

वस्तुनिष्ठ प्रश्न :

१. योग्य पर्यायांची निवड करून खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

१०

- १) _____ हे जगातील पहिले समाशोधन गृह समजले जाते.
अ) लंडन ब) न्यूयॉर्क क) टोकियो ड) मुंबई
- २) भारतीय नाणे बाजार _____ या नावाने ओळखला जातो.
अ) दिल्ली ब) मुंबई क) कलकत्ता ड) चेन्नई
- ३) _____ हे जागतिक नाणे बाजाराचे केंद्र मानले जाते.
अ) न्यूयॉर्क नाणे बाजार ब) टोकियो नाणे बाजार
क) लंडन नाणे बाजार ड) मुंबई नाणे बाजार
- ४) _____ ही भारतातील पहिली विकास बँक आहे.
अ) IFCI ब) ICICI क) IDBI ड) RBI
- ५) _____ ही भारतातील एकमेव खाजगी विकास बँक आहे.
अ) IDBI ब) ICICI क) UTI ड) LIC
- ६) अमेरिकेतील पहिला बँकिंग कायदा सन् _____ मध्ये पास करण्यात आला.
अ) १९४० ब) १९३३ क) १९४५ ड) १९३०
- ७) ऑफ-शोर बँकिंग पद्धती प्रथम _____ मध्ये 1950 साली सुरू करण्यात आली.
अ) लंडन ब) शिकागो क) टोकियो ड) दिल्ली
- ८) _____ ही ई.बँकिंगची महत्वाची प्रसारण वाहिनी आहे.
अ) होम बँकिंग ब) टेली बँकिंग क) इंटरनेट बँकिंग ड) मोबाईल बँकिंग

Seat No.	
-------------	--

B.Com. III (Semester –VI) Examination, 2014
ADVANCED COSTING (Paper – II)

Day and Date : Monday, 3-11-2014

Max Marks : 50

Time : 11.00 a.m to 1.00 p.m.

- Instructions :** 1) **All questions are compulsory.**
2) **Figures to the right indicate full marks.**
3) **Use of calculator is allowed.**

1. Choose correct alternatives.

10

- 1) _____ cost are pre-determined costs and relate to each element of cost
A) Marginal B) Standard C) Historical D) Capital
- 2) The difference between standard cost of material and actual cost of material is called _____ cost variance.
A) Labour B) Material C) Overhead D) Revenue
- 3) Additional cost of producing one additional unit is called _____ cost.
A) Marginal B) Standard C) Market D) Production
- 4) The difference between actual sales and break even sales is called
A) Margin of Safety B) Profit
C) Break even point D) Marginal Cost
- 5) Production budget, Sales budget, Purchase budget, Cash budget etc. are the types of _____ budget.
A) Master B) Fixed C) Functional D) Flexible
- 6) _____ is the most important tools of cost planning.
A) Balance Sheet B) Cost Unit
C) Budget D) Cost Sheet

- 7) The excess of selling price over the variable cost is called as
 A) Profit B) Fixed cost C) Loss D) Contribution
- 8) _____ Budget shows the anticipated sources and utilisation of cash
 A) Capital B) Overhead C) Flexible D) Cash
- 9) Which of the following is usually long term Budget ?
 A) Cash budget B) Sales budget
 C) Capital expenditure budget D) Fixed budget
- 10) When fixed cost is Rs. 10,000 and contribution per unit is Rs. 5 the break even point is _____ units.
 A) 20,000 B) 2,000 C) 200 D) 1,000

2. Write short notes.

10

- 1) Objectives of Marginal cost.
 2) Types of Budget.

3. A) From the following information find out break even point and margin of Safety.

5

1) Fixed Cost	Rs. 13,000
2) Variable Cost	Rs. 15,000
3) Total Cost	Rs. 28,000
4) Net Profit	Rs. 2,000
5) Net Sales	Rs. 30,000

B) Compute material price and material mix variance from the following data.

5

Material	Standard		Actual	
	Quantity	Price	Quantity	Price
Material A	20	5	20	6
Material B	30	4	20	3
Material C	50	6	60	5
	<u>100</u>		<u>100</u>	

4. From the following data for a 60% activity, prepare a budget for production at 80% and 100% capacity. 10

Production	600 Units
Material Cost	Rs.100 per unit
Direct Wages	Rs. 40 per unit
Direct expenses	Rs. 10 per unit
Factory Overheads	Rs. 40,000 (40% Fixed)
Administration Overheads	Rs. 30,000 (60% Fixed)

OR

For the unit of the product XYZ the standard data are given below.

Materials 10 kg. @ Rs. 40 per kg.

Labour 80 hrs @ Rs. 1.00 per hour

Actual data –

Actual Production 1000 units.

Materials 9800 kg. @ Rs. 42 per kg.

Labour 79200 hrs. @ Rs. 1.10 per hour.

Calculate.

- 1) Material Price Variance
 - 2) Material Usage Variance
 - 3) Labour Rate Variance
 - 4) Labour Efficiency Variance.
5. The sales turnover and profit during First and Second Year was as

Year	Sales	Profit
First	2,40,000	18,000
Second	2,80,000	26,000

Find out

- 1) P/V ratio.
- 2) Fixed expenses
- 3) B.E.P.
- 4) Margin of Safety for First Year.
- 5) Margin of Safety when Sales are Rs. 3,60,000.

10

OR

Expert company wishes to arrange overdraft facilities with its bankers during the period April to June 2013 when it will be manufacturing mostly for stock. Prepare Cash Budget for the above period from the following data indicating the extent of the bank facilities the company will require at the end of each month.

Months	Credit Sales	Purchases	Wages
Feb. 2013	1,80,000	1,24,800	12,000
March	1,92,000	1,44,000	14,000
April	1,08,000	2,43,000	11,000
May	1,74,000	2,46,000	10,000
June	1,26,000	2,68,000	15,000

- 1) 50% of credit sales are realised in the following the sales and remaining 50% in the second month following.
 - 2) Creditors are paid in the following month of purchase
 - 3) Cash and Bank balance on 1st April 2013 estimated Rs. 25,000.
 - 4) Wages are paid in the next month.
-

Seat No.	
-------------	--

**B.Com. III (Semester – VI) Examination, 2014
INDUSTRIAL MANAGEMENT (Paper – II)**

Day and Date : Monday, 3-11-2014
Time : 11.00 a.m. to 1.00 p.m.

Max. Marks : 50

Instructions: 1) *All questions are compulsory.*
2) *Figures to the right indicate full marks.*

1. Choose the appropriate alternative from given alternatives : **10**
- 1) In _____ system of calculation of remuneration on the basis of work completed by the workers.
 - a) Time rate
 - b) Job rate/ piece rate
 - c) Time and job rate
 - d) Incentive plan
 - 2) _____ are relationship between management and employers or among employees and their organisations that characterise or grow out of employment.
 - a) Industrial relation
 - b) Employees participation
 - c) Performance appraisal
 - d) None of the above
 - 3) Grievance procedure, direct observation, interview, questionnaire are the method of
 - a) Productivity
 - b) Welfare
 - c) Wages and salary
 - d) Morale
 - 4) First aid appliances, canteen, recreational and cultural, housing facilities are included in the _____ amenities.
 - a) Employees participation
 - b) Employees welfare
 - c) Employees morale
 - d) Employees relation
 - 5) Halsey salary plan and Rowan salary plans are _____ wage plan.
 - a) Piece rate
 - b) Time rate
 - c) Incentive
 - d) Maximum

मराठी रूपांतर

सूचना : १) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

२) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

१. खालील दिलेल्या पर्यायातून योग्य पर्याय निवडा :

१०

१) _____ पद्धतीनुसार कर्मचाऱ्यांनी पार पाडलेल्या कामाच्या आधारे मोबदला निश्चित केला जातो.

अ) काल वेतन

ब) काम/कार्य वेतन

क) काल आणि काम वेतन

ड) उत्तेजनात्मक वेतन योजना

२) _____ म्हणजे औद्योगिक व्यवस्थापन व कर्मचारी यांच्यातील संबंध किंवा कर्मचारी व त्याच्या उद्योग सेवामधून निर्माण झालेल्या त्यांच्या संघटना यातील संबंध होय.

अ) औद्योगिक संबंध

ब) कामगार सहभाग

क) कृती मूल्यांकन

ड) वरीलपैकी नाही

३) तक्रारपद्धती, प्रत्यक्ष निरीक्षण, मुलाखत, प्रश्नावली या _____ मोजण्याच्या पद्धती आहे.

अ) उत्पादकता

ब) कल्याण

क) मजुरी व वेतन

ड) मनोधैर्य

४) प्रथमोपचार साहित्य, उपहारगृह, मनोरंजनाच्या व सांस्कृतिक, निवासाच्या सोयी सवलतींचा _____ मध्ये समावेश होतो.

अ) कामगार सहभाग

ब) कामगार कल्याण

क) कामगाराचे मनोधैर्य

ड) कामगार संबंध

५) हालसे वेतन योजना व रोवन वेतन योजना या _____ वेतन योजना ओहेत.

अ) कार्य वेतन

ब) काल वेतन

क) उत्तेजनात्मक

ड) जास्तीत जास्त

६) सहभागित्व ही कामगारांचा व्यवस्थापनातील _____ धेण्याची पद्धती आहे.

अ) सहभाग

ब) अनुषंगिक हितताम

क) वैयक्तिक मुलाखत

ड) सम्मेलने

७) व्यक्तीच्या गरजांचे ज्या प्रमाणात समाधान होते आणि हे समाधान त्याच्या एकुन कार्यव्यवस्थेतून निर्माण होत आहे, असे ज्या प्रमाणात व्यक्ती समजते त्याला _____ म्हणतात.

अ) प्रशिक्षण ब) मनोधैर्य क) कार्यप्रेरणा ड) बढती

८) मालकाकडून कामगारांना ज्या सुखसोयी व सवलती स्वतःहून दिल्या जातात त्या _____ योजना म्हणून ओळखल्या जातात.

अ) कामगार कल्याण ब) राजकीय कल्याण
क) सामाजिक कल्याण ड) मालक कल्याण

९) औद्योगिक कलह कायदा _____ साली अस्तित्वात आला.

अ) १९३८ ब) १९४१ क) १९४७ ड) १९५१

१०) सर्व उत्पादन घटकापैकी _____ हा घटक सर्वात महत्वाचा परंतु हाताळण्यास अत्यंत अवघड असा आहे.

अ) भूमि ब) कामगार/मजुर क) भांडवल ड) व्यवस्थापन

२. टिपा लिहा :

१०

अ) कार्य किंवा काम वेतन पद्धती

ब) मनोधैर्य उंचाविण्याचे मार्ग.

३. अ) औद्योगिक संबंधाचे महत्व यावर टिप लिहा.

५

ब) कर्मचारी कल्याणाची गरज स्पष्ट करा.

५

४. अ) उत्तेजनात्मक वेतन योजनांची चर्चा करा.

किंवा

ब) कामगारांच्या व्यवस्थापनातील सहभागाच्या पद्धती स्पष्ट करा.

१०

५. अ) भारतातील कामगार कल्याणाच्या पद्धती थोडक्यात स्पष्ट करा.

किंवा

ब) कामगारांच्या मनोधैर्यावर परीणाम करणारे घटक थोडक्यात सांगा.

१०

Seat No.	
-------------	--

**B.Com. III (Semester – VI) Examination, 2014
INSURANCE (Paper – II)**

Day and Date : Monday, 3-11-2014

Max. Marks : 50

Time : 11.00 a.m. to 1.00 p.m.

N.B. : 1) All questions are compulsory.

2) Figures to the right indicate full marks.

1. Choose the correct alternative from the given alternatives : **10**
- 1) Marine Insurance provides compensation for loss due to
a) Fire b) Marine perils
c) Marine Accident d) None of the above
 - 2) Marine Insurance Act passed in the _____ year.
a) 1938 b) 1951 c) 1963 d) 1973
 - 3) For transfer of Marine Insurance Policy, _____ is necessary in insurance policy.
a) Valuation Clause b) Hull clause
c) Attestation Clause d) Assignment Clause
 - 4) In Marine Insurance _____ is more useful for Hull Insurance.
a) Time insurance policy b) All risk policy
c) Fleet insurance policy d) Freight policy
 - 5) _____ means unable to work.
a) Physical disability b) Unable to get job
c) Unemployment d) None of the above
 - 6) Fidelity Guarantee Insurance is a important type of _____ Insurance.
a) Life b) Fire c) Marine d) Accident
 - 7) On _____ Govt. of India Nationalised General Insurance.
a) 19th Jan. 1956 b) 1st May 1971
c) 1st Apr. 1991 d) 19th Apr. 2000

मराठी रूपांतर

सूचना : १) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

१. दिलेल्या पर्यायातून योग्य पर्यायाची निवड करा :

१०

१) सागरी विम्याद्वारे _____ मुळे होणाऱ्या हानीची भरपाई दिली जाते.

अ) अग्नि

ब) सागरी धोके

क) सागरी अपघात

ड) वरीलपैकी नाही

२) सागरी विमा कायदा _____ मध्ये संमत करण्यात आला.

अ) १९३८

ब) १९५१

क) १९६३

ड) १९७३

३) सागरी विमा पत्राचे हस्तांतर करण्यासाठी विमा पत्रात _____ असावे लागते.

अ) मूल्यांकन कलम

ब) जहाज कलम

क) साक्षांकन कलम

ड) अभिहस्तांकन कलम

४) सागरी विम्यामध्ये _____ जहाजासाठी अधिक उपयुक्त आहे.

अ) मुदती विमा पत्र

ब) सर्व जोखिम विमा पत्र

क) जहाज ताफा विमा पत्र

ड) जहाज भांडे विमा पत्र

५) _____ म्हणजे काम करण्यास असमर्थ होय.

अ) शारीरिक विकळांगत

ब) काम मिळण्यास असमर्थ

क) बोकारी/बेरोजगारी

ड) वरीलपैकी नाही

६) प्रामाणिकपणाचा हमी विमा हा _____ विम्याचा महत्वाचा प्रकार आहे.

अ) जीवन

ब) अग्नि

क) सागरी

ड) अपघात

७) भारत सरकारने सर्व साधारण विम्याचे राष्ट्रियीकरण _____ रोजी केले.

अ) १९ जाने. १९५६

ब) १ मे १९७१

क) १ एप्रिल १९९१

ड) १९ एप्रिल २०००

८) सागरी विम्यामध्ये _____ विमापत्र हे विमेय हित पुराव्यासाठी अधिक उपयुक्त ठरते.

अ) सर्व जोखिम

ब) जहाज ताफा

क) विमेय हित पुरावा

ड) अग्नि विमा

९) भारतीय सर्व साधारण विमा महामंडळाचे _____ मुंबई येथे आहे.

अ) शाखा कार्यालय

ब) विभागीय कार्यालय

क) राज्यस्तरीय कार्यालय

ड) मुख्यकार्यालय/मुख्यालय

१०) मालाचा त्याग (जेटीसन) मुळे होणारी हानी _____ विम्याद्वारे भरून मिळते.

अ) सागरी

ब) अपघात

क) अग्नि

ड) मोटार

२. टीपा लिहा :

अ) सागरी विम्याचे महत्व.

५

ब) प्रामाणिकपणाचा हमी विमा.

५

३. थोडक्यात उत्तरे लिहा :

अ) सागरी हानीचे प्रकार सांगा.

५

ब) राष्ट्रीय अर्थव्यवस्थेतील सर्वसाधारण विमा महामंडळाची भूमिका स्पष्ट करा.

५

४. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा :

अ) सागरी विमा घेण्याची कार्य पद्धती सांगा.

१०

ब) 'वैयक्तिक अपघात व आजारपणाच्या विम्याचा' अर्थ सांगा. या विम्यात कोणाचा प्रकारचे संरक्षण दिले जाते ?

१०

५. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा :

अ) भारतीय सर्वसाधारण विमा महामंडळाची कार्ये व संघटन रचना स्पष्ट करा.

१०

ब) सागरी विम्याचे विविध प्रकार सविस्तर स्पष्ट करा.

१०

Seat No.	
-------------	--

**B.A./B.Com./B.Sc./B.Sc. (ECS)/B.Sc. (Biotech)/
B.Sc. (Entrepreneurship) Examination, 2014
ENVIRONMENTAL STUDIES (Comp.)**

Day and Date : Sunday, 9-11-2014
Time : 11.00 a.m. to 1.00 p.m.

Max. Marks : 50

- Instructions:** 1) **All questions are compulsory.**
2) **Figures to the right indicate full marks.**
3) **Science faculty students solve in English medium only.**

1. Multiple Choice Questions :

10

- I) Which one of the following shield protects planet ?
A) Ozone B) Forest C) Air D) Ocean
- II) The Forest Conservation Act passed in the year _____
A) 1970 B) 1980 C) 1990 D) 1960
- III) _____ area under forest is required for the environmental balance.
A) 13% B) 23% C) 33% D) 3%
- IV) World Environmental Day is celebrated on _____
A) 5th Dec. B) 5th Jan. C) 5th Feb. D) 5th June
- V) Nitrogen occupies _____ percentage in the atmosphere.
A) 33% B) 20.94% C) 78% D) 0.03%
- VI) The first historical conference on environment was held at _____
A) London B) Paris C) Stockhom D) Tokyo
- VII) A lion depends on other animals for food, hence it is called as a _____
A) producer B) consumer C) destroyer D) decomposer

P.T.O.

VIII) _____ gas is responsible for ozone depletion.

- A) CO₂ B) SO₂ C) O₂ D) CFC

IX) 'Sahara' is a example of _____ ecosystem.

- A) Marine B) Desert C) Forest D) Grassland

X) The animal which depend on fully vegetation for their food is known as _____

- A) Primary B) Secondary C) Quarterary D) Tertiary

2. Write short answer of the following (**any four** out of six) :

8

- a) What is Environment ?
- b) Effects of global warming.
- c) Causes of air pollution.
- d) Remedies of air pollution.
- e) Effects of deforestation.
- f) Importance of biodiversity.

3. Write short notes of the following (**any four** out of six) :

12

- a) Conservation of biodiversity
- b) Components of ecosystem
- c) Solid waste management
- d) Remedies of global warming
- e) Causes of noise pollution
- f) Wild Life Protection Act.

4. a) What is pollution ? Discuss the problem of soil pollution in India.

10

OR

b) In brief explain major Environmental Movement in India.

5. What is Climate Change ? Explain its causes and effect.

10

मराठी रूपांतर

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

२) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

१. बहुपर्यायी प्रश्न :

१०

- I) खालीलपैकी ग्रहाचा रक्षणकर्ता कोण आहे ?
अ) ओझोन ब) जंगल क) हवा ड) समुद्र
- II) जंगल संवर्धन कायदा खालीलपैकी कोणत्या वर्षी संमत झाला ?
अ) १९७० ब) १९८० क) १९९० ड) १९६०
- III) पर्यावरण संतुलनासाठी पृथ्वीचा _____ % भाग जंगल व्याप्त असणे गरजेचा आहे.
अ) १३% ब) २३% क) ३३% ड) ३%
- IV) खालीलपैकी कोणत्या दिवशी जागतिक पर्यावरण दिन साजरा केला जातो ?
अ) ५ डिसें. ब) ५ जाने. क) ५ फेब्र. ड) ५ जून
- V) वातावरणा मध्ये _____ टक्के इतका सहभाग नत्रवायूचा आहे.
अ) ३३% ब) २०.९४% क) ७८% ड) ०.०३%
- VI) 'पर्यावरणा' वरील पहिली ऐतिहासिक जागतिक परिषद _____ येथे भरली होती.
अ) लंडन ब) पॅरिस क) स्टॉकहोम ड) टोकियो
- VII) सिंह हा अन्नासाठी इतर प्राण्यांवर अवलंबून असतो म्हणून त्याला _____ म्हणतात.
अ) उत्पादक ब) भक्षक क) विनाशक ड) कुंजवणारा
- VIII) _____ हा वायु घटक ओझोन क्षयास जबाबदार आहे.
अ) कार्बनडाय ऑक्साईड ब) सल्फरडाय ऑक्साईड
क) ऑक्सीजन ड) सी. एफ. सी.
- IX) 'सहारा' हे _____ परिसंस्थेचे उदाहरण आहे.
अ) सागरी ब) वाळवंट क) जंगल ड) गवताळ
- X) जे प्राणी अन्नासाठी संपूर्णपणे वनस्पतीवर अवलंबून असतात त्यांना _____ भक्षक म्हणतात.
अ) प्राथमिक ब) द्वितीय क) तृतीयक ड) चतुर्थक

२. थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही चार) : ८
- अ) पर्यावरण म्हणजे काय ?
ब) जागतिक तापमानवाढीचे परिणाम
क) हवा प्रदुषणाची कारणे
ड) हवा प्रदुषणावर उपाय
इ) जंगलतोडीचे परिणाम
फ) जैवविविधतेचे महत्त्व.
३. टीपा लिहा (कोणतेही चार) : १२
- अ) जैवविविधतेचे संवर्धन
ब) परिसंस्थेचे घटक
क) घनकचरा व्यवस्थापन
ड) जागतिक तापमानवाढीवर उपाय
इ) ध्वनी प्रदुषणाची कारणे
फ) वन्यजीव संरक्षण कायदा.
४. अ) प्रदुषण म्हणजे काय ? भारतातील भू-प्रदुषण समस्येची चर्चा करा. १०
किंवा
ब) भारतातील प्रमुख पर्यावरण चळवळीचा थोडक्यात स्पष्टीकरण करा.
५. वातावरणातील बदल म्हणजे काय ? त्याची कारणे व परिणाम स्पष्ट करा. १०
-